

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

28

YASAMA YILI

1

SIRA SAYISI: 34

**2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile
Bağlı Cetvellerinde Değişiklik Yapılmasına
Dair Kanun Teklifi (1/275) ile Plan ve Bütçe
Komisyonu Raporu**

Not: Bu Sıra Sayısına; elektronik ortamda
<https://www.tbmm.gov.tr/yasama/komisyon-raporlari>
internet adresindeki sorgu sayfası üzerinden erişilebilmektedir.

Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı

İÇİNDEKİLER

Sayfa

• 1/275 Esas Numaralı Teklifin

- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı4

- Genel Gerekçesi4

- Madde Gerekçeleri5

• Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu7

• Muhalefet Şerhleri18

• Cumhurbaşkanının Teklif Ettiği Metin98

• Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin.....98

• Cumhurbaşkanının Teklif Ettiği Metne Ekli Bağlı Cetveller99

• Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metne
Ekli Bağlı Cetveller153

T.C.

Cumhurbaşkanlığı

Sayı: Z-75929249-160.99-163687

7 Temmuz 2023

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile Bağlı Cetvellerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi Anayasanın 161 inci maddesi uyarınca ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini bilgilerinize sunarım.

Recep Tayyip ERDOĞAN

Cumhurbaşkanı

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYON (1/275)	
ESAS	Plan ve Bütçe Komisyonu

GENEL GEREKÇE

16/12/2022 tarihli ve 7427 sayılı 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile merkezi yönetim bütçe giderleri için 4.469.570.019.000 Türk Lirası ödenek tahsis edilmiştir. 06/02/2023 tarihinde meydana gelen Kahramanmaraş ili Pazarcık ve Elbistan ilçeleri merkezli depremler nedeniyle yapılan harcamalar başta olmak üzere kamu idarelerinin ödenek ihtiyaçlarının karşılanabilmesi amacıyla 1.119.514.513.000 Türk Lirası ödenegün ilgili kamu idare bütçelerine eklenmesi teklif edilmektedir.

Ek ödenek ihtiyacı; başta Kahramanmaraş ili Pazarcık ve Elbistan ilçeleri merkezli depremler kaynaklı olarak depremden zarar gören vatandaşların ihtiyaçlarının karşılanması, hasar gören konutların yeniden inşası, gerekli altyapı hasarlarının onarılması veya yeni altyapının tesis edilmesi, kamu idarelerinin yapı stokunda oluşan zararlarının giderilmesi gibi amaçlarla yapılan harcamalar, kamu idarelerinin akaryakıt, yakacak alımları, okul öncesi eğitimde yeni başlatılan ücretsiz yemek dağıtımı uygulaması, taşınmalı eğitim, ücretsiz ders kitabı, özel eğitim ve rehabilitasyon merkezleri ile özel eğitim okullarında eğitim alan engelli bireylerin destek eğitim giderleri, sokak ve cadde aydınlatma giderleri, savunma ve güvenlik kurumlarının ödenek ihtiyaçları başta olmak üzere mal ve hizmet alım giderlerindeki artışlar, memur aylık katsayısındaki artışa bağlı olarak aile hekimliği hizmetlerine ilişkin giderler, engelli evde bakım destekleri, 65 yaş üstü bakıma muhtaç yaşlıların ve engelli vatandaşlarımızın aylıkları ile özel kuruluştaki bakım teşvik ödemelerindeki artışlar, ilk ve ortaöğretim öğrencilerine verilen burs ve harçlıklar, Aile Destek Programı, ücretsiz doğalgaz tüketimi, aday çırak ve çıraklar ile işletmelerde mesleki eğitim gören staj veya tamamlayıcı eğitime devam eden öğrencilerin ücretleri için ödenecek Devlet katkısı ödemelerindeki artış, tarımsal desteklerdeki artış, beslenme ve barınma yardımındaki artışlar, asgari ücret artışına bağlı bireysel emeklilik Devlet katkısındaki artış, esnaf, sanatkâr ve çiftçilere sağlanan Hazine faiz destekli krediler nedeniyle Halk

Bankası ve Ziraat Bankası’nın görevlendirme giderlerindeki artışlar, sermaye giderlerindeki artışlar, TMO ve TÜRKŞEKER’in ödenmemiş sermayesinin tamamlanması ve TCDD’nin yatırım nitelikli ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla yapılan giderler ile faiz giderleri ve diğer giderlerdeki artışlardan kaynaklanmaktadır.

Öte yandan merkezi yönetim bütçe gelirlerinin; 2022 yılı gelir tutarlarının beklenenin üzerinde gerçekleşmesinin 2023 yılı gelirlerine olumlu etkisi, makroekonomik göstergelerde beklenen değişiklikler, “7440 Sayılı Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılması İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun” kapsamındaki tahsilatlar ve ilk beş aylık bütçe gelir gerçekleştirmeleri de göz önünde bulundurulduğunda Bütçe Kanunu gelir hedeflerinin üzerinde gerçekleşeceği tahmin edilmektedir.

Ek bütçe ödeneklerinin gerektireceği finansman ihtiyacının merkezi yönetim bütçe gelirlerindeki artışla karşılanması öngörülmektedir. Merkezi yönetim bütçe gelir artış tutarları bu Kanun Teklifine bağlı (B) işaretli cetvelde gelir kalemleri itibarıyla yer almaktadır.

Malî disiplin anlayışının ve Türkiye Büyük Millet Meclisinin bütçe hakkının gereği olarak ilave ödenek ihtiyacı olan tertiplere yeteri kadar ödenek eklenerek kamu hizmetlerinin yürütülmesinde herhangi bir aksaklık oluşmaması amacıyla bu Kanun Teklifi hazırlanmıştır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- Maddenin;

Birinci fıkrasında, merkezi yönetim bütçe giderleri için 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanununa bağlı (A) işaretli cetvele 1.119.514.513.000 Türk Lirası ilave ödenek eklenmesi teklif edilmektedir.

Eklenen bu ödeneğin;

- a) 100.758.677.000 Türk Lirasının mal ve hizmet alım giderleri,
 - b) 80.540.000.000 Türk Lirasının faiz giderleri,
 - c) 258.903.405.000 Türk Lirasının cari transferler,
 - ç) 67.430.338.000 Türk Lirasının sermaye giderleri,
 - d) 483.736.000.000 Türk Lirasının sermaye transferleri,
 - e) 51.160.500.000 Türk Lirasının borç verme giderleri,
 - f) 76.985.357.000 Türk Lirasının yedek ödenek,
- için tahsis edilmesi teklif edilmektedir.

Kanun Teklifine bağlı (A) işaretli cetvelde her bir kurum ve ilgili bütçe tertibi için teklif edilen ödeneğin kullanım amacı açıklanmaktadır. Deprem zararlarının giderilmesi amacıyla ihtiyaç duyulan ödeneklerin toplamı 527.290.833.000 Türk Lirası olmakla birlikte bu amaçla ihtiyaç duyulan ödeneklerden bazılarının kullanım amacına açıklamalarda yer verilmektedir.

Bazı özel bütçeli idareler ile düzenleyici ve denetleyici kurumlar harcamalarını öz gelirleri ile karşılayabilmektedir. Ancak özel bütçeli kurumların önemli bir kısmının öz gelirleri harcamalarını karşılamakta yeterli olmamaktadır. Dolayısıyla öz gelirleri yeterli olmayan idarelerin ek bütçe kanunu kapsamında yapacakları ilave harcamalarını karşılayabilmek amacıyla genel bütçeden hazine yardımı aktarılması gerekmekte olup bu amaçla ikinci fıkra teklif edilmektedir.

Madde 2- Maddede 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanununa bağlı (B) işaretli cetvelde yer alan genel bütçe gelir tahmininin 1.119.514.513.000 Türk Lirası artırılması teklif edilmektedir.

Genel bütçe gelirlerindeki artışın;

- a) 1.150.496.400.000 Türk Lirası vergi gelirleri,
- b) 31.504.016.000 Türk Lirası teşebbüs ve mülkiyet gelirleri,
- c) 12.288.281.000 Türk Lirası diğer gelirler,
- ç) 2.839.685.000 Türk Lirası sermaye gelirlerinden,
- d) 1.867.602.000 Türk Lirası alacaklardan tahsilatlardan

kaynaklanmaktadır.

Diğer taraftan red ve iadeler (-) tutarının da 79.481.471.000 Türk Lirası artacağı tahmin edilmektedir. Bu kapsamda net bütçe gelirin toplamda 1.119.514.513.000 Türk Lirası olarak gerçekleşeceği öngörülmektedir.

Kanun Teklifine bağlı (B) işaretli cetvelde her bir gelir kalemi itibarıyla artış tutarları detaylı bir şekilde gösterilmektedir.

Madde 3- Yürürlük maddesidir.

Madde 4- Yürütme maddesidir.

Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Plan ve Bütçe Komisyonu

13/7/2023

Esas No: 1/275

Karar No: 3

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

1/275 esas numaralı, “2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile Bağlı Cetvellerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi” Komisyonumuzun 11/07/2023 tarihli 3 üncü birleşiminde görüşülmüş ve kabul edilmiştir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere saygıyla arz olunur.

1. GİRİŞ

1/275 esas numaralı “2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile Bağlı Cetvellerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi” Anayasa’nın 161 inci maddesi uyarınca Cumhurbaşkanı Recep Tayyip ERDOĞAN tarafından 07/07/2023 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulmuş ve Başkanlıkça aynı tarihte esas komisyon olarak Komisyonumuza havale edilmiştir.

Komisyonumuzun 11/07/2023 tarihinde yaptığı 3 üncü birleşiminde 1/275 esas numaralı Kanun Teklifi, Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz ile Türkiye Büyük Millet Meclisi İdari Teşkilatı, Hazine ve Maliye Bakanlığı, Adalet Bakanlığı, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, Dışişleri Bakanlığı, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı, Millî Savunma Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Tarım ve Orman Bakanlığı, Ticaret Bakanlığı, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Gençlik ve Spor Bakanlığı, Strateji ve Bütçe Başkanlığı, Gelir İdaresi Başkanlığı, Sosyal Güvenlik Kurumu, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası, Jandarma Genel Komutanlığı, Sahil Güvenlik Komutanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı, Yükseköğretim Kurulu, Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığı, GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı, Türkiye İş Kurumu, Türkiye İstatistik Kurumu, Karayolları Genel Müdürlüğü, Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü, Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü, Toprak Mahsulleri Ofisi ve Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları İşletmesi Genel Müdürlüğü temsilcilerinin katılımıyla görüşülmüştür.

2. 1/275 ESAS NUMARALI KANUN TEKLİFİNDE ÖNGÖRÜLEN DÜZENLEMELER

1/275 esas numaralı Teklifin gerekçesi ve metni incelendiğinde, Teklifte;

- 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa ekli (I) sayılı cetvelde yer alan genel bütçe kapsamındaki idarelerin bütçe tertiplerine 1.074.508.886.000 TL, (II) sayılı cetvelde yer alan özel bütçeli idarelerin bütçe tertiplerine 45.005.627.000 TL olmak üzere toplam 1.119.514.513.000 TL tutarında ödenek eklenmesine,

- Eklenmesi öngörülen ödenegin; 100.758.677.000 TL’sinin mal ve hizmet alım giderleri, 80.540.000.000 TL’sinin faiz giderleri, 258.903.405.000 TL’sinin cari transferler, 67.430.338.000 TL’sinin sermaye giderleri, 483.736.000.000 TL’sinin sermaye transferleri, 51.160.500.000 TL’sinin borç verme giderleri, 76.985.357.000 TL’sinin yedek ödenek için tahsis edilmesine,

- Yapılan ödenek eklemeleri karşılığı hazine yardımı ödeneklerinin ilgili idare bütçelerine eklenmesi hususunda Cumhurbaşkanına yetki verilmesine,

- 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanununa bağlı (B) işaretli cetvelde yer alan genel bütçe gelir tahmininde; 1.150.496.400.000 TL’si vergi gelirleri, 31.504.016.000 TL’si teşebbüs ve mülkiyet gelirleri, 12.288.281.000 TL’si diğer gelirler, 2.839.685.000 TL’si sermaye gelirleri, 1.867.602.000 TL’si alacaklardan tahsilatlar, diğer taraftan 79.481.471.000 TL’si red ve iadeler olmak üzere toplamda 1.119.514.513.000 TL artışı yapılmasına,

yönelik düzenlemelerin yer aldığı görülmektedir.

3. KOMİSYONDA KANUN TEKLİFİ ÜZERİNDE YAPILAN GÖRÜŞMELER

3.1. Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet YILMAZ’ın 1/275 Esas Numaralı Kanun Teklifine İlişkin Sunuşu

Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet YILMAZ tarafından Teklife ilişkin yapılan değerlendirmeler;

- Küresel düzeyde son 35-40 yılın en yüksek seviyelerine ulaşan enflasyon, tedarik zincirlerindeki aksaklıklar, emtia fiyatlarındaki dalgalı seyrin ve Rusya-Ukrayna savaşı gibi etmenlerin tüm ülkelerde

olduğu gibi Türkiye’de de makroekonomik görünüm ve varsayımlarda çok büyük değişimlere yol açtığı, bu değişimin hem gelir beklentilerini hem de harcama büyüklüklerini ve ihtiyaçlarını farklılaştırdığı, küresel belirsizliklerin ve risklerin devam ettiği, özellikle Şubat ayında yaşanan Kahramanmaraş ve Hatay merkezli depremlerin yaralarının sarılması çabalarının ve bu çabaların yaklaşık 104 milyar doları bulan maliyetinin kamu harcamalarında ciddi artışa neden olduğu, bu makroekonomik ve jeopolitik ortamda mevcut bütçedeki ödeneklerin dağılımını ve miktarını yeniden taksim etme ve kamu hizmetlerinde devamlılığın sağlanması amacıyla 2023 yılı bütçesinde revizyona gitme ihtiyacının hâsıl olduğu,

- Türkiye ekonomisinin değişen küresel şartlara büyük bir hızla uyum sağlayarak 2021 yılında yüzde 11,4 oranındaki gayrisafi yurt içi hasıla büyümesi ile G-20 içinde en hızlı büyüyen ülke olduğu, 2022 yılını etkisi altına alan savaşın tüm olumsuzluklarına rağmen yüzde 5,6 oranında büyümeyi başardığı, pandemi etkilerinin yoğun olarak yaşandığı 2020-2022 dönemine bir bütün olarak bakıldığında, bu dönemde dünya ekonomisi yıllık ortalama yüzde 2,3 civarında büyürken, Türkiye ekonomisinin yüzde 6,2 oranında büyümeyi başardığı, 2023 yılının ilk çeyreğinde ise yaşanan büyük deprem felaketine rağmen büyümenin yüzde 4 olarak gerçekleştiği, kişi başı gelirin 10 bin dolar sınırını tekrar aşarak 10 bin 655 dolar seviyesine ulaştığı,

- İhracat rakamlarındaki artış eğiliminin küresel gelişmelere bağlı olarak bir miktar yavaşlamış olsa da, 2022 yılı son çeyreği ve 2023 yılı ilk çeyreğindeki tüm olumsuzluklara rağmen küresel ihracattan Türkiye’nin aldığı payın artışını sürdürmeye devam ettiği, yılın ilk yarısında öncü verilere göre 6 aylık ihracat 123,4 milyar dolar olarak gerçekleşirken aynı dönemde ithalatın 184,8 milyar dolar olarak kaydedildiği, ihracattaki güçlü görünüm ve turizm gelirlerindeki toparlanma ile 2021 yılında cari işlemler açığının 7,2 milyar dolara kadar gerilediği, 2022 yılında ise cari işlemler açığının başta enerji olmak üzere küresel emtia fiyatlarındaki artışın etkisiyle artan enerji ithalatı sonucunda 48,4 milyar dolar olarak gerçekleştiği,

- Üretim, yatırım ve istihdam dostu büyüme modeli çerçevesinde refah artışından tüm kesimlerin faydalanmasının amaçlandığı, küresel salgın sonrası dönemde ekonomik büyümenin hem istihdam hem de işgücü verimliliğinin artmasına imkân tanıdığı, toplam istihdamın 2022 yılı Nisan ayı itibarıyla salgın öncesi seviyelerin de üzerine çıkarak 30,4 milyon kişiye ulaştığı, salgının derinden hissedildiği 2020 yılı Nisan ayına göre ise oluşturulan ilave istihdamın 5 milyon kişiyi aştığı, bununla birlikte 2023 yılının başında yaşanan deprem felaketi sonrasında işgücü piyasalarında uygulamaya konulan tedbirlerle birlikte istihdam kaybının sınırlı düzeyde kalmasının sağlandığı, toplam istihdamın 2023 yılı Mayıs ayı itibarıyla mevsim etkilerinden arındırılmış olarak 31,7 milyon kişiye ulaştığı, aynı ayın mevsimsel etkilerden arındırılmış işsizlik oranının da yüzde 9,5 seviyesi ile 2014 yılı başından itibaren en düşük düzeyine gerilediği,

- Ücret politikasının çalışanların enflasyon karşısında alım gücünün korunmasına yönelik olarak sürdürüldüğü, bu bağlamda 2023 yılında net asgari ücrette kümülatif olarak yüzde 107,3 artışın yapıldığı, memurların mali haklarında Ocak ayında yüzde 30, Temmuz ayında yüzde 17,55 oranında artışın yapıldığı, buna ek olarak tüm memurlara 8 bin 77 TL ilave ödemenin yapılacağı, bunun sonucu olarak da en düşük memur aylığının 22 bin 17 liraya yükseltileceği, bunun yanında en düşük emekli aylığında yapılan artışın ise yıllık kümülatif olarak yüzde 114 olduğu,

- 2020 yılının ilk çeyreğinden bu yana tüm dünyayı etkisi altına alan salgın ve Rusya-Ukrayna savaşı ile başta gıda ve enerji olmak üzere yükselen küresel emtia fiyatları, arz-talep uyumsuzlukları, tedarik zincirlerindeki bozulmalar ve artan navlun maliyetlerinin tüm dünyada enflasyonun en önemli sorun haline gelmesine neden olduğu, halihazırda yükseliş eğiliminde olan emtia fiyatlarının savaşla

birlikte daha da ivme kazandığı, Rusya-Ukrayna savaşının enerji ve gıda fiyatları üzerinde baskı unsuru olmayı sürdürdüğü,

- Küresel enflasyonun 2021 ve 2022 yıllarında 2000’li yıllar ortalamasının 2 katına çıktığı ve yakın dönemde de küresel enflasyonun 2000’li yıllar ortalamasının üzerinde seyretmesinin beklendiği, bu kapsamda sosyal refah devletinin gereği olarak, sabit ve dar gelirli başta olmak üzere vatandaşların refahı üzerindeki küresel enflasyonist dalgalanın etkilerini hafifletecek tedbirlerin alındığı ve enflasyonla mücadelede gerek vergi ve sübvansiyonlar gerekse fahiş fiyat artışlarıyla mücadelede denetimlerin artırılması gibi adımlar atıldığı, alınan tedbirler neticesinde 2022 yılı Ekim ayından itibaren geçen 8 aylık sürede enflasyon oranında 47,3 puan düşüşün meydana geldiği,

- Selektif kredi politikasını destekleyecek şekilde kredilerin tüketimden ziyade üretime, yatırıma ve ihracata yönelmesini sağlamak üzere tüketici kredilerinde ilave makro ihtiyati tedbirlerin alındığı,

- Yatırım, istihdam, üretim ve ihracat odaklı büyüme politikasını destekleyen finansal piyasaların güçlü ve sağlıklı yapısını sürdürdüğü, kredi risk primini iktiva eden 5 yıllık CDS priminin 10 Temmuz itibarıyla bir önceki yıla göre 377 baz puan gerileyerek 488 baz puan olduğu ve bunun dış finansman maliyetlerine olumlu anlamda katkı sağlayacağını öngördüğü, 2023 yılında kredilerin üretim, yatırım ve istihdama yönlendirilmesine destek olan selektif kredi politikasının devamı kapsamında KOBİ’leri ve girişimcileri önceleyerek toplam kredi büyüklüğü 250 milyar TL’yi bulan 14 farklı Hazine destekli Kredi Garanti Fonu paketinin açıklandığı, 23 Haziran itibarıyla sistemin başlangıcından itibaren sağlanan kefalet hacmi 730 milyar lirayı bulurken bu kefalet hacmi çerçevesinde ulaşılan kredi büyüklüğünün 870 milyar TL’ye ulaştığı,

- Yılın ilk çeyreğinde faiz tavanlarının kaldırılmasıyla birlikte Kur Korumalı Mevduat (KKM) uygulamasına olan talebin arttığı ve 27 Haziran itibarıyla KKM bakiyesinin 2,7 trilyon liraya ulaştığı, bu tutarın ise toplam mevduatın yüzde 25’ini oluşturduğu, uygulama başlamadan önce yüzde 60’ın üzerinde olan mevduatın dolarizasyon oranının 27 Haziran itibarıyla yüzde 40,7’ye gerilemiş olmasının son derece önemli olduğu, TL mevduatlarının desteklenmesi amacıyla KKM’ye uygulanan stopaj istisnası ile diğer TL mevduatlara uygulanan stopaj indirimlerinin süresinin 2023 yıl sonuna kadar uzatıldığı ve döviz mevduatlarına uygulanan stopaj oranlarının yükseldiği,

- 2022 yılının son çeyreğinde kamu borcunun gayrisafi yurt içi hasılaya oranının gelişmiş ülkelerde yüzde 108,7 ve gelişmekte olan ülkelerde ise yüzde 65,3 iken Türkiye’de yüzde 32 seviyesinde gerçekleştiği, bu bağlamda Türkiye’nin borçluluk oranında dünya genelinden olumlu olarak ayrıştığı, hanehalkı borcunun milli gelire oranı gelişmekte olan ülkelerde ortalama yüzde 47,7 iken Türkiye’de bu oranın aynı dönemde yüzde 11 olarak gerçekleştiği, reel sektör borcunun milli gelire oranının da benzer şekilde gelişmiş ülkeler ortalaması yüzde 106,7 ve Çin hariç gelişmekte olan ülkeler ortalaması yüzde 60,5 iken Türkiye’de aynı oranın yüzde 55,2 olarak gerçekleştiği, yurt içinde gerçekleştirilen halka arzları özendirmek amacıyla SPK tarafından şirketlere sağlanan çeşitli kolaylık ve indirimler sayesinde yılın ilk beş ayında 16 şirketin daha halka arzı gerçekleşirken bu yolla şirketlerin elde ettiği fon büyüklüğünün 23,1 milyar TL’ye ulaştığı,

- “Asrın Felaketi” olarak nitelendirilen Kahramanmaraş ve Hatay depremlerinin, 120 bin kilometrekarelik bir alanda 11 ili ve toplam 14 milyon insanı doğrudan etkileyen büyük bir yıkıma neden olduğu, Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığının Mart ayında yayımladığı 2023 yılı Kahramanmaraş ve Hatay Depremleri Raporu kapsamında depremin ekonomiye tahmini maliyetinin yaklaşık 104 milyar dolar olarak hesaplandığı, deprem sonrasında evi hasarlı olan hanehalkına 15 bin TL taşınma yardımı ve bunlardan ev sahibi olana aylık 5 bin TL, kiracı olana aylık 3 bin TL olmak üzere 1 yıllık kira yardımının yapıldığı, depremden etkilenen hanehalkına 10 bin TL, hayatını

kaybedenlerin yakınlarına acil ihtiyaçları için 100 bin TL nakdi yardım ile deprem bölgesi dışındaki illere kendi araçlarıyla giden depremedelere yakıt yardımının sağlandığı, sıkı şartlara bağlı bir şekilde, vatandaşların “yerinde dönüşüm” talepleri de karşılanırken 319 bini bir yıl içinde olmak üzere, yeni konutların inşa edilerek depremden etkilenmiş şehirlerin tamamının ayağa kaldırılacağı,

- Küresel makroekonomik belirsizliklerin ve jeopolitik risklerin devam ettiği bu ortamda yüzyılın en büyük afetlerinden birinin de yaşanmış olmasıyla hem gelir beklentilerinin hem de harcama büyüklüklerinin farklılaştığı, bunun dikkate alınarak mevcut bütçedeki gelir tahminleri ve ödeneklerin artırıldığı, günün koşulları çerçevesinde vatandaşların ihtiyaçlarını önceleyen bir ek bütçe kanun teklifinin hazırlandığı,

Ek bütçe kanun teklifi ile;

- Yüzyılın en büyük afetlerinden biri olan depremde hasar gören bölgelerin yeniden ihyası ve imarı ile depremin etkilerinin ortadan kaldırılmasının,

- Çiftçilere, esnaf ve sanatkârlar ile ihtiyaç sahibi vatandaşlara destek olunmasının ve vatandaşların eğitim, sağlık gibi vazgeçilmez ihtiyaçlarının en iyi şekilde karşılanmasının,

- Türkiye’nin büyüme ve istihdam potansiyeline katkı sağlayacak yatırımların daha hızlı tamamlanmasının,

amaçlandığı,

- Bu kapsamda ek bütçe kanun teklifi ile merkezî yönetim bütçe ödeneklerinin yaklaşık 1 trilyon 119,5 milyar TL artırıldığı, söz konusu giderlerin karşılığı olarak genel bütçe gelir tahminlerinin de aynı tutarda artırıldığı,

- Teklifte, afet konutlarının yapımı ve altyapı hasarlarının giderilmesi için 482,8 milyar TL olmak üzere depremden zarar gören vatandaşların ihtiyaçlarının karşılanması ve kamu idarelerinin yapı stokunda oluşan zararların giderilmesi gibi amaçlarla toplam 527,3 milyar TL ödenek öngörüldüğü,

- 2023 yılında, diğer ödenek imkânları da dikkate alındığında deprem zararlarının giderilmesi amacıyla bütçeden toplam 762 milyar TL harcama yapılmasının öngörüldüğü,

Hazırlanan ek bütçenin;

•110,4 milyar TL’sinin vergi gelirlerinde öngörülen artış kapsamında vatandaşlara yönelik hizmetlerin geliştirmesi ve iyileştirmesi amacıyla il özel idarelerine ve belediyelere aktarılacak kaynaklar için,

•68,3 milyar TL’sinin ilgili idare bütçelerinde, 37,2 milyar TL’sinin yatırımları hızlandırma ödeneğinde olmak üzere ülkemizin büyümesine ve istihdama katkı sağlayacak yatırımların daha hızlı tamamlanabilmesi amacıyla; tarımsal sulama projeleri ile karayolu ve demiryolları başta olmak üzere toplam 105,5 milyar TL’sinin yatırım nitelikli giderler için,

•52,1 milyar TL’sinin, tarımsal destekler, tarım sektörü yatırımları ile tarımsal kredi sübvansiyonu, müdahale alımları ve tarımsal KİT’ler için,

•44,3 milyar TL’sinin, engelli evde bakım destekleri, 65 yaş üstü yaşlılar ile engelli vatandaşların aylıkları, muhtaç ailelere yapılacak yardım ödemeleri ve diğer sosyal amaçlı giderler için,

•39,9 milyar TL’sinin, savunma ve güvenlik birimlerinin ihtiyaçları için,

•26,3 milyar TL’sinin, engelli eğitim desteği, okul yemeği giderleri, ücretsiz ders kitabı ve yardımcı materyal giderleri, taşınmalı eğitim giderleri gibi eğitim hizmetlerinin yürütülmesi için,

•8,4 milyar TL’sinin, bireysel emeklilik Devlet katkısı giderleri için,

•8 milyar TL'sinin, esnaf, sanatkâr ve çiftçilere sağlanan Hazine faiz destekli krediler nedeniyle Halk Bankası ve Ziraat Bankası'nın görevlendirme giderleri için,

•7,8 milyar TL'sinin, genel aydınlatma giderleri için,

•4,3 milyar TL'sinin konut, ibadethane ve cemevlerine ücretsiz doğal gaz sağlanabilmesine ilişkin sistem kullanım bedelleri için,

•1,3 milyar TL'sinin deprem bölgesindeki vatandaşlarımızın elektrik ve doğal gaz faturalarının silinmesi ve ertelenmesi nedeniyle oluşan giderlerin karşılanabilmesi için,

•103,4 milyar TL'sinin diğer zorunlu harcamalar için,

•80,5 milyar TL'sinin ise faiz giderleri için,

kullanılmasının öngörüldüğü,

- Ek bütçeden ekonomik sınıflandırmaya göre;

•Mal ve hizmet alım giderleri için 100,8 milyar TL,

•Faiz giderleri için 80,5 milyar TL,

•Cari transferler için 258,9 milyar TL,

•Sermaye giderleri için 67,4 milyar TL,

•Sermaye transferleri için 483,7 milyar TL,

•Borç verme giderleri için 51,2 milyar TL,

•Yedek ödenekler için 77,0 milyar TL,

ödenek ayrıldığı,

Bütçe gelir performansı, politikalar ve uygulamalara bakıldığında;

- Merkezi yönetim bütçe gelirlerinin ilk beş ayda yüzde 49 oranında artış ile 1 trilyon 612 milyar TL olarak, vergi gelirlerinin ise yüzde 55,6 oranında artarak 1 trilyon 371 milyar TL olarak gerçekleştiği,

- Deprem bölgesinde ilan edilen mücbir sebep ve söz konusu bölgedeki ekonomik aktivitedeki kayıplara ve bunların vergi gelirlerinde olumsuz yansımaya rağmen ilk beş ayda vergi gelirlerinin beklentinin üzerinde artış gösterdiği,

- Diğer taraftan 7440 sayılı yapılandırma kanunu kapsamındaki tahsilat gerçekleşme beklentisi ve mali disiplini korumak amacıyla proaktif bir yaklaşımla alınan gelir artırıcı tedbirlerin de etkisi ile bütçe gelirleri artışının ilk beş aydaki oranın oldukça üzerinde gerçekleşeceğinin öngörüldüğü, bu nedenle ek bütçe Kanun Teklifinde yer alan gelir tahmini hedefine ulaşılabileceğinin öngörüldüğü,

- Ek bütçe ile vergi gelirlerinde 1 trilyon 71,1 milyar TL, vergi dışı gelirlerde 48,4 milyar TL olmak üzere; genel bütçe gelirlerinde net 1 trilyon 119,5 milyar TL ilave gelirin öngörüldüğü,

İlave gelir tahmininin ana kalemler itibarıyla dağılımına bakıldığında;

•Gelir vergisinin 201,4 milyar TL,

•Kurumlar vergisinin 163,1 milyar TL,

•Dahilde alınan KDV'nin 237,3 milyar TL,

•Özel tüketim vergisinin 306,6 milyar TL,

•Motorlu taşıtlar vergisinin 32,6 milyar TL,

•Damga vergisinin 30,0 milyar TL,

•Harçların 28,6 milyar TL,

•Banka ve sigorta muameleleri vergisinin 33,2 milyar TL,

•Diğer vergilerin 38,3 milyar TL,

•Vergi dışındaki gelirlerin 48,4 milyar TL olmasının planlandığı
ifade edilmiştir.

3.2. 1/275 Esas Numaralı Kanun Teklifi Üzerinde Yapılan Görüşmeler

Kanun Teklifi üzerinde yapılan görüşmelerde milletvekilleri tarafından yapılan açıklamalarda;

- Anayasa, TBMM İçtüzüğü ve ilgili diğer mevzuatta bütçe kanunu tekliflerinin görüşülme usullerinin detaylı bir şekilde düzenlenerek sürece ilişkin özel görüşme usullerinin tesis edilmiş olmasına karşın bütçe kanunlarında değişiklik yapılmasını öngören ek bütçe kanun tekliflerinin hem Plan ve Bütçe Komisyonu hem de Genel Kurulda görüşülme usullerine ilişkin mevzuatta bir boşluğun bulunduğu, bu kapsamda ek bütçe kanun tekliflerinin de Cumhurbaşkanı tarafından TBMM'ye sunulduğu göz önünde bulundurularak merkezi yönetim bütçe kanunlarındaki usul ve teamüllerine göre görüşülmesinin usulde paralellik ilkesi gereği faydalı görüldüğü, bu hususa ilaveten Anayasa'ya göre yürütme organı tarafından yalnızca bütçe ve kesin hesap kanun tekliflerinin sunulabileceği, ancak ek bütçe kanun tekliflerinin Cumhurbaşkanı tarafından TBMM'ye sunulmasına ilişkin mevzuattaki boşluğun da giderilmesinin gerektiği,

- Ek bütçeye ilişkin kanun teklifi gündemi öncesinde Plan ve Bütçe Komisyonunca görüşülerek kabul edilen 2/1264 esas numaralı kanun teklifinde yer alan borçlanma limitinin artırılması, kur korumalı mevduat sistemi ve Cumhurbaşkanına ödenek ekleme yetkisi verilmesi hususlarındaki düzenlemelerin bütçe kanununun konusu içinde değerlendirilmesi gerektiği ve bu çerçevede ilgili düzenlemelerin ek bütçe kanun teklifi içerisinde yer almasının daha faydalı görüldüğü,

- Deprem afetleri nedeniyle meydana gelen hasarların ortadan kaldırılmasına yönelik ortaya çıkan finansman ihtiyacının karşılanması amacıyla yapılacak her türlü harcamanın ve bu amaçla atılan adımların desteklendiği, bu kapsamda ek bütçe kanun teklifinin gerekçesinde sadece deprem hasarlarının giderilmesi amacıyla ihtiyaç duyulan ilave ödeneğin açıklandığı, ancak deprem sonrası yıkımın telafisi ve mağdurların ihtiyaçlarının karşılanması için harcanması öngörülen harcama büyüklüğünün üstünde bir ek bütçe giderinin öngörüldüğü, bu çerçevede ek bütçe kanun teklifinde yer alan ilave ödeneğin hangi kaynaklara harcanacağını teklif metni ve gerekçesinden tam olarak anlaşılamadığı, ilave ödeneğin hangi proje ve faaliyetlere yönelik olduğunun bütçe hakkı gereği parlamento ve kamuoyuna açıklanması gerektiği,

- 2023 yılının ilk çeyreğinde gerçekleşen ekonomik büyümenin temel bileşiminin hanehalkı tüketiminde gerçekleşen artışın olduğu, ancak ekonomik büyümenin yaşam koşullarında iyileşmeyi beraberinde getirmediği, bu artışın en önemli nedeninin ülkemizde yaşanan enflasyonist ortam nedeniyle hanehalkının fiyatların artacağı beklentisi ile tüketimlerini öne çekmesi olduğu, ayrıca öncü ekonomik göstergelere göre hanehalkının tüketim harcamalarında önümüzdeki dönemlerde azalma yaşanacağından büyüme oranında düşüş beklentisine hazırlıklı olunması gerektiği, dolayısıyla ekonomik büyümenin daha dengeli bir yapıya kavuşturulmasının beklentilerin istikrar ve öngörülebilirliği sağlaması açısından büyük önem arz ettiği,

- Uygulanan yeni ekonomi modeline göre rekabetçi Türk lirası ile dış ticaret fazlası ve bunun sonucunda cari işlemler fazlası verilerek kurlarda düşüş sağlanmasının amaçlandığı, ancak son dönemde dış ticaret ve cari işlemler açığında artışın yaşandığı, KKM uygulamasının 2022 yılında Hazineye yüklü bir maliyetinin olduğu, 2023 yılında da bu maliyetin artarak devam edeceğinin öngörüldüğü,

- Yabancı para mevduatlarının toplam mevduatlar içindeki payında KKM uygulaması sonrası gözlenen düşüşün olumlu karşılandığı, ancak kur korumalı mevduatların toplam mevduatlar içindeki payının yüzde 25 olduğu, KKM uygulamasının sonlandırılması durumunda yabancı para mevduatların

payının tekrar artabileceği, bu durumun engellenmesi için dövizdeki artış trendinin önüne geçilmesine ilişkin somut adımların atılması gerektiği,

- Türkiye’de yaşanan enflasyonist seyre bağlı olarak gelir dağılımında alt gelir grupları aleyhine ciddi bir bozulmanın meydana geldiği, ekonomi politikasının en temel amacının gelir dağılımını düzenlemek ve yoksulluğu sona erdirmek olduğu, bu kapsamda dengeli ve kapsamlı bir ekonomik büyüme modelinin uygulanmasına ve bu modeli tesis edecek yapısal reformlara ihtiyaç duyulduğu, ülkemizde yaşanan gelir ve servet dağılımı adaletsizliğinin çözümüne yönelik uygulanan ekonomi politikalarına rağmen enflasyonun önlenmesi ve bütçe açığının karşılanması amacıyla uygulamaya konulan yeni vergilerin büyük bir çoğunluğunun dolaylı vergilerden oluşmasının gelir adaletsizliğinin derinleşmesine yol açacağı, bu çerçevede servet ve gelir dağılımındaki adaletsizliğin ortadan kaldırılmasını teminen vergilendirmenin dolaylı vergilerden ziyade doğrudan vergiler üzerinden yapılmasının ve servetin vergilendirilmesinin daha doğru olacağı,

- Enflasyon artışı ile mücadele için politika faizinde artışa gidildiği, ancak enflasyonun kontrol altına alınabilmesi için diğer maliye politikası araçlarının da kullanılmasının gerektiği, bunun yanında son yıllarda bütçe performansında geçmiş yıllara kıyasla bozulmanın gözlemlendiği, bu durumun Türkiye’nin yapısal sorunlarının yıllar içerisinde çözüme kavuşturulamamış olmasından kaynaklandığı, bu hususta Maastricht kriterlerine uygunluğun ekonomik başarı anlamında tek ölçüt olarak kabul edilmemesi gerektiği, kalıcı ekonomik başarı için yapısal sorunların bir an önce çözüme kavuşturulması gerektiği,

şeklindeki görüş, eleştiri ve önerilerin ardından Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet YILMAZ tarafından yapılan açıklamalarda;

- Anayasa’nın 161’inci maddesinde ek bütçenin kavram olarak yer almadığı, ancak “Carî yıl bütçesindeki ödenek artışı öngören değişiklik teklifleri ile carî ve izleyen yılların bütçelerine malî yük getiren tekliflerde, öngörülen giderleri karşılayabilecek malî kaynak gösterilmesi zorunludur.” hükmünün ek bütçeyi temellendiren anayasal bir çerçeve oluşturduğu, bu kapsamda ek bütçe kanun teklifinin söz konusu anayasal çerçeve içinde TBMM’ye sunulduğu, diğer taraftan dünyada gelişmiş birçok ülkede ihtiyaç duyulduğunda ek bütçe kanunlarının hukuki mekanizma olarak kullanıldığı,

- Küresel düzeyde sürmekte olan yüksek enflasyonun, tedarik zincirlerindeki aksaklıkların, emtia fiyatlarındaki dalgalı seyir ve Rusya-Ukrayna savaşının makroekonomik görünüm ve varsayımlarda büyük değişimlere yol açtığı, diğer taraftan başta Kahramanmaraş merkezli depremlerden kaynaklı olarak zarar gören vatandaşların ihtiyaçlarının karşılanması, hasar gören konutların yeniden inşası, gerekli altyapı hasarlarının onarılması ve yeni altyapının tesis edilmesi çabalarının kamu harcamalarında ciddi bir artışa neden olduğu, bu kapsamda kamu hizmetlerinde herhangi bir aksaklık oluşmaması amacıyla 2023 yılı bütçesinde revizyona gitme ihtiyacının hasıl olduğu,

- Ülkelerin bir yandan Rusya-Ukrayna savaşı sebebiyle ortaya çıkan enerji ve emtia fiyatları artışı kaynaklı küresel enflasyon sorunuyla baş etmeye çabalarırken diğer yandan tedarik zincirinin bozulmasıyla karşılaştığı, etkillenme oranı farklı olsa da küresel ekonomik ve finansal koşulların ülkemizi de olumsuz etkilediği, ancak Türkiye ekonomisinin güçlü üretim ve ihracat kabiliyeti ile daha olumlu bir konuma gelmeyi başardığı, önümüzdeki dönemde dengeli, sürdürülebilir ve sağlıklı büyüme hedefine yönelik politikaların kararlılıkla sürdürüleceği,

- Kur korumalı mevduatın maliyetinin yanında faydasının da görülmesinin gerektiği, fayda maliyet analizi yapıldığında KKM’nin döviz kurlarındaki istikrarın tesisinde önemli yararının olduğu, KKM’nin etkisiyle bankacılık sisteminde mevduatın ortalama vadesinin arttığı, diğer yandan kurlar istikrar kazandığı için kamu dış borç servisinde önemli tasarrufların sağlandığı, aynı zamanda enflasyon hızı belli ölçüde kontrol edilebildiği için kamu iç borç servisinin de KKM’den olumlu etkilendiği, genel

olarak bakıldığında 2022 yılında KKM için yapılan harcamalara rağmen bütçe açıklarının ve kamu borç stokunun milli gelire oranının düştüğü,

- Son yıllarda küresel finansal kriz nedeniyle kamu harcamalarında yaşanan geçici artışlar dışında mali disiplinin tesisine önem verildiği, ancak yaşanan deprem felaketinin etkisiyle bütçede ödenek artırımı yapılması ihtiyacının hasıl olduğu, yapısal olarak bütçenin bozulmaması için bütçede öngörülmeleyen tek seferlik harcamaların yapılabileceği ancak sürekli harcama gerektiren konularda daha sağlam kaynaklarla bu harcamaların finanse edilebileceği, bu kapsamda deprem felaketinin de arızı bir durum oluşturduğu ve tek seferlik bir harcamayla etkilerinin giderilmesinin mümkün olmadığı, bir süre daha bütçe üzerindeki söz konusu etkilerin devam edeceği, bunun yanında tek seferlik harcamalar dışında kalıcı harcamalarda artışın olmaması yönünde gerekli gayretin gösterildiği,

- Depremın meydana geldiği dönemde depremden kaynaklı ihtiyaçların kurumların mevcut ödeneklerinden karşılandığı, geçmişte kullanılan bu ödenekler nedeniyle kurumların bütçeleri içinde oluşan öngörülemeyen giderleri karşılamak amacıyla 1/1264 esas numaralı Kanun Teklifinde ek ödenek talebinin yer aldığı, diğer yandan Cumhurbaşkanına ödenek ekleme yetkisinin verilmesi ve borçlanma limitinin yükseltilmesinin amacının da iddia edildiğinin aksine gerek ödenek ekleme yetkisinin gerekse borçlanma limitine yönelik mevzuatta öngörülen çerçeveler doğrultusunda sınırların ve kapsamın belirlenmesi olduğu,

- Ek bütçe kanun teklifi ile 1 trilyon 119,5 milyar TL merkezi yönetim bütçe ödeneklerinde artışa gidildiği, bu artışın 482,8 milyar TL'sinin afet konutlarının yapımı ve altyapı hasarlarının giderilmesi için kullanılacağı, 527,3 milyar TL'sinin ise kamu idarelerinin yapı stokunda oluşan zararların giderilmesi amacıyla kullanılacağı, 2023 yılında diğer ödenekler de dikkate alındığında deprem zararlarının telafisi amacıyla toplam 762 milyar TL harcama yapılmasının öngörüldüğü,

- Ek bütçe kanun teklifinde öngörülen ödeneğin depremden kaynaklanan harcamalar dışında 110,4 milyar TL'sinin il özel idarelerine ve belediyelere aktarılabilecek kaynaklara, 68,3 milyar TL'sinin ilgili idare bütçelerinde, 37,2 milyar TL'sinin büyüme ve istihdama katkı sağlayacak yatırımların daha hızlı tamamlanması amacıyla, 52,1 milyar TL'sinin tarımsal destekler ve tarım sektörüne yapılacak yatırımlar için, 44,3 milyar TL'sinin sosyal amaçlı giderler için, 39,9 milyar TL'sinin savunma ve güvenlik birimlerinin ihtiyaçları için, 26,3 milyar TL'sinin eğitim hizmetlerinin yürütülmesi için, 8,4 milyar TL'sinin bireysel emeklilik devlet katkısı giderleri için, 8 milyar TL'sinin Halk Bankası ve Ziraat Bankası'nın görevlendirme giderleri için, 7,8 milyar TL'sinin genel aydınlatma giderleri için, 4,3 milyar TL'sinin sistem kullanım bedelleri için, 1,3 milyar TL'sinin deprem bölgesindeki vatandaşların elektrik ve doğal gaz faturalarının silinmesi ve ertelenmesi nedeniyle oluşan giderlerin karşılanabilmesi için, 103,4 milyar TL'sinin diğer zorunlu harcamalar için, 80,5 milyar TL'sinin ise faiz giderleri için kullanılmasının öngörüldüğü,

ifade edilmiştir.

4. KOMİSYONUN MADDELER HAKKINDA KARARI

Teklifin geneli üzerindeki görüşmelerin ardından Teklifin maddelerinin görüşülmesine geçilmesi kararlaştırılmıştır.

Teklif metni aşağıdaki şekilde Komisyonumuzca kabul edilmiştir.

Madde 1

Teklifin 1 inci maddesi; aynen kabul edilmiştir.

Madde 2

Teklifin 2 nci maddesi; aynen kabul edilmiştir.

Madde 3

Teklifin yürürlüğe ilişkin 3 üncü maddesi; aynen kabul edilmiştir.

Madde 4

Teklifin yürütmeye ilişkin 4 üncü maddesi; aynen kabul edilmiştir.

Teklifin maddelerinin kabul edilmesinin ardından Teklifin tümü oylanmış ve kabul edilmiştir.

5. GENEL KURULDA TEMSİL

İçtüzüğün 45 inci maddesi uyarınca Teklifin Genel Kuruldaki görüşmelerinde Komisyonumuzu temsil etmek üzere;

- Adıyaman Milletvekili Resul KURT,
- Aksaray Milletvekili Hüseyin ALTINSOY,
- Ankara Milletvekili Orhan YEGİN,
- Bursa Milletvekili Ahmet KILIÇ,
- Denizli Milletvekili Nilgün ÖK,
- Elazığ Milletvekili Ejder AÇIKKAPI,
- İzmir Milletvekili Yaşar KIRKPINAR,
- Kayseri Milletvekili Mustafa Baki ERSOY,
- Kırşehir Milletvekili Necmettin ERKAN,
- Kocaeli Milletvekili Sami ÇAKIR,
- Konya Milletvekili Orhan ERDEM,
- Konya Milletvekili Mustafa KALAYCI,
- Osmaniye Milletvekili Seydi GÜLSOY,
- Sakarya Milletvekili Ertuğrul KOCACIK,
- Samsun Milletvekili Ersan AKSU,
- Uşak Milletvekili İsmail GÜNEŞ,

özel sözcüler olarak seçilmiştir.

Başkan	Başkanvekili	Sözcü
<i>Mehmet Muş</i>	<i>İsmail Faruk Aksu</i>	<i>Orhan Erdem</i>
Samsun	İstanbul	Konya
		(Bu raporun özel sözcüsüdür)
Kâtip	Üye	Üye
<i>Nilgün Ök</i>	<i>Resul Kurt</i>	<i>Tulay Hatımoğulları Oruç</i>
Denizli	Adıyaman	Adana
(Bu raporun özel sözcüsüdür)	(Bu raporun özel sözcüsüdür)	(Muhalefet şerhimiz vardır)
Üye	Üye	Üye
<i>Hüseyin Altınsoy</i>	<i>Orhan Yegin</i>	<i>Cavit Arı</i>
Aksaray	Ankara	Antalya
(Bu raporun özel sözcüsüdür)	(Bu raporun özel sözcüsüdür)	(Muhalefet şerhimiz vardır)

Üye <i>Mustafa Erdem</i> Antalya (Muhalefet şerhimiz vardır)	Üye <i>Mehmet Rüştü Tiryaki</i> Batman (Muhalefet şerhimiz vardır)	Üye <i>Ahmet Kılıç</i> Bursa (Bu raporun özel sözcüsüdür)
Üye <i>Ejder Açıkkapı</i> Elâzığ (Bu raporun özel sözcüsüdür)	Üye <i>Mehmet Mustafa Gürban</i> Gaziantep (Muhalefet şerhimiz vardır)	Üye <i>Yaşar Kırkpınar</i> İzmir (Bu raporun özel sözcüsüdür)
Üye <i>Rahmi Aşkın Türeli</i> İzmir (Muhalefet şerhimiz vardır)	Üye <i>Ümit Özlale</i> İzmir (Muhalefet şerhimiz vardır)	Üye <i>Cevdet Akay</i> Karabük (Muhalefet şerhimiz vardır)
Üye <i>Mustafa Baki Ersoy</i> Kayseri (Bu raporun özel sözcüsüdür)	Üye <i>Necmettin Erkan</i> Kırşehir (Bu raporun özel sözcüsüdür)	Üye <i>Sami Çakır</i> Kocaeli (Bu raporun özel sözcüsüdür)
Üye <i>Mustafa Kalaycı</i> Konya (Bu raporun özel sözcüsüdür)	Üye <i>Veli Ağbaba</i> Malatya (Muhalefet şerhimiz vardır)	Üye <i>Ahmet Vehbi Bakırhoğlu</i> Manisa (Muhalefet şerhimiz vardır)
Üye <i>Sezai Temelli</i> Muş (Muhalefet şerhimiz vardır)	Üye <i>Seydi Gülsoy</i> Osmaniye (Bu raporun özel sözcüsüdür)	Üye <i>Tahsin Ocaklı</i> Rize (Muhalefet şerhimiz vardır)
Üye <i>Ertuğrul Kocacık</i> Sakarya (Bu raporun özel sözcüsüdür)	Üye <i>Ersan Aksu</i> Samsun (Bu raporun özel sözcüsüdür)	Üye <i>İsmail Güneş</i> Uşak (Bu raporun özel sözcüsüdür)

MUHALEFET ŞERHİ

Cumhuriyet Halk Partisi olarak “(1/275) esas numaralı 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile Bağlı Cetvellerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi” ne karşı olmamızın nedenleri aşağıda belirtilmiştir.

I. ANAYASA’YA UYGUNLUK AÇISINDAN DEĞERLENDİRME

7 Temmuz 2023 tarihinde Cumhurbaşkanı’nın imzasıyla TBMM Başkanlığı’na sunulan Kanun Teklifi, TBMM Başkanlığı tarafından Plan ve Bütçe Komisyonu’na sevk edilmiştir.

Cumhurbaşkanı tarafından “ek bütçe” kanun teklifinin hazırlanıp TBMM’ye sunulmasında ve bunun Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşülmesi usulünde Anayasa ve iç tüzük hükümleri açısından belirsizlikler bulunmaktadır.

2017 Anayasa değişikliği Cumhurbaşkanının ek bütçe yapma yetkisini tartışmalı hale getirmiştir.

Anayasa’nın “Bütçe ve kesinhesap” başlıklı 161. maddesi;

“Madde 161 –Kamu idarelerinin ve kamu iktisadî teşebbüsleri dışındaki kamu tüzel kişilerinin harcamaları yıllık bütçelerle yapılır.

Malî yıl başlangıcı ile merkezi yönetim bütçesinin hazırlanması, uygulanması ve kontrolü ile yatırımlar veya bir yıldan fazla sürecek iş ve hizmetler için özel süre ve usuller kanunla düzenlenir. Bütçe kanununa, bütçe ile ilgili hükümler dışında hiçbir hüküm konulamaz.

Cumhurbaşkanı bütçe kanun teklifini, malî yılbaşından en az yetmişbeş gün önce, Türkiye Büyük Millet Meclisine sunar. Bütçe teklifi Bütçe Komisyonunda görüşülür. Komisyonun ellibeş gün içinde kabul edeceği metin Genel Kurulda görüşülür ve malî yılbaşına kadar karara bağlanır.

Bütçe kanununun süresinde yürürlüğe konulamaması halinde, geçici bütçe kanunu çıkarılır. Geçici bütçe kanununun da çıkarılamaması durumunda, yeni bütçe kanunu kabul edilinceye kadar bir önceki yılın bütçesi yeniden değerlendirme oranına göre artırılarak uygulanır.

Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri, Genel Kurulda kamu idare bütçeleri hakkında düşüncelerini her bütçenin görüşülmesi sırasında açıklarlar, gider artırıcı veya gelirleri azaltıcı önerilerde bulunamazlar.

Genel Kurulda kamu idare bütçeleri ile değişiklik önermeleri, üzerinde ayrıca görüşme yapılmaksızın okunur ve oylanır.

Merkezî yönetim bütçesiyle verilen ödenek, harcanabilecek tutarın sınırını gösterir. Harcanabilecek tutarın Cumhurbaşkanlığı karnamesiyle aşılabileceğine dair bütçe kanununa hüküm konulamaz.

Carî yıl bütçesindeki ödenek artışı öngören değişiklik teklifleri ile carî ve izleyen yılların bütçelerine malî yük getiren tekliflerde, öngörülen giderleri karşılayabilecek malî kaynak gösterilmesi zorunludur....”

hükmünü ifade etmektedir.

Kanun teklifinin TBMM'ye sunuş yazısında teklifin dayanağı olarak Anayasa madde 161 hükmü belirtilmiştir. Anayasa madde 161'in Cumhurbaşkanı'na Bütçe Kanunu konusunda verdiği yetkiler şu şekildedir:

-Cumhurbaşkanı bütçe kanun teklifini, malî yılbaşından en az yetmişbeş gün önce, Türkiye Büyük Millet Meclisine sunar. Bütçe teklifi Bütçe Komisyonunda görüşülür. Komisyonun ellibeş gün içinde kabul edeceği metin Genel Kurulda görüşülür ve malî yılbaşına kadar karara bağlanır.

-Bütçe kanununun süresinde yürürlüğe konulamaması halinde, geçici bütçe kanunu çıkarılır. Geçici bütçe kanununun da çıkarılamaması durumunda, yeni bütçe kanunu kabul edilinceye kadar bir önceki yılın bütçesi yeniden değerlendirilerek uygulanır.

6771 sayılı yasa ile yapılan Anayasa değişikliği ile kabul edilen Anayasal kurguda, yasa tekliflerinin yalnızca milletvekilleri tarafından verilebileceği belirlenmiştir. Yürütmenin bu asli kural karşısında yasa teklifi verebilmesinin tek istisnası olarak madde 161 uyarınca Cumhurbaşkanı'nın bütçe kanunu teklif edebilmesi öngörülmüştür. Bütçe kanunu konusunda madde 161'in Cumhurbaşkanı'na verdiği yetkinin sınırları belli ve bağlı bir yetkidir.

Asıl olarak, bütçe kanun teklifini belirtilen usulde sunmak dışında Cumhurbaşkanı'na bütçe kanuna ilişkin başkaca bir yetki tanınmamıştır.

Bu itibarla Cumhurbaşkanının Anayasa madde 161'e dayanarak bütçe kanunu teklifinde değişiklik yapılabilmesine ilişkin kanun teklif edebilmesinin anayasal dayanağı bulunmamaktadır. Tekrar belirtmek gerekirse tanınan yetki takvime bağlanmış, sınırlı bir yetkidir.

Anayasa yapıcı 6771 sayılı yasa ile yapılan Anayasa değişikliği ile Anayasa'nın **"Bütçelerde değişiklik yapılabilme esasları"** başlıklı 163'üncü maddesini ilga etmiştir. Mülga edilen bu maddeye göre bütçe kanununda değişiklik, ancak ve ancak kanun ile yapılabilmektedir. Anayasa değişikliği ile ise, bu maddenin benzeri hüküm 161'inci maddenin yedi ve sekizinci fıkralarına eklenmiştir. Fakat cari yıl bütçesinde değişiklik öngören değişiklik tekliflerinin "cumhurbaşkanınca" verilebileceğine ilişkin bir düzenleme yapılmamıştır. Bu itibarla madde 161'in üçüncü fıkrasında istisna ve bağlı olarak verilen bütçe kanun teklifi verme yetkisinin sekizinci fıkra kapsamında değişiklik teklifi verebilmeyi mümkün kıldığı söylenemez. **Oysa mülga madde 163 ile cari yıl bütçesinde değişiklik için kanun tasarısı verilebileceği açıkça belirtilmiştir, yani değişiklik teklifi için açık yetki verilerek bu mümkün kılınmıştır. 6771 sayılı Anayasa değişikli ile türev kurucu iktidar, bu yönde bir açık irade ortaya koymamıştır.**

Ayrıca anayasa değişikliği ile parlamenter sistemde olduğu gibi kanun tasarısı benzeri bir yetki, yürütme yetkisini tek başına elinde bulunduran Cumhurbaşkanı'na tanınmamıştır. Anayasa madde 7 hükmü uyarınca yasama yetkisi asli ve genel yetkidir.

"Yasama yetkisi Türk Milleti adına Türkiye Büyük Millet Meclisindir. Bu yetki devredilemez."

Anayasa yapıcının, cumhurbaşkanının bütçe kanunu teklifi vermesine olanak tanınması gibi açıktan yetki vermediği sürece ancak asli yetki uyarınca hareket edilmesi öne sürülebilir.

Ayrıca, madde 6, *"Hiçbir kimse veya organ kaynağını Anayasadan almayan bir Devlet yetkisi kullanamaz."* hükmüyle anayasal kurum ve makamlar bakımından ayrıklık tanımayan bir düzenlemeyi yansıtmakla, her kamusal yetki, ayraksız bir biçimde dayanağını Anayasadan almalıdır.

Tüm bu açıklamalar ışında bütçe kanununda değişiklik teklif edebilme yetkisi, yasama yetkisinin tekelliği dikkate alınarak; Anayasa yapıcının istisna öngörmediği hususuna da dikkat edilirse Cumhurbaşkanı'na verilmiş yetki,

yalnızca 161/3 kapsamında tanınmış bütçe kanun teklifini sunmaktır. Cumhurbaşkanınca böyle bir yetki, ancak Anayasa değişikliği yapılmak suretiyle kullanılabilir.

Özetle; “ek bütçe” kanun teklifinin kimin tarafından hazırlanıp T.B.M.M.’ ye sunulacağı, komisyon ve genel kurulda görüşülme usulü ve “ek bütçe” teklifinin reddi halinde hangi prosedürün uygulanacağı konusunda herhangi bir düzenlemeye yer verilmemiştir.

Söz konusu maddenin yorumundan Cumhurbaşkanının “ek bütçe” kanun teklifini hazırlayarak T.B.M.M’ ne sunma yetkisinin tartışmalı olduğu ortaya çıkmaktadır.

T.B.M.M. İçtüzüğünde de bu konuda herhangi bir düzenlemeye yer verilmediği anlaşılmaktadır.

Diğer taraftan, Kanun Teklifinin tümünün Plan ve Bütçe Komisyonu görüşmelerinde İçtüzük madde 38 uyarınca Anayasa’ya uygunluk incelemesi yapılmamıştır. Oysa Meclis İç Tüzüğü’nün 38. maddesi “ Komisyonlar, kendilerine havale edilen tasarı veya tekliflerin ilk önce Anayasanın metin ve ruhuna aykırı olup olmadığını tetkik etmekle yükümlüdürler.” hükmünü taşımakta olup bu sorun bu madde uyarınca çözüme bağlanmadan tasarı görüşmelerine geçilemez.

İçtüzüğün 38. maddesinin ilk fıkrasının komisyon için öngördüğü inceleme yükümlülüğü, teklif maddelerinin görüşülmesine geçilmeden ele alınması gereken bir önkoşul olarak düzenlenmiştir. Bu ön sorun çözülmeden komisyon, görüşmelere başlayamaz. Bu yükümlülük, komisyona ait münhasır yetki olup, komisyon dışından kişi ve uzmanlar bu yetkiyi kullanamazlar. Komisyon, teklif metnini, Anayasa’nın sözüne ve özüne uygunluk açısından inceledikten sonra devam veya ret kararını verir. Bu ise, teklif maddelerini görüşmeden önce bir ön karar şeklinde verilmelidir. Önkoşul ve ön karar, komisyon için çifte yükümlülük ve gerekliliktir.

Komisyonun bir diğer yükümlülüğü ise, inceleme alanına ilişkindir: Anayasa’ya uygunluk hem sözü hem de özü açısından yapılmalıdır. Özellikle öze uygunluk, anayasal yorum yöntemlerini beraberinde getirir. Gerekçe, sadece ret hali için değil, uygunluk durumu için de yazılması ölçüsünde, anılan yükümlülük ve gereklilik anlam ifade eder.

Plan ve Bütçe Komisyonu, bu gerekliliği yerine getirmeden yasayı, değerlendirmeye başlamış ve tartışmalar, esas itibarıyla maddelere ilişkin olarak yapılmıştır. Hatırlatmak gerekir ki, Anayasa'nın üstünlüğünü düzenleyen Anayasa'nın madde 11/2'deki "Kanunlar Anayasaya aykırı olamaz" kuralı, İktüzük madde 38 gereklerine saygı gösterilmesi ölçüsünde anlam ifade etmektedir. Bu nedenle, Anayasa'ya uygunluk incelemesi bakımından İktüzük madde 38 gerekleri yerine getirilmeden Komisyon tarafından kabul edilen teklif metni, yasa yapım usulüne aykırıdır.

Ek bütçe teklifinin aslında olduğu gibi aynı usulle görüşülmesi konusunda görüşmelere geçilmeden açılan usul tartışması Başkanlık divanınca dikkate alınmadan teklifin tümü üzerinde görüşmelere başlanılmış, bilahare Anayasa'ya aykırılık iddiasının Komisyonca değerlendirilmesinin yapılmasının uygun olacağı ifade olunmuştur.

Anayasa'da ek bütçe ile ilgili herhangi bir hüküm olmamasına rağmen, konunun sadece 5018 sayılı Kanunun 19. maddesinde yer almasına karşın, problemin hukuk devleti ilkesinin yetki ve şekilde paralellik ilkesi dikkate alınarak çözümlenmesi gerekmektedir.

2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile Bağlı Cetvellerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifinin görüşülmesine geçilmeden, "ek bütçe" kanun teklifi ile ilgili olarak Anayasa ve iç tüzükte yer alan boşluk ve belirsizlikler tarafımızca gündeme getirilmesine karşın, geçmiş dönemlerde yapılan uygulama ve mevcut hüküm ve düzenlemelerin kıyasen yorumlanması suretiyle "ek bütçe" kanun teklifinin TBMM'ye sevk, komisyon ve genel kuruldaki görüşme usulünün de aslı gibi bir muameleye tabi tutulması konusunda iktidar partisi milletvekillerince görüş beyan edilmiş, bu konudaki itirazımız kabul görmemiş, teklifin maddelerinin görüşülmesine geçilmiştir.

II. EKONOMİNİN GENEL DEĞERLENDİRİLMESİ

Görüşülmekte olan Ek Bütçe Kanun Teklifi görüşmelerinde Cumhurbaşkanı Yardımcısı tarafından yapılan sunuşta bütçeye temel oluşturan ve makro ekonomik hedeflerin belirlendiği 2023-2025 yıllarını kapsayan Orta Vadeli Programın (OVP) temel perspektiflerine ve hedeflerine bağlı kalındığı görülmektedir.

Diğer taraftan, sunuşta ülkemizin içinde bulunduğu krizin nedeni olarak küresel faktörlerin ülkemize olan etkileri gösterilmiştir. Bu çerçevede, pandemi sonrası küresel tedarik zincirlerindeki kırılma, Rusya-Ukrayna Savaşı ve bunun sonucunda enerji fiyatları ve emtia fiyatlarındaki artışın ekonomimizi olumsuz yönde etkilediği ifade edilmiştir. Bununla birlikte, küresel enflasyonla mücadele için bütün ülkeler faiz artırırken, Türkiye tam tersi bir politika uygulamış ve faiz indirimine gitmiştir. Bu durum ülkemizin içinde bulunduğu krizin ekonominin kötü yönetiminden ve yanlış politikaların uygulamaya konulmasından kaynaklandığını bütün açıklığıyla ortaya koymaktadır.

Bu çerçevede, Ek Bütçe Kanun Teklifi ile 2023-2025 OVP rakamlarının ve hükümetin daha önceden açıkladığı 2023 hedeflerinin genel bir değerlendirilmesinin yapılması önem arz etmektedir.

1. Orta Vadeli Program (OVP)

OVP'nin temel perspektifleri incelendiğinde ise daha önceki yıllarda hazırlanmış OVP'lerden bir farkının olmadığı, amaç ve hedeflerinin gerçekçi olmadığı, Türkiye ekonomisinin konjonktürel ve yapısal sorunlarını çözecek politikalara ve önlemlere OVP'de yer verilmediği gözlenmektedir.

OVP'nin Giriş bölümünde aşağıdaki ifadeler yer almaktadır.

“OVP (2023-2025), temel olarak On Birinci Kalkınma Planı esaslarını dikkate almaktadır. Uygulama dönemi itibarıyla Program aynı zamanda hazırlıkları başlatılan On İkinci Kalkınma Planı (2024-2028) dönemine geçiş süreci için de önem arz etmektedir. Bununla birlikte program makroekonomik ve finansal istikrarı güçlendirmeyi, yüksek katma değerli üretimi teşvik etmeyi, cari işlemler dengesinde kalıcı iyileşmeyi sağlamayı, verimlilik artışları ve ihracat artışı ile birlikte enflasyonu düşürmeyi amaçlayan Türkiye Ekonomi Modeli ile uyumlu hazırlanmıştır.”

Konuya bu çerçevede bakıldığında aşağıdaki hususların vurgulanması gerekmektedir.

- OVP'nin hazırlıklarında On Birinci Kalkınma Planı esaslarının dikkate alındığı belirtilmesine rağmen gerek ulaşılmaması hedeflenen göstergeler gerekse uygulanacak politikalar ve alınacak tedbirler açısından OVP ile Plan arasında

çok ciddi bir uyumsuzluğun olduğu ve plan hedeflerinin çok gerisinde kaldığı açıktır.

- **2021 yılı Eylül ayında başlayan faiz indirimleri sonucunda ekonomide oluşan kriz ve tahribatın yok sayılarak, sanki ortada bir rasyonel bir model varmış gibi yapılması ve bunun Türkiye Ekonomi Modeli olarak adlandırılmasının gerçeklikle uzaktan yakından bir ilgisi bulunmamaktadır. Nitekim yeni atanan Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek uygulanan politikaların rasyonel olmadığını söylemiyle tüm açıklığıyla ortaya koymuştur.**
- **OVP'nin vizyonu yoktur.** OVP, Türkiye ekonomisinin geçmişten bugüne taşıdığı ve son dönemlerde giderek ağırlaşan yapısal problemlerini çözebilecek bir perspektife sahip değildir. Daha çok bir iyi niyet ve temenniler belgesi olarak görülmektedir.
- **OVP'de temel amaç olarak vurgulanan hususlar ülkemizin içinde bulunduğu ekonomik konjonktürle ve ekonomimizin yapısal problemleriyle uyumlu bir görünüm arz etmemektedir.** Nitekim ilgili bölümde *“OVP'nin temel amacı, Türkiye Ekonomi Modeli'ni esas alarak yatırım, istihdam, üretim ve ihracatı önceleyen büyümenin sürdürülmesi, verimli ve rekabetçi yerli üretim yapısının güçlendirilmesi, ithalat bağımlılığının azaltılması, kalıcı fiyat istikrarına ulaşılması, beşeri sermaye ve işgücü kalitesinin artırılması, iş ve yatırım ortamının iyileştirilmesi, sürdürülebilir, kapsayıcı büyüme ile adaletli paylaşımaya yönelik ekonomik dönüşümün gerçekleştirilmesidir.”* olarak ifade edilen amaçlara ulaşılması mümkün gözükmemektedir. OVP'nin yayınlanmasının üzerinden henüz 9 ay geçmişken, ekonomide yaratılan belirsizlik ve güvensizlik ortamı, içine girdiğimiz döviz krizi ve yüksek enflasyon süreci bu amaçlara ulaşılmasını neredeyse imkânsız hale getirmiştir. Bu kapsamda;
 - **“...yatırım, istihdam, üretim ve ihracatı önceleyen büyümenin sürdürülmesi,”** ifadesi hükümetin uyguladığı yanlış politikalar sonucunda sadece bir temenni olarak gözükmemektedir. Nominal faizlerin enflasyonun altında belirlendiği ve böylece negatif reel faizin

olduğu bir ekonomik konjonktürde tasarruflar bankacılık ve finans sistemine değil, döviz, altın ve gayrimenkul gibi alternatif alanlara kaymıştır. Diğer taraftan, demokrasiden otoriterliğe hızlı bir kayışın olduğu, hukuk devletinin ve yargı bağımsızlığının ortadan kalktığı, denge ve denetim mekanizmasının olmadığı bir tek adam rejiminde ülkemize doğrudan yabancı yatırımların neden gelmediği sorusu izaha muhtaç değildir. Ekonomide ise güven ve istikrar ortamının yok olduğu, uluslararası rating kuruluşlarının uzun zamandır Türkiye'yi yatırım yapılabilir not seviyesinin çok altında puanladığı açıktır. İçinde bulunduğumuz kriz ortamında CDS'ler bir ara 900'ler seviyesine çıkmış olup, bugün itibarıyla 450 seviyesinde gerçekleşmiştir. Böyle bir ortamda ülkemize doğrudan yabancı yatırımların gelmesi olası gözükmemektedir.

- **“...ithalat bağımlılığının azaltılması, kalıcı fiyat istikrarına ulaşılması...” ifadesi Merkez Bankası’nın faiz indirimleri sonucunda rafa kaldırılmış ve Türkiye ciddi bir enflasyonist süreç ile karşı karşıya kalmıştır.** Diğer taraftan, Türkiye’nin üretim ve ihracat yapısının hammadde ve ara girdiler açısından ciddi ölçüde ithalata bağlı olduğunu düşündüğümüzde ithalat bağımlılığının azaltılması kısa dönemde gerçekleşemeyecek bir amaç olarak gözükmemektedir.
- **“... sürdürülebilir, kapsayıcı büyüme ile adaletli paylaşımaya yönelik ekonomik dönüşümün gerçekleştirilmesi...” ifadesi AKP hükümetleri döneminde özellikle dar ve sabit gelirli kesimin reel ücretlerinin devamlı gerilediği, pandemi döneminde hükümetin yetersiz destekleri sonucunda işsizliğin ve yoksulluğun arttığı, Merkez Bankası’nın faiz indirimleri sonucunda zengin kesimin daha da zenginleştiği bir ortamda gerçekçi olmayan ve samimiyetten uzak bir amaç olarak değerlendirilmektedir.** Merkez Bankası’nın faiz indirimleri neticesinde hızla yükselen döviz kurları, enerjiden gıdaya, ulaşımdan sağlığa günlük hayatımızda kullandığımız hemen her mal ve hizmete her gün gelen zamlar, insanımızı açlık sınırının altına itmiş, toplumu artan borçlanma ve yoksulluk olgusu ile karşı karşıya bırakmıştır.

- **OVP'nin Fiyat İstikrarı bölümünde yer alan “Program döneminde fiyat artışlarını etkileyen tüm unsurlarla mücadele edilerek enflasyonun tek haneli seviyelere düşürülmesi amaçlanmaktadır.” ifadesi 2021 yılı Eylül ayından bu yana Merkez Bankası tarafından yapılan faiz indirimleriyle çöpe atılmıştır.** Bu çerçevede, Merkez Bankası tarafından belirlenen faiz oranlarının enflasyon hedeflemesi yapılan 2006 yılından bu yana ilk defa önce çekirdek enflasyona bağlanması, sonrasında da cari açığın kapatılması ile ilişkilendirilmesi fiyat istikrarı hedefinin terk edildiğinin en açık göstergesidir.
- **OVP'nin makroekonomik dengeleri gerçekçi ve tutarlı değildir ve kendi içinde ciddi tutarsızlıklar ve çelişkiler içermektedir.**
 - **OVP'nin büyüme yapısına talep unsurları itibarıyla baktığımızda yurtiçi talebinin öncülük ettiği bir yapı gözlenmektedir.** Yurt içi talebe dayalı büyüme yapısının özel tüketime ve özel sabit sermaye yatırıma dayalı olması tüm OVP'lerin ortak özelliğidir. Bununla birlikte, içinde bulunduğumuz olumsuz yurtiçi ve yurtdışı koşulların varlığında ve derin bir güvensizlik ortamında, özellikle şirketlerin yeniden yatırım yapma sürecine girmeleri ihtimal dahilinde gözükmemektedir.
 - **OVP'de öngörülen yurtiçi talebe dayalı büyüme yapısında büyüme hedeflerinin hem cari açık, hem de enflasyon hedefleri ile ciddi biçimde çeliştiği açıktır.**
 - **OVP'nin cari açık hedefleri gerçekçi değildir.** Yurtiçi talebe dayalı büyüme yapısında önümüzdeki döneme ilişkin büyüme oranları artacaksa ithalatın da artması kaçınılmazdır. Her ülke cari işlemler açığı verebilir. Ancak Türkiye ekonomisi büyümek için cari işlemler açığı vermek zorunda kalan ender ülkelerden biridir. Bu durum Türkiye ekonomisinin yapısal sorunudur ve yumuşak karnıdır. Çünkü bu modelde üretim dinamikleri ithal ara girdiye bağlanmıştır. Başka bir deyişle Türkiye büyümek için ithalat yapmak zorunda kalmaktadır. İhracat, ithalatı yakalayamadığından dış ticaret açığı oluşmakta, bu duruma da cari işlemler açığına yol açmaktadır. Sonuçta bu yapısal sorun büyüme olanaklarını ekonominin cari işlemler açığı verme ve bunu finanse etme

potansiyeline bağlamaktadır. 21 yıldır tek başına iktidar olan bir hükümetin ekonominin bu yapısal sorununu görmezden gelerek sürekli bir biçimde erteleme problemi daha da büyümesine neden olmuştur. İlk başlarda finanse edilebildiği sürece cari işlemler açığını bir sorun olarak görmeyen bu anlayış 2009 krizinden sonra cari işlemler açığının ulaştığı seviyeyi bir problem olarak görmeye başlamış ancak gerekli önlemleri almamıştır.

Bu çerçevede, ekonomide özel tüketimin ve özel sabit sermaye yatırımlarının öncülük ettiği yurt içi talebe dayalı bir büyüme yapısının öngörüldüğü 2023-2025 döneminde cari açığın hem tutar bazında hem de GSYH'ya oran olarak gerilemesi gerçekleştirilebilir olmaktan çok uzaktır.

Diğer taraftan, Cumhurbaşkanı'nın ekonomi literatüründe yeri olmayan "faiz sebep, enflasyon sonuçtur" tespiti ve bu doğrultuda Merkez Bankası tarafından yapılan faiz indirimleri Para Politikası Kararlarında cari işlemler açığı ile ilişkilendirilmiştir. Faizlerin indirilmesi sonucunda hızla artmaya başlayan döviz kurlarının ihracatımızı artıracığı ve bu yolla bir taraftan cari açık azalırken, diğer taraftan büyüme hızının artacağı öngörüsü ekonominin gerçekleri ile uyuşmamakta olup açıklanan dış ticaret ve cari açık rakamları da bunun olamayacağını ortaya koymaktadır. Nitekim mayıs ayı itibarıyla son 12 aydaki cari işlemler açığı 60 milyar seviyesinde gerçekleşmiştir. OVP hedefi olan 22 milyar dolar seviyesine gelmek için yılın izleyen yedi aylık döneminde 38 milyar dolar fazla vermek gerekir ki mevcut eğilimler ışığında bu mümkün gözükmemektedir.

Ayrıca, Merkez Bankası'nın faizleri indirerek ekonomiyi canlandırma hedefi açısından bakıldığında, ihracat artışı ancak kısa vadede bir hareketlenme yaratacak olup ekonomide kalıcı ve sürdürülebilir bir büyüme yaratmaz. Tam tersine uygulanan bu yanlış politikalar sonucunda artan döviz kurları ve yükselen enflasyon oranları ekonomideki kaynak dağılımını bozarak büyümenin önünde önemli bir

engel oluşturur. Cari işlemler açığı Türkiye ekonomisinin yapısal bir problemi olup kısa dönemde değil, doğru politikalarla ve doğru tedbirle ancak orta-uzun vadede lebilecek bir problemidir. Ayrıca cari açığı azaltmanın Merkez Bankası'nın değil hkmetlerin görevi olduğunu da belirtmeliyiz.

- o **OVP'nin enflasyon hedefleri gerçekçi görünmemektedir.** 2006 yılından bu yana açık bir biçimde Enflasyon Hedeflemesi rejimini uygulayan ülkemizde bu alanda yaşanan başarısızlık açık bir biçimde ortadadır. Bununla birlikte, her yıl yeniden tek haneli enflasyon ngrleri karşımıza çıkmaktadır.

2023-2025 yıllarını kapsayan OVP'de 2023 yılı hedefi olan yüzde 24,9 oranı, haziran ayı itibarıyla yüzde 38,2 seviyesinde gerçekleşmiştir. Enflasyon hesabında baz etkisinin bu ay itibarıyla ortadan kalkması, seçim sonrasında artarda gelen vergi artışları ve zamlar, döviz kurlarında gözlenen hızlı yükseliş 2023 yılında enflasyonun çok daha yüksek seviyelerde gerçekleşeceğini ortaya koymaktadır.

Diğer taraftan, OVP'de döviz kuru seviyeleri gerçekçi olarak belirlenmemiştir. Nitekim ortalama dolar kuru 2023-2025 döneminde sırasıyla 21,57 TL, 24,62 TL ve 25,77 TL olarak belirlenmiştir. Oysa daha 2023 yılının daha yarısında dolar kuru 26 lira seviyesini aşmıştır. Bilindiği zere Türkiye'de kurlardan enflasyona ciddi bir geçişkenlik etkisi söz konusudur. Böyle bir çerçevede ulusal parada gerçekleşen değer kaybı enflasyon üzerinde ciddi bir baskı oluşturacaktır.

Başka bir neden de 2023 yılı ve sonrasında büyümenin yeniden potansiyele yaklaşacağı varsayımı ile enflasyon hedefi varsayımının çelişkili olmasıdır. Eğer büyüme hızı potansiyele yaklaşacaksa bu iç talebin canlanması demektir ki bu durumda talep enflasyonu devreye girecek ve enflasyon oranlarını düşürmek pek mümkün olamayacaktır. OVP'de 2023-2025 döneminde Türkiye Ekonomisinin yeniden tarihsel ortalamalarına ulaşacak şekilde ortalama yüzde 5,3 olarak büyüyeceği öngörüsü küresel resesyon riskinin ciddi bir tehlike olduğu dış talep koşullarında ancak iç talebin canlanmasıyla mümkün olabilir. iç talebin

canlandığı bir durumda ise enflasyonun 2022 yılındaki yüksek seviyesinden 2023 yılında yüzde 25'lere inmesini beklemek gerçekçi değildir.

2. AKP Hükümetlerinin 2023 Yılı Hedefleri

Bu hedefler 2011 yılında dönemin AKP hükümeti tarafından çok büyük iddialarla ortaya atılmış ve kamuoyuna duyurulmuştur. Bir ülkenin iddialı hedeflerinin olması elbette kabul edilebilir olmakla birlikte, bu hedeflere ulaşılmasının zorlukları hem teknik düzeydeki analizlerimizde hem de uygulanması gereken politikaların ve alınması gereken tedbirlerin yetersizliğinde özellikle vurgulanmış ve CHP olarak hazırladığımız Bütçe Karşı Oy yazılarında konuya ayrıntılı biçimde yer verilmiştir. AKP hükümetleri ise 2023 hedeflerini ulaşılabilir olarak değerlendirmiş ve sık sık gündeme getirmiştir.

Bununla birlikte, iktidarın 2023 Vizyonu çerçevesinde ekonomik alanda ortaya koyduğu hedeflerin ulaşılabilir olmadığı ilk olarak 2019-2023 yıllarını kapsayan On Birinci Kalkınma Planı'nda kabul edilmiş ve 2023 yılı hedefleri revize edilmiştir. Sonrasında da gerek geçen yıl gerek bu yıl hazırlanan OVP'lerde bu revizeler devam etmiş ve 2023 hedefleri tabiri caizse tarihe gömülmüştür. Söz konusu hedefler arasında,

“2023 yılında Türkiye dünyanın ilk 10 ekonomisinden biri olacak”

“Ekonomi 2 trilyon dolarlık bir milli gelir büyüklüğüne ulaşacak”

“Kişi başına düşen milli gelir 25 bin dolar olacak”

“İhracatımız 500 milyar dolar olacak”

“İşsizlik oranı yüzde 5'e indirilecek”

“Enflasyon ve faiz oranları kalıcı biçimde düşük ve tek haneli rakamlara indirilecek”

vaatleri bulunmaktaydı.

TABLO: AKP’NİN 2023 YILI HEDEFLERİ

	2023 Hedefleri	11. Kalkınma Planı	OVP (2023-2025)
GSYH	2 Trilyon \$	1,080 Milyar \$	867 Milyar \$
Kişi Başına Milli Gelir (\$)	25.000	12.484	10.071
İhracat (Milyar \$)	500	227	265
İşsizlik Oranı (%)	5,0	9,9	10,4
Enflasyon Oranı (%)	Enflasyonun tek haneye indirilmesi	5,0	24,9

2023 yılında Türkiye’nin dünyanın ilk 10 ekonomisinden biri olması bir yana, IMF’nin Ekonomik Görünüm Raporuna göre ilk 20 ekonomi içinde güçlüklerle kalabildiği görülmektedir.

2023 yılında 2 trilyon dolara ulaşacağı öngörülen milli gelirin ancak 900 milyar dolar seviyesine ulaşacağı OVP ile kabul edilmiştir.

Kişi başına milli gelir 2023 hedefi olan 25 bin dolar bir yana 10 bin dolar seviyesine ancak ulaşacaktır. 11. Kalkınma Planında (2019-2023) 2023 yılında kişi başına milli gelir 12.484 dolar olarak öngörülmekteydi. Sonrasında hazırlanan OVP’ler ile bu hedefler de aşağıya doğru revize edilmiştir. 2023-2025 yıllarını kapsayan OVP’de ise 2023 yılı kişi başına milli geliri 10.071 dolar olarak belirlenmiştir.

İhracat hedefi öngörülen 500 milyar doların ancak yarısı seviyesine ulaşabilecektir.

İşsizlik oranları 2023 hedefi olan yüzde 5 seviyesine ulaşmak bir yana yüzde 10,4 oranı ile hedefin iki katından daha yüksek seviyede gerçekleşecektir.

Enflasyonun tek hanelere indirilmesi hedefi Cumhurbaşkanı’nın “faiz sebep, enflasyon sonuçtur” tezinin ışığında Merkez Bankası tarafından yapılan faiz indirimleri ile çöpe atılmıştır. Döviz kurlarının ve maliyetlerin hızla yükselmesi ile 2022 yılının Ekim ayında yüzde 85,5 seviyesinde gerçekleşen enflasyon oranının 2023 yılında tek haneli

seviyelere inmek bir yana OVP'deki yüzde 24,9 seviyesine düşürülmesi dahi imkânsız gözükmetedir.

Son olarak vurgulamak istediğimiz husus, ülkemizin bugün içinde bulunduğu istikrarsızlık ve güvensizlik ortamında döviz krizinin finansal krizi ve sonrasında da reel krizi tetiklediği düşünüldüğünde OVP'de belirtilen 2023 yılı rakamlarına ulaşılmasının dahi büyük riskler içerdiği hususudur.

3. Türkiye Ekonomisinin Büyüme Yapısı

Türkiye ekonomisinin makroekonomik dengeleri orta-uzun dönem eğilimleri açısından incelendiğinde, ülkemizde iktisadi faaliyetlerin önemli ölçüde dalgalanmalar gösterdiği ve hızlı büyüme dönemlerinin finansal ve reel sektörlerde ortaya çıkan krizler ile ciddi biçimde kesintiye uğradığı gözlenmiştir. Söz konusu krizleri, kaynakları ve ortaya çıkış biçimleri itibariyle birbirinden farklılaştıran özellikler bulunmakla birlikte, Türkiye ekonomisinin yapısal sorunlarının tüm döneme damgasını vurduğu belirtilmelidir. Ekonominin dalgalanmalarında, düşük yurtiçi tasarruf hacmi, sermaye birikiminde yaşanan zayıflama gibi nedenlerin yanında, 1989 yılında sermaye hareketlerinin kontrolsüz bir biçimde serbestleştirilmesi sonucunda ekonominin artan ölçüde dış kaynaklara bağımlı bir yapıya dönüşmesinin yarattığı istikrarsızlık önemli rol oynamıştır.

Nitekim Türkiye ekonomisinin büyüme performansı orta-uzun dönem eğilimleri itibariyle incelendiğinde, ekonomik aktivite hacmindeki dalgalanmaların ekonominin bir karakteristiği haline geldiği, hızlı büyüme dönemlerinin ekonomideki daralmalar ve krizler ile kesintiye uğradığı görülmektedir (the boom and the bust cycle). Bunun sonucunda ise ekonomide bazı yıllarda yüksek oranlı büyüme hızlarına ulaşılmasına rağmen, ekonomik büyümenin ciddi biçimde yavaşladığı ve ekonominin daraldığı yılların etkisiyle büyüme hızı ortalamalarının düştüğü görülmektedir.

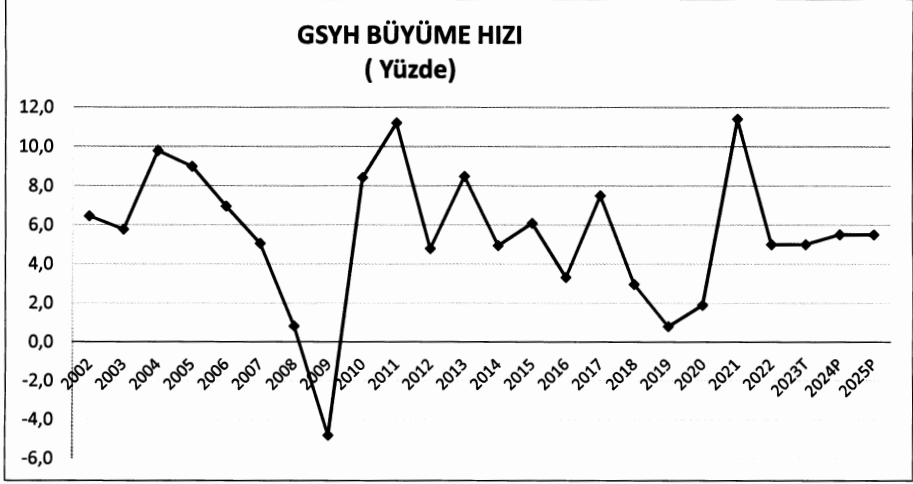
Doğaldır ki, dünyada yaşanan gelişmelerin ülkemizdeki bu krizleri tetikleyen ve olumsuz yönde etkileyen yönleri olmuştur. Bununla birlikte, Türkiye ekonomisinin geçmişten bugüne taşıdığı ve son dönemlerde giderek ağırlaşan yapısal problemleri bu krizlerin yaşanmasının temel sebebidir. Diğer taraftan AKP döneminde bu yapısal sorunlar azalmamış aksine ağırlaşmıştır.

4. Türkiye Ekonomisinin Yapısal Problemleri

- Yurtiçi tasarruf oranları yetersizdir ve bunun sonucunda Türkiye ekonomisindeki büyüme dış tasarruflara dayalı bir yapı içinde gelişmektedir. Nitekim, 2003-2022 döneminde yurtiçi tasarrufların millî gelir içindeki payı yüzde 24'ler civarında iken toplam yatırımların millî gelir içindeki payı yüzde 28'ler seviyesindedir.
- Cari işlemler açığı yüksek seviyelerde gerçekleşmektedir. Özellikle ekonominin büyüdüğü yıllarda cari açık hızla artmaktadır. Cari açığın en önemli nedeni Türkiye'nin hem üretim hem de ihracat yapısının ara malı ithalatına olan yüksek oranlı bağımlılığıdır. Bu bağımlılık AKP döneminde hızla artmış olup, ekonomi yavaşlasa dahi cari işlemler açığı beklendiği kadar düşmemektedir.
- Kamu kesimi dengeleri sürdürülebilir değildir. Mevzuata bağlı zorunlu harcamaların yüksek düzeyi (özellikle sosyal güvenlik sisteminin yükümlülükleri) ve ekonomik büyümeye aşırı duyarlı dolaylı vergilere dayalı bir vergi yapısı kırılganlığı artırmaktadır. Diğer taraftan, ekonomide yüksek oranlı kayıtdışılık devam etmektedir.
- Ülkemizde işgücüne katılım oranları ve istihdam oranları çok düşüktür. Nitekim Türkiye'de işgücüne katılım oranı yüzde 52-53'ler civarındayken, OECD ülkelerinin işgücüne katılım oranı ortalaması yüzde 70'in üzerindedir. Bu durum, Türkiye'nin mevcut insan kaynaklarının ancak yarısını kullanmakta olduğu gerçeğini açık bir biçimde ortaya koymaktadır.
- Diğer bir yapısal sorun da imalat sanayisindeki teknoloji yoğunluğunun çok düşük olmasıdır. Gerek üretimde gerekse ihracatta Türkiye imalat sanayi düşük ve ortanın altı teknoloji yoğunluğuna sahip sektörlerde ve ürünlerde uzmanlaşmış bulunmaktadır. Yüksek teknolojlili sektörlerin toplam içindeki payı yüzde 3'ler civarındadır. Diğer bir ifadeyle, Türkiye ekonomisi ağırlıklı olarak katma değeri düşük, niteliksiz ve düşük nitelikli emeğe dayanan, kayıt dışılığın yaygın olduğu bir ekonomik yapıya sahip olup, dünya ekonomisiyle bu iş bölümü üzerinden bütünleşmektedir.

Aşağıdaki grafikten de görüleceği üzere 2018 sonrası dönemde ekonominin büyüme hızı yavaşlamaya başlamıştır. Bu durumun ortaya çıkmasında, ekonominin

birikmiş yapısal sorunlarının yanı sıra, kötü ekonomi yönetimi sonucunda ekonomideki güven ortamında meydana gelen azalmayı, Merkez Bankası'nın para politikası araçlarına müdahaleyi görmek yanlış olmayacaktır. "Faiz sebep, enflasyon sonuç" gibi iktisat literatüründe yeri olmayan bir yaklaşımla enflasyonun altında belirlenen faiz oranlarının (negatif reel faiz) sürdürülmesinde direktmek finans piyasalarında ciddi türbülanslar oluşturmuş, döviz kurları hızla yukarı çıkmıştır

Kaynak: TÜİK, Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı

Diğer taraftan, döviz kurundaki hızlı yükselişi önlemek amacıyla faizleri artır(a)mayan Merkez Bankası döviz rezervlerini eritmiş ve swap işlemleri çıkarıldığında Merkez Bankası Net Döviz Rezervleri eksiye düşmüştür. 2021 yılı Eylül ayından itibaren de Merkez Bankası faiz indirimlerine başlamış ve döviz kurları hızla yükselmiştir.

Bu süreçte en çarpıcı olan konu ise, 2018 yılından bu yana geçen 5 yıllık dönemde Kanuna göre 4 yıl görev yapması hükmüne bağlanan Merkez Bankası Başkanı değişiklikleri neticesinde 4 Merkez Bankası Başkanı'nın Cumhurbaşkanı tarafından görevden alınması ve şu anda 5. Merkez Bankası Başkanı'nın görev yapmasıdır. olmuştur. Ekonomide yaşanan dalgalanmalar sonucunda 3 Hazine ve Maliye Bakanı görevlerinden ayrılmak zorunda kalmış olup şu anda 4. Hazine ve Maliye Bakanı görev yapmaktadır.

5. Merkez Bankası Faiz İndirim Süreci

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (MB) tarafından 2021 yılının Eylül ayında başlatılan faiz indirimi süreci farklı aşamalardan geçmiştir. İlk olarak Eylül-Aralık döneminde faiz oranı yüzde 5 puan indirilerek yüzde 19'dan yüzde 14'e çekilmiştir. Bu dönemde enflasyon bir artış sürecine girmiş olup Aralık ayında yıllık bazda yüzde 21'den yüzde 36'ya yükselmiştir. Aynı dönemde ise döviz kurlarında çok yüksek oranlı artışlar kaydedilmiştir. Nitekim, Eylül ayındaki faiz indirimi öncesinde 8,30 TL olan dolar kurunun Türk Lirası karşılığı 20 Aralık tarihinde 18,33 TL seviyesine kadar yükselmiştir. Bunun sonucunda, MB tarafından döviz piyasasına yapılan ve bankaların da katıldığı bir müdahale ile dolar kuru 11,5-12'ler seviyesine indirilmiştir.

Burada özellikle vurgulanması gereken husus gerek Hazine ve Maliye Bakanı gerekse MB yetkilileri tarafından döviz kurlarına müdahale edilmeyeceğine ilişkin açıklamaların gerçeği yansıtmamasıdır. Süreç içinde döviz kurlarındaki yükselişe izin verileceği algısının ve beklentilerinin oluşturulması, Hazine ve Maliye Bakanı'nın TL'deki değer kaybının ihracatı artıracak ve böylece cari açığın azalacağı bu yeni modeli Çin Modeli olarak adlandırması hatırlardadır. Diğer taraftan, müdahale olup da dolar kuru aşağı çekildiğinde bu durumu 'Büyük yatırımcılar bu durumun devam etmeyeceğini biliyorlardı. Olan küçük yatırımcıya oldu. Küçük yatırımcı çarpıldı.' şeklinde ifade eden Bakanın bu söylemlerinin ekonomimizi getirdiği yer ortadadır.

Öte yandan dövize ve altına olan talebi engellemek için Kur Korumalı Mevduat (KKM) uygulamasını icat eden ve bunun sonucunda Hazineyi ve Merkez Bankası'nı çok büyük zarara sokan Hükümetin acizyeti ortadadır. KKM uygulamasının 2022 yılında Hazineye maliyeti 92,4 milyar liradır. Merkez Bankası çok uzun süre üstlendiği kur zararını TBMM ile kamuoyuyla paylaşmamış, Mecliste bu hafta görüştüğümüz torba kanun tasarısı sırasında sorularımız üzerine 72,8 milyar lira olarak açıklamıştır. KKM uygulamasını desteklemek için vazgeçilen vergiler de hesaba katıldığında KKM'nin ekonomiye olan maliyetinin 2022 yılında 200 milyar liralara seviyesine çıktığı düşünülmektedir.

Faiz indirim sürecinin ikinci aşaması olarak adlandırabileceğimiz dönemde Merkez Bankası 2022 yılı Ocak-Temmuz aylarında faiz oranlarını değiştirmemiş,

ancak hem döviz kurları yeniden artmaya başlamış, hem de enflasyon çok hızlı bir artış trendine girmiş ve yüzde 79,6 seviyesine yükselmiştir.

Bu arada MB, bir taraftan arka kapı politikasıyla piyasaya döviz satmaya devam ederken, diğer taraftan ihracatçının döviz gelirlerinin önce yüzde 25'ini sonra da yüzde 40'ını MB'sına satılması zorunluluğu gibi önlemlerle döviz kurlarındaki artışın önüne geçmeye çalışmıştır.

Uygulamanın üçüncü aşamasında, döviz kurlarındaki hızlı artış sonucunda finans piyasalarında yaşanan istikrarsızlık ve bunun reel ekonomiye yansımaya başlaması neticesinde MB Ağustos ayından itibaren yeniden faiz indirim sürecine başlamış ve ardarda faiz indirerek yüzde 14 olan faiz oranını Kasım ayında yüzde 9 oranı ile tek haneli seviyeye çekmiş, Şubat 2023 tarihinde de yüzde 8,5'e indirmiştir.

Türkiye ekonomisinde bütün bunlar olurken Başta ABD olmak üzere gelişmiş ülkeler parasal sıkılaştırmaya giderek faiz oranlarını artırmaya başlamışlardır.

Diğer taraftan MB politika faiz oranını düşürürken, piyasadaki faizler daha yüksek seviyelerde oluşmaya devam etmiş, MB makro ihtiyati önlemler adını verdiği uygulamalarla bankaların verdikleri faiz oranlarını ve kredi hacimlerini kontrol etmeye çalışmıştır.

Bu süreç ülkemizin döviz rezervlerini tüketmiştir. 2019-2021 döneminde Merkez Bankası tarafından Hazine ile yapılmış bir protokole dayanarak kamu bankaları eliyle piyasaya satılan ve toplam tutarının 128 milyar dolar olarak hesaplandığı, 2022 ve 2023 yıllarında da devam ettiği bilinen uygulamanın dolar kurundaki artışı engellemekteki etkisinin sınırlı oluşu bir yana bu uygulama ile kime, hangi kurdan, ne kadar transfer yapıldığı ve oluşan hazine zararının gerçek miktarı açıklık, şeffaflık ve hesap verilebilirlik ilkeleri gereğince ayrıntılı olarak araştırılmalıdır.

Diğer taraftan, Cumhurbaşkanı sık sık kamuoyuna ülkemizin döviz rezervlerinin arttığından bahsetmektedir. Bununla birlikte bu açıklama ekonomimizin gerçek durumunu yansıtmamaktadır. Bir ülkenin brüt rezervleri ile o ülkenin rezerv düzeyi anlaşılamaz. Brüt rezervlerden yükümlülükler çıkarılarak net rezervlere ulaşılmasına gerek vardır. Ancak net rezerv de Merkez Bankası'nın gerçek rezerv durumunu göstermemektedir. Bu çerçevede, net rezervlerden SWAP işlemleriyle diğer ülke

Merkez Bankalarından veya yurtiçi bankalardan alınan ödünç dövizleri de düştüğümüzde gerçek rakama ulaşırsız ki bu rakam 12 Temmuz 2023 tarihi itibarıyla negatif 58,7 milyar dolar seviyesindedir.

III. EK BÜTÇE KANUN TEKLİFİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Cumhurbaşkanı tarafından TBMM' ye gönderilen 2023 yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile Bağlı Cetvellerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi geçmişteki benzerleri gibi yürürlük ve yürütme dahil 4 maddeden oluşmaktadır.¹

Kanun teklifinin genel gerekçesinde;

06/02/2023 tarihinde meydana gelen Kahramanmaraş ili Pazarcık ve Elbistan ilçeleri merkezli depremler nedeniyle yapılan harcamalar başta olmak üzere kamu idarelerinin ödenek ihtiyaçlarının karşılanabilmesi amacıyla 1.119.514.513.000 Türk Lirası ödeneğin ilgili kamu idare bütçelerine eklenmesi teklif edildiği ifade edilmiştir.

Gerekçede; Ek ödenek ihtiyacının;

-Başta Kahramanmaraş ili Pazarcık ve Elbistan ilçeleri merkezli depremler kaynaklı olarak depremden zarar gören vatandaşların ihtiyaçlarının karşılanması, hasar gören konutların yeniden inşası, gerekli altyapı hasarlarının onarılması veya yeni altyapının tesis edilmesi, kamu idarelerinin yapı stokunda oluşan zararlarının giderilmesi gibi amaçlarla yapılan harcamalar,

-Kamu idarelerinin akaryakıt, yakacak alımları, okul öncesi eğitimde yeni başlatılan ücretsiz yemek dağıtım uygulaması, taşınmalı eğitim, ücretsiz ders kitabı, özel eğitim ve rehabilitasyon merkezleri ile özel eğitim okullarında eğitim alan engelli bireylerin destek eğitim giderleri, sokak ve cadde aydınlatma giderleri, savunma ve güvenlik kurumlarının ödenek ihtiyaçları başta olmak üzere mal ve hizmet alım giderlerindeki artışlar,

¹ 21. yıllık Ak Parti iktidar döneminde 2003 yılına ilişkin olarak 22.11.2003 tarih ve 5004 sayılı, 2004 yılına ilişkin olarak da 11.03.2004 tarihli ve 5103, 2022 yılına ait olarak da 29.06.2022 tarih ve 7414 sayılı Ek Bütçe Kanunları yasalaştırılmıştır.

-Memur aylık katsayısındaki artışa bağlı olarak aile hekimliği hizmetlerine ilişkin giderler, engelli evde bakım destekleri,

-65 yaş üstü bakıma muhtaç yaşlıların ve engelli vatandaşlarımızın aylıkları ile özel kuruluştaki bakım teşvik ödemelerindeki artışlar, ilk ve ortaöğretim öğrencilerine verilen burs ve harçlıklar, Aile Destek Programı,

-Ücretsiz doğalgaz tüketimi,

-Aday çırak ve çıraklar ile işletmelerde mesleki eğitim gören staj veya tamamlayıcı eğitime devam eden öğrencilerin ücretleri için ödenecek Devlet katkısı ödemelerindeki artış,

-Tarımsal desteklerdeki artış, beslenme ve barınma yardımındaki artışlar, asgari ücret artışına bağlı bireysel emeklilik Devlet katkısındaki artış,

-Esnaf, sanatkâr ve çiftçilere sağlanan Hazine faiz destekli krediler nedeniyle Halk Bankası ve Ziraat Bankası'nın görevlendirme giderlerindeki artışlar, sermaye giderlerindeki artışlar,

-TMO ve TÜRKŞEKER'in ödenmemiş sermayesinin tamamlanması,

- TCDD'nin yatırım nitelikli ihtiyaçlarının karşılanması,

-Faiz giderleri ve diğer giderlerdeki artışlardan

kaynaklandığı ifade edilmektedir.

Ek bütçe deprem harcamaları yanında seçim döneminde hesapsızca yapılan partizan harcamaların sonradan finansmanı için de sunulmaktadır.

Gerekçede yer alan açıklamalar, yine kamuoyuna algı yönetimi yapılarak deprem harcamaları ön plana konularak sunulan Ek Bütçe Teklifinin sadece deprem harcamaları için T.B.M.M.'ye sunulmadığını, aynı zamanda yanlış ekonomik politikalarının ve seçim sürecindeki partizan harcamalarının sonradan finansmanı için sunulduğunu göstermektedir.

Mevcut iktidar bloğu ek bütçe kanun teklifinde Ak Parti hükümetlerince hatalı bir şekilde uygulamaya konulan faizi baskılayarak düşük kur elde etme

yönündeki başarısızlıkla sonuçlanan ekonomik politikaların, başta akaryakıt, enerji, ulaştırma olmak mal ve hizmetlerin girdi fiyatlarındaki artıştaki rolüne hiç değinilmemektedir.

TORBA YASADA SAKLANAN 2. EK BÜTÇE

Cumhurbaşkanlığı tarafından TBMM'ne sunulmuş bulunan Ek Kanun teklifi ile 6 Şubat 2023 tarihinde meydana gelen deprem felaketi nedeniyle ihtiyaç duyulan ek ödenek talebi yanı sıra diğer harcama kalemleri için de ek ödenek taleplerini kapsamaktadır. Kanun teklifi ile toplam bütçe harcamalarının yüzde 25'ine karşılık gelen 1.119 milyar lira tutarında ek ödenek talep edilmektedir. Bu ödeneğin 1.039 milyar lirası faiz dışı harcamalar için, 80 milyar lirası ise faiz ödenekleri içindir.

Maaş ve ücretlere ilişkin olarak seçim öncesinde ve seçim sonrasında seçim vaatlerinin gerçekleştirilmesine yönelik kararlar göz önüne alındığında, bütçe başlangıç personel ödeneklerinin yetersiz kaldığı görülmektedir. Ancak mevcut Ek Bütçe Kanun teklifinde ilginç bir şekilde personel ve sosyal güvenlik kurumlarına devlet primi ödemelerine ilişkin herhangi bir ek ödenek talebi yer almamaktadır.

Ek bütçe Kanun teklifinde ek ödenek talebi kadar ek gelir tahmini yapılmakta ve bütçe açığı başlangıç bütçesindeki gibi 659 milyar lira seviyesinde tutulmaktadır.

Temmuz ayı başında TBMM'ne sunulan ve halen TBMM Genel Kurulunda görüşülmekte olan "33 sıra sayılı 6/2/2023 Tarihinde Meydana Gelen Depremlerin Yol Açtığı Ekonomik Kayıpların Telafisi için Ek Motorlu Taşıtlar Vergisi İhdası İle Bazı Kanunlarda ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi"nde, memur maaşları ve emekli aylıklarına ilişkin düzenlemeler ile vergilere yönelik düzenlemeler yer almaktadır. Bu kanun teklifinde, personel giderleri ve sosyal güvenlik devlet primi ödemeleri için kurumların ihtiyaç duyduğu ödenek ihtiyaçları için Hazine ve Maliye, Aile ve Sosyal Hizmetler ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı bütçelerine ödenek ekleme yetkisi Cumhurbaşkanı'na verilmiştir. Ancak ek ödenek

tutarı belirtilmemiştir. Ayrıca torba yasa teklifinde, 2023 yılı borçlanma limitinin 659 milyar liradan 2.181 milyar liraya çıkartılmasına ait düzenleme de yapılmıştır.

Söz konusu kanun teklifinin Geçici 1. maddesinin birinci fıkrasıyla, Cumhurbaşkanına kamu çalışanlarının maaşlarında ve ücretlerinde yapılan artışlar için merkezi yönetim kapsamındaki idarelerin bütçelerine ödenek ekleme yetkisi verilmektedir.

Maddenin ikinci fıkrasıyla da; emeklilikte yaşa takılanlarla ilgili düzenleme, emekli ikramiyeleri, bayram ikramiyeleri, emeklilere yapılan ek ödemeler, genel sağlık sigortası ödemeleri nedeniyle ortaya çıkacak ödenek ihtiyacının karşılanabilmesi amacıyla yine Cumhurbaşkanına, Hazine ve Maliye Bakanlığı, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı bütçelerine 2023 yılında ödenek ekleme yetkisi verilmektedir.

Teklif metninde madde gerekçesinde;

“Maddenin birinci fıkrasının (a) bendi ile, memurların ve diğer kamu görevlilerinin mali ve sosyal haklarında Ocak ayında yüzde 30 oranında yapılan zam ile Temmuz ayında yapılacak artışlar ve 2023 Yılı Kamu Toplu İş Sözleşmeleri Çerçeve Anlaşma Protokolü kapsamında işçilere Ocak ayında yüzde 45, Temmuz ayında yüzde 15 oranında artış yapılması nedeniyle ortaya çıkan ödenek ihtiyacının karşılanması için gerekli ödenek ekleme yetkisi düzenlemesinin yapılması amaçlanmaktadır.

Maddenin birinci fıkrasının (b) bendi ile, 5510 sayılı Kanunun geçici 95 inci maddesi kapsamında yapılan düzenleme çerçevesinde emeklilik veya yaşlılık aylığı bağlananlara ödenecek aylıklar, emekli ikramiyeleri, bayram ikramiyeleri ve ek ödemeler; ek 18 inci maddesinde yapılan değişiklik ile bayram ikramiyesinin 2.000 Türk Lirasına yükseltilmesi; ek 19 uncu maddesinde yapılan değişiklik ile en düşük emekli aylığının 7.500 Türk Lirasına çıkarılması, asgari ücret artışının devlet katkısı, işveren prim teşviği ve ödeme gücü olmayanların sağlık prim ödemeleri ile yapılacak ek ödemeler için ihtiyaç duyulan ödeneğin ilgili idare bütçelerine ekleme yetkisi düzenlemesinin yapılması amaçlanmaktadır”

ifadesi yer almasına karşın bu ödenek ekleme yetkisinin karşılığı konusunda herhangi bir açıklamada bulunulmamıştır.

Özetle, düzenlemenin kamu çalışanları ve emeklilere yapılan ödemeler nedeniyle artan ödenek ihtiyacının karşılanması amacıyla getirildiği ifade edilmektedir.

Bu düzenleme yasalaşırşı Cumhurbaşkanının bütçeye;

- ✓ Kamu çalışanlarının (işçiler dahil) maaş ve ücretlerine yapılan zamlar nedeniyle 388,3 milyar lira
- ✓ EYT'den yararlanarak emekli olanların aylıkları, emeklilere yapılan ek ödemeler, bayram ikramiyeleri ile emekli ikramiyeleri için 213 milyar lira
- ✓ Emeklilerin bayram ikramiyelerinin 2 bin liraya çıkarılması nedeniyle 21,7 milyar
- ✓ En düşük emekli aylığının 7 bin 500 liraya çıkarılması nedeniyle 56,7 milyar,
- ✓ Asgari ücrete yapılan artış nedeniyle işveren prim desteği için 24,9 milyar
- ✓ Sosyal güvenliğe devlet katkısı için 73 milyar
- ✓ Ödeme gücü olmayanların genel sağlık sigortası primi ödemeleri için 9,5 milyar
- ✓ Ek ödemeler için 7 milyar lira

olmak üzere toplam **794,1 milyar** lira ödenek ekleyebilecektir.

Garip olan husus, personele ilişkin bu ilave ödenek ihtiyacı düzenlemesine niçin ek ödenek kanunu teklifinde yer verilmediğidir. Bu durumun nedeni tarafımızdan anlaşılamamıştır. Ek Bütçe Kanun teklifinin Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşülmesi sırasında bu konudaki sorularımız cevapsız kalmıştır.

Oysa geçen yıl TBMM'den geçirilerek yasalaşan 29.06.2022 tarih ve 7414 sayılı Ek Bütçe Kanununda Personel giderleri için gerek duyulan ödenek talebi yer almaktaydı.

Aslında torba kanun teklifine gizlenen Anayasa'nın 161. maddesine aykırılığı aleni olan bu düzenleme ile **saklı ek bütçeyle öngörülen 794,1 milyar lira kadar “ek bütçe açığı” verileceği anlaşılmaktadır. Torba kanun teklifinin Geçici 1. Maddesinde, bu harcama karşılığında bir gelir gösterilmemektedir.**

Ak Parti iktidarının, 2021 yılı sonunda TBMM'den geçirdiği 7349 sayılı Gelir Vergisi Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 7'nci maddesiyle 5018 sayılı Kanun'a eklenen Cumhurbaşkanına 2021 yılı bütçesine ödenek ekleme yetkisi veren bir maddeyi Anayasa Mahkemesi, CHP'nin itirazı üzerine 2021/133 esas ve 2022/120 kararı ile Anayasa'nın 161. maddesine aykırı bularak iptal etmiş olmasına rağmen benzeri düzenlemenin bu torba kanun teklifi ile TBMM gündemine tekrar taşınmasının nedeni de tarafımızca anlaşılamamıştır. Maddenin komisyonda görüşülmesi sırasında tarafımızca yöneltilen sorulara da tatminkar yanıtlar verilmemiştir.

Merkezi Yönetim Bütçesi için 2023 yılı için öngörülen yeni ödenek, gelir ve denge rakamları aşağıda gösterilmektedir. Söz konusu tabloya halen TBMM Genel Kurulunda görüşülmekte olan “33 sıra sayılı 6/2/2023 Tarihinde Meydana Gelen Depremlerin Yol Açtığı Ekonomik Kayıpların Telafisi için Ek Motorlu Taşıtlar Vergisi İhdası İle Bazı Kanunlarda ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi” nin Geçici 1. maddesinde Cumhurbaşkanına 2023 yılı Merkezi Yönetim Bütçesinde bazı giderler için ödenek ekleme yetkisi veren madde içeriği de dikkate alınarak 794.1 Milyar TL.lik rakam da ilave edilmiştir.

TABLO: BÜTÇE GÖSTERGELERİ

MERKEZİ YÖNETİM BÜTÇESİ (Milyar TL)				
	Başlangıç	Ek Bütçe Teklifiyle eklenen	Torba yasa teklifiyle eklenen	Ek bütçe teklifi ve torba yasayla eklenenlerle birlikte toplam
Harcamalar	4.469,6	1.119,5	794,1	6.383,2
1-Faiz Hariç Harcama	3.904,0	1.039,0		4.943,0
Personel Giderleri	948,1		388,3	1.336,4
Sosyal Güv.Kur. Devlet Primi	154,6			154,6
Mal ve Hizmet Alımları	318,7	100,8		419,5
Cari Transferler	1.681,5	258,9	405,8	2.346,2

Sermaye Giderleri	315,8	67,4		383,2
Sermaye Transferleri	36,0	483,7		519,7
Borç Verme	359,2	51,2		410,4
Yedek Ödenek	90,1	77,0		167,1
2-Faiz Harcamaları	565,6	80,5		646,1
Gelirler	3.810,1	1.119,5	0	4.929,6
1-Genel Bütçe Gelirleri	3.753,9	1.119,5		4.873,4
Vergi Gelirleri	3.199,5	1.071,0		4.270,5
Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	141,8	31,5		173,3
Sermaye Gelirleri	16,0	2,8		18,8
Alacaklardan Tahsilat	2,8	1,9		4,7
Diğer Gelirler	402,3	12,3		414,6
2-Özel Bütçeli İdarelerin Öz Gelirleri	37,1			37,1
3-Düzen. ve Denet. Kurumların Gelirleri	19,1			19,1
Bütçe Dengesi	-659,4			-1.453,6
Faiz Dışı Denge	-93,8			-807,5

Söz konusu tablodan da anlaşılacağı üzere **saklı ek bütçe** ile birlikte bütçe harcamalarına ilişkin ödenekler başlangıç bütçesinin % 43'ü oranında (Personel Giderleri % 41, Cari transferler % 40, sermaye giderleri %21, sermaye transferleri % 93, borç verme giderleri % 14, yedek ödenekler % 85 oranında) bütçe gelirleri ise % 30 oranında(Vergi gelirleri % 33 oranında artırılmaktadır.

Bu oran artışları ek bütçe ödenek talep ve gelir artış beklentilerinin normal bir ek bütçe boyutunda olmadığını göstermektedir.

Ek bütçe teklifiyle eklenen ödeneklere eşdeğer gelir tahmininde bulunulduğu için değişmeyen bütçe açığı (659.4 Milyar TL), saklı bütçe hesaba katıldığında 1.453.6 Trilyon Lira'ya çıkmaktadır.

Mayıs 2023 ayına ait bütçe gerçekleştirmelerine ilişkin tablo aşağıdadır.

BÜTÇE DENGESİ			
2023 YILI GERÇEKLEŞMESİ (Milyon TL)			
	Başlangıç Bütçesi	Mayıs (Ay içi)	Mayıs (Kümülatif)
Bütçe Geliri	3.810.149	549.424	1.612.124

Bütçe Gideri	4.469.570	430.518	1.875.715
Bütçe Dengesi	-659.421	118.906	-263.590

Mayıs 2023 sonu itibarıyla açıklanan bütçe gerçeklemelerini gösteren raporlara göre mevcut ödeneklerin zaten % 41 'inin beş aylık sürede kullanılmış olduğu anlaşılmaktadır.

Ayrıca Olağanüstü Hal Kanunun 30. Maddesinin ² 30. maddesinin Cumhurbaşkanına verdiği yetkiye istinaden 2023 yılı Bütçe rakamının % 5 tutarında yapıldığı tahmin olunan 223 Milyar TL.'lik bütçe gider artışının gerçekleşip gerçekleşmediğinin, bu tutarın nereye harcandığının kamuoyuna şeffaf bir biçimde duyurulması gerekmektedir.

Bu duruma ilave olarak, Hazine ve Maliye Bakanlığı Muhasebat Genel Müdürlüğünce aylık olarak yayımlanan kuruluş bazındaki ödenek ve harcamalar tablosundaki bazı veriler; genel bütçeli bazı kuruluşlara ait bazı ödeneklerin Merkezi Yönetim Bütçe Kanunlarında yer alan "Aktarma, ekleme, devir ve iptal işlemleri" başlıklı 6 maddenin 1. fıkrasında yer alan hüküm gereğince Strateji ve Bütçe Başkanlığı bütçesinin "Yedek Ödenek" tertibine aktarılmak suretiyle kullanılmaya başladığını, bu suretle ödenek üstü harcama yapılmasına sebebiyet verildiğini de göstermektedir.

Teklifin 1. maddesinin değerlendirilmesi:

"Gider ve bağlı cetveller " başlıklı 1. maddede yer alan hükme göre;

"Bu Kanuna bağlı (A) işaretli cetvelde gösterildiği üzere; 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa ekli (I) sayılı cetvelde yer alan genel bütçe kapsamındaki idarelerin bütçe tertiplerine 1.074.508.886.000 Türk Lirası, (II) sayılı cetvelde yer alan özel bütçeli idarelerin bütçe tertiplerine

² Madde 30 – İlan edilen olağanüstü halin gerektirdiği harcamaları karşılamak üzere genel bütçe ödeneklerini % 5'e kadar artırmaya Cumhurbaşkanı, bu ödenekleri ilgili genel bütçeye dahil idarelerle, katma bütçeli daireler bütçelerinin mevcut veya yeniden açılacak tertiplerine kaydetmeye ve ödeneklerin ivedi olarak kullanımı sağlayacak önlemleri almaya, Maliye Bakanı yetkilidir

45.005.627.000 Türk Lirası olmak üzere toplam 1.119.514.513.000 Türk Lirası ödenek eklenmektedir.

Eklenen bu ödeneğin;

- a)100.758.677.000 Türk Lirasının mal ve hizmet alım giderleri,
 - b)80.540.000.000 Türk Lirasının faiz giderleri,
 - c)258.903.405.000 Türk Lirasının cari transferler,
 - ç)67.430.338.000 Türk Lirasının sermaye giderleri,
 - d)483.736.000.000 Türk Lirasının sermaye transferleri,
 - e)51.160.500.000 Türk Lirasının borç verme giderleri,
 - f)76.985.357.000 Türk Lirasının yedek ödenek,
- için tahsis edilmesi teklif edilmiştir.

(Bu ödeneğin 527,3 milyar liralık kısmı deprem zararlarının giderilmesi için talep edilmektedir).

Ayrıca maddenin ikinci fıkrasında yer alan hükümle;

“Bu madde kapsamında, yapılan ödenek eklemeleri karşılığı Hazine yardımı ödeneklerini ilgili idare bütçelerine eklemeye Cumhurbaşkanı yetkili kılınmaktadır.

2023 yılı bütçe ödeneklerine **1 trilyon 119,5 milyar lira** eklenmektedir. Dolayısıyla 2023 yılı bütçe ödenekleri *(Başlangıçtaki 4 trilyon 469,6 milyar lira + eklenecek 1 trilyon 119,5 milyar lira) = 5 trilyon 589,1 milyar* liraya çıkarılmaktadır.

Aslında 2023 yılı bütçesi TBMM’ne sunulduğu tarihten itibaren varsayımlarıyla kadük hale gelen bir bütçe mahiyetindedir.

2023 yılında yıl sonu TÜFE oranının 24.9 ortalama dolar kurunun ise 21.52 olacağı yönündeki varsayımların geçerliliğini yitirdiği, 2023 yılının altıncı ayının sonuna gelindiğinde daha iyi anlaşılmış durumdadır

2023 Bütçe Kanun teklifinin Plan ve Bütçe Komisyonunda ve Genel Kurul'daki görüşmelerinde, söz konusu bütçenin ve bütçenin hazırlanmasına dayanak teşkil eden 2023-2025 dönemi Orta Vadeli Programdaki ekonomik parametrelerin geçerliliğini yitirdiği, bu nedenle bütçenin geri çekilerek daha gerçekçi varsayım ve rakamlara dayanan bir bütçenin TBMM'ye sevk edilmesi yönündeki uyarılarımız iktidar ortaklarınca dikkate alınmamıştır.

2023 yılı Merkezi Yönetim Bütçesi Plan ve Bütçe Komisyonuna sevk edildiği tarihte o günün kur değeri ile 240.2 Milyar Dolara tekabül etmekte iken, bugünlerde yaklaşık olarak 171.2 milyar Dolar seviyesine gerilemiştir. Şimdi ek bütçe ile bu rakam ancak 214.1 Milyar Dolara³ yaklaşmaktadır.

Ek bütçe teklifi ile, faiz dışı harcamalara 1.039 Trilyon , faiz giderlerine 80.5 Milyar TL. ek ödenek talep edilmektedir.

2023 yılı Merkezi Yönetim Bütçesinin ödenekleri Bütçe Kanunu yürürlüğe girdikten yaklaşık 6 ay sonra, yaklaşık olarak % 25 oranında artırılmaktadır.

Personel giderlerinde herhangi bir artış öngörülmezken (?), bu oran faiz giderlerinde % 14 sermaye transferlerinde % 1343.6, borç verme ödeneklerinde % 14' e ulaşmaktadır.

KİT'lere ilişkin sermaye giderleri ile görevlendirme giderleri (özellikle Türkiye Taşkömürü Kurumu) sermaye giderleri ve sermaye transferlerindeki artışın nedeni olarak görülmektedir.

Söz konusu Ek Bütçe Kanun teklifinde, dikkati çeken bazı harcamalar için ilgili idare bütçelerine konulan ödenek artırımlarına ilişkin tablo aşağıdadır.

TABLO: BAZI İDARE BÜTÇELERİNE KONULAN EK ÖDENEKLER

İlgili Kurum	Tertip	Açıklama	Ek Bütçe İlave Olarak Talep Edilen Rakam (TL)	2023 Bütçesinin Tahmin Edilen Rakamı (TL)
Millî Savunma Bakanlığı	43-9.30-01-03.02	Güvenlik ve Savunmaya Yönelik Mal, Malzeme ve Hizmet Alımları, Yapımları ve Giderleri	27.928.000.000	67.685.100.000

³ Teklifin komisyonunda görüşüldüğü günkü dolar kuru 26.10 esas alınmıştır.

Hazine ve Maliye Bakanlığı	14-12.40-01-05.04	Bireysel Emeklilik Sistemi Devlet Katkısı Ödemeleri	8.400.000.000	13.601.500.000
	17-12.40-01-05.01	Görevlendirme Giderleri (Esnaf ve Sanatkarlara Kredi Faiz Desteği)	8.000.000.000	10.965.000.000
	18-12.40-01-08.01	Kit Sermaye Transferleri (Türkiye Taş Kömürü Kurumu)	3.850.000.000	240.050.000.000
	19-12.39-01-04.02	İç Borç Faiz Giderleri	52.854.279.000	371.170.000.000
	19-12.39-01-04.03	Dış Borç Faiz Giderleri	16.535.500.000	116.121.337.000
	39-12.40-01-08.01	Kit Sermaye Transferleri	44.000.000.000	7.940.000.000
	43-12.32-01-05.08	Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Ayrılan Diğer Paylar	13.198.492.000	375.198.919.000
Millî Eğitim Bakanlığı	6-13.42-01-03.05	Engelli Eğitim Desteği	7.200.000.000	12.000.000.000
Sağlık Bakanlığı	53-14.67-01-03.05	Aile Hekimliği ile Laboratuvar Hizmeti Alım Giderleri	6.712.000.000	1.043.000
Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı	64-15.38-01-06.05	Demiryolu Altyapısına İlişkin Yapım Giderleri	4.308.000.000	18.475.437.153
Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı	5-16.31-01-05.04	Bakıma ve Korumaya Muhtaç Çocuklara Yapılan Sosyal ve Ekonomik Destek Ödemeleriyle Koruyucu Ailelere Yapılan Ödemeler	2.778.000.000	5.070.000.000
	6-16.33-01-05.04	Bakıma İhtiyacı Olan Engellilere Evde Bakım Desteği	4.116.000.000	28.277.336.000
	11-16.34-01-05.02	Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı teşvik fonuna hazine yardımı	30.000.000.000	7.500.000.000
	11-16.34-01-05.04	2022 Sayılı Kanun Kapsamında 65 Yaş üstü vatandaşlar ile Engelli bireylere bağlanan Aylıklar	5.946.000.000	31.323.000.000
Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı	18-17.31-01-05.04	Deprem Bölgesinde Elektrik ve Doğalgaz Faturalarının Ertelenmesi ve Terkini ile Ücretsiz Doğalgaz Verilmesine İlişkin Giderler	5.587.000.000	1.500.000
Tarım ve Orman Bakanlığı	39-23.34-01-05.04	Sulama Birlikleri Su Kullanma Bedeli Desteği	4.500.000.000	6.310.632.000
Jandarma Genel Komutanlığı	29-26.1-01-03.02	Güvenlik ve Savunmaya Yönelik Mal, Malzeme ve Hizmet Alımları, Yapımları ve Giderleri	4.355.000.000	10.155.531.000
Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı	2-32.39-01-07.01	Afet Konutları Yapımı ve Altyapı Hasar Giderleri	482.814.000.000	1.950.000.000
Strateji ve Bütçe Başkanlığı	99-41.32-01-09.03	Yatırımları Hızlandırma Ödeneği	37.210.093.000	30.000.000.000
	99-41.31-01-09.06	Yedek Ödenek	39.777.264.000	41.377.000.000
Çalışma ve Sosyal	7-105.23-01-05.01	Mesleki Eğitim Kanunu Kapsamında İssizlik	30.033.000.000	76.646.560.000

Güvenlik Bakanlığı		Sigortası Fonuna Yapılan Ödemeler		
	7-105.23-01-05.02	İşsizlik Sigortası Fonuna Devlet Katkısı Ödemesi ile Türkiye İş Kurumuna Hazine Yardımı	6.072.000.000	22.937.166.000
Karayolları Genel Müdürlüğü	30-51.34-02-06.07	Otoyollarda Trafik Güvenliğinin Geliştirilmesine İlişkin Bakım ve Onarım Giderleri	1.300.000.000	2.583.100.000
	30-51.38-02-06.05	Devlet ve İl Yollarında Trafik Güvenliğinin Geliştirilmesine İlişkin Yapım Giderleri	2.534.000.000	2.585.000.000
	42-51.33-02-06.05	Devlet, İl Yolları ve Otoyolların Planlama, Projelendirme ve Yapım Giderleri	14.757.000.000	21.430.828.857
	42-51.34-02-06.07	Otoyolların Bakım ve Onarım Giderleri	2.946.000.000	2.583.100.000

Söz konusu tabloya bakıldığında 2023 yılı Merkezi Yönetim Bütçesinin ödeneklerinin daha bütçenin hazırlanması esnasında samimiyetsiz bir biçimde tespit edildiği ortaya çıkmaktadır. Bu rakamlar bütçenin sadece deprem harcamaları nedeniyle revize edilmediğini, hatta seçim dönemindeki partizanca yapılan harcamaların (örneğin bir ay süre ile ücretsiz doğalgaz verilmesi) sonradan finanse edileceğini göstermektedir.

Örneğin; bazı teşvik ve yardım ödemeleri tutarlarının (Örneğin; Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı teşvik fonuna hazine yardımı Mesleki Eğitim Kanunu Kapsamında İşsizlik Sigortası Fonuna Yapılan Ödemeler, Esnaf ve Sanatkarlara Kredi Faiz Desteği vb) KİT'lerin görev zararları ve sermaye transferi ödemelerinin ya hiç hesaba katılmadığı veya bütçeye düşük rakamlı ödenekler konulduğu anlaşılmaktadır.

Yine ekli cetvelde bulunan Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı için istenen 5 milyar 699 milyon liralık ödeneği incelediğimizde Avrasya Tüneli'nin garanti ödemesi 1 milyar lira ayrıldığı görülmektedir. Döviz Kurundaki artışlara rağmen diğer KÖİ projeleri ve şehir hastaneleri ödemeleri için ilave ödenek istenilmemesinin nedeni anlaşılamamıştır.

Deprem harcamaları gerekçesi ön plana çıkarılarak hazırlanan Ek bütçe TBMM tarafından yetkilendirilmeden yürütmenin yaptığı bazı harcamalara ve seçim döneminde hesapsızca yapılan partizan harcamaların sonradan finansmanına meşruiyet kazandırma amacını da taşımaktadır.

Teklifin 1. maddesinin görüşülmesi sırasında tarafımızca verilen 2 önerge red edilmiştir.

Önergelerden birincisi; 2023 Yılı Merkezi Yönetim bütçesinde ve ek bütçe teklifinde yeterli ödenek konulmadığından kırsal nüfusun refahını artırmak ve tarımsal üretimi teşvik etmek amacıyla 40 milyar TL'nin Tarım ve Orman Bakanlığının tarımsal destekleme ile ilgili tertiplerine eklenmesini eklenmesine

Önergelerden ikincisi; emekli aylıklarının (işçi, memur, BAĞ-KUR) 2023 yılının temmuz ayından itibaren yüzde 34'e oranında artırılması, amacıyla Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığının ilgili yedek ödenek tertibine 100 Milyar TL. konulmasına ilişkin önergeler idi

Söz konusu önergeler maddenin komisyonda görüşülmesi sırasında, komisyonun Ak Parti ve M.H.P. li üyelerinin oyları ret edilmiştir.

Teklifin 2. maddesinin değerlendirilmesi:

Teklifin “Gelir” başlıklı 2. maddesi;

“2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanununa bağlı (B) işaretli cetvelde yer alan genel bütçe gelir tahmini bu Kanuna bağlı (B) işaretli cetvelde yer aldığı şekilde toplam **1.119.514.513.000** Türk Lirası artırılmıştır”

hükmünü taşımaktadır.

Yani ödenek artışı kadar bütçenin B işaretli genel bütçe gelir cetvelindeki tutar da artırılmıştır.

Maddenin gerekçesindeki açıklamalardan;

Genel bütçe gelirlerindeki artışın;

- a) 1.150.496.400.000 Türk Lirası vergi gelirleri,
- b) 31.504.016.000 Türk Lirası teşebbüs ve mülkiyet gelirleri,

- c) 12.288.281.000 Türk Lirası diğer gelirler,
 - ç) 2.839.685.000 Türk Lirası sermaye gelirlerinden,
 - d) 1.867.602.000 Türk Lirası alacaklardan tahsilatlardan,
- kaynaklanmakta olduğu ifade edilmiştir.

Diğer taraftan red ve iadeler (-) tutarının da 79.481.471.000 Türk Lirası artacağı tahmin edilmektedir. Bu kapsamda net bütçe gelirinin toplamda 1.119.514.513.000 Türk Lirası olarak gerçekleşeceği öngörülmektedir.

Ek bütçe gelir ve gider tahminleri eşit gösterildiğinden, 2023 yılı bütçesinde 278.4 Milyar TL.'lik bütçe açığı hedefinde bir değişiklik bulunmamaktadır.

Mayıs 2022 sonu itibarıyla Merkezi Yönetim Bütçe Gerçekleşmesi aşağıdaki gibidir.

Mayıs 2023 ayına ait bütçe gerçekleştirmelerine ilişkin tablo aşağıdadır.

TABLO: BÜTÇE DENGESİ

BÜTÇE DENGESİ				
2023 YILI GERÇEKLEŞMESİ (Milyon TL)				
	Başlangıç Bütçesi	Mayıs (Ay İçi)	Mayıs (Kümülatif)	Gerçekleşme yüzdesi
Bütçe Geliri	3.810.149	549.424	1.612.124	% 42
Bütçe Gideri	4.469.570	430.518	1.875.715	% 41
Bütçe Dengesi	-659.421	118.906	-263.590	

Mayıs 2023 bütçe gerçekleştirmelerine bakıldığında deprem koşullarının yaşandığı bu dönemde gelir ve giderde gerçekleşme yüzdesinin % 42 ler civarında olduğu gözlenmektedir.

2023 yılı içerisinde ilk beş ayda Bütçe gelirleri açısından bazı gelir türleri itibarıyla neredeyse hedeflere yaklaşılmış bulunmaktadır.

Örneğin; 3.762.439.808.000 TL. olarak tahmin olunan Vergi Gelirleri 1.574.596.885.000 TL.,

495.040.193.000 TL. olarak tahmin olunan Gelir Vergisi 213.082.686.000 TL.,
619.091.648.000 TL. olarak tahmin edilen Kurumlar Vergisi 280.693.254.000 TL,
824.090.389.000 TL. olarak tahmin edilen Dahilde Alınan Mal ve hizmet Vergilerinin 435.047.681.000 TL.
510.614.994.000 TL. olarak tahmin edilen Özel Tüketim Vergisinin 251.324.002.000 TL.

olarak gerçekleştiği anlaşılmaktadır. Diğer vergi türlerinde de bu durum söz konusudur.

Sunulan ek bütçe teklifinde, 2023 yılı başında öngörülen gelir kalemleri bu kez yeniden tahmin edilmeye çalışılmaktadır.

Bunlardan bazılarına ait verilere aşağıda yer verilmektedir.

TABLO: B CETVELİNDE YER ALAN BAZI VERGİ TÜRLERİNE YAPILAN EKLEMELER

	2023 Bütçesinde Tahmin edilen rakam (TL)	Ek Bütçe ile ilave olarak tahmin edilen rakam (TL)	Yüzde artış (%)
Vergi Gelirleri	3.673.735.438.000	1.150.496.400.000	31
Gelir ve Kazanç Üzerinden Alınan Vergiler	1.142.421.059.000	369.529.977.000	32
Gelir Vergisi	503.445.710.000	203.185.594.000	40
Beyana Dayanan Gelir vergisi	37.473.317.000	9.577.712.000	25
Gelir Vergisi Tevkifatı	458.459.291.000	189.130.543.000	41
Kurumlar Vergisi	638.975.349.000	166.344.383.000	26
Dahilde Alınan mal ve hizmet vergileri	1.265.480.967.000	673.721.497.000	53
Dahilde Alınan Katma Değer Vergisi	634.929.716.000	309.990.865.000	49
Özel Tüketim Vergisi	512.643.174.000	307.566.397.000	60
Petrol ve Doğalgaz ürünleri	85.895.603.000	112.511.299.000	130
Motorlu Taşıt Araçları	204.002.921.000	142.864.750.000	70
Alkollü İçecekler	55.507.464.000	7.665.604.000	14
Tütün Mamülleri	126.146.372.000	20.277.136.000	16
Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisi	75.180.561.000	33.187.138.000	44
Şans Oyunlar Vergisi	13.100.775.000	13.178.170.000	100
Konaklama Vergisi	2.300.000.000	5.700.00.000	247
Damga Vergisi	56.615.193.000	30.301.683.000	58

Teklifle bütçe gelirlerinde de **1.119.514.513.000** TL. artış hedeflenmektedir. Ek bütçenin finansmanında en büyük pay vergi gelirlerine ayrılmıştır.

Vergi gelirlerinde öngörülen brüt artış 1.150.496.400.000 TL.dir.

Gelir ve kazançlar üzerinden alınan vergilerde % 32 lık bir artış öngörüldürken, burada Kurumlar Vergisi hasılatında beklenen artışın % 26, Gelir Vergisinden beklenen artışın % 40, Gelir Vergisi Tevkifatındaki artışın % 41 olarak ön plana çıktığı anlaşılmaktadır.

Ek gelir gereksiniminin ağırlıklı olarak dolaylı vergiler artırılarak giderilmeye çalışılmaktadır.

Vergi gelirlerindeki artış tahminlerinin alt kalemlerine baktığımızda

- ✓ Artışın 203 milyar lirası gelir vergisinden (ücretlere yapılan zamlar ve enflasyonun etkisiyle)
- ✓ Artışın 166,3 milyar lirası kurumlar vergisinden (Torba yasayla kurumlar vergisi oranları normal şirketler için yüzde 20'den yüzde 25'e, banka ve diğer finans şirketleri için yüzde 25'tenyüzde 30'a çıkıyor, yüksek enflasyonun da vergi matrahını artırdığı biliniyor)
- ✓ Artışın 32,3 milyar lirası motorlu taşıtlar vergisinden (Torba yasayla getirilen ek motorlu taşıtlar vergisinin etkisi)
- ✓ Artışın 310 milyar lirası dahilde alınan KDV'den (Yüzde 8 ve yüzde 18 olan KDV oranlarının sırasıyla yüzde 10 ve yüzde 20'ye çıkarılması ve yüksek enflasyon etkisi)
- ✓ Artışın 307,6 milyar lirası ÖTV'den (Bunun 112.5 milyarının akaryakıttan, 142,8 milyarının moturlu taşıt satışlarından, 20 milyarının sigaradan, 22 milyarının dayanıklı tüketim mallarından gelmesi bekleniyor) (ÖTV artışları ve enflasyonun etkisi)
- ✓ Artışın 33,2 milyar lirası BSMV'den (BSMV'nin tüketici kredileri için yüzde 10'dan yüzde 15'e çıkarılması ve faiz oranlarının yükselmesinin etkisi)

- ✓ Artışın 30,3 milyar lirası damga vergisinden
- ✓ Artışın 28,9 milyar lirası harçlardan (Harçlara yapılan yüzde 50 oranındaki artışın etkisi)

beklenilmektedir.

Gelir Vergisindeki artışın önemli bölümünü ücret gelirlerinden kesilen Gelir Vergisi stopajı oluşturacaktır.

Ücretlilerin maaşlarında yapılan son artışlar sayesinde gelir vergisinde ek bütçeyle beklenen artış sağlanacaktır. Çünkü gelir vergisi artan oranlı tarife sahip ve ücretlilerin tabi olduğu vergi dilimleri ücret artışlarına rağmen değişmediğinden ve büyük olasılıkla mali yıl başına kadar değişmeyeceğinden, ücretliler hızla bir üst vergi dilimine geçerek daha yüksek vergi oranına tabi olacak. Dolayısıyla **maaş zamlarının çok önemli bir kısmı gelir vergisi olarak kendilerinden alınacaktır.**

Akaryakıt ürünlerindeki maktu vergi oranları, Ocak ve Temmuz'da Yİ-ÜFE endeksinde 6 aylık değişim dikkate alınarak yeniden belirleneceğinden vergi ve zam furyası devam edecektir.

Yukarıdaki tablodan vergi gelirlerinde beklenen artışın büyük bölümünün dolaylı vergilerden karşılanacağı bu nedenle ek bütçenin yükünün yine dar gelirlinin sırtına yükleneceği anlaşılmaktadır.

BÜTÇE AÇIĞI NE OLACAK

Torba kanuna gizlenen ek bütçeyle öngörülen 794,1 milyar lira kadar “ek bütçe açığı” verileceği anlaşıyor. Zira bu harcama karşılığında bir gelir gösterilmemiştir. *(Bu tutarın ek bütçe teklifi yerine Anayasaya aykırı olduğu bilinerek torba yasa teklifine saklanması bu harcamanın gelir olarak karşılığının tahmin bile edilememiş olmasından kaynaklandığını anlaşılmaktadır.*

Bu nedenle başlangıçta 659,5 milyar lira olan 2023 yılı bütçe açığının en az (659,5 milyar + 794,1 milyar lira) = 1 trilyon 490 milyar lira'ya ulaşacağı anlaşılmaktadır.

Aynı torba yasayla 2023 yılı borçlanma limitinin de 660 milyar liradan 2 trilyon 181 milyar liraya çıkarılıyor olması, da yukardaki 1 milyar 490 milyar liralık tahminin doğruluğunu kanıtlamaktadır.

Kur Korumalı Mevduatın yönetimi ve tüm yükü Merkez Bankasına aktaran hüküm de bütçe açığını gizlemeye yönelik bir düzenlemedir.

Temmuz ayı başında TBMM'ne sunulan ve halen TBMM Genel Kurulunda görüşülmekte olan "33 sıra sayılı 6/2/2023 Tarihinde Meydana Gelen Depremlerin Yol Açtığı Ekonomik Kayıpların Telafisi için Ek Motorlu Taşıtlar Vergisi İhdası İle Bazı Kanunlarda ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi"nde yer alan Geçici 2. madde ile Kur Korumalı Mevduatın yönetimi ve tüm yükü Merkez Bankasına aktarılmaktadır.

KKM için doğan kur koruması ödemeleri (ki bunlar adına faiz denmese de faiz farkıdır) normal olarak Hazine tarafından bütçeye gider yazılarak ödenecek, bu ödemeler bütçe açığını artıracaktı. Şimdi yapılan yeni bir düzenlemeyle bu ödemelerin Hazine tarafından değil tümünün Merkez Bankası tarafından yapılması karara bağlanmış bulunmaktadır.

Bu durumda bu ödemeler bütçeye gider yazılamayacağı için bütçe açığı artmayacak ve böylece bütçenin görüntüsü kurtarılmış olacaktır. Buna karşılık bu ödemeler Merkez Bankası'na devredildiği için Merkez Bankası bu ödemeleri para basarak yapacaktır.

Ödemenin hazine tarafından yapılması halinde, hazine için bu miktarları ödemek için piyasadan borçlanmak zorunluluğu doğacağından, bu durum hem faiz giderlerini artıracak hem de bütçe açığını büyütecekti.

2023 yılında Maliye ve Hazine Bakanlığı verilerine göre KKM'nin Mayıs ayına kadar toplam maliyeti ise 4 milyar 439 milyon TL'dir.

Hazine'nin KKM için yaptığı ödemeler her ay bütçe gerçekleştirmeleriyle ilgili istatistiklerde açıklanmaktadır. Ancak Merkez Bankası, “ticari sır” gerekçesiyle 2022 yılında ve bu yıl KKM için yaptığı ödemeleri kamuoyundan gizlemiştir.

Torba yasa teklifinin komisyonda yapılan açıklamalara göre 2022 yılı içerisinde Kur Korumalı Mevduatın Merkez Bankasına maliyeti 72.8 Milyar TL olarak açıklanmıştır. Söz konusu dönemde Hazine ve Maliye Bakanlığına ait maliyeti ise 92.4 Milyar TL. olup, KKM'nin 2022 yılı toplam maliyeti 164.2 Milyar TL.'ye ulaşmaktadır. Söz konusu rakama bu mevduatlardan alınmaktan vazgeçilen vergi tutarı dahil değildir.

Bu düzenlemeyle hazine ödemeyi yapmayacağı için bütçe açığı büyümeyecek, hazine borçlanmayacaktır. Buna karşılık hazinenin borçlanma gereksinimi Merkez Bankası'nın para basmasıyla karşılanacaktır. Bir anlamda hazinenin borçlanma ihtiyacı Merkez Bankası tarafından karşılanmış olacaktır.

Diğer bir anlatımla, kısa vadeli avans yoluyla Merkez Bankası'ndan borçlanması yasaklanmış olan hazine, avans kullanmadan borcunu doğrudan Merkez Bankası'na devretmiş olacaktır.

Özetle; bu düzenleme KKM'nin Devlete olan yükünün tümünün gizlenmesine hizmet edecek, bir nevi bütçe açığının azaltılmasında kullanılacaktır.

Sonuç olarak;

Deprem harcamaları gerekçe gösterilerek hazırlanan Ek Bütçe teklifi ile, bozulan kamu mali dengelerini yeniden kurarak ekonomiyi rasyonel zemine çekme sürecinde gidilen radikal vergi düzenlemeleri yapılarak, maliyetin büyük bölümünü tabana yani gelir dağılımından en az payı alan kesimlere yüklenmiş durumdadır.

Ak Parti iktidarı, en efektif finansman kaynağı olarak ek vergiler ve mevcut vergi oranlarında artırım yoluna giderken, sunulan ek bütçe ile hedeflenen vergi gelir artışının üçte ikisinin; en kolay ve hızlı tahsilatın gerçekleştiği “dolaylı vergi” kalemleri ile tüketimden elde edilmesi öngörülmektedir.

Bu da zaten bozuk olan gelir dağılımını, bir diğer yönüyle giderler bakımından daha da bozacak şekilde bir negatif etki yaratacaktır. Daha çok doğrudan ve dolaylı

vergiler yoluyla sağlanacak ek bütçe, gelir dağılımından en az payı alan kesimlerce karşılanacaktır.

Ek bütçe teklifi kapsamında tahsil edilecek ekstra verginin üçte ikisi tüketicilerden; üçte biri ise Gelir Vergisi mükellefleri ve şirketler ile mülk/varlık sahiplerinden alınması öngörülmektedir. Yurttaşlar, mal ve hizmet tüketimlerinde 2023 için başlangıçta öngörülen 203,6 milyar liraya ek 310 milyarlık daha KDV ödeyecektir.

Akaryakıt, doğalgaz, taşıt alımları, alkollü içki ve sigara ve dayanıklı tüketimde başlangıçta 510,6 milyar lira öngörülen ÖTV tahsilatı, 307,6 milyar lira artacaktır.

Ek bütçe ile sağlanacak net 1 trilyon 119,5 milyar liralık ek gelirden 482,8 milyar lira ile en büyük pay, ödenek artışı olarak AFAD'a aktarılacak görünse de esasen depremle ilgisi olmayan birçok kurum ve kuruluşun bütçelerinde de artış öngörmektedir.

Bu noktada; depremin yarattığı ihtiyaçların finansmanı gerekçesinin bahane ve istismar edildiği, kötüye kullanıldığı kanısı oluşmaktadır.

Ek bütçe kapsamında vergi gelirlerinde öngörülen artışın 402,9 milyarının “doğrudan vergi” niteliğindeki gelir, kurumlar ve mülkiyet vergilerinden; 733 milyarının ise binlerce üründen alınan KDV, ÖTV gibi dolaylı nitelikteki tüketim vergilerinden elde edilmesi hedeflenmektedir.

Buna göre toplanacak ekstra verginin yaklaşık üçte ikisini tüketilen mal ve hizmetlerin fiyatı içindeki dolaylı vergiler yoluyla tüm tüketiciler; üçte birini ise holdingler dahil gelir ve kurumlar vergisi mükellefleri ile mülk ve varlık sahipleri ödeyecektir.

Temmuz ayı itibarıyla: Asgari ücretin 11.402 TL, En düşük emekli maaşının 7500 TL, en düşük memur maaşının son yapılan artışla 22.000 TL olduğu ülkemizde Türk-İş'in son verilerine göre açlık sınırı 10.373 TL, Bekâr bir çalışanın aylık yaşama maliyeti 13.471 TL'ye, 4 kişilik ailenin yoksulluk sınırı ise 33.789 TL'ye ulaşmıştır.

Döviz kurlarının hergün arttığı, emtia fiyatlarının da çoğunlukla dışa bağımlı olduğundan buna bağlı olarak arttığı günümüzde, bir de bu mallardan alınan vergilerin artırılması vatandaşı daha çok yoksulluk ve açlıkla karşı karşıya bırakacaktır.

Ek bütçe ile gelen yük, yoksulluğu daha da derinleştirecek, bir ekonomik mesele olmaktan çıkan ve sosyal bir mesele haline de gelen açlık, yoksulluk ,işsizlik meselesini önü alınamaz vahim noktalara taşıyacaktır.

Gereksiz, verimsiz, israfçı, rant yaratmaya dönük, harcamaları kırmak bir yana daha da artıran Ak Parti iktidarının, ek bütçe yolu ile bu harcamaları halktan aldığı ağır ve adaletsiz vergilerle finanse etmeyi sürdüreceği anlaşılmaktadır.

Bu “Ek bütçe Kanun Teklifi”nin Türkiye’nin mevcut ekonomik problemlerini çözemeyeceği kanaatini taşıyoruz.

Bu ek bütçe; emekten, emekliden, çiftçiden, küçük esnaf ve sanatkardan, işsizden, yoksuldan yana, onların sorunlarını hafifletebilecek bir ek bütçe değildir.

Yukarıda ayrı ayrı açıklanan nedenlerle de “(1/275) esas numaralı 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile Bağlı Cetvellerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi”nin bu şekilde kanunlaşmasına karşı olduğumuzu bildiririz.

Rahmi Aşkın Türeli
İzmir
Ahmet Vehbi Bakırlioğlu
Manisa

Veli Ağbaba
Malatya
Cevdet Akay
Karabük
Tahsin Ocaklı
Rize

Cavit Arı
Antalya
Mustafa Erdem
Antalya

MUHALEFET ŞERHİ

ŞİDDET, SEÇİM, FAİZ VE RANT BÜTÇESİ OLAN 2023 BÜTÇESİ ALTI AY BİLE DAYANAMAMIŞTIR

2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi şiddet, seçim, faiz ve rant bütçesiydi. Hem Meclis Plan ve Bütçe Komisyonu’nda hem de Meclis Genel Kurulu’nda 2023 merkezi yönetim bütçesine karşı aylar süren güçlü, yoğun ve hararetli muhalefetimiz bizi haklı çıkarmıştır. AKP-MHP iktidarının 2023 bütçesi altı ay bile dayanamamıştır, ek bütçeye başvurmak zorunda kalınmıştır. Bu ek bütçe kanun teklifi iktidarın ekonomi politik tercihlerinin ve politikalarının iflas belgesidir.

AKP’nin Türkiye Cumhuriyeti’nin 100. Yılına dair hiçbir öngörüsü tutmamıştır. Hatırlanacağı üzere 100. Yılda 25 bin dolar kişi başına milli gelir, 500 milyar dolar da ihracat hedefi vardı. Ancak iki hedefin de yanına bile yaklaşamamıştır. Dahası ülke ekonomisi ağır bir kriz içerisinde debelenip durmaktadır. 25 bin dolar olması hedeflenen kişi başına gelir 2022’de ancak yaklaşık 10 bin dolar seviyesinde gerçekleşmiştir. Bu hükümet ne orta vadede ne de kısa vadede öngörü yapacak kapasiteye sahip değildir. Hem 2023 bütçesi, hem de Orta Vadeli Program çökmüştür. Dolayısıyla Yeşil Sol Parti olarak yaptığı bütçeyi altı ayda batıran bu hükümete asla ek bütçenin emanet edilemeyeceğini savunuyoruz.

Kaldı ki bu ek bütçe de hiçbir yaraya merhem olamaz. Ekonomi politik tercihler ve sermayeden yana olan politikalar devam ettiği sürece ilave ödenekler ülke tarihinin en ağır ekonomik bunalımının yaşandığı bir dönemde hiçbir işe

yaramaz. Yoksulluğa, gelir dağılımı bozukluğuna, enflasyona, hayat pahalılığına, vergi adaletsizliğine ve işsizliğe karşı çözümler içermeyen ne bütçe ne de ek bütçe çare olamaz. Bu ek bütçe de sorunları giderme vizyonuna ve kapasitesine sahip değildir. 2023 bütçesi gibi bu ek bütçe de yoksulu daha yoksul, zengini daha zengin yapmaktan başka bir sonuç vermeyecektir.

Çözüm şiddetin, seçimin, faizin, rantın, sarayın, yandaşın, sermayenin bütçesinde değil Yeşil Sol Parti’nin savunduğu Halkın Bütçesi’ndedir!

Ek Bütçe Kanun Teklifi Usulü Hukuka Aykırıdır

Ülkeyi torba yasalarla yönetmeye alışmış olan AKP-MHP iktidarı, ek bütçe yapmayı da alışkanlık haline getirmeye başlamıştır. 2022 Merkezi Yönetim Bütçesi’nde olduğu gibi 2023 Merkezi Yönetim Bütçesi de altı ay dayanamamış, ek bütçeye başvurulmuştur. Ancak ifade etmek gerekir ki Anayasa açık bir biçimde “ek bütçe” tarifi yapmamıştır. Ek bütçe kavramı Anayasa’da yoktur. Buna karşılık Anayasa, merkezi yönetim bütçesini ise detaylı bir biçimde düzenlemiştir. Merkezi yönetim bütçe kanun teklifinin ne zaman Meclis’e sunulacağı, hangi komisyonda görüşüleceği, ne zaman Meclis Genel Kurulu’na gönderilmesi gerektiği gibi hususlar açık bir biçimde Anayasa’da yer almaktadır. Bütçe gibi önemli bir ekonomi politik metin aynı önemde Anayasal karşılığa sahiptir. Ancak ek bütçe için aynı durum söz konusu değildir.

Bütçe gibi ek bütçe de iktidara ne şekilde ve nereye harcama yapıp bu harcamaların kaynağının ne şekilde ve nereden karşılanacağına dair yetki veren tercihlerden oluşur. Bu nedenle merkezi yönetim bütçeleri oldukça kapsamlıdır. Merkezi yönetim bütçesine dahil olan tüm bakanlıkların, üniversitelerin, kurumların, kuruluşların vb. bütçe kalemleri tek tek yer alır. Bu nedenle hem Plan ve Bütçe Komisyonu hem de Genel Kurul bütçe görüşmelerinde tüm bu kalemler üzerine müzakereler yürütülür. Ancak ek bütçe de tıpkı bütçe gibi bu kalemleri içeriyor olsa da aynı görüşme ve müzakere usulü işletilmemektedir. AKP-MHP

iktidarı tarafından Meclis’e sunulan 1/275 Sıra Sayılı 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile Bağlı Cetvellerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin Plan ve Bütçe Komisyonu görüşmeleri bir günde tamamlanmıştır. Yani bir bütçe gibi değil alelade bir kanun teklifi gibi muamele görmüştür. Hükümete 1 trilyon 120 milyar lira yani 2023 bütçesinin yaklaşık yüzde 25’i kadar ilave ödenek yetkisi veren bir kanun teklifinin bu şekilde bir oldu bittiyle görüşülmesi hukuka aykırıdır.

AKP-MHP İktidarı Bütçe Hakkını Gasp Etmektedir

Hukuka aykırı olan ek bütçe usulü bütçe hakkının da gaspı anlamına gelmektedir. Kimlerden ne şekilde vergi alınıp, toplanan gelirlerin kimlere ne şekilde dağıtılacağına yani gelirlerin toplanmasına ve giderlerin harcanmasına ilişkin ekonomi politik tercih metinleri olarak bütçelerin hazırlanıp oluşturulmasında ve sonrasında denetiminin gerçekleştirilmesine ilişkin söz söyleme, müdahil olma ve talep sunma hakkı, toplumsal bir hak olan bütçe hakkını ifade eder. Bütçe hakkı, kamunun gelir ve giderlerinin belirlenmesinde halkın söz sahibi olma hakkı olarak da tarif edilebilir. İnsanlığın toplumsal-sınıfsal mücadele tarihinin en önemli kazanımlarından biri olan bütçe hakkı, halkların, emekçilerin, işçilerin uzun ve meşakkatli mücadeleleri neticesinde yoğun çabalar sonucu büyük bedeller ödenerek elde edilmiştir. Kazanılmasında ihtisamlı bir mücadele geçmişini bulunan bütçe hakkının sahibi halktır.

Modern temsili liberal demokrasilerde halk, bütçe hakkını vekalet verdiği temsilcileri aracılığıyla kullanmaktaysa da bu durum halkın bir bütün olarak iradesini temsilcilerine devrettiği anlamına gelmez. Bütçe hakkının temelinde halkın doğrudan ya da dolaylı katılım hakkı yer almaktadır. Bütçe halkın katılımına açık olmalı, bütçe oluşturulurken sendikaların, meslek örgütlerinin, demokratik kitle örgütlerinin yani toplumsal örgütlenmelerin tümünün katılım hakkı esas alınmalıdır. Ancak AKP iktidarları döneminde bütçe hakkı aşama

aşama rafa kaldırılmıştır. Parlamenter sistemde de zaten etkin kullanılamayan bütçe hakkı, adına Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi denilen sisteme geçişle birlikte iptal edilmiştir.

Türkiye’de yıllardır bütçeler demokratik ve katılımcı olmaktan uzan bir şekilde hazırlanmaktadır. Halkın taleplerinin dinlenmemekte, muhalefetin hiçbir görüşü dikkate alınmamaktadır. Özellikle Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi’ne geçişle birlikte Saray’da hazırlanan bütçe tekliflerinin tek bir virgülü dahi değiştirilmeden Meclis onayından geçirilmektedir.

Bu ek bütçe de tıpkı bütçenin kendisi gibi halkın katılımıyla hazırlanmamıştır. Halktan kaçırılmıştır. Yaklaşık 1 trilyon 120 milyar liralık bir harcama ve bu harcamaları finanse edecek gelirlere ilişkin yetki alacak olan hükümet, bu harcama ve gelir toplama tercihini halkın ve Meclis’in katılımı olmaksızın belirlemiştir. Halkın ek bütçenin hazırlanıp oluşturulmasına ilişkin söz söyleme, müdahil olma ve talep sunma hakkı işletilmemiştir. Saray’da hazırlanıp Meclis’e gönderilen bu ek bütçe kanun teklifi bütçe hakkını ihlal etmiştir.

Sarayda Hazırlanan 2023 Bütçesi Toplumsal Talepleri Dikkate Almamış Ekonomik Çöküşü Hızlandırmıştır!

2023 Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu hazırlanıp Meclis onayından geçerken aylar süren görüşmelere rağmen iktidar toplumsal taleplere kulaklarını kapatmış, muhalefetin hiçbir görüşü iktidar tarafından dikkate alınmamıştır. Demokratik, katılımcı ve müzakereci bir biçimde hazırlanmayan 2023 bütçesi altı ay dayanmamıştır, ekonomi emekçilerin üzerine çökmüş, ülke daha da yoksullaşmıştır.

AKP-MHP iktidarı eski hatalarını tekrarlamakta ısrar etmiş, katılımcılık ilkesi işletilmeden hazırlanıp kanunlaşan 2023 Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu kadınların, emekçilerin, gençlerin, çiftçilerin, işsizlerin, işçilerin, çocukların,

kadınların, esnafın talep ve ihtiyaçlarına kulak tıkamıştır. Tıpkı AKP döneminin daha önceki bütçelerinde olduğu gibi 2023 bütçesi de halkın değil, sarayın kararları ve tercihleriyle sermayenin çıkarları doğrultusunda şekillenmiştir. Bunun sonucu olarak da toplumsal eşitsizlikler derinleşmiştir. 2023 bütçesindeki tercihler nedeniyle kaybedenler emekçiler ve halklarımız olmuştur. 2023 bütçesinin ek bütçesinde kaybeden yine emeğiyle geçinen yurttaşlarımız olacaktır. Ek bütçeyle istenen 1 trilyon 120 milyar liralık ilave ödeneğin halkımızın sırtına yüklenecek vergilerle ve zamlarla olacağı ortadadır.

2023 bütçesinin çökmesinin temel nedenlerinden biri de güvenlikçi ve silahlanma bütçesi olmasıdır. Tüm eleştirilerimize rağmen militarist bütçe anlayışına dayanmasıdır. Kürt sorununun çözümsüzlüğü bütçeyi çökertmiştir. Güvenlikçi politikalar nedeniyle arttırılan savunma ve güvenlik harcamaları yurttaşların sırtına ilave vergiler, hayat pahalılığı, yoksulluk, sefalet ücretleri ve üç haneli enflasyon olarak yüklenmiştir. Ek bütçe de bunu devam ettirmektedir. Bu ek bütçede bile yaklaşık 40 milyar lira savunma ve güvenliğe gidecektir.

Öte taraftan henüz altı ayda eriyen 2023 Bütçesi'nin çökmüş olmasının bir diğer nedeni de AKP-MHP iktidarının yanlış ekonomi politik tercihleri nedeniyle ülke ekonomisini yine enflasyon-faiz-kur sarmalına sokmuş olmasıdır. Tüm muhalefetimize rağmen Türkiye ekonomisini muazzam derecede dolarize eden iktidarın 2023 bütçesi, yükselen döviz kuru nedeniyle de tükenmiştir. 2023 Bütçesi'nin Meclis'e sunulduğu 2022 yılının ekim ayında ortalama dolar kuru 18,60 liraydı. 2023 Temmuz ayı itibarıyla de dolar 26 lirayı aşmış durumdadır. Sadece bu iki tarih arasında bile dolar bazında yaklaşık yüzde 40 oranında bir değer kaybı söz konusudur. Türk Lirası'ndaki bu değer kaybı şehir hastaneleri, otoyollar, köprüler için dolar bazında ödemeler yapılması ve Kur Korumalı Mevduat'a yüz milyarlarca lira aktarılması nedeniyle 2023 bütçesinin çöküşüne yol açan nedenlerden biri olmuştur.

Deprem Bahane Edilerek Ek Bütçe Hazırlanmıştır

Cumhurbaşkanı Erdoğan imzasıyla Meclis’e gönderilen bu ek bütçe kanun teklifinin temel gerekçesi olarak 6 Şubat 2023’te meydana gelen Maraş merkezli depremler gösterilmiştir. Buna göre 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile merkezi yönetim bütçe giderleri için 4 trilyon 469 milyar 570 milyon lira ödenek tahsis edilmiş ancak “depremler nedeniyle yapılan harcamalar başta olmak üzere kamu idarelerinin ödenek ihtiyaçlarının karşılanabilmesi amacıyla” yaklaşık 1 trilyon 120 milyar liralık ödeneğin ilgili kamu idare bütçelerine eklenmesi gerekmiştir.

Ancak işin ilginç yanı yapılan hesaplamalara göre ek bütçe ile talep edilen yaklaşık 1 trilyon 120 milyar liranın sadece yarısı deprem için kullanılacaktır. 482 milyar lirası afet konutlarının yapımı ve alt yapı hasarının giderilmesi için tahsis edilmek üzere toplamda 527 milyar lira afete dönük ödenek olarak ayrılmış durumdadır. Bu demek oluyor ki ek bütçenin yaklaşık yarısı deprem için yapılan ihalelere aktarılacaktır. Ancak istenen ilave ödeneğin diğer yarısının depremle bir alakası yoktur.

Örneğin faiz giderleri için 80 milyar lira ilave ödenek istenmektedir. Savunma ve güvenlik birimlerinin ihtiyaçları için 40 milyar lira; tarımsal destekler, tarım sektörü yatırımları, tarımsal KİT’ler için 52 milyar lira; engelli evde bakım destekleri, 65 yaş üstü yaşlılar ve engelleri yaşlıların aylıkları, muhtaç ailelere yapılacak yardım ödemeleri ve diğer sosyal amaçlı giderler için 44 milyar lira; engelli eğitim desteği, okul yemeği giderleri, ücretsiz ders kitabı ve yardımcı materyal giderleri, taşınmalı eğitim giderleri için 26 milyar lira; BES devlet katkısı giderleri için 8,4 milyar lira; esnaf, sanatkar ve çiftçilere sağlanan Hazine faiz destekli krediler nedeniyle Halk Bankası ve Ziraat Bankası’nın görevlendirme giderleri için 8 milyar lira; genel aydınlatma giderleri için 7,8 milyar lira; konut, ibadethane ve Cemevlerine ücretsiz doğalgaz sağlanabilmesine ilişkin sistem

kullanım bedelleri için 4,3 milyar lira ek bütçede depremle alakası olmayan harcama kalemleridir.

2/1264 Sayılı torba yasa kanun teklifi de “deprem afetleri nedeniyle ortaya çıkan ilave finansman ihtiyacının karşılanması” genel gerekçesiyle geçtiğimiz günlerde Meclis’e gönderilmişti. Belli ki AKP-MHP iktidarı depremi bahane ederek ilave finansman ihtiyacını meşru bir gerekçeye kavuşturmak istemektedir. Ancak bunu kabul etmek mümkün değildir. Depremi bahane edilerek Cumhurbaşkanı’na yaklaşık 2 trilyon 200 milyar ilave borçlanma yetkisinin verilmesi, hükümete 1 trilyon 120 milyar lira ilave ödenek tahsis edilmesi ekonominin çöküşünün ve 2023 bütçesinin çökmüş olmasının üzerinin örtülme istenmesi olduğu ortadadır. Tıpkı torba yasaya olan itirazımızda olduğu gibi 1999 Depremi’nden bu yana tahsil edilen deprem vergilerinin akıbeti açıklanmak zorundadır. Yapılan hesaplamalara göre 2003-2022 arasındaki 20 yıllık AKP iktidarında toplanan deprem vergisi ise toplamda 86 milyar lirayı aşmıştır. Ancak hükümet yetkililerinin de itiraf ettiği gibi deprem vergileri amacı dışında kullanılmıştır. Toplanan paralar duble yollara, havalimanlarına ve sağlık harcamalarına gitmiştir. Yani ne depreme hazırlık için ne de deprem sonrasında yaraları sarmak için kullanılmıştır.

TÜRKİYE’NİN EKONOMİ POLİTİĞİ: BİR ÇÖKÜŞ BÜTÇESİ OLARAK EK BÜTÇE

2023 yılının ilk yarısı itibarıyla Türkiye hem küresel gelişmeler hem de ülke içindeki politik ekonomik kararlar nedeniyle kritik dönemlerinden birisi yaşanmaktadır. Küresel gelişmelerle iç siyasetteki yapısal krizlerin iç içe geçtiği bu dönem kapitalizmin neoliberal kriziyle bir araya gelerek daha da belirginleşmektedir.

Neoliberalizmin ortaya çıkardığı gelir dağılımı adaletsizliği, güvencesiz yaşam ve çalışma koşulları, iklim krizi ve popülizm gibi sorunlar nedeniyle ekonomi politik bir kriz yaşanmakta ve bu kriz gün geçtikçe derinleşmektedir.

21. yüzyılda yeni dönemin kurucu şiddeti ise Ukrayna-Rusya savaşıyla ilan edilmiştir. Her iki hegemonik ve emperyal güç arasında başlayan savaş, Atlantik blokunun “demokrat-otokrat” ikilemini somutlamasını sağlamıştır. “Düşman”ın tespitiyle birlikte bir yandan NATO tekrar canlandırılabilceği vesileyi bulmuş, diğer yandan ise Batı blokunda yaşayan toplulukların ortak bir motivasyon etrafında buluşmasına zemin hazırlanmıştır. Bu durum başta ABD olmak üzere birçok ülkeye “iç” sorunlarını perde arkasından çözme imkânı da yaratmıştır. Bu kapsamda Biden’ın dikkatleri Ukrayna’ya çekerek ABD’deki vergi adaletsizliği, temel kamusal hizmetlere erişim, orta sınıfları yeniden diriltme, ‘faiz-para’ denkleminde sıkışan ekonomiyi tekrar ‘istihdam-üretim’ denkleminde yerleştirme çabalarına yoğunlaşmasını sağlamıştır. Ayrıca Ukrayna-Rusya savaşı enerji fiyatlarında artış ve tarımda kıtlık riskini ilk elden dünya gündemine sokmuştur. Öte yandan ABD-Çin geriliminin sürmesi, ABD’nin faiz artışları ve parasal daralmayı hızlandırması gibi birçok sebep küresel riskleri arttırmaktadır. Bu riskleri arttıran temel sebepler ise Türkiye gibi yarı-çevre ülkeleri daha fazla etkilemektedir. Nitekim Covid-19 pandemisinden bu yana baktığımızda, Türkiye dünyadaki ülkelere göre oldukça negatif ayrışmaya devam etmektedir.

Türkiye’nin negatif ayrışmasının kökenlerine inmek için 2013-2015 yıllarına da dönmek gerekir. Çünkü bu yıllar küresel ekonomideki gelişmelerin Türkiye ekonomisine olumsuz etki edeceğine dair sinyallerin verildiği yıllar olmuştur. 2013 yılı itibarıyla Türkiye, Gezi Direnişinde yönetsel-politik bir yol ayrımına gelmişti. Bu ayrımda ya demokratikleşme sağlanacak ya da otoriterlik bir üst aşamaya çıkarılacaktı. Çözüm Süreci’nin bitirilmesi, 15/20 Temmuz darbeleri, yönetim sisteminde değişiklik vb. çok sayıda gelişmeyle birlikte gidilen patika bir çıkmaz sokak haline dönüştürüldü.

Bu süreçte Türkiye ekonomi politiği, küresel gelişmeleri okuyamayan bir akılla karşı karşıya kaldı hatta siyasi kararlar tek adamın ve teknokratların karar alıcılığına indirgendi. Buna uygun olarak yapılandırılan Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi'yle Türkiye'de ekonomi yönetimi de beş adım ilerisini göremeyen bir akla teslim edildi. İktidar her ihtiyaç duyduğunda tabuları alarmize ederek çatışmayı körüklemiştir. Böylece siyasal fanatizm ve seçim eksenli popülist ekonomi politikaları birleşerek büyük maliyetler açığa çıkarmıştır. İktidar kendi seçim sürecinde istikbali için ekonomiyi kevgire çevirmiş, şimdi ise ek bütçe ile çıkarı için kullandığı paraları halkın sırtına yükleyerek kapatmaya çalışmaktadır.

Ek bütçede toplanması öngörülen gelire baktığımızda Türkiye'nin 2023 yılında sadece risklerin ve yanlış ekonomi politikalarının artmasıyla ortaya çıkan faiz giderleri ve askeri-silahlanma harcamalarının neredeyse toplamına eşittir. Yani ek bütçe sadece bu iki kalem için tüketilecektir. Bu tablo bile Türkiye politik ekonomisinin yönetsel aklın eğiliminden ne kadar etkilendiğini ve çöküşü ortaya çıkardığını göstermektedir.

Bu süreçte AKP-MHP İttifakı ekonomideki 'olumlu' gelişmeleri yönetim başarısı olarak gösterirken bütün olumsuzlukların kaynağını ise dışarıya havale ederek sorumluluktan kaçmayı bir yöntem haline getirmiştir. İktidar enflasyon konusunda da aynı tavrı göstermektedir. Dünya genelinde ekonomilerde enflasyonist baskılar artsa da bu artışlar cüzi seviyelerde gerçekleşmektedir. Türkiye ise enflasyonun en fazla arttığı ülkeler kategorisinde açık ara önde gitmektedir. Akaryakıt başta olmak üzere enflasyonist artışlarda başta Ukrayna-Rusya Savaşı'nı gerekçe gösteren Türkiye'de resmi enflasyon oranı yüzde 38,21 iken savaş coğrafyası Ukrayna'da dahi enflasyon oranı yüzde 12,8 dolayındadır. Sadece bu veri bile gerçeğin çarpıtıldığını açıklıkla ortaya koymaktadır.

Ülke ekonomilerindeki sorunlar genellikle kontrol edilebilir seviyelerde seyretmekte, ek bütçe gibi 'olağanüstü şartlarda' yapılması gereken yollara başvurulmamaktadır. Normal bütçe sürecinin başlangıç ve bitiş tarihleri arasında

dolar kurunda gerçekleşen artış merkezi yönetim bütçesini baştan kadük hale getirmiş, bizlerin bütün muhalefetine rağmen iktidar tarafından bütçe tercihlerinde herhangi değişikliğe gidilmemiştir. Bu sebeple TBMM Plan ve Bütçe Komisyonuna getirilen “Ek Bütçe Teklifi” iktidarın yönetemiyor olduğunun, basiretsizliğinin ve öngörüsüzlüğünün en açık göstergesidir. Yanlış ekonomi-politik tercihlerinin sonucu karşımıza çıkan iktisadi enkaz ve ülkenin ek bütçeye mecbur bırakılması kabul edilebilir değildir. Ayrıca ekonomideki olumsuz gelişmeleri dış faktörlere/ülkelere bağlamak hedef saptırmadan öteye bir amaç taşımamaktadır. Ekonomik tercihlerinin sonucu olarak geleneksel noktada zenginleşme belirli bir azınlığa, yoksulluk ve vergi yükü yoksul çoğunluğa bırakılmaktadır. Kaldı ki ek bütçedeki tercihler de asıl bütçeden farklı bir noktada değildir. Yapılan iş sadece rant bitince halkın sırtına vergiler yükleyerek yeni kaynaklar oluşturarak yapılan fütursuz harcamaları ve israfları yasal kılıfa büründürmekten ibarettir.

Enflasyon ve Yoksulluk

Enflasyon, işsizlik, yoksulluk, borçluluk, geçim sorunu, hayat pahalılığı, sefalet ve açlık halkın temel derdi iken AKP’nin derdi ise sermayeyi/zenginleri korumak ve onların zenginliğine zenginlik katmak için çalışmaktır. Ülkede her geçen gün yoksulluk derinleşirken getirilen ek bütçede fedakârlık yine yoksullardan istenmektedir.

AKP 2021 yılının aralık ayında ilan ettiği Türkiye Ekonomi Modeli kapsamında ucuz Türk Lirası’yla ülkenin ihracatını arttırmayı öngörmüştü. Türkiye Ekonomi Modeli ile ülkeye yüksek dolar girişi sağlanacak böylece hem döviz kontrol altına alınmış olacak hem de dolardaki yükselişten kaynaklanan girdi fiyatlarının önüne geçilerek enflasyon kontrol altına alınmış olacaktı. Model açıklandıktan çok kısa bir süre sonra Kur Korumalı Mevduat da açıklanmış bu yolla dolar dizginlemeye çalışılmıştır. AKP ilan ettiği modele tezat bir tutum takınmış ancak uzun vadede ne ihracat hedeflenen noktaya gelmiş ne de dolar

dizginlenebilmiştir. Özellikle Merkez Bankası tarafından yapılan faiz artışı ekonomide bir anlam ifade etmemiş dolar tarihi rekor kırarak 26 lira bandına çıkmıştır. Dolardaki artış girdi fiyatlarına yansımış o da enflasyonu tetikleyen yeni bir unsur olarak karşımıza çıkmıştır. İktidarın yanlış kararları sonucu, bedelini yoksulların ödediği, ekonomiyi bumerang gibi geri dönen bir faiz-dolar-enflasyon sarmalına sürüklemiştir. Dolar kontrol altına alınmak isterken ok yaydan çıkmış enflasyon, işsizlik, cari açık kontrolsüz bir noktaya gelmiştir.

Çalışanların önemli bir kısmının asgari ücret şartlarında çalıştığı Türkiye’de geniş tanımlı işsizlikle dar tanımlı işsizlik arasındaki makas gün geçtikçe açılmaktadır. Normalde temel ücret olan ancak neredeyse toplumun yüzde 50’den fazlasının asgari ücretle çalıştığı Türkiye’de insanlar en temel ihtiyaçlarını dahi borçlanarak karşılamak durumunda kalmaktadırlar. Öyle ki UYAP verilerine göre, icra dosya sayısı 33 milyonu aşmıştır. İktidar Türkiye’yi güvencesiz ve asgari ücretin altındaki rakamlara dahi çalışmaya razı olan işsizler ordusu için cehenneme çevirirken sermaye için cennete çevirmiştir.

BİSAM’ın yıllardır düzenli olarak yaptığı *Açlık ve Yoksulluk Sınırı* Araştırması’na göre, Mayıs 2023 dönemi için, dört kişilik bir ailenin sağlıklı ve dengeli beslenmesi için aylık yapması gereken harcama tutarını belirten açlık sınırı 10 bin 72 lira, yoksulluk sınırını ise 34 bin 838 lira olmuştur. Yani dört kişilik bir ailenin en temel ihtiyaçlarını karşılaması/aç kalmaması, sağlıklı, dengeli ve yeterli beslenebilmesi için yapması gereken aylık gıda harcaması tutarı yeni arttırılan asgari ücretten yalnızca bin lira fazladır. Kaldı ki bu rakam mevcut enflasyon ortamında anlamsız bir farka tekabül etmektedir. Çünkü asgari ücretin açıklandığı 21 Haziran 2023’ten bugüne yani henüz 20 gün geçmişken asgari ücret 480 dolardan 430 dolara düşmüştür. Dört kişilik bir ailenin insanca bir yaşam sürmesi için gereken minimum tutar, bir diğer deyişle yoksulluk sınırı, asgari ücretin yaklaşık 3 katıdır. Asgari ücretin en temel beslenme ihtiyaçlarını dahi karşılayamıyor olması asgari ücretle çalışan yaklaşık 10 milyon emekçinin

“çalışan yoksul” haline geldiğini, dahası açlık sınırının altında bir hayata mahkûm edildiğini ortaya koymaktadır.

5 Temmuz 2023 tarihinde TÜİK tarafından açıklanan haziran ayı enflasyon rakamlarına göre ise yıllık tüketici enflasyonu yüzde 38,21 yıllık üretici enflasyonu yüzde 40,42’dir. Üretici enflasyonunun 12 aylık ortalaması yüzde 86,59’dur. Bağımsız araştırmacıların oluşturduğu ENAG’ın yaptığı açıklamaya göre ise yıllık tüketici enflasyonu yüzde 108,58 olarak gerçekleşmiştir. 2018 yılı temmuz ayından bu yana, yaklaşık olarak, elektriğe yüzde 350’den doğalgaza yüzde 315’den, mutfak tüpüne yüzde 425’den fazla zam yapılmıştır. TÜİK verilerinde gıda enflasyonu yüzde 53’ün üzerinde seyrederken çarşıda, pazarda, markette gerçek enflasyon yüzde 100’ün üzerinde çıkmış, halk en temel ihtiyaçlarını dahi karşılayamaz noktaya gelmiştir. Semt pazarlarında normal şartlarda çöpe atılan ürünler ‘ucuz satılan’ ürünler kategorisine çıkmıştır.

Ayrıca AKP’nin ekonomi politikalarının sonucu olarak Türkiye gıda enflasyonunda OECD birincisi olmuştur. Türkiye, 38 üyeli OECD ülkeleri arasında en yüksek enflasyona sahip ülke konumuna gelmiştir. Dünya Bankası verilerine göre ise gıda enflasyonunda dünyada 10’uncu sırada yer almıştır. Türkiye’de 54 aydır gıda fiyatları yükselmektedir. Türkiye, OECD ülkeleri arasında en yüksek manşet enflasyon ve gıda enflasyonu değerlerine sahip ülke konumuna gelmiştir. Mayıs ayında yıllık gıda enflasyonu yüzde 52,5 olan Türkiye’nin en yakın rakipleri yüzde 34 ile Macaristan ve yüzde 21,7 ile Slovakya olmuştur.

Tablo: Dünya Bankası Gıda Enflasyonu Sıralaması

Ülke	Oran
Venezuela	%471
Lübnan	%350
Zimbabwe	%117

Arjantin	%115
İran	%78
Surinam	%68
Mısır	%60
Laos	%53
Sierra Leone	%52
Türkiye	%52

Yalnızca AKP için veri üreten bir kurum haline gelen ve bundan dolayı güvenilirliğini kaybeden TÜİK'in verileri dikkate alındığında bile, Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi'ne geçilmesinden bugüne ekmeğin fiyatı yüzde 300'den fazla artmıştır. Benzer şekilde süt ve yumurta yüzde 300'ün üzerinde, ayçiçek yağı yüzde 400'den fazla zamlanmıştır. Akaryakıt zamları -ki bütün zamların temelini oluşturduğu dikkate alındığında- yüzde 430'un üzerinde gerçekleşmiştir. Tek başına bu zam oranlarına bakıldığında dahi gerçek enflasyonun açıklanan orandan kat be kat daha fazla olduğu ortadadır. Üstelik brent petrol fiyatları artarken zam yapan iktidar, fiyatlar düşüşe geçtiğinde görmemezlikten gelmekte indirim yapmaktan imtina etmektedir. AKP iktidarı, Türkiye'deki enflasyonun küresel risklerden kaynaklı olduğunu ifade etse de dünyada enflasyon düşme eğilimine girmiştir. Ülkelerin enflasyon oranlarını karşılaştırdığımızda Türkiye'nin oldukça negatif ayrıştığını rahatlıkla görebiliriz. Bu da Türkiye'nin yakın geçmişten başlayarak kötü bir ekonomik yönetime sahip olduğunu göstermektedir.

Tablo: Bazı Ülkelerin Enflasyon Oranları (%)

Ülke	Oran	Ülke	Oran
Çin	0	S. Arabistan	2,8
Japonya	3,2	İsviçre	1,7

Endonezya	3,52	Avusturalya	7
Fransa	4,5	Singapur	5,1
Güney Kore	2,7	Güney Afrika	6,3
Kanada	3,4	İtalya	6,4
Meksika	5,06	Hindistan	4,81
Almanya	6,4	Euro Bölgesi	5,5
ABD	3	İspanya	1,9
İngiltere	8,7	Hollanda	5,7
OECD ortalama	7,7	Türkiye	38,21

Yüzde 38’lik resmi enflasyon oranıyla dahi AKP dünyadan açık ara ayrılmaktadır. Dünyada enflasyon düşüş eğilimdeyken Türkiye’de düşüş olması gereken seviyede değildir. Bunun da bedelini yoksul çoğunluk ödemektedir. Aralık 2002’de yüzde 29,7’lik bir enflasyon devralan AKP 21 yılda enflasyonu yüzde 100’ün üzerine taşımıştır. Türkiye her şeye her gün zam yapıldığı, meta ve hizmetler için değer-fiyat bariyerinin kırıldığı ve fiyat istikrarının yok olduğu bir buhran dönemini yaşamaktadır. Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi’ne geçiş ile hem ekonomik kriz derinleşmiş hem de bu 5 yıllık süreçte AKP-MHP koalisyonu tarafından zam zulmü denilebilecek bir süreç işletilmiştir. AKP-MHP koalisyonunun bu zam zulmü için Türkiye halklarına sunduğu çözüm ise şükrederek sabır etme arsızlığı ve ek bütçe yaparak yeni vergiler bindirmek olmuştur.

Bütçe, Cari İşlemler ve Dış Ticaret Açığı

Türkiye tarihinde oldukça negatif bir imge olan cari açık 2023 yılının ilk yarısı itibarıyla devam etmektedir. Merkezi Yönetim Bütçesi neredeyse her dönem açık veren Türkiye ekonomisi 2023 yılı mayıs ayında 118 milyar 906 milyon lira bütçe fazlası, Ocak-Mayıs 2023 döneminde ise 263 milyar 590 milyon TL bütçe açığı vermiştir. Bütçenin mayıs ayında fazla vermesinin temel sebebi ise

hem kurumlar geçici vergi dönemine denk gelmesi hem de Merkez Bankası tarafından düşük faizle fonlanan bankaların politik faiz ile piyasa faizi arasındaki farktan kaynaklı yüksek karlar elde etmiş olmasıdır. Özetle, banka ve şirket bilançolarındaki devasa karlar Kurumlar Geçici Vergisi'ne yansımış, vergi gelirlerindeki bu olağanüstü artış da bütçe fazlası olarak karşımıza çıkmıştır. Oysa bir ay öncesine kadar bütçe hem aylık bazda hem de toplamda açık vermiştir. Görülen o ki bundan sonraki aylarda açık vermeye devam edecektir.

Tablo: Bütçe Fazlası/Açığı

Bütçe Açığı (Mayıs 2023)	Bütçe Açığı (Ocak-Mayıs 2023 Periyodu)
(+) 118 milyar 906 milyon TL (Fazla)	(-) 263 milyar 590 milyon TL (Açık)

Gerek üretimden düşme gerek ara mala bağımlılık gerekse de döviz kurlarındaki dalgalanma dış ticaret açığını arttıran faktörler olarak karşımıza çıkmaktadır. Tablodan görüldüğü üzere dış ticaret açığı 2023 yılı Ocak-Haziran arasında 61 milyar 418 milyon dolara çıkmıştır.

Tablo: Dış Ticaret Açığı

Dış Ticaret Açığı (Haziran 2023)	Dış Ticaret Açığı (Ocak-Haziran 2023)
5 milyar 396 milyon dolar	61 milyar 418 milyon dolar

Cari işlemler hesabı, mayıs ayında 7,9 milyar dolar açık vermiş, 12 aylık cari açık ise 60 milyar dolara ulaşmıştır. Bu rakam Türkiye ekonomi tarihinin en yüksek rakamlarından birisidir.

Tablo: Cari işlemler Açığı

Cari İşlemler Açığı(Mayıs 2023)	Cari İşlemler Bazda/Mayıs)	Açığı(Yıllık
7 milyar 993 milyon dolar	60 milyar dolar	

2021 yılının aralık ayında devreye konan Türkiye Ekonomi Modeli’nin temel hedefi ihracat artışı olmasına rağmen dış ticaret açığı gittikçe büyümeye devam etmektedir. 2023 yılı Ocak-Haziran ayları arasında dış ticaret hacmi 2022 yılına göre yüzde 1,7 oranında artarak 308 milyar 172 milyon dolara çıkmıştır. Dış ticaret açığının artmasının temel sebebi ise Türkiye’nin ekonomik yapısıyla iktidarın uyguladığı model arasındaki makas farkıdır. Bu makas farkının temelinde ithalatın ara mala bağımlılığı yatmaktadır. Ticaret Bakanlığı verilerine göre en çok ithalat 18 milyar 782 milyon dolarla (yüzde 27 azalış) “Hammadde (Ara malları)” grubunda yapılırken, bu grubu sırasıyla 3 milyar 832 milyon dolarla (yüzde 19,8 artış) “Yatırım (Sermaye) Malları” ve 3 milyar 640 milyon dolarla (yüzde 37,9 artış) “Tüketim Malları” grupları takip etmiştir. Bu modelin hem döviz kurlarındaki hem dış ticaretteki başarısızlığı neticesinde son yılların en yüksek dış ticaret açığı gerçekleşmiştir. Ocak-Haziran verileri dikkate alındığında ülke 1998 yılından beri gerçekleşen en yüksek dış ticaret açıklarından birisini yaşamaktadır.

Ekonominin Kronik Sorunu İşsizlik

TÜİK 10 Temmuz 2023’te işsizlik rakamlarını açıkladı. Ne var ki bu rakamlar da enflasyon rakamları gibi inandırıcılıktan uzak rakamlar. TÜİK’e göre mayısta dar tanımlı işsiz sayısı bir önceki aya göre 193 bin kişi azalarak 3 milyon 328 bin kişi oldu. Dar tanımlı işsizlik oranı 0,5 puan azalışla yüzde 9,5 seviyesinde gerçekleşti. Yani son 9 yılın en düşük seviyesine geriledi. Yani TÜİK’e göre işsizlik düşmüştür. Ancak gerçeklik durumun böyle olmadığı çok net bir şekilde bize göstermektedir. TÜİK enflasyon rakamlarında olduğu gibi bu

rakamlarda da kendisine verilen talimatı eksiksiz bir şekilde yerine getirmektedir. Üniversite mezunlarının, gençlerin büyük bir kısmının işsiz kaldığı, iş bulamadıkları için yurtdışına gitmek istediği bir ülkede istatistik kurumu bunun tam tersini söylemektedir. Çünkü TÜİK, iş bulmaktan umudunu kesmiş olanı, saatlik-geçici işlerde çalışanları işsiz saymamaktadır.

TÜİK’e göre 2019 Mayıs’ta yüzde 13,7 olan dar tanımlı işsizlik Mayıs 2023’te yüzde 9,5 olarak gerçekleşmiştir. Ancak aynı yıllarda geniş tanımlı işsizlik yüzde 18,5’ten yüzde 22,5’e yükselmiştir. Böylece Covid-19 pandemisi sonrası geniş tanımlı işsizlik oranında 4 puan, geniş tanımlı işsiz sayısında 2,2 milyon artış olmuştur. Mayıs 2023’te dar ve geniş tanımlı işsizlik oranı arasındaki makas 13 puan olarak gerçekleşmiştir. Geniş tanımlı kadın işsizliği ise yüzde 30'lara ulaşmıştır.

Tablo: Türkiye’de Geniş Tanımlı İşsizlik Oranı % (2018-2022)

	2018	2019	2020	2021	2022	2023- Mayıs
Türkiye	20,9	21,8	26,4	22,8	20,8	22,5

Tablo: Türkiye’de Dar Tanımlı İşsizlik Oranı % (2018-2022)

	2018	2019	2020	2021	2022	2023- Mayıs
Türkiye	11	13,7	13,4	12	11,3	9,5

Ayrıca veriler bize resmi işsizlerin yüzde 90’ının işsizlik ödeneği almadığını göstermektedir. Mayıs 2023’te resmi işsizlerin sadece yüzde 10,9’u işsizlik ödeneği alabildi. Yaklaşık 3 milyon işsiz işsizlik ödeneğinden yoksun kaldı. Çünkü iktidar İşsizlik Fonu’nu işsizler için değil, patronları finanse etmek için kullanmaktadır. Pandemi döneminde de Fon bu şekilde kullanılmıştı. Pandemi döneminde emekçiler gelirsiz/desteksiz bırakılarak eve kapatılırken

onların emeğinin ürünü olan Fon’dan işverenlere teşvikler verildi. İşsizler ordusu büyürken İşsizlik Fonu amacı dışında kullanılmaya devam etti ve halen de devam etmektedir. Çünkü iktidar yoksulun, halkın, emekçinin değil, sermayenin temsilciliğini yapmaktadır.

2018 yılından bu yana Türkiye’de büyüme istihdam yaratmamakta, enflasyon yükselmektedir. Türkiye, AKP’li bakan Nurettin Nebati’nin söylediği gibi, enflasyon ve yoksullaşma verip yerine büyüme satın almaktadır. Ekonomik büyümedeki düşüş ise emekçilerin işini kaybetmesine sebep olmaktadır. Büyümeden 2023 yılı itibariyle en yüksek payı finans ve sigorta sektörü pay almaktadır. Emeğin büyümedeki payı ise gittikçe azalmaktadır. İlk çeyrekler itibariyle, emeğin büyümeden aldığı pay 2020’de yüzde 39,1 iken, bu pay 2021 yılında yüzde 35,5’e 2022 yılında ise yüzde 31,5’e düşmüştür.

Faiz Giderleri

Türkiye’nin CDS risk primi 12 Temmuz 2023 tarihi itibariyle 480,91 baz puan civarındadır. Türkiye son yıllarda yüksek CDS Primi kategorisinde dünyada ilk sıralarda yer almaktadır. Hatta son yıllarda bu alanda, 2008 yılından bu yana, en yüksek seviyeleri yakalamıştır. Bu ise borçlanma maliyetlerin artması, halkın sırtındaki kamburun büyümesi anlamına gelmektedir. Merkez Bankası kredi faiz oranları yüzde 15 olsa da CDS priminin artışı nedeniyle piyasada reel faizler bunun çok üstündedir. Yani iktidarın bir dönem uygulamaya çalıştığı ama günümüzde vazgeçmek zorunda kaldığı “düşük faiz” hamlesi reel piyasalarda etkisiz kalmaktadır.

İktidarın yanlış politik tercihlerinin sonucu olarak ortaya çıkan faiz ve borçlanma maliyetleri iktidarın Kürt sorununda çözüm yerine çözümsüzlükte ısrar etmesinin sonucu olarak ortaya çıkmaktadır. Bu kapsamda merkezi yönetim bütçe giderleri arasındaki faiz giderleri Ocak-Mayıs 2023 itibariyle 237 milyar 869 milyon olmuştur. 2023 yılı bütçe kanun teklifinde yıl boyunca 565 milyar 596 milyon lira faiz gideri öngörülmüştü. Öte yandan kamuoyuna kura karşı koruma

olarak lanse edilen ve fakat örtük bir faiz uygulaması olan Kur Korumalı Mevduatın (KKM) halka yükü giderek artmaktadır. KKM toplamı Haziran itibariyle 2 trilyon 739 milyar 394 milyona kadar çıkmıştır. Torba yasada KKM’ye dair son hamle Hazine ve Maliye Bakanlığı’nın alınarak Merkez Bankası’na devredilmesi olmuştur. İktidar bir taraftan enflasyonla mücadele edeceğini dile getirirse de diğer taraftan bu yükü Merkez Bankası’na bırakarak para basma yoluyla telafi etmeye çalışmaktadır. Yani iktidarın alışkanlığı haline gelen söylemle icraat arasında tezatlık burada da kendini göstermektedir.

Yurttaşların Borç Sorunu

2023 yılı ilk çeyreği itibariyle toplam dış borç stoku 475 milyar 650 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir. 2023 Mart itibarıyla orijinal vadesine bakılmaksızın vadesine 1 yıl veya daha az kalmış dış borç verisi kullanılarak hesaplanan kalan vadeye göre kısa vadeli dış borç stoku 160 milyar doları geçmiş durumdadır.

2022 yılsonu itibariyle 458,7 milyar dolar düzeyine ulaşan brüt dış borç stokunun 239 milyar doları özel sektöre, 187 milyar doları kamu sektörüne ve 33 milyar doları Merkez Bankası’na ait borçlardan oluşuyor. 2023 yılı ilk çeyreği itibariyle borçlu bazında değerlendirildiğinde toplam stok içinde kamu sektörünün yüzde 41,6, Merkez Bankası’nın yüzde 8,2, özel sektörün ise yüzde 50 oranında paya sahip olduğu gözlenmektedir. BDDK verilerine göre Haziran 2023 tarihi itibariyle konut, taşıt, ihtiyaç kredilerinden oluşan tüketici kredileri ile bireysel kredi kartlarının toplamı 2 milyar 168 milyon liraya ulaşmıştır. Bankalar ve banka dışı finansal kuruluşlar tarafından kullanılan bireysel krediler, yüzde 83 artarak 1 milyar 992 milyon TL olmuştur. Bireysel kredilerin yüzde 99’u bankalar tarafından kullanılırken, finansman ve finansal kiralama şirketleri tarafından kullanılan 14,1 milyar liralık bireysel kredinin 9,4 milyar lirası taşıt kredilerinden oluşmaktadır. Bireysel kredilerin yüzde 37’sini ihtiyaç kredileri, yüzde 21’ini konut kredileri, yüzde 32’sini kredi kartları, yüzde 4’ünü taşıt kredileri ve yüzde 7’sini kredili mevduat hesabı oluşturmuştur. Bireysel

kredilerde tasfiye olunacak alacak oranı yüzde 1,9 seviyesinde gerçekleşmiştir. Nisan ayında 155 bin kişi ilk defa kredi kartı, 151 bin kişi tüketici kredisi kullanırken, konut kredisi kullanan kişi sayısı 17 bin oldu. 134 bin kişi ise ilk defa kredili mevduat hesabı kullanırken, 30 bin kişi ise taşıt kredisi kullanmıştır.

Adalet Bakanlığı'nın icra ve iflas dairelerine yönelik verilerine göre, 2022 yılında icra ve iflas dairelerindeki dosya sayısı önceki yıllardan devredenlerle birlikte toplam 33 milyon 275 bin 632'ye ulaşmıştır. İcra ve iflas dosya sayısında 2015-2022 döneminde yaşanan artış ise yüzde 27 olarak gerçekleşmiştir. Hem bu veriler hem de kredi kartı gibi günlük ihtiyaçları karşılamak için kullanılan aparatların asgarilerinin dahi ödenememesi bize yoksulların en temel ihtiyaçlarını dahi karşılamak için borçlanmak zorunda kaldığını göstermektedir. Borçluluk toplumda olağan bir hal almışken AKP iktidarı ek bütçede yine yoksul vatandaşları görmezden gelerek yandaşlara garanti ödemeleri için kaynak aktarmaya devam etmiştir.

Vergi Adaletsizliği ve Zenginleşme Aracı Olarak Servet Transferi

Servet transferi, iktidarların yandaş grupların birikimlerini arttırmak için başvurduğu yol ve yöntemler olarak karşımıza çıkar. Transfer kararı politik olarak belirlenmekteyken, iktisadi yol ve yöntemler hukuk-dışıliktan manipülasyona kadar çeşitli şekillerde ortaya çıkabilmektedir.

OHAL yetkisiyle mala-mülke el koyma ve TMSF üzerinden satış, hazine borçlanmalarında bankalara göre faiz oranının yüksek olması, Kur Korumalı Mevduat, özelleştirmeler, usule aykırı ihaleler, enflasyon, faiz oranlarının belirlenmesi, garanti ödemeleri, güncel siyasi açıklamaların piyasaya etkileri/spekülasyonlar, vergi af ve istisnaları gibi başlıklar, cumhuriyetin kuruluş dönemi hariç 2016 yılı sonrası Türkiye'de sıklıkla karşılaşılan gelişmeleri bir arada değerlendirdiğimizde, servet transferi yöntemleri olarak karşımıza çıkmaktadır. Türkiye'de gelir dağılımındaki adaletsizlik de yüksek boyutlardadır.

En üst grupta bulunan yüzde 5’in geliri en altta bulunan gruptan neredeyse 30 kat daha fazladır. Türkiye, OECD ülkelerinde en kötü gelir dağılımına sahip dört ülkeden biri haline gelmiştir.

Tablo: 2023 yılı Ocak-Mayıs Vergi Gerçekleşmeleri

Vergi Türü	Ocak-Mayıs 2022	Ocak-Mayıs 2023	Fark Yüzdesi
Gelir Vergisi	116 Milyar 979 Milyon TL	213 Milyar 083 Milyon TL	%82,20
İthalde Alınan KDV	200 Milyar 095 Milyon TL	293 Milyar 307 Milyon TL	%46,60
Dahilde Alınan KDV	65 Milyar 652 Milyon TL	128 Milyar 694 Milyon TL	%96
Toplam ÖTV	126 Milyar 469 Milyon TL	251 Milyar 324 Milyon TL	%98,70
Özel İletişim Vergisi	3 Milyar 203 Milyon TL	5 Milyar 021 Milyon TL	%56,80

Ocak-Mayıs periyodunda 2022 yılına göre 2023 yılında halktan alınan vergiler yüzde 8,2 (Kurumlar Vergisi) ile yüzde 100,5 arasında değişim gösteren oranlarda artış göstermiştir. 2022 yılının Ocak-Mayıs ayına göre 2023 yılında toplam vergi gelirleri yüzde 55,6 oranında artmıştır.

Türkiye’deki vergi adaletsizliğinin en net göstergelerinden biri de dolaylı vergilerin toplam vergi gelirleri içerisindeki payıdır. 1980’den 1993 yılına kadar dolaysız vergilerin payı toplam vergi gelirleri içerisinde -2 yıl hariç- nispeten

fazlayken 1993'ten sonra dolaylı vergilerin ağırlığı artmış ve bu makas yıllar geçtikçe açılmıştır. AKP'nin iktidara geldiği 2002 yılından bu yana dolaylı vergilerin toplam vergi gelirleri içerisindeki payı hiçbir zaman yüzde 62'nin altına düşmemiştir. Darbe dönemini de kapsayan 1980 sonrasında büyük ekonomik krizlerin yaşandığı 1994 ve 2001 yılları dahil olmak üzere AKP öncesindeki 22 yılda dolaylı vergilerin toplam vergi gelirleri içerisindeki payları sadece yüzde 49 seviyesinde olmuştur. AKP ile birlikte bu dağılım gittikçe bozulmuş vergi yükü dolaylı vergiler üzerinden emeğiyle geçinen yurttaşların sırtına yüklenmiştir.

Tablo: 1980-2023 Yılları Vergi Dağılımı

Yıllar	Dolaylı Vergiler	Dolaysız Vergiler	Yıllar	Dolaylı Vergiler	Dolaysız Vergiler
1980	37,2	62,8	2002	66,3	33,7
1981	35,6	64,4	2003	67,0	33,0
1982	36,7	63,3	2004	68,9	31,1
1983	40,3	59,7	2005	69,4	30,6
1984	41,4	58,6	2006	68,5	31,5
1985	48,3	49,7	2007	66,1	33,9
1986	47,8	52,2	2008	64,9	35,1
1987	50,2	49,8	2009	64,5	35,5
1988	50,3	49,7	2010	68,4	31,6
1989	46,5	53,5	2011	67,7	32,3
1990	47,9	52,1	2012	66,8	33,2
1991	47,7	52,3	2013	69,2	30,8
1992	49,6	50,4	2014	67,5	32,5
1993	51,3	48,7	2015	68,5	31,5
1994	51,7	48,3	2016	67,3	32,7
1995	57,5	42,5	2017	67,0	33,0
1996	60,6	39,4	2018	62,8	37,2
1997	59,3	40,7	2019	61,8	38,2

1998	53,4	46,6	2020	66,3	33,7
1999	54,6	45,4	2021	64,1	35,9
2000	59,1	40,9	2022	62,2	37,8
2001	59,5	40,5	2023	62,5	37,5

(2023 yılı verileri Ocak-Mayıs Dönerime aittir)

Buna karşın iktidar KKM’de olduğu gibi diğer alanlarda da ekonomideki çöküşün maliyetini halka yüklemektedir. Vergilerde 2022 yılına göre en yüksek artışlar yüzde 100,5 ile damga, yüzde 98,7 ile ÖTV, yüzde 97,2 ile Banka ve Sigorta Muameleleri ve yüzde 96 ile dahilde alınan KDV’de gerçekleşmiştir. Vergilerin büyük bir kısmının dolaylı vergilerden oluşması vergi yapısının nasıl olduğu ve vergi yükünün kimin sırtına bindirildiği hakkında yeterince fikir vermektedir. Kurumlar vergisindeki artış yüzde 8 olurken ÖTV’deki artışın yüzde 99 civarında olması fotoğrafı net bir şekilde ortaya koymaktadır.

AKP “EK BÜTÇE DEVRİ” BAŞLATTI

Ek bütçe ihtiyacı ile ilgili olarak öncelikle bakılması gereken bazı temel ekonomik göstergeler vardır. Bunlar başlangıç ödeneklerinin yetersizliği, yıl içerisinde ortaya çıkan ihtiyaçlar ve ekonomik hedeflere ulaşılamaması gibi nedenlerdir. Dolayısıyla her yıl bütçe hazırlanırken büyüme, ithalat, ihracat, üretim, enflasyon, doğal afetler, dış ülkelerde yapılan mal ve hizmetler, kamunun gelir ve harcamaları, kişi başına düşen GSMH gibi göstergeler birbiriyle ilişkili olup söz konusu göstergelerin uyum içerisinde olması gerekir.

Fakat 22 yıllık AKP iktidarlara döneminde Türkiye’de ekonomik hedeflere ulaşmada daima sıkıntılar yaşanmış, ekonomik buhran sebebiyle istikrar sağlanamamıştır.

Dönemin Cumhurbaşkanı yardımcısı Fuat Oktay, bütçe hedeflerini açıklarken “Covid-19 salgının birçok ülkenin ekonomisini küçülttüğünü, krizi

fırsata çevirecek araçları kamuya sağlayan yapıda bir bütçe hazırladıklarını ve yıl boyunca tüm kurumların kaynaklarını en etkin ve verimli şekilde kullandıklarını” söylemişti. Ancak gelişmelere bakıldığında özellikle kur ve faiz oranlarındaki artışların, iktidarın öngördüğü seviyelerin çok üzerinde gerçekleşmiş olması ve bütçeye olumsuz etkileri nedeniyle ödenek yetersiz kalmıştır. Hazırlanan yıllık bütçelerde, ödenekler adil bir şekilde belirlenmemiş ve toplum yararına kullanılmamıştır. Halkın sorunlarına çözüm olmak ve taleplerine kulak vermek yerine faiz lobilerinin ihya edilmiş, yıllık bütçe ödeneğinin bütçe hakkına aykırı bir şekilde kullanılmasının bir sonucu olarak ek bütçe ihtiyacı ortaya çıkmıştır.

2023 Cumhurbaşkanı ve milletvekili seçimlerinin hemen ardından meclise getirilen ek bütçe, deprem zararlarının giderilmesi amacından ziyade seçim harcamalarının bütçeye bindirdiği yük ve maliyetin giderilmesi için hazırlanmıştır. Seçimin kazanılması adına bütçe çarçur edilmiş ve şimdi de telafi etmek için her türlü kaynak arayışına başvurulmaktadır.

2023 Yılı Ek Bütçe Kanun Teklifi Ödenekleri

Ek Bütçe Kanunu ile 1 trilyon 119 milyar 514 milyon 513 bin lira ödeneğin ilgili kamu bütçelerine eklenmesi teklif edilmektedir. İlave ek ödenek şu kalemlerde yapılmaktadır:

- a) 100.758.677.000 Türk Lirasının mal ve hizmet alım giderleri,
- b) 80.540.000.000 Türk Lirasının faiz giderleri,
- c) 258.903.405.000 Türk Lirasının cari transferler,
- ç) 67.430.338.000 Türk Lirasının sermaye giderleri,
- d) 483.736.000.000 Türk Lirasının sermaye transferleri,
- e) 51.160.500.000 Türk Lirasının borç verme giderleri,

f) 76.985.357.000 Türk Lirasının yedek ödenek için tahsis edilmesi teklif edilmektedir.

Rakamlardan görüldüğü üzere bu paralar en fazla cari transferler, faiz giderleri ve sermaye transferlerine harcanacaktır. Söz konusu kanun teklifi gerekçesinde belirtildiği üzere, ek bütçenin deprem yaralarının sarılması için getirildiği iddiası gerçek değildir.

Cumhurbaşkanı Erdoğan yıllardır faize ve faiz lobilerine karşı olduğunu ifade ederek “Faiz zengini daha zengin, fakiri daha fakir yapan bir melanettir” söylemini her fırsatta dile getirmiştir. Ancak AKP iktidarlarının hem merkezi bütçede hem de ek bütçede ihya ettiği kesim faiz lobisidir. Bu ek bütçede de 80 milyar 540 milyon lira "faiz giderleri"ne ayrılmıştır.

Yılın ortasında adeta yeni bir bütçe büyüklüğünde olan bu adaletsiz seçim bütçesi, emekten, doğadan, kadından, emekliden, işsizden, yoksuldan, barıştan yana bir ek bütçe olarak yapılmamıştır.

AKP-MHP İktidarının Ek Bütçe Gerekçeleri Gerçeği Yansıtmıyor

AKP iktidarı ek ödenek ihtiyacının Maraş depremleri nedeniyle zarar gören yurttaşların ihtiyaçlarının karşılanması gerekliliğinden doğduğunu ileri sürerek, öngörülemeyen hizmetlerin temeline deprem gerekçesini yerleştirmiş olsa da gerçek neden AKP iktidarının ekonomi politik tercihleridir. Adım adım ancak bağıra bağıra gelen ekonominin çöküşünün itirafıdır.

Maraş ve Hatay depremlerini adeta bir lütuf olarak gören AKP iktidarı, depremi ek bütçeye gerekçe olarak sunmaktadır. Geçtiğimiz yıl ek bütçeye ihtiyacın ekonomik buhran sebebiyle ortaya çıktığını vurgulamıştık. Bu yılki ek bütçe ihtiyacında değişen tek şey, iktidarın gerekçe olarak sunabileceği büyük bir afetin yaşanmış olmasıdır.

2004’ten bu yana ek bütçe yapılmazken, geçen yıl ve bu yıl ek bütçe yapılması ihtiyacı hissedilmiştir. AKP-MHP iktidarı tarafından büyük ekonomik çöküş ısrarla reddedilmekte ancak her ne hikmetse ek bütçelere başvurulmaktadır.

7 Temmuz 2023 tarihinde TBMM’ye sunulan Ek Bütçe Kanun Teklifi ile AKP iktidarı, henüz 7 ay önce yasalaştırdığı bütçenin yılı çıkaramayacağını kabul etmiş oldu. 2022 yılında olduğu gibi 2023 yılında da mızrak çuvala sığmamış, iktidarın ekonomi politikaları nedeniyle bütçe kadük hale gelmiştir.

Kanun teklifinin gerekçesinde sıralananlara tek tek bakıldığından ise tablo daha da netleşmektedir:

Gerekçe: “Maraş merkezli depremlerden zarar gören vatandaşların ihtiyaçlarının karşılanması, hasar gören konutların yeniden inşası, gerekli altyapı hasarlarının onarılması veya yeni altyapının tesis edilmesi, kamu idarelerinin yapı stokunda oluşan zararlarının giderilmesi”

Sosyal devlet olmanın sorumluluğu gereğini yerine getirme noktasında Maraş ve Hatay depremleri sonrasında sınıfta kalan iktidar; içinde bulunduğu ekonomik krizi aşabilmek için ek bütçe ihtiyacına gerekçe olarak depremi göstermekten imtina etmemektedir. Oysa ek bütçeye gerekçe gösterilen depremin maliyetini 1999 yılından bugüne toplanan deprem vergileri (Özel İletişim Vergisi-ÖİV) ile karşılamak mümkündü. 2003-2022 yılları arasında AKP iktidarı boyunca toplanan 86 milyar 138 milyon lira deprem vergisi ile pekâlâ pek çok deprem yarası sarılabilir, depreme hazırlık için kullanılabilirdi. Ancak nereye kullanıldığı bilinmeyen deprem vergilerinin amacı dışında kullanıldığı pek çok kez itiraf edilmiştir. Yurttan deprem gerekçesi ile toplanan vergiler buharlaşmıştır. Yine AKP iktidarının tercihlerinin faturası yurttaşlara kesilmektedir.

Gerekçe: “Kamu idarelerinin akaryakıt ve yakacak alımları, okul öncesi eğitimde yeni başlatılan ücretsiz yemek dağıtımı uygulaması, taşınmalı eğitim, ücretsiz ders kitabı, özel eğitim ve rehabilitasyon merkezleri ile özel eğitim

okullarında eğitim alan engelli bireylerin destek eğitim giderleri, sokak ve aydınlatma giderleri”

Kamu idarelerinin akaryakıt ve yakacak alımları, sokak aydınlatma giderleri kur artışları nedeniyle ödenemeyecek duruma gelmiştir. Bu sonucun müsebbibi de iktidarın kendisidir. Kamu idarelerinin akaryakıt giderleri karşılanamayacak hale gelindiye milyonlarca yurttaşın akaryakıt ve yakacak giderlerini nasıl karşılaması beklenmektedir. AKP iktidarı sıraladığı bu gerekçelerle açıkça hanelerin geçinmelerinin mümkün olmadığını da itiraf etmektedir. Ortaya çıkan bir diğer gerçek ise bu gerekçelerle asgari ücretle geçinen milyonlarca emekçinin eğitim, sağlık, ısınma, barınma, ulaşım, mutfak gibi temel giderleri için iktidarın ek bütçeye ihtiyaç duyduğudur. Ayrıca gelir adaletinin sağlanması yönünde hiçbir düzenleme içermeyen ek bütçe kanun teklifinin kazananları ve kaybedenleri vardır. Kaybedenler yine halklar, yine yurttaşlardır.

Gerekçe: “Savunma ve Güvenlik kurumlarının ödenek ihtiyaçları başta olmak üzere mal ve hizmet alım giderlerindeki artışlar”

2023 yılı bütçe görüşmelerinde ve muhalefet şerhimizde ifade ettiğimiz üzere güvenlik harcamaları devasa boyutlara ulaşarak, 469 milyar TL gibi rekor bir seviyeye ulaşmıştır. Cumhuriyet tarihinin en büyük silahlanma ve güvenlik bütçesi yetmemiş olacak ki AKP iktidarı ek bütçe ile Milli Savunma Bakanlığına 30.887.707.000 TL, Jandarma Genel Komutanlığına 7.414.000.000 TL, Sahil Güvenlik Komutanlığına 308.000.000 TL ve Emniyet Genel Müdürlüğüne 8.445.050.000 TL ödenek istemektedir. Bir mermi fiyatını ekmek fiyatından önemli gören AKP iktidarının, ek bütçe teklifindeki bu kalemlerinden güvenlikçi politikalarda ısrarcı olduğu ve güvenlik harcamalarının giderleri arttırdığı görülmektedir.

Gerekçe: “Tarımsal desteklerdeki artış, esnaf, sanatkar ve çiftçilere sağlanan Hazine faiz destekli krediler nedeniyle Halk Bankası ve Ziraat Bankası’nın görevlendirme giderlerindeki artışlar”

Son olarak açıklanan TÜİK Nisan 2023 verisine göre Tarım Girdi Fiyat Endeksi (tarım-GFE) bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 40,20 ve on iki aylık ortalamalara göre yüzde 97,43 artış gerçekleşmiştir. Bir önceki yılın aynı ayına göre göre tarımda kullanılan mal ve hizmet endeksinde yüzde 36,43, tarımsal yatırıma katkı sağlayan mal ve hizmet endeksinde yüzde 71,35 artış gerçekleşmiştir. 2023 yılında da çiftçiler borçları ve yüksek maliyetleri sebebiyle tarlalarını ekememiş, hayvanlarını satmak zorunda kalmıştır. Esnaf ve sanatkarlar da yüksek girdi maliyetleri nedeniyle ciddi borç yükünün altında ezilmektedir. Gıda krizi uyarılarının yapıldığı, tarımsal üretimin sığa yaklaştığı, tarımda bütünüyle ithalata bağımlı bir hale geldiği gerçeğini görmezden gelen AKP-MHP iktidarının uyguladığı ekonomi politikalar ülkeyi bütçenin henüz 7. ayında ek bütçe sürecine götürmüştür. AKP iktidarının bütçe tercihlerinin bütçeden yeterli payın ayrılmadığı üreticiler, esnaflar, sanatkarlar ve tüm yurttaşlar lehine olmadığı apaçık ortadadır.

Gerekçe: “Engelli evde bakım destekleri, 65 yaş üstü bakıma muhtaç yaşlıların ve engelli vatandaşlarımızın aylıkları ile özel kuruluştaki bakım teşvik ödemelerindeki artışlar, ilk ve ortaöğretim öğrencilerine verilen burs ve harçlıklar, Aile Destek Programı, ücretsiz doğalgaz tüketimi”

2023 yılı Temmuz ayı itibarı ile yaşlı aylığı 2 bin 348 TL, yüzde 40-69 arası engelli oranı olanların aylığı 1874 TL, yüzde 70 ve üzeri engelli raporu bulunanların aylığı ise 2 bin 811 TL ve 65 yaş üstü yaşlılık aylığı 2348 TL’dir. İlk ve ortaöğretim öğrencilerine verilen burs ise aylık 863 TL’dir. Aile Destek Programı desteği ise 850-1250 TL arasında değişmektedir. Ayrıca seçim vaadi olarak sunulan ücretsiz doğalgaz tüketiminin de dahil edildiği ek bütçe gerekçeleri olarak sıralanan bu kalemlerin okyanusta kum tanesi olduğu aşıkardır. Yurttaşlara

daha fazla açlık, daha fazla yoksulluk anlamına gelen ek bütçe kanun teklifinin bu gerekçelerle kabul edilmesi mümkün değildir.

SARAYIN ve SERMAYENİN DEĞİL HALKIN BÜTÇESİ!

2023 Yılı Bütçesi, Bütçe Tercihleri Halktan Yana Kullanılmadığı İçin Çökmüştür!

21 Ekim 2022 - 25 Kasım 2022 tarihleri arasında Plan ve Bütçe Komisyonu'nda görüşmeleri gerçekleştirilen 2023 yılı Merkezi Yönetim Bütçesi'nde iktidar faiz lobilerine 565,6 milyar TL, silahlanma lobilerine 468,7 milyar TL aktarmıştır. Halkların Demokratik Partisi tarafından sunulan önergelerin tamamı AKP-MHP milletvekillerinin oylarıyla reddedilmiştir. En yakıcı toplumsal sorunları, halkın talep ve ihtiyaçlarını gözeterek sunulan önergelerin tamamının AKP-MHP vekilleri tarafından reddedilmesi, iktidarın bütçe yapım sürecindeki tercihlerini hiçbir zaman halktan yana kullanmayacağını bir kez daha göstermiştir.

2023 yılı Merkezi Yönetim Bütçesi görüşülürken; demokratik ekonomiyi, adaletli vergi düzenini, adil gelir dağılımını, iç barışı ve demokratik siyaseti, toplumsal cinsiyeti, eşit yurttaşlığı ve inanç özgürlüğünü, hak, hukuk ve adaleti, iklim kriziyle mücadeleyi, gençler için özgür, emekliler için insan onuruna yaraşır bir yaşamı esas alan çocuklara duyarlı, engellileri gözetken, yoksullukla mücadele eden, lüks, şatafat ve israfı son veren, güvenlikçi politikaları, talanı, yandaşları değil emekçileri ve istihdamı, anadilinde eşit ve özgür bir eğitimi öngören Halkın Bütçesi'ni savunduk. AKP-MHP iktidarı ise Halkın Bütçesi için verdiğimiz önergeleri reddetti. Reddedilen önergelerden bazıları şunlardır:

- Küçük ve orta ölçekli çiftçilerin borçlarını kamunun üstlenmesi için 100 milyar TL,

- Kredi borçlarının sadece faizlerinin değil anaparasının da silinmesi ve geri ödemeli burs yerine karşılıksız burs verilmesi için 50 milyar TL,
- Kamu yurtlarının artırılarak barınma sorununun çözülmesi ve yeterli beslenmenin ücretsiz sağlanması için 20 milyar TL,
- Ev eksenli çalışan kadınların sağlık sigortalarının yapılması için 20 milyar TL,
- Anadilde eğitim için yeterli alt yapının oluşturulması için 10 milyon TL,
- 1 milyon küçük esnafa hibe sağlanması için 50 milyar TL,
- Kamu binaları ve konutların depreme dayanıklı hale getirilmesi için 100 milyar TL,
- Dar gelirli yurttaşlara doğalgazın ücretsiz sağlanması için 100 milyar TL,
- En düşük emekli maaşının 8 bin TL olması için 300 milyar TL,
- Ataması yapılmayan 200 bin öğretmenin ataması için 50 milyar TL,
- Kamusal hizmet veren Azınlık Okulları için 100 TL,
- Okullarda günde bir öğün ücretsiz yemek çıkarılması için 40 milyar TL ödenek ayrılmasını düzenleyen önergeler.

“Ek Bütçe” Çöküşün Bütçesidir: Halkın Talepleri Bu Bütçede de Yok Sayılmaktadır!

Altı ayda bir yıllık bütçeyi çökerten AKP’nin bütçedeki tercihlerini, “Ek Bütçe Kanun Teklifi” adıyla TBMM’ye sunduğu ve içinde bulunduğu sürekli kriz halinin son kertesine gelindiğini gösteren “İflasın Bütçesi”nde de değiştirmeyeceği son derece açıktır.

“Ek Bütçe Kanun Teklifi” görüşmelerinde de Yeşil Sol Parti olarak ‘Halkın Bütçesi’ni savunduk. Bu kapsamda:

- Ek Bütçenin deprem sebebiyle değil seçimin ve sarayın harcamalarını kurtarmak için getirildiğini,

- Hem ekonomik hem siyasal anlamda Türkiye’nin yapısal sorunlarının hiçbirinin çözümü kavuşturulmadığını,
- Siyaset ve ekonominin birlikte hareket ettiği bir dünyada Kopenhag Kriterleri’nden yoksun bırakılan Maastricht Kriterleri’nin tek başına ülke bütçesini düze çıkarmaya yetmeyeceğini,
- “Bir mermi kaç para biliyor musunuz?” denilerek, paranoyak güvenlik politikalarına ve hayali düşmanlara dayandırılarak planlanan militarist bütçe zihniyetinin devamı olan ve deprem sebebiyle getirildiği iddia edilen Ek Bütçedeki 40 milyar liranın yine savunma ve güvenliğe ayrıldığını,
- Kürt meselesinin demokratik ve barışçıl çözümünden kaçınılması sebebiyle her kıymetli kaynağın militarist politikalara aktarıldığını,
- Ne vergi alırken ne de harcama yaparken gelir ve servet dağılımını adil bir ölçüye kavuşturmak için herhangi bir adım atıldığını,
- Gelir ve servet dağılımının bu kadar adaletsiz ve çarpık olduğu bir ülkede dolaylı vergilerin bu kadar artırılmasının halkını yoksulluğa mahkûm etmek olduğunu,
- Günü kurtarmak adına getirilen palyatif çözümlerin, kur korumalı mevduatla, Cumhurbaşkanına verilen borçlanma yetkisiyle ülkenin on yıllarca sürecek bir yıkıma sürüklendiğini vurguladık.

Yeşil Sol Parti olarak “Ek Bütçe Kanun Teklifi” görüşmesinde de yurttaşlarımızın temel hak ve taleplerini, ‘Halkın Bütçesi’ni savunarak Plan ve Bütçe Komisyonu’na sunduğumuz tüm değerlendirmelerimiz ve önerilerimiz AKP-MHP iktidarı tarafından yok sayıldı.

Halkın bütçe hakkını, toplumsal taleplerin karşılanmasını, bütçe kaynaklarının halk için ve halktan yana politikalara ayrılmasını güçlü bir itirazla savunduğumuz görüşmeler süresince iktidar temsilcileri tarafından ortaya konan net tavır, AKP-MHP iktidarının bir kez daha en iyi bildiği şeyi yapacağını halkın bütçe hakkını yok sayarak, tercihlerini Saray’dan, güvenlikçi politikalardan, faize

akan kaynaklardan, yandaşlarının kârlarını artırmaktan, zengini daha zengin yoksulu ise daha yoksul yapan politikalardan yana kullanacağını ortaya koymuştur.

Zengine daha fazla kâr, yoksula daha fazla vergi yükleyen, bir avuç yandaşın talep ve ihtiyaçlarını önceleyen, halkın yaşadığı ekonomik buhrana gözünü kapatan, kaynakları Saraylara, güvenlikçi politikalara, yandaşlara ve faize akıtan bu düzen değişecektir.

İktidarın mevcut bütçe tercihlerini reddediyoruz. Yeşil Sol Parti olarak ‘Halkın Bütçesi’ni savunuyoruz.

Tulay Hatımoğulları Oruç
Adana

Sezai Temelli
Muş

Mehmet Rüştü Tiryaki
Batman

MUHALEFET ŞERHİ

07.07.2023 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı'na sunulan 1 / 275 Esas Numaralı 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu İle Bağlı Cetvellerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi, yürürlük ve yürütme maddeleri ile birlikte dört madde olarak, 11.07.2023 tarihinde Plan ve Bütçe Komisyonu'nda görüşülerek kabul edilmiştir.

Usul Üzerine Değerlendirme

Bütçe hakkı, parlamentoların ortaya çıktığı tarihsel süreçte, dünyada halkın haraç ödemekten vergi ödemeye geçişini, bu vergilerin nerelere harcadığının denetlemesini ifade eden ve demokrasiyi içselleştirmiş her toplumun mühim bir yapı taşıdır. Demokratik hükümet sistemlerinde, gelir toplama ve harcama yetkisi halk tarafından kullanılmaktadır. Türkiye'de de bu yetki, Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne verilmiştir. Bu yetki Meclisimizin yürütmeye karşı sahip olduğu önemli bir fren mekanizmasıdır. Ancak iktidar partisi, Meclis iradesini görmezden gelmeye çalışan bir siyasi anlayış sergilemektedir. Bu hakkın kullanılmasına ilişkin süreç, 2017 yılında yapılan Anayasa Referandumu ile tek kişinin idaresine ve iradesine bağımlı bir noktaya ulaştırılmıştır.

Partili, taraflı ve bir siyasi anlayışa bağımlı bir kişinin Meclisin bütçe hakkı yetkisini fiilen kendine ait kılması; Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi'nin en belirgin yetki gaspı örneklerinden biri olarak ortaya çıkmaktadır. Bu anlayış, ülkemizi ek bütçe teklifleriyle birlikte son 2 yılda 4 bütçe talep edecek ekonomik istikrarsızlığa mecbur etmiştir.

Hükümetler maliye politikasının uygulayıcılarıdır. Bu doğrultuda gelir toplama yetkisi de Meclis tarafından iktidara verilmektedir. Bu yetki şeffaflık, hesap verebilirlik ve verimlilik ilkelerine dayanarak kullanılmaktadır. Lakin bu ek bütçe teklifi göstermektedir ki; iktidar maliye politikalarını uygulama ehliyetini yitirmiş ve hükümet edemez hale gelmiştir. Hükümet Devletimizin gelir ve gider kalemlerini yönetemez, işletemez, idare edemez noktaya evrilmiştir. Öyle ki; AK Parti, 2023 yılının yarısını tamamlamadan; ek bütçe teklifine ihtiyaç duyarak yönetim ehliyetini kaybettiğini net bir şekilde göstermektedir.

Bu ek bütçe teklifiyle görmekteyiz ki iki aya yakın süren bütçe sürecinin ardından kabul edilen bütçenin dörtte biri kadar ek bütçe teklifi, bir günde yapılacak görüşmelere sığdırılmıştır.

Bu durum, bütçe sürecini gasp eden bir siyasi anlayışı açığa çıkarmaktadır ve parlamentoların en önemli sorumluluğu olan bütçe yapma yetkisini itibarsız hale getirmektedir. Diğer boyutuyla Meclisin idari tatile girmesine son bir hafta kala aelacele ek bütçe görüşmelerini tamamlamak istemeleri, yaz dönemini bile geçiremeyecek kadar tükendiklerinin en açık kanıtıdır.

Anayasa ve TBMM İç Tüzüğü başta olmak üzere mevzuatımızda, ek bütçe konusunda birçok boşluk ve belirsizlik bulunmaktadır. Ek bütçelerin nasıl yapıldığı ve görüşülme usulleri konusunda uygulamada büyük farklılıklar görülmektedir. Ek bütçeler, mevzuat ve uygulama arasında bir uyumsuzluk nedeniyle farklı yöntemlerle görüşülmektedir. Bu daha önce de yaptığımız itirazlar göz önünde bulundurulmalı ve bu konuda TBMM bünyesinde kapsamlı bir çalışma yapılarak hukuki belirsizlikler giderilmelidir. Ek bütçe görüşmeleriyle ilgili farklı uygulamalara son vermek için ilgili mevzuatlarda gerekli düzenlemelerin yapılması adına ivedilikle harekete geçilmesi gerekmektedir.

Komisyon’da görüşülen ek bütçenin büyüklüğü göz önüne alındığında, yeni bir bütçe yapılmasını gerektiren bir durumun ortaya çıktığı görülmektedir. Dolayısıyla bu ek bütçe teklifine ilişkin, yeni bir Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi gibi görüşülmesi gereken bir usul izlenmesi gerekse de böyle bir yöntem gündeme bile gelmemiştir. Bu yeni bütçe, normal bir kanun teklifi usulüyle görüşüldüğü için bütçe sunumuna sadece Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz katılmıştır. Ek bütçe, merkezi yönetime bağlı olan tüm kamu idarelerinin bütçesine, yüklü miktarda ek bir bütçe tahsis etmeyi önerdiği için ilgili bakanların her birinin Komisyon’a gelerek önerilen bütçe hakkında bilgi vermesi beklenmiştir. Dolayısıyla tüm ilgililerin ve yetkililerin, Komisyon üyelerinin sorularını cevaplamak için görüşmelerde hazır bulunması gerekmektedir. Ancak bu ek bütçe daha önceki örnekleri gibi, muhatabı olan kişilerin olmadığı ve aceleyle yapılan görüşmeyle Komisyondan geçirilmiştir.

Kanun teklifinin, torba kanun teklifinin görüşmelerinin yoğunluğu sırasında Komisyon’a getirildiğini ve nitelikli bir müzakere ortamının bir kez daha engellendiğini not düşmekte fayda bulunmaktadır. Komisyon üyelerine son anda iletilen ek bütçe, nitelikli bir muhalefetin oluşmasına engel olunarak büyük soru işaretleriyle Komisyon’dan geçirilmiştir. Muhalefetin Komisyon üyelerinin verdiği önergeler yok sayılmış, Komisyon yine işlevsiz kılınmıştır.

Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz ek bütçeye ilişkin yaptığı sunumun büyük kısmını küresel gelişmeler ışığında Türkiye ekonomisinin genel görünümünü anlatmaya ayırmıştır. Yılmaz, küresel belirsizliklerin olduğu bu dönemde Türkiye ekonomisinin Yeni

Ekonomi Modeli ile oldukça başarılı bir performans ortaya koyduğunu söylemiş ve yürütmekte oldukları diğer ekonomi politikalarının başarılarından bahsetmiştir. Yılmaz konuşmasında, depremin yaralarını sarmaya ayrılacak bütçe kalemlerinin yanında diğer kalemlere neden ihtiyaç duyulduğunu net biçimde ortaya koymak yerine, genel ekonomik konjonktüre vurgu yaparak süslü ve dolaylı ifadeler kullanmıştır. Ancak bu süslü ve genel ifadeler, ülkemizin AK Parti iktidarı tarafından ekonomik krize sürüklendiği gerçeğini değiştirmemektedir.

Yaşadığımız büyük deprem felaketinin yaralarını sarmak için hükümet gerekli kaynakları kullanmakta kararlılık göstermelidir ve buna itirazımız yoktur. Ancak bu bütçeyi hükümetin nasıl, ne şekilde ve hangi harcamaları önceleyerek kullanacağına dair çekincelerle birlikte ek bütçede şerh düştüğümüz pek çok nokta bulunmaktadır.

Geneli Üzerine Değerlendirmeler

2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile bütçe giderleri için 4 trilyon 469 milyar 570 milyon 19 bin lira ayrılmıştı. 11.07.2023 tarihinde Plan ve Bütçe Komisyonu'na gelen ek bütçe teklifi ile 6 Şubat depremleri nedeniyle yapılan harcamalara atıfta bulunularak 1 trilyon 119 milyar 514 milyon 513 bin liralık ek bütçe istenmiştir. Bu teklifle, 2023 yılı için belirlenen toplam bütçenin yaklaşık yüzde 30'u kadar ek bütçe talep edilmiştir.

Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz, Plan Bütçe Komisyonu'ndaki ek bütçe kanun teklifi sunuşunda ek bütçe ihtiyacının ortaya çıkmasını küresel ve jeopolitik gelişmeler ile deprem felaketine bağlamıştır. Deprem felaketinin yaralarını sarmak için tüm milletimiz elini taşın altına sokmaya hazırdır ancak Yılmaz'ın ek bütçeye ilişkin bu gerekçelendirmesi, AKP iktidarının adına “Yeni Ekonomi Modeli” dediği ucube sistemle sürdürmekte olduğu yanlış ekonomi politikalarını dışarıda bıraktığı için eksiktir. AKP iktidarı “İğneyi kendine, çuvaldızı başkasına batır” atasözündeki iğneden bile imtina etmekte, kendi beceriksizliğini örtecek bahanelerin arkasına sığınmaktadır.

Bütçedeki Kara Delik Kamuoyunun Gözünden Kaçırılmaya Çalışılıyor

Yeni vergiler getiren bir torba kanun teklifi ile aynı günlerde ek bütçe teklifi de Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşülmüştür. Birbirine sıkıca bağlı bu iki yasal düzenlemenin tek metinde olması ve birlikte görüşülmesi gerekirken iktidar tarafından bu iki önemli konu TBMM'ye ayrı ayrı getirilmiştir. Torba kanun teklifi ile ek bütçe teklifinin birlikte görüşülmesinin gerektiği yönündeki itirazlarımız kabul görmemiştir. Torba kanun teklifinde

yer alan Cumhurbaşkanı’na verilen ödenek ekleme yetkisinin artırılması ve KKM’nin yükünün Hazine’den TCMB’ye aktarılması gibi maddeler direkt olarak bütçeyi ilgilendiriyor olmasına rağmen bu maddeler torba kanun teklifinin görüşmelerinde Komisyon’dan geçirilmiş, ek bütçe dışında ele alınarak kamuoyunun gözünden kaçırılmaya çalışılmıştır.

Kapsamlı Bir Ekonomi Programı Açıklanmamaktadır

Ekonomideki bu kötü gidişatın, torba kanun teklifiyle vatandaşlarımıza yeni vergiler yüklenene ve ek bütçe teklifine ihtiyaç duyulana kadar hükümetin ekonomi kurmaylarının farkında olmadığını düşünmek istememekteyiz. Ancak Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek’in “tweet” atmak yerine, devlet ciddiyetiyle uyumlu bir hâlde kamuoyunun karşısına kapsamlı bir ekonomi programıyla çıkmamış olması bu endişemizi doğrular niteliktedir.

Bir aydan uzun süredir ekonomi yönetiminin koltuğunda oturan Bakan Şimşek, piyasalar yangın yeriye ve birçok belirsizlik varken kapsamlı bir ekonomi programı sunamamıştır. Kendisinden torba kanun teklifi ve ek bütçe teklifi dışında bir şey duyulamamış olunması, iktidarın beceriksiz yönetimini ve yalnızca günü kurtarmaya yönelik kısa vadeli adımlar atabildiğini göstermektedir.

Bakan Şimşek’i sadece Körfez ülkelerinde, yabancı yatırımcıları ikna turlarının dışında, işinin başında ve kapsamlı bir ekonomik programını hazır etmiş halde görememekteyiz. Aksi halde Meclisimizin daha çok sayıda vergi yükü getiren torba kanun tekliflerini ve türlü bahanelerle gerekçelendirilmiş ek bütçe tekliflerini görüşmesi kaçınılmazdır.

İktidar Adı Konulmamış Bir IMF Programı Uygulamaktadır

1 trilyon 119 milyar 514 milyon 513 bin liralık ek bütçe teklifinde, en büyük kaynak olarak vergiler gösterilmektedir. Ek bütçe için tahmin edilen 1 trilyon 150 milyar liralık vergi geliri, farklı vergi türlerinden oluşmaktadır. Bu toplamın 369 milyar lirası gelir ve kazanç üzerinden alınan vergilerden, 32 milyar lirası motorlu taşıtlar vergisinden, 673 milyar lirası ise KDV ve ÖTV gibi vergilerden elde edilmesi planlanmaktadır. Ayrıca, 7 milyar liranın alkollü içeceklerle, 20 milyar liranın ise tütün mamullerine uygulanan vergilerden sağlanması öngörülmektedir.

Torba kanun teklifini ise iktidar temsilcilerinin iddia ettikleri gibi “vatandaşın ekonomik kaygılarını azaltan bir yaklaşımla” hazırlamadıkları ortadadır. Özellikle şehirlerde yaşayan orta

direk ve orta üst sınıf vatandaşlar, kabul edilmiş olan torba kanun teklifiyle neredeyse tüm harcama kalemlerinde ek bir vergi artışıyla karşı karşıya kalmıştır.

Torba kanun teklifi ve ek bütçe kanunu teklifini birlikte düşündüğümüzde iktidarın aslında adı konulmamış bir IMF programı uyguladığını tespit etmek mümkündür. Ancak söylemek gerekir ki bugün IMF –övgü anlamı taşımamaktadır-, AKP iktidarından daha insaflı bir vergi politikası önerirdi. En azından Cumhurbaşkanının yaptığı üzere çocuk bezinden, temizlik malzemesinden alınan vergilerin artırılmasını istemezdi. IMF, Anayasamızın 73. Maddesinde “herkes mali gücüne göre vergi ödemekle yükümlüdür. Vergi yükünün adaletli ve dengeli dağılımı, maliye politikasının sosyal amacıdır” yazdığı için bu ülkede arabası olan ve daha önce zaten güncelleştirilerek alınan Motorlu Taşıtlar Vergisi’ni bir kez daha ve geriye dönük keyfi bir vergi düzenlemesi ile herkesten toplamazdı. Ya da zaten dünyanın en pahalı benzinini mazotunu kullandığımız bu ülkede vergi tutarlarını tam 5 katına kadar artırma yetkisi istemezdi.

O yüzden söz konusu torba kanun teklifi ve ek bütçe teklifinin, koyduğu vergiler açısından en insafsız IMF programından bile daha insafsız olduğunu söylemek mümkündür. Türkiye son yirmi yılın en kötü ekonomi dönemini yaşamaktadır. Türkiye Cumhuriyeti’nin IMF’yle en uzun ve kesintisiz program uygulayan hükûmeti olan AKP, bugün bunun siyasi sonuçlarından endişe ettiği için bundan kaçınmakta ancak torba kanun teklifindeki düzenlemeler ve ek bütçe teklifiyle IMF programı uygulamaktadır. Üstelik işin kötüsü, Türkiye’nin yirmi-yirmi bir yıllık bir iktidardan sonra tekrar IMF programı uygulamaya mecbur kalmasıdır.

Ek Bütçe Talebinin Temel Nedeni Gerçekten Deprem Felaketi mi?

Torba kanun teklifindeki düzenlemeler ve ek bütçe kanun teklifi birlikte düşünüldüğünde deprem felaketinin ne yazık ki AKP iktidarının arkasına sığındığı bir bahane olduğunu görmekteyiz. Bugün bu düzenlemelerin yapılmasının asıl nedeni; Türkiye’nin yanlış ve kötü yönetilmesidir, yapılan beceriksizliklerdir ve kamudaki israflardır. Deprem felaketi bunun sadece bir boyutudur. Torba kanun teklifi ve ek bütçe teklifi, depremin ötesinde başka birtakım meseleleri finanse eden bir kanun teklifleri silsilesidir.

Kanun gerekçesinde ek bütçenin 527,3 milyar TL’sinin deprem harcamalarında kullanılacağı yazmaktadır. Bu tutar -Cumhurbaşkanlığı ödeneği dışarıda bırakıldığı halde-, ek

bütçe talebinin yalnızca yüzde 45'inin depremin yaralarını sarmaya harcanacağını göstermektedir.

Afet konutlarının yapımı ve alt yapı hasarının giderilmesi için 482,8 milyar TL olmak üzere, afete dönük ödenek olarak ek bütçeye konulan toplam 527,3 milyar TL'nin büyük çoğunluğunun deprem için yapılan ihalelere aktarılacağı endişeni taşımaktayız. Nitekim iktidarın yirmi yıllık süre içerisinde topladığı deprem vergilerini depremin yaralarını sarmak için kullanmamış olması, bundan sonra toplanacak verginin de deprem felaketi için kullanılmayacağına ilişkin endişeleri güçlendirmektedir. Bu yüzden vatandaşa yüklenen vergilerin, deprem konutları ve altyapı projeleri üzerinden yandaş müteahhitlik firmalarına aktarılması için sürecin takipçisi olmaya devam edeceğiz.

Cumhurbaşkanı Yardımcısı Yılmaz'ın, ek bütçenin deprem dışındaki harcama kalemlerini aktardığı konuşmasındaki başlıklar, talep edilen bütçenin kalan kısmına ilişkin harcamaların deprem felaketiyle ilgisi olmadığını ortaya koymaktadır.

- 110,4 milyar TL, vergi gelirlerinde öngörülen artışa bağlı olarak yerel yönetimlere il özel idarelerine belediyelere,
- 105,5 milyar TL yatırım nitelikli giderler,
- 52,1 milyar TL tarımsal destekler, tarım sektörü yatırımları, tarımsal KİT'ler,
- 44 milyar TL engelli evde bakım destekleri, 65 yaş üstü yaşlılar ve engelleri yaşlıların aylıkları, muhtaç ailelere yapılacak yardım ödemeleri ve diğer sosyal amaçlı giderler,
- 39,9 milyar TL savunma ve güvenlik birimlerinin ihtiyaçlarına,
- 26,3 milyar TL engelli eğitim desteği, okul yemeği giderleri, ücretsiz ders kitabı ve yardımcı materyal giderleri, taşınmalı eğitim giderleri,
- 8,4 milyar TL BES devlet katkısı giderleri için,
- 8 milyar TL esnaf, sanatkâr ve çiftçilere sağlanan Hazine faiz destekli krediler nedeniyle Halk Bankası ve Ziraat Bankası'nın görevlendirme giderleri,
- 7,8 milyar TL genel aydınlatma giderleri,
- 4,3 milyar TL konut, ibadethane ve Cemevlerine ücretsiz doğalgaz sağlanabilmesine ilişkin sistem kullanım bedelleri,
- 1,3 milyar TL'si deprem bölgesindeki vatandaşların elektrik ve doğalgaz faturasının silinmesi ve ertelenmesiyle oluşan giderlerin karşılanabilmesi için,
- 103,4 milyar TL diğer zorunlu harcamalar için,
- 80,5 milyar TL ise faiz giderleri için harcanacaktır.

Bu kalemler içinde Hazine ve Maliye Bakanlığı'na ayrılan toplam 279 milyar 750 milyon liralık bütçenin önemli bir kısmının mahalli idarelere ayrılmış olması dikkat çekmektedir. Bakanlığın 279 milyar 750 milyon liralık toplan ek bütçesinin 110 milyar 453 milyon lirasının “Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Mahalli İdarelere Ayrılan Paylar kalemine”

yazılması, yerel seçim öncesi iktidarın mahalli idarelere yüksek bütçe ayırma isteğini göstermektedir. Bu durum yine milletin cebinden alıp, kendileri lütfetmiş gibi davranacaklarının göstergesidir.

Personel Ödenekleri Cumhurbaşkanı’nın Dağıtacağı “Ulufe”ye Dönüştürülmüştür

Ek bütçeyle ilgili en önemli konulardan biri, 2022 yılındaki ek bütçenin cari bütçenin yüzde 60’ına denk gelirken, bu yılki ek bütçenin, depremlerin etkilerinin giderilmesi gibi önemli bir gerekeceyi içermesine rağmen cari bütçenin yalnızca yüzde 25’ine denk gelmesidir. Bu durumun en önemli nedenlerinden biri, bütçe giderleri sınıflandırmasında büyük bir paya sahip olan personel giderleri için ödenek artışı talep edilmemiş olmasıdır.

Ek bütçeye rahatlıkla artan maaş zamları, emekli maaşları, SGK prim giderleri ve EYT düzenlemesine ayrılacak olan kaynak konulabilecekken konulmamıştır. Torba kanun teklifinde, personel giderleri ve sosyal güvenlik devlet primi ödemeleri için kurumların ihtiyaç duyduğu ödenek ihtiyaçları için Hazine ve Maliye, Aile ve Sosyal Hizmetler ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı bütçelerine ödenek ekleme yetkisi Cumhurbaşkanı’na verilmiştir. Cumhurbaşkanı’nın isterse ilgili bakanlıklara bunu ek ödenek olarak ekleyebilmesinin önü açılmıştır.

Burada personel giderlerine 525 milyar TL, SGK devlet primi ödemelerine 75 milyar TL olmak üzere 600 milyar TL’lik bir ek ödenek söz konusudur. AK Parti Grubunun ek bütçedeki bu düzenlemeye neden ihtiyaç duyduğu torba kanun teklifi görüşmelerinde Parti grubumuzun şiddetle itiraz ettiği Cumhurbaşkanı’na borçlanma hakkının 3 katına çıkarılmasıyla birleştirdiğinde netleşmektedir.

Yüz binlerce kamu çalışanının, emeklinin alacağı ücret artışı Cumhurbaşkanı’nın gönlünden geçen bir iyilik ya da ulufe gibi lanse edilmiştir. Ek bütçeye konmayan, başta personel ödenekleri, sosyal yardım ve destek ödemelerini Cumhurbaşkanı, adeta gönlünden koparcasına ilgili bakanlıklara ek ödenek olarak çıkaracaktır. Bu düzenleme, Meclisimizin bütçe hakkına paralel bir yetkiyi amaçlayan sakıncalı bir politika yaklaşımıdır.

Deprem Felaketinin Yol Açtığı Mali Yükün Finansmanına İlişkin Partimizin Önerileri

İYİ Parti olarak hazırladığımız Afet Acil Eylem Planı’nda deprem felaketinin yol açtığı mali yükün finansmanına ilişkin önerilerimizi sıralamıştık. Bölgede üretim tesisleri zarar gördüğü ve işgücü kayıpları yaşandığı için deprem bölgesinde üretimde düşüş/durma

yaşanacağını vurgulamış, bu bölgede yeniden inşa ile birlikte kalkınma hamlesi yapılması gerektiğine dikkat çekmiştik. Deprem riski yüksek olan illerin depreme dirençli hale getirilmesinin ekonomik boyutu da eklendiğinde önemli bir finansman ihtiyacı açığa çıktığına dikkat çekerek iktidara adeta adım adım yol göstermiştik. Ancak onlar deprem felaketinde gösterdikleri basiretsizliği sürdürmekte kararlı olduklarını göstermekte, depremin üzerinden 5 ay geçtikten sonra belirsiz ve usulsüz yöntemlerle depremi bahane ederek ekonomi yönetimindeki beceriksizliklerini örtmeye çalışmaktadırlar. Maddeler halinde özetle önerilerimiz şöyle;

Kamuda İsrarla Mücadele

- Yatırım ve zaruri giderler dışındaki tüm giderlerde %10 kesinti
- Kanal İstanbul'un derhal iptali
- Kamu yatırımlarının gözden geçirilmesi, deprem bölgesine öncelik verilmesi
- Depremle ilgili projelerin 2023 Yılı Yatırım Programı'na alınması

Kamu Gelirlerinin Artırılması

- Dar ve sabit gelirli ile çalışanlar üzerindeki vergi yükünü artırmadan ek gelir imkânları
- Vergi istisna ve muafiyetlerin kapsamının daraltılarak ek gelir imkânları
- Tahakkuk eden vergi tahsilatlarının artırılması
- Vergi düzenlemeleri (Ortak Politikalar Mutabakat Metnindekiler)
- Bağış ve yardımların kapsamının genişletilmesi ve üst sınırı artırılması

Yurtdışından Uygun Koşullu ve Uzun Vadeli Finansman

- Çok taraflı uluslararası ve bölgesel kalkınma bankalarından uzun vadeli ve uygun koşullu kredi imkânlarının kullanılması
- Deprem harcamalarında kullanmak üzere iç ve dış piyasalarda tahvil ihraçları

Depremle İlgili Yardım, Bağış, Hibe ve Harcamalarda Şeffaflık

- Nakdi yardım hesaplarını incelemek için bağımsız bir komisyon, 15 günde bir kamuya raporlama
- Deprem bölgesinde yapılacak başta yatırım olmak üzere tüm harcamalarda şeffaflık

Sigorta ve Acil Durum Finansman Araçları

- DASK'ın tüm afet türlerini ve konut harici kayıpları da kapsayacak şekilde geliştirilmesi
- DASK'ın sigorta teminat miktarlarının artırılması
- DASK kapsamındaki konutların düzenli muayenesi
- Deprem ve diğer afetlerde kullanılmak üzere acil durum mali yönetim altyapısı
- Konut finansman kurumu (düşük ve orta gelirli vatandaşların depreme dayanıklı konut ihtiyacının giderilmesi için)

Görüldüğü üzere, depremin yaralarını sarmak için finansman yaratmak, temel ekonomik hedeflerden vazgeçmeden, kaynak tahsisinde ve harcamalarda öncelikleri değiştirerek, israf ve yolsuzluğa son vererek, imar rantlarının vergilendirilmesi başta olmak üzere yeni gelir imkânları yaratarak, uygun koşullu ve uzun vadeli dış ve iç kaynakları harekete geçirerek mümkün kılınabilirdi. Ancak görünen o ki AK Parti en iyi bildiği şeyi yaparak amiyane tabirle vatandaşın adeta boğazına çökmeyi tercih etmiştir. Deprem felaketinin yaralarını sarmak için ortak akılla hareket edilmesi gerekmektedir.

Cumhurbaşkanının kararname yoluyla vergi oranlarında artış yapması ve yine AK Parti Grubunun torba kanun teklifi yoluyla yeni vergiler ihdas etmesi; vatandaşlarımızı mağdur eden bir süreç ortaya çıkarmakla birlikte vergi ödeme yükümlülüğünün toplumun tümüne eşit şekilde yayılmayacağını açıkça göstermektedir. Ek bütçe teklifi hükümetin yanlış ekonomi politikalarının faturasını vatandaşlarımıza yük eden bir anlayışın ötesine geçememektedir. Harcama yapma ehliyetini ve iradesini kaybetmiş, şeffaflığı terk eden bir hükümetin bütçe kaynaklarını verimli ve etkin kullanamayacağı endişemiz net bir karşılık bulamamıştır.

Sonuç itibarıyla;

1 / 275 Esas Numaralı 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu İle Bağlı Cetvellerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi açıkça göstermektedir ki; bu bütçe sadece deprem harcamalarını finanse etmeye yönelik bir bütçe değil, geçmişteki sorumsuz seçim harcamalarının bir yansımasıdır. Teklife, depremin harcamalarını finanse edecek bir mali planlamadan uzak gördüğümüz kanaatiyle karşı oy kullanmaktayız.

Mehmet Mustafa Gürban
Gaziantep

Ümit Özlale
İzmir

CUMHURBAŞKANININ TEKLİF ETTİĞİ
METİN

**2023 YILI MERKEZİ YÖNETİM BÜTÇE
KANUNU İLE BAĞLI CETVELLERİNDE
DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN
TEKLİFİ**

Gider ve bağlı cetveller

MADDE 1- (1) Bu Kanuna bağlı (A) işaretli cetvelde gösterildiği üzere; 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanununa ekli (I) sayılı cetvelde yer alan genel bütçe kapsamındaki idarelerin bütçe tertiplerine 1.074.508.886.000 Türk Lirası, (II) sayılı cetvelde yer alan özel bütçeli idarelerin bütçe tertiplerine 45.005.627.000 Türk Lirası olmak üzere toplam 1.119.514.513.000 Türk Lirası ödenek eklenmiştir.

(2) Bu madde kapsamında, yapılan ödenek eklemeleri karşılığı Hazine yardımı ödeneklerini ilgili idare bütçelerine eklemeye Cumhurbaşkanı yetkilidir.

Gelir

MADDE 2- (1) 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanununa bağlı (B) işaretli cetvelde yer alan genel bütçe gelir tahmini bu Kanuna bağlı (B) işaretli cetvelde yer aldığı şekilde toplam 1.119.514.513.000 Türk Lirası artırılmıştır.

Yürürlük

MADDE 3- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 4- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

(2) Türkiye Büyük Millet Meclisi ile ilgili hükümlerini Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı, Sayıştay Başkanlığı ile ilgili hükümlerini Sayıştay Başkanı, düzenleyici ve denetleyici kurumlara ilişkin hükümlerini kendi kurulları ve/veya kurum başkanları yürütür.

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONUNUN
KABUL ETTİĞİ METİN

**2023 YILI MERKEZİ YÖNETİM BÜTÇE
KANUNU İLE BAĞLI CETVELLERİNDE
DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN
TEKLİFİ**

Gider ve bağlı cetveller

MADDE 1- (1) Bu Kanuna bağlı (A) işaretli cetvelde gösterildiği üzere; 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanununa ekli (I) sayılı cetvelde yer alan genel bütçe kapsamındaki idarelerin bütçe tertiplerine 1.074.508.886.000 Türk Lirası, (II) sayılı cetvelde yer alan özel bütçeli idarelerin bütçe tertiplerine 45.005.627.000 Türk Lirası olmak üzere toplam 1.119.514.513.000 Türk Lirası ödenek eklenmiştir.

(2) Bu madde kapsamında, yapılan ödenek eklemeleri karşılığı Hazine yardımı ödeneklerini ilgili idare bütçelerine eklemeye Cumhurbaşkanı yetkilidir.

Gelir

MADDE 2- (1) 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanununa bağlı (B) işaretli cetvelde yer alan genel bütçe gelir tahmini bu Kanuna bağlı (B) işaretli cetvelde yer aldığı şekilde toplam 1.119.514.513.000 Türk Lirası artırılmıştır.

Yürürlük

MADDE 3- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

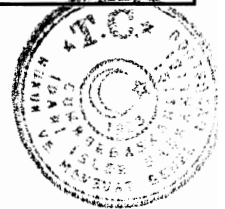
MADDE 4- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

(2) Türkiye Büyük Millet Meclisi ile ilgili hükümlerini Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı, Sayıştay Başkanlığı ile ilgili hükümlerini Sayıştay Başkanı, düzenleyici ve denetleyici kurumlara ilişkin hükümlerini kendi kurulları ve/veya kurum başkanları yürütür.

CUMHURBAŞKANININ TEKLİF ETTİĞİ METNE EKLİ BAĞLI CETVELLER

**(A) CETVELİ İCMALİ
GENEL BÜTÇELİ KURUMLAR**

İDARE ADI	ÖDENEK (TL)
TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ	80.000.000
CUMHURBAŞKANLIĞI	640.236.000
SAYIŞTAY	20.000.000
ADALET BAKANLIĞI	7.633.000.000
MİLLÎ SAVUNMA BAKANLIĞI	30.887.707.000
İÇİŞLERİ BAKANLIĞI	3.356.000.000
DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI	537.000.000
HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI	279.750.936.000
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI	26.298.466.000
SAĞLIK BAKANLIĞI	17.965.131.000
ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIĞI	5.699.970.000
AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI	46.151.500.000
ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI	13.337.000.000
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI	1.129.700.000
SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI	1.000.000.000
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI	515.000.000
TİCARET BAKANLIĞI	232.000.000
GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI	15.835.000.000
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI	7.854.615.000
JANDARMA GENEL KOMUTANLIĞI	7.414.000.000
SAHİL GÜVENLİK KOMUTANLIĞI	308.000.000
EMNİYET GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	8.445.050.000
DIYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI	276.218.000
AFET VE ACİL DURUM YÖNETİMİ BAŞKANLIĞI	482.829.000.000
GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI	482.000.000
GÖÇ İDARESİ BAŞKANLIĞI	930.000.000
AVRUPA BİRLİĞİ BAŞKANLIĞI	1.802.000.000
STRATEJİ VE BÜTÇE BAŞKANLIĞI	76.985.357.000
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI	36.114.000.000
GENEL BÜTÇELİ KURUMLAR TOPLAMI	1.074.508.886.000
ÖZEL BÜTÇELİ KURUMLAR TOPLAMI	45.005.627.000
GENEL TOPLAM	1.119.514.513.000

**(A) CETVELİ İÇMALİ
YÜKSEKÖĞRETİM KURUMLARI**

İDARE ADI	ÖDENEK (TL)
ORTA DOĞU TEKNİK ÜNİVERSİTESİ	80.000.000
HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ	130.000.000
GAZİ ÜNİVERSİTESİ	50.000.000
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ	485.000.000
İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ	75.000.000
BOĞAZİÇİ ÜNİVERSİTESİ	84.000.000
MARMARA ÜNİVERSİTESİ	77.500.000
YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ	73.000.000
DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ	180.000.000
TRAKYA ÜNİVERSİTESİ	65.000.000
BURSA ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ	160.000.000
SİVAS CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ	100.000.000
ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ	106.250.000
KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ	75.000.000
İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ	50.000.000
FIRAT ÜNİVERSİTESİ	50.000.000
VAN YÜZÜNCÜ YIL ÜNİVERSİTESİ	140.000.000
GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ	150.500.000
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ	50.000.000
MANİSA CELAL BAYAR ÜNİVERSİTESİ	60.000.000
HATAY MUSTAFA KEMAL ÜNİVERSİTESİ	50.000.000
UŞAK ÜNİVERSİTESİ	50.000.000
RECEP TAYYİP ERDOĞAN ÜNİVERSİTESİ	50.000.000
SİNOP ÜNİVERSİTESİ	50.000.000
SİİRT ÜNİVERSİTESİ	50.000.000
NEVŞEHİR HACI BEKTAŞ VELİ ÜNİVERSİTESİ	60.000.000
BİNGÖL ÜNİVERSİTESİ	50.000.000
TÜRK ALMAN ÜNİVERSİTESİ	80.000.000
SAĞLIK BİLİMLERİ ÜNİVERSİTESİ	270.000.000
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ - CERRAHPAŞA	740.000.000
SAKARYA UYGULAMALI BİLİMLER ÜNİVERSİTESİ	65.000.000
YÜKSEKÖĞRETİM KURUMLARI TOPLAMI	3.756.250.000
ÖZEL BÜTÇELİ DİĞER KURUMLAR TOPLAMI	41.249.377.000
ÖZEL BÜTÇELİ KURUMLAR TOPLAMI	45.005.627.000

**(A) CETVELİ İÇMALİ
ÖZEL BÜTÇELİ DİĞER KURUMLAR**

İDARE ADI	ÖDENEK (TL)
ÖLÇME, SEÇME VE YERLEŞTİRME MERKEZİ BAŞKANLIĞI	993.000.000
TÜRKİYE BİLİMSEL VE TEKNOLOJİK ARAŞTIRMA KURUMU	1.317.375.000
KARAYOLLARI GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	27.319.000.000
GAP BÖLGE KALKINMA İDARESİ BAŞKANLIĞI	100.000.000
DEVLET SU İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	11.450.002.000
TÜRKİYE ENERJİ, NÜKLEER VE MADEN ARAŞTIRMA KURUMU	70.000.000
ÖZEL BÜTÇELİ DİĞER KURUMLAR TOPLAMI	41.249.377.000
YÜKSEKÖĞRETİM KURUMLARI TOPLAMI	3.756.250.000
ÖZEL BÜTÇELİ KURUMLAR TOPLAMI	45.005.627.000

(A) CETVELİ
GENEL BÜTÇELİ KURUMLAR

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

80.000.000

TERTİP	AÇIKLAMA	TUTAR (TL)
60-1.23-01-03.05	Mal ve Hizmet Alım Giderleri	80.000.000

CUMHURBAŞKANLIĞI

640.236.000

TERTİP	AÇIKLAMA	TUTAR (TL)
2-2.2-01-05.02	Afet ve Acil Yardım Desteği Giderleri	140.000.000
13-2.2-01-03.04	Barışı Destekleme Giderleri	500.000.000
16-2.1-01-01.08	Özlük Giderleri	236.000

SAYIŞTAY

20.000.000

TERTİP	AÇIKLAMA	TUTAR (TL)
98-7.3-01-03.02	Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alım Giderleri	10.000.000
98-7.3-01-03.05	Hizmet Alım Giderleri	10.000.000

ADALET BAKANLIĞI

7.633.000.000

TERTİP	AÇIKLAMA	TUTAR (TL)
1-8.67-01-03.02	Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alım Giderleri (Mahkemeler)	275.000.000
1-8.67-01-03.03	Yolluk Giderleri (Mahkemeler)	60.000.000
1-8.67-01-03.05	Hizmet Alım Giderleri (Yargılama Giderleri)	1.770.000.000
1-8.67-01-03.07	Menkul Mal Bakım Onarım Giderleri (Mahkemeler)	10.000.000
1-8.68-01-03.02	Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alım Giderleri (Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevleri)	4.190.000.000
1-8.68-01-03.03	Geçici Görev Yollukları	90.000.000
1-8.70-01-05.03	Seçim Giderleri	1.200.000.000

98-8.4-01-03.02	Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alım Giderleri	38.000.000
-----------------	--	------------

MİLLÎ SAVUNMA BAKANLIĞI**30.887.707.000**

TERTİP	AÇIKLAMA	TUTAR (TL)
43-9.30-01-03.02	Güvenlik ve Savunmaya Yönelik Mal, Malzeme ve Hizmet Alımları, Yapımları ve Giderleri	27.928.000.000
43-9.30-01-03.03	Yolluklar	60.000.000
43-9.30-01-03.05	Hizmet Alım Giderleri	1.500.000.000
43-9.30-01-03.07	Menkul Mal, Gayrimaddi Hak Alım, Bakım ve Onarım Giderleri	250.000.000
43-9.30-01-03.08	Gayrimenkul Mal Bakım ve Onarım Giderleri	150.000.000
43-9.30-01-06.05	Gayrimenkul Sermaye Üretim Giderleri	55.000.000
98-9.30-01-03.03	Yolluklar	16.000.000
98-9.30-01-03.05	Hizmet Alım Giderleri	45.000.000
98-9.30-01-03.07	Menkul Mal, Gayrimaddi Hak Alım, Bakım ve Onarım Giderleri	50.000.000
98-9.30-01-06.07	Gayrimenkul Büyük Onarım Giderleri	832.707.000

İÇİŞLERİ BAKANLIĞI**3.356.000.000**

TERTİP	AÇIKLAMA	TUTAR (TL)
22-10.10-01-06.03	Gayri Maddi Hak Alımları	30.000.000
22-10.30-01-06.09	Diğer Sermaye Giderleri	91.000.000
29-10.30-01-06.05	Gayrimenkul Sermaye Üretim Giderleri	300.000.000
29-10.30-01-06.09	Diğer Sermaye Giderleri	110.000.000
29-10.67-01-03.03	Güvenlik Korucuları Yolluk Giderleri	200.000.000
45-10.30-01-06.09	Diğer Sermaye Giderleri	250.000.000
45-10.31-01-06.06	Mankul Malların Büyük Onarım Giderleri	233.000.000

45-10.31-01-03.02	Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alım Giderleri	88.000.000
45-10.31-01-03.05	Hizmet Alım Giderleri	100.000.000
45-10.67-01-03.02	Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alım Giderleri	40.000.000
45-10.67-01-03.05	Hizmet Alım Giderleri	50.000.000
45-10.67-01-03.07	Menkul Mal, Gayrimaddi Hak Alım, Bakım ve Onarım Giderleri	10.000.000
98-10.4-01-03.02	Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alım Giderleri	70.000.000
98-10.4-01-06.07	Gayrimenkul Büyük Onarım Giderleri	400.000.000
98-10.67-01-03.02	Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alım Giderleri	860.000.000
98-10.67-01-03.03	Yolluklar	50.000.000
98-10.67-01-03.05	Hizmet Alım Giderleri	40.000.000
98-10.67-01-06.05	Gayrimenkul Sermaye Üretim Giderleri	434.000.000

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI

TERTİP	AÇIKLAMA	TUTAR (TL)
13-11.2-01-05.03	Antalya Diplomasi Forumu Giderleri	100.000.000
13-11.60-01-03.02	Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alım Giderleri	80.000.000
13-11.60-01-03.03	Yolluk Giderleri	70.000.000
13-11.60-01-03.05	Hizmet Alım Giderleri	57.000.000
98-11.5-01-03.03	Yolluk Giderleri	80.000.000
98-11.10-01-06.01	Mamul Mal Alımları (Alet ve Cihazlar, Donanım, Makine-Teçhizat)	75.000.000
98-11.10-01-06.03	Gayri Maddi Hak Alımları (Özel Geliştirilmiş Yazılım, Sistem Yazılımı, Uygulama Yazılımı)	75.000.000

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI**279.750.936.000**

TERTİP	AÇIKLAMA	TUTAR (TL)
9-12.31-01-05.01	Görevlendirme Giderleri (Sosyal Güvenlik Kurumuna 506 Sayılı Kanunun Geçici 20 nci Maddesi Kapsamındaki Sandıklardan Gelir Bağlanmış Olanlara "Ek Ödeme" Karşılığı Yapılan Ödemeler)	200.000.000
14-12.40-01-05.04	Bireysel Emeklilik Sistemi Devlet Katkısı Ödemeleri	8.400.000.000
17-12.40-01-05.01	Görevlendirme Giderleri (Esnaf ve Sanatkarlara Kredi Faiz Desteği)	8.000.000.000
18-12.40-01-08.01	KİT Sermaye Transferleri (Türkiye Taşkömürü Kurumu)	3.850.000.000
19-12.39-01-03.05	Hizmet Alım Giderleri (Dış Borçlanma Genel Giderleri)	3.340.000.000
19-12.39-01-04.02	İç Borç Faiz Giderleri	52.854.279.000
19-12.39-01-04.03	Dış Borç Faiz Giderleri	16.535.500.000
19-12.39-01-04.04	İskonto Giderleri	1.778.539.000
19-12.39-01-04.06	Türev Ürün Giderleri	1.381.692.000
19-12.39-01-04.07	Kira Sertifikası Giderleri	7.989.990.000
22-12.31-01-05.02	Hazine Yardımları (Devredilen Köy Hizmetleri Personeli Maaş Ödemeleri)	400.000.000
22-12.32-01-05.08	Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Mahalli İdarelere Ayrılan Paylar	110.453.794.000
38-12.32-01-03.02	Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alımları (Değerli Kağıtların Basım Giderleri)	500.000.000
39-12.40-01-05.01	Görevlendirme Giderleri (Çiftçi Kredi Faiz Desteği)	1.682.000.000
39-12.40-01-08.01	KİT Sermaye Transferleri	44.000.000.000
43-12.32-01-05.08	Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Ayrılan Diğer Paylar	13.198.492.000
56-12.32-01-05.01	Ar-Ge Personeli İçin İşveren Primi Teşvik Ödemeleri	1.186.400.000
64-12.40-01-08.01	KİT Sermaye Transferleri (T.C. Devlet Demiryolları)	3.000.000.000
98-12.4-01-03.05	Deprem Bölgesinde Yer Alan İdari Binalara İlişkin Hizmet Alım Giderleri	55.000.000

98-12.10-01-06.06	Bilgi Teknolojilerine Yönelik Bakım Giderleri	75.250.000
98-12.43-01-03.01	Üretime Yönelik Mal ve Malzeme Alımları (Madeni Para Basım Giderleri)	500.000.000
99-12.32-01-05.04	Hanehalkı ve İşletmelere Yapılan Transferler (Devletçe Karşılanacak Öğrenci Katkı Payı)	370.000.000

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI**26.298.466.000**

TERTİP	AÇIKLAMA	TUTAR (TL)
6-13.42-01-03.05	Engelli Eğitim Desteği	7.200.000.000
6-13.67-01-03.05	Taşınmalı Eğitim	900.000.000
6-13.73-01-03.08	Deprem Bölgesindeki Okulların Gayrimenkul Mal Bakım ve Onarım Giderleri	20.924.000
37-13.4-01-03.02	Ücretsiz Ders Kitabı Giderleri	857.000.000
37-13.32-01-05.04	Burs ve Harçlık Giderleri, Pansiyon Giderleri ile Depremzedelere Verilen Eğitim Desteği	406.186.000
37-13.37-01-05.04	Burs ve Harçlık Giderleri, Pansiyon Giderleri ile Depremzedelere Verilen Eğitim Desteği	34.502.000
37-13.42-01-03.05	Özel Mesleki ve Teknik Eğitim Kurumlarından Eğitim Alan Öğrencilere Verilen Eğitim Öğretim Desteği	412.000.000
37-13.67-01-03.05	Taşınmalı Eğitim	679.000.000
37-13.69-01-03.02	Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alımları	136.699.000
37-13.69-01-03.03	Yolluklar	62.465.000
37-13.69-01-03.08	Deprem Bölgesindeki Okulların Gayrimenkul Mal Bakım ve Onarım Giderleri	114.456.000
37-13.69-01-05.04	Burs ve Harçlık Giderleri, Pansiyon Giderleri ile Depremzedelere Verilen Eğitim Desteği	124.000.000
37-13.70-01-03.02	Okul Yemeği Giderleri ile Elektrik, Su ve Yakacak Giderleri	860.530.000
37-13.70-01-03.03	Yolluklar	72.343.000
37-13.70-01-03.08	Deprem Bölgesindeki Okulların Gayrimenkul Mal Bakım ve Onarım Giderleri	101.688.000
37-13.70-01-05.04	Burs ve Harçlık Giderleri, Pansiyon Giderleri ile Depremzedelere Verilen Eğitim Desteği	59.000.000

37-13.71-01-03.02	Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alımları	66.880.000
37-13.71-01-03.03	Yolluklar	41.944.000
37-13.71-01-03.08	Deprem Bölgesindeki Okulların Gayrimenkul Mal Bakım ve Onarım Giderleri	38.760.000
37-13.71-01-05.04	Burs ve Harçlık Giderleri, Pansiyon Giderleri ile Depremzedelere Verilen Eğitim Desteği	69.000.000
40-13.11-01-06.05	Deprem Bölgesindeki Eğitim Yapılarında Afet Riskinin Azaltılması	300.000.000
40-13.11-01-06.07	Deprem Bölgesindeki Eğitim Yapılarında Afet Riskinin Azaltılması	1.000.000.000
40-13.31-01-05.04	Burs ve Harçlık Giderleri, Pansiyon Giderleri ile Depremzedelere Verilen Eğitim Desteği	60.556.000
40-13.67-01-03.02	Ücretsiz Ders Kitabı Giderleri	1.000.000.000
40-13.67-01-03.05	Taşımali Eğitim	622.000.000
40-13.68-01-03.02	Okul Yemeği Giderleri ile Elektrik, Su ve Yakacak Giderleri	4.617.340.000
40-13.68-01-03.03	Yolluklar	286.636.000
40-13.68-01-03.08	Deprem Bölgesindeki Okulların Gayrimenkul Mal Bakım ve Onarım Giderleri	1.089.520.000
40-13.68-01-06.01	Deprem Bölgesindeki Okulların Donatım Giderleri	500.000.000
40-13.68-01-06.05	Deprem Bölgesi ve Diğer Bölgelerdeki Anaokulu ve İlköğretim İnşaatları	3.700.000.000
40-13.71-01-03.02	Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alımları	48.845.000
40-13.71-01-03.08	Deprem Bölgesindeki Okulların Gayrimenkul Mal Bakım ve Onarım Giderleri	93.616.000
51-13.72-01-03.08	Deprem Bölgesindeki Okulların Gayrimenkul Mal Bakım ve Onarım Giderleri	20.784.000
98-13.4-01-06.01	Deprem Bölgesindeki Hizmet Binalarına İlişkin Mamul Mal Alımları	500.000.000
98-13.36-01-05.02	Depremzedelere İlişkin Konaklama Giderleri	38.190.000
98-13.67-01-03.03	Yolluklar	199.606.000
98-13.67-01-03.08	Deprem Bölgesindeki Hizmet Binalarının Gayrimenkul Mal Bakım ve Onarım Giderleri	20.252.000
98-13.67-01-05.02	Depremzedelere İlişkin Konaklama Giderleri	288.641.000

98-13.70-01-05.02	Depremzedelere İlişkin Konaklama Giderleri	155.100.000
-------------------	--	-------------

SAĞLIK BAKANLIĞI**17.965.131.000**

TERTİP	AÇIKLAMA	TUTAR (TL)
53-14.50-07-06.01	Sağlık Sisteminin Güçlendirilmesi ve Desteklenmesi Projesi - Deprem Bölgesinde İhtiyaç Duyulan Biyosidal İlaç Temini	225.000.000
53-14.50-07-06.09	Sağlık Sisteminin Güçlendirilmesi ve Desteklenmesi Projesi - Deprem Bölgesinde Görevli Personelin Ödemeleri ile Hizmet Alım Giderleri	121.000.000
53-14.67-01-03.02	Deprem Bölgesindeki Sağlık Tesislerinin İlaç ve Tıbbi Malzeme Alım Giderleri	1.500.000.000
53-14.67-01-03.05	Aile Hekimliği Giderleri ile Laboratuvar Hizmeti Alım Giderleri	6.712.000.000
53-14.67-01-03.07	Deprem Bölgesindeki Taşıtların Bakım ve Onarım Giderleri	250.000.000
54-14.47-01-06.05	Deprem Acil Durum Hastaneleri ve Diğer Sağlık Tesislerinin Yapım Giderleri	4.784.436.000
54-14.49-01-06.01	Tıbbi Ekipmanların Desteklenmesi Projesi	105.722.000
54-14.49-07-06.01	Tıbbi Ekipmanların Desteklenmesi Projesi	1.313.842.000
54-14.67-01-03.02	Akaryakıt Giderleri ile Deprem Bölgesindeki Sağlık Tesislerinin İlaç ve Tıbbi Malzeme Alım Giderleri	1.580.000.000
54-14.67-01-03.03	Deprem Bölgesinde Görevlendirilen Personel ile Diğer Personelin Yolluk Giderleri	589.000.000
54-14.67-01-03.09	Tedavi ve Cenaze Giderleri	322.131.000
54-14.67-01-06.01	Deprem Bölgesindeki Hastanelerin Mamul Mal Alım Giderleri	300.000.000
54-14.67-01-06.07	Deprem Bölgesindeki Hastanelerin Gayrimenkul Büyük Onarım Giderleri	78.000.000
98-14.4-01-03.05	Hizmet Alım Giderleri	12.000.000
98-14.67-01-06.01	Deprem Bölgesindeki Konteynerlerin Tefrişat Giderleri	60.000.000
98-14.67-01-06.07	Deprem Bölgesindeki Konteynerlerin Altyapısının Oluşturulması Giderleri	12.000.000

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIĞI**5.699.970.000**

TERTİP	AÇIKLAMA	TUTAR (TL)
39-15.38-01-06.05	Balıkçı Barınağı Büyük Bakım ve Onarım Giderleri	149.970.000
42-15.38-01-05.04	Avrasya Tüneli Garanti ve Katkı Ödemeleri	1.000.000.000
64-15.38-01-06.01	Demiryolu Altyapısına İlişkin Mamul Mal Alım Giderleri	242.000.000
64-15.38-01-06.05	Demiryolu Altyapısına İlişkin Yapım Giderleri	4.308.000.000

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI**46.151.500.000**

TERTİP	AÇIKLAMA	TUTAR (TL)
3-16.67-01-03.02	Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alım Giderleri	35.363.000
3-16.67-01-06.01	Deprem Bölgesindeki Kuruluşlar ile Diğer Kuruluşların Mamul Mal Alım Giderleri	20.000.000
3-16.67-01-06.07	Deprem Bölgesindeki Kuruluşlar ile Diğer Kuruluşların Gayrimenkul Büyük Onarım Giderleri	25.000.000
4-16.67-01-03.02	Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alım Giderleri	204.366.000
4-16.67-01-05.04	Koruma Altında Bulunan Yaşlılara Yapılan Harçlık Ödemeleri	14.000.000
4-16.67-01-06.01	Deprem Bölgesindeki Kuruluşlar ile Diğer Kuruluşların Mamul Mal Alım Giderleri	13.000.000
4-16.67-01-06.07	Deprem Bölgesindeki Kuruluşlar ile Diğer Kuruluşların Gayrimenkul Büyük Onarım Giderleri	60.000.000
5-16.31-01-05.04	Bakıma ve Korumaya Muhtaç Çocuklara Yapılan Sosyal ve Ekonomik Destek Ödemeleri ve Koruyucu Ailelere Yapılan Ödemeleri	2.778.000.000
5-16.67-01-03.02	Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alım Giderleri	196.221.000
5-16.67-01-05.04	Bakıma ve Korumaya Muhtaç Çocuklara Yapılan Harçlık Ödemeleri	59.000.000
5-16.67-01-06.01	Deprem Bölgesindeki Kuruluşlar ile Diğer Kuruluşların Mamul Mal Alım Giderleri	19.000.000
5-16.67-01-06.07	Deprem Bölgesindeki Kuruluşların Gayrimenkul Büyük Onarım Giderleri	14.000.000
6-16.33-01-05.04	Bakıma İhtiyacı Olan Engellilere Evde Bakım Desteği	4.116.000.000

6-16.67-01-03.02	Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alım Giderleri	112.301.000
6-16.67-01-03.05	Engellilerin Özel Kuruluşlarda Bakım Hizmeti Giderleri	557.000.000
6-16.67-01-05.04	Engelli Özel Bakım Merkezlerine Teşvik Ödemeleri ile Engellilere Ödenen Harçlıklar	1.484.000.000
6-16.67-01-06.01	Deprem Bölgesindeki Kuruluşlar ile Diğer Kuruluşların Mamul Mal Alım Giderleri	9.500.000
6-16.67-01-06.07	Deprem Bölgesindeki Kuruluşlar ile Diğer Kuruluşların Gayrimenkul Büyük Onarım Giderleri	40.000.000
8-16.67-01-03.02	Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alım Giderleri	12.342.000
8-16.67-01-06.01	Deprem Bölgesindeki Kuruluşlar ile Diğer Kuruluşların Mamul Mal Alım Giderleri	5.000.000
11-16.34-01-05.02	Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonuna Hazine Yardımı	30.000.000.000
11-16.34-01-05.04	2022 Sayılı Kanun Kapsamında 65 Yaş Üstü Vatandaşlar ile Engelli Bireylere Bağlanan Aylıklar	5.946.000.000
98-16.4-01-03.05	Çağrı Merkezi Hizmet Alım Giderleri	73.990.000
98-16.67-01-03.02	Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alım Giderleri	45.417.000
98-16.67-01-03.05	Hizmet Alım Giderleri	312.000.000

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI

13.337.000.000

TERTİP	AÇIKLAMA	TUTAR (TL)
18-17.31-01-05.04	Deprem Bölgesindeki Elektrik ve Doğal Gaz Faturalarının Ertelenmesi ve Terkini ile Ücretsiz Doğal Gaz Verilmesine İlişkin Giderler	5.587.000.000
22-17.31-01-03.02	Genel Aydınlatma Giderleri	7.750.000.000

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI

1.129.700.000

TERTİP	AÇIKLAMA	TUTAR (TL)
12-18.31-01-05.02	Çanakkale Savaşları Gelibolu Tarihi Alan Başkanlığına Hazine Yardımı	79.000.000
12-18.31-01-06.01	Ortaçağ Arkeolojisi (Türk-İslam Dönemi) Kazıları	4.000.000
12-18.31-01-07.01	Çanakkale Savaşları Gelibolu Tarihi Alan Başkanlığı Projeleri	268.000.000

12-18.32-01-06.01	Çocuk ve Halk Kütüphanelerinin İyileştirilmesi ve Muhtelif İşler	311.000.000
12-18.32-01-06.05	Kamu Eliyle Yapılan Kültür Yatırımları	100.000.000
12-18.32-01-06.07	Çocuk ve Halk Kütüphanelerinin İyileştirilmesi	60.000.000
12-18.34-01-06.05	Kamu Eliyle Yapılan Kültür Yatırımları	50.000.000
12-18.34-01-06.07	Gayrimenkul Büyük Onarım Giderleri	15.000.000
12-18.38-01-05.03	Yunus Emre Vakfına Yardım	183.700.000
12-18.69-01-06.01	Klasik Dönem ve Kurtarma Kazıları ile Diğer Kazılar	6.000.000
12-18.70-01-06.01	Çocuk ve Halk Kütüphanelerinin İyileştirilmesi ve Muhtelif İşler	28.000.000
12-18.70-01-06.07	Çocuk ve Halk Kütüphanelerinin İyileştirilmesi	20.000.000
98-18.10-01-06.03	Turizm Bilgi Sistemleri İdame ve Yenileme	5.000.000

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI

1.000.000.000

TERTİP	AÇIKLAMA	TUTAR (TL)
17-19.37-01-05.04	Yatırım Teşvikleri Kapsamında Sigorta Prim Desteği ile Faiz Desteği	1.000.000.000

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI

515.000.000

TERTİP	AÇIKLAMA	TUTAR (TL)
2-20.36-01-06.02	Türkiye Ulusal Coğrafi Bilgi Sistemi (TUCBS) Projesine İlişkin Yatırım Giderleri	15.000.000
18-20.33-07-06.07	Kamu Binalarında Enerji Verimliliği Uygulamaları Projesi Kapsamında Gayrimenkul Büyük Onarım Giderleri	500.000.000

TİCARET BAKANLIĞI

232.000.000

TERTİP	AÇIKLAMA	TUTAR (TL)
32-21.65-01-03.05	Gümrük ve Dış Ticaret Bölge Müdürlükleri Hizmet Alımı Giderleri	40.000.000
41-21.39-01-03.03	Geçici Görev Yollukları	5.000.000
41-21.39-01-03.06	Temsil ve Tanıtma Giderleri (EXPO)	85.000.000

41-21.40-01-03.03	Geçici Görev Yollukları	5.000.000
41-21.60-01-03.02	Yurt Dışı Teşkilatı Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alımları	5.000.000
41-21.60-01-03.03	Yurt Dışı Teşkilatı Sürekli Görev Yollukları	20.000.000
41-21.60-01-03.05	Yurt Dışı Teşkilatı Hizmet Alımı Giderleri	40.000.000
41-21.60-01-03.07	Yurt Dışı Teşkilatı Bakım ve Onarım Giderleri	4.000.000
41-21.60-01-03.09	Yurt Dışı Teşkilatı Tedavi ve Cenaze Giderleri	3.000.000
41-21.65-01-03.05	Gümrük ve Dış Ticaret Bölge Müdürlükleri Hizmet Alımı Giderleri	20.000.000
98-21.2-01-03.03	Geçici Görev Yollukları	5.000.000

GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI**15.835.000.000**

TERTİP	AÇIKLAMA	TUTAR (TL)
33-22.67-01-05.02	Gençlik Merkezleri Personel ve İşletme Giderleri	1.575.354.000
34-22.67-01-05.02	Spor Tesisleri Personel ve İşletme Giderleri	4.067.941.000
62-22.33-01-05.04	Yiyecek Amaçlı Transferler	45.000.000
62-22.36-01-06.05	Yurt İnşaatları	500.000.000
62-22.67-01-05.02	Yurt Personel ve İşletme Giderleri ile Yükseköğretim Öğrencilerine Beslenme ve Barınma Yardımları	9.646.705.000

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI**7.854.615.000**

TERTİP	AÇIKLAMA	TUTAR (TL)
24-23.41-01-06.02	Menkul Sermaye Üretim Giderleri (Su Kaynaklarının Kalite Kriterlerinin Belirlenmesi ve İyileştirilmesi)	27.129.000
36-23.4-01-06.05	Gayrimenkul Sermaye Üretim Giderleri (Merkez ve Taşra Teşkilatı Modernizasyon)	20.000.000
36-23.34-01-05.02	Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumuna Hazine Yardımı	500.000.000
36-23.34-01-06.02	Menkul Sermaye Üretim Giderleri (Kırsal Dezavantajlı Alanlar Kalkınma)	50.000.000

36-23.34-01-06.07	Gayrimenkul Büyük Onarım Giderleri (Kırsal Dezavantajlı Alanlar Kalkınma)	50.000.000
36-23.34-01-08.01	Yurtiçi Borç Verme (Tarıma Dayalı İhtisas Organize Sanayi Bölgesi)	310.500.000
39-23.30-01-05.04	Hayvan Hastalıkları Tazminatı Desteği Ödemeleri	440.000.000
39-23.31-01-06.02	Menkul Sermaye Üretim Giderleri (Çayır Mera Islah ve Amenajman)	42.000.000
39-23.32-01-05.04	Deprem Bölgesindeki Hayvan Yetiştiricilerine Canlı Hayvan Alım Desteği	500.000.000
39-23.33-01-05.04	Su Ürünleri Desteği Ödemeleri	48.500.000
39-23.33-01-06.01	Mamul Mal Alımları (Su Ürünleri Kaynaklarının Sürdürülebilir Yönetiminin Geliştirilmesi)	15.000.000
39-23.33-01-06.02	Menkul Sermaye Üretim Giderleri (Su Ürünleri Kaynaklarının Sürdürülebilir Yönetiminin Geliştirilmesi)	4.800.000
39-23.34-01-05.04	Sulama Birlikleri Su Kullanım Bedeli Desteği	4.500.000.000
39-23.35-01-06.01	Mamul Mal Alımları (Ülkesel Gıda ve Yem Araştırmaları Programı)	2.000.000
39-23.67-01-06.01	Mamul Mal Alımları	13.000.000
39-23.67-01-06.02	Menkul Sermaye Üretim Giderleri (Su Ürünleri Kaynaklarının Sürdürülebilir Yönetiminin Geliştirilmesi)	22.400.000
39-23.67-01-06.05	Gayrimenkul Sermaye Üretim Giderleri (Bitkisel Üretim Araştırma Altyapısının Geliştirilmesi)	24.800.000
39-23.67-01-06.06	Menkul Malların Büyük Onarım Giderleri (Su Ürünleri Araştırma Kapasitesinin Desteklenmesi)	10.300.000
39-23.67-01-06.07	Gayrimenkul Büyük Onarım Giderleri	1.000.000
44-23.30-01-06.01	Mamul Mal Alımları (Bitki Sağlığı Uygulamaları ve Kontrolü)	3.200.000
44-23.30-01-06.02	Menkul Sermaye Üretim Giderleri (Bitki Sağlığı Uygulamaları ve Kontrolü)	4.000.000
44-23.30-01-06.05	Gayrimenkul Sermaye Üretim Giderleri (Bitki Sağlığı Uygulamaları ve Kontrolü)	2.000.000
44-23.30-07-06.02	Menkul Sermaye Üretim Giderleri (Türkiye İklim Akıllı ve Rekabetçi Tarımsal Büyüme)	20.155.000
44-23.67-01-06.01	Mamul Mal Alımları (Muhtelif İşler)	10.000.000

44-23.67-01-06.02	Menkul Sermaye Üretim Giderleri (Muhtelif İşler)	1.000.000
44-23.67-01-06.06	Menkul Malların Büyük Onarım Giderleri (Muhtelif İşler)	1.000.000
48-23.67-01-03.01	Doğa Koruma ve Yaban Hayatının Geliştirilmesi Hizmetleri	35.550.000
98-23.4-01-05.02	Sosyal Tesislerde Misafir Edilen Afetzedelerin Giderleri	4.260.000
98-23.4-01-06.05	Gayrimenkul Sermaye Üretim Giderleri (Merkez ve Taşra Teşkilatı Modernizasyon Projesi)	40.000.000
98-23.10-01-06.01	Mamul Mal Alımları (Tarımsal Bilgi Altyapısı ve Bulut Bilişim Sistemi)	15.000.000
98-23.10-01-06.02	Menkul Sermaye Üretim Giderleri (Bilgi ve İletişim Teknolojileri Modernizasyonu)	45.000.000
98-23.67-01-03.02	Koruyucu Giyim Yardımı ve Deprem Kaynaklı Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alımları	502.937.000
98-23.67-01-03.03	Deprem Bölgesinde Görevlendirilen Personel İçin Yolluk Giderleri	4.000.000
98-23.67-01-03.05	Deprem Kaynaklı Yapılan Hizmet Alımları	5.000.000
98-23.67-01-03.07	Deprem Kaynaklı Menkul Mal, Gayrimaddi Hak Alım, Bakım ve Onarım Giderleri	10.000.000
98-23.67-01-05.02	Sosyal Tesislerde Misafir Edilen Afetzedelerin Giderleri	169.084.000
98-23.67-01-06.01	Mamul Mal Alımları (Muhtelif İşler)	65.500.000
98-23.67-01-06.02	Menkul Sermaye Üretim Giderleri (Muhtelif İşler)	58.000.000
98-23.67-01-06.05	Gayrimenkul Sermaye Üretim Giderleri (Afet Bölgesi Rehabil. ve Yeniden Yapılandırılması)	220.000.000
98-23.67-01-06.06	Menkul Malların Büyük Onarım Giderleri (Muhtelif İşler)	35.000.000
98-23.67-01-06.07	Gayrimenkul Büyük Onarım Giderleri (Muhtelif İşler)	17.500.000
98-23.67-01-06.09	Diğer Sermaye Giderleri (Muhtelif İşler)	5.000.000

JANDARMA GENEL KOMUTANLIĞI

7.414.000.000

TERTİP	AÇIKLAMA	TUTAR (TL)
29-26.1-01-03.02	Güvenlik ve Savunmaya Yönelik Mal, Malzeme ve Hizmet Alımları, Yapımları ve Giderleri	4.355.000.000
29-26.1-01-03.03	Yolluklar	359.000.000

29-26.1-01-03.05	Hizmet Alım Giderleri	233.000.000
29-26.1-01-03.07	Menkul Mal, Gayrimaddi Hak Alım, Bakım ve Onarım Giderleri	168.000.000
29-26.1-01-03.08	Gayrimenkul Mal Bakım ve Onarım Giderleri	48.000.000
29-26.1-01-06.01	Mamul Mal Alımları	35.000.000
29-26.1-01-06.05	Gayrimenkul Sermaye Üretim Giderleri	180.000.000
29-26.1-01-06.07	Gayrimenkul Büyük Onarım Giderleri	175.000.000
29-26.1-09-06.05	Gayrimenkul Sermaye Üretim Giderleri	1.060.000.000
29-26.1-09-06.07	Gayrimenkul Büyük Onarım Giderleri	100.000.000
30-26.1-01-03.02	Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alım Giderleri	77.000.000
98-26.1-01-03.02	Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alım Giderleri	388.000.000
98-26.1-01-03.03	Yolluklar	102.000.000
98-26.1-01-03.05	Hizmet Alım Giderleri	78.000.000
98-26.1-01-03.07	Menkul Mal, Gayrimaddi Hak Alım, Bakım ve Onarım Giderleri	26.000.000
98-26.1-09-06.05	Gayrimenkul Sermaye Üretim Giderleri	30.000.000

SAHİL GÜVENLİK KOMUTANLIĞI

308.000.000

TERTİP	AÇIKLAMA	TUTAR (TL)
29-27.1-01-03.02	Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alım Giderleri	180.000.000
29-27.1-01-06.05	Gayrimenkul Sermaye Üretim Giderleri	70.000.000
29-27.65-01-03.02	Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alım Giderleri	53.000.000
29-27.65-01-06.07	Gayrimenkul Büyük Onarım Giderleri	5.000.000

EMNİYET GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

8.445.050.000

TERTİP	AÇIKLAMA	TUTAR (TL)
13-28.67-01-03.03	Yolluk Giderleri	23.000.000
29-28.10-01-03.05	Hizmet Alım Giderleri	170.000.000
29-28.10-01-06.01	Mamul Mal Alımları	165.000.000
29-28.11-01-03.02	Güvenlik ve Savunmaya Yönelik Mal, Malzeme ve Hizmet Alımları	1.430.000.000
29-28.11-01-03.07	Menkul Mal, Gayrimaddi Hak Alım, Bakım ve Onarım Giderleri	25.000.000
29-28.11-01-06.01	Mamul Mal Alımları	80.000.000
29-28.11-01-06.06	Menkul Malların Büyük Onarım Giderleri	40.000.000
29-28.30-01-03.02	Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alım Giderleri	825.000.000
29-28.30-01-03.05	Hizmet Alım Giderleri	30.500.000
29-28.30-01-06.05	Gayrimenkul Sermaye Üretim Giderleri	56.500.000
29-28.30-01-06.07	Gayrimenkul Büyük Onarım Giderleri	38.000.000
29-28.32-01-03.02	Güvenlik ve Savunmaya Yönelik Mal, Malzeme ve Hizmet Alımları	400.000.000
29-28.36-01-03.05	Hizmet Alım Giderleri	35.000.000
29-28.41-01-03.02	Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alım Giderleri	56.000.000
29-28.42-01-06.01	Mamul Mal Alımları	30.000.000
29-28.67-01-03.02	Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alım Giderleri	2.520.000.000
29-28.67-01-03.05	Hizmet Alım Giderleri	304.500.000
30-28.67-01-03.05	Hizmet Alım Giderleri	400.000.000
98-28.16-01-03.02	Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alım Giderleri	39.550.000
98-28.16-01-05.02	Sosyal Tesislerde Misafir Edilen Depremzedelere Yönelik Giderler	50.000.000

98-28.67-01-03.03	Yolluk Giderleri	254.000.000
98-28.67-01-03.07	Menkul Mal, Gayrimaddi Hak Alım, Bakım ve Onarım Giderleri	657.500.000
98-28.67-01-03.08	Gayrimenkul Mal Bakım ve Onarım Giderleri	30.500.000
98-28.67-01-06.05	Gayrimenkul Sermaye Üretim Giderleri	185.000.000
98-28.67-01-06.07	Gayrimenkul Büyük Onarım Giderleri	600.000.000

DIYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI**276.218.000**

TERTİP	AÇIKLAMA	TUTAR (TL)
26-29.35-01-03.02	Aday Din Görevlileri İaşe ve İbate Giderleri ile Diğer Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alımları	129.718.000
98-29.67-01-03.03	Yolluklar	146.500.000

AFET VE ACİL DURUM YÖNETİMİ BAŞKANLIĞI**482.829.000.000**

TERTİP	AÇIKLAMA	TUTAR (TL)
2-32.39-01-07.01	Afet Konutları Yapımı ve Altyapı Hasar Giderleri	482.814.000.000
98-32.5-01-06.01	Mamul Mal Alımları	3.750.000
98-32.5-01-06.02	Menkul Sermaye Üretim Giderleri	3.750.000
98-32.5-01-06.03	Gayri Maddi Hak Alımları	3.750.000
98-32.67-01-06.06	Mankul Malların Büyük Onarım Giderleri	3.750.000

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI**482.000.000**

TERTİP	AÇIKLAMA	TUTAR (TL)
31-33.67-01-03.02	Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alım Giderleri	22.000.000
31-33.67-01-03.03	Yolluk Giderleri	15.000.000
31-33.67-01-03.04	Görev Giderleri	235.000.000
32-33.67-01-03.05	Hizmet Alım Giderleri	16.000.000

32-33.67-01-03.07	Menkul Mal Bakım Onarım Giderleri	14.000.000
98-33.4-01-03.02	Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alım Giderleri	15.000.000
98-33.67-01-03.02	Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alım Giderleri	35.000.000
98-33.67-01-03.05	Hizmet Alım Giderleri	130.000.000

GÖÇ İDARESİ BAŞKANLIĞI**930.000.000**

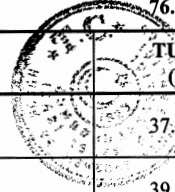
TERTİP	AÇIKLAMA	TUTAR (TL)
35-36.35-01-03.03	Yolluk Giderleri	10.000.000
35-36.35-01-03.04	Düzensiz Göçmenlerin Sınırdışı İşlemlerine İlişkin Giderler	660.000.000
35-36.37-01-06.03	Gayri Maddi Hak Alımları	35.000.000
35-36.67-01-03.02	Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alım Giderleri	185.000.000
35-36.67-01-03.05	Hizmet Alım Giderleri	10.000.000
35-36.67-01-03.07	Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alım Giderleri	5.000.000
35-36.67-01-06.07	Gayrimenkul Büyük Onarım Giderleri	25.000.000

AVRUPA BİRLİĞİ BAŞKANLIĞI**1.802.000.000**

TERTİP	AÇIKLAMA	TUTAR (TL)
13-37.31-01-05.03	Erasmus Programı ve Avrupa Dayanışma Programı Katılım Bedeli Ödemeleri	1.802.000.000

STRATEJİ VE BÜTÇE BAŞKANLIĞI**76.985.357.000**

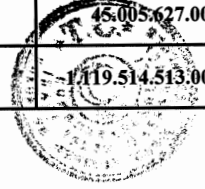
TERTİP	AÇIKLAMA	TUTAR (TL)
99-41.32-01-09.03	Yatırımları Hızlandırma Ödeneği	37.210.093.000
99-41.32-01-09.06	Yedek Ödenek	39.775.264.000

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI

36.114.000.000

TERTİP	AÇIKLAMA	TUTAR (TL)
7-105.23-01-05.01	Mesleki Eğitim Kanunu Kapsamında İşsizlik Sigortası Fonuna Yapılan Ödemeler	30.033.000.000
7-105.23-01-05.02	İşsizlik Sigortası Fonuna Devlet Katkısı Ödemesi ile Türkiye İş Kurumuna Hazine Yardımı	6.072.000.000
7-105.23-01-07.03	Hizmet Binalarının Onarımı İçin Türkiye İş Kurumuna Hazine Yardımı	9.000.000
GENEL BÜTÇELİ KURUMLAR TOPLAMI		1.074.508.886.000
ÖZEL BÜTÇELİ KURUMLAR TOPLAMI		45.005.627.000
GENEL TOPLAM		1.119.514.513.000

(A) CETVELİ
YÜKSEKÖĞRETİM KURUMLARI

ORTA DOĞU TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

80.000.000

TERTİP	AÇIKLAMA	TUTAR (TL)
62-403-02-06.07	Gayrimenkul Büyük Onarım Giderleri	80.000.000

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ

130.000.000

TERTİP	AÇIKLAMA	TUTAR (TL)
54-404-02-06.07	Gayrimenkul Büyük Onarım Giderleri (Hastaneler Büyük Onarımı)	35.000.000
62-404-02-06.05	Gayrimenkul Sermaye Üretim Giderleri (Derslik ve Merkezi Birimler)	62.000.000
62-404-02-06.06	Menkul Malların Büyük Onarım Giderleri	4.500.000
62-404-02-06.07	Gayrimenkul Büyük Onarım Giderleri	28.500.000

GAZİ ÜNİVERSİTESİ

50.000.000

TERTİP	AÇIKLAMA	TUTAR (TL)
54-405-02-06.01	Mamul Mal Alımları	11.000.000
54-405-02-06.05	Gayrimenkul Sermaye Üretim Giderleri (Acil Servis ve Onkoloji Hastanesi)	25.000.000
54-405-02-06.07	Gayrimenkul Büyük Onarım Giderleri	4.000.000
62-405-02-06.01	Mamul Mal Alımları	2.925.000
62-405-02-06.03	Gayri Maddi Hak Alımları	5.760.000
62-405-02-06.06	Menkul Malların Büyük Onarım Giderleri	1.315.000

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ

485.000.000

TERTİP	AÇIKLAMA	TUTAR (TL)
54-406-02-06.05	Gayrimenkul Sermaye Üretim Giderleri (Deprem Riski Kaynaklı Poliklinik Binası Yapım İşİ)	35.000.000
62-406-02-06.05	Gayrimenkul Sermaye Üretim Giderleri (Derslik ve Merkezi Birimler)	100.000.000
62-406-02-06.07	Gayrimenkul Büyük Onarım Giderleri (Tarihi Binaların Onarım ve Restorasyonu)	350.000.000

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ**75.000.000**

TERTİP	AÇIKLAMA	TUTAR (TL)
62-407-02-06.05	Gayrimenkul Sermaye Üretim Giderleri (Derslik ve Merkezi Birimler)	50.000.000
62-407-02-06.07	Gayrimenkul Büyük Onarım Giderleri	25.000.000

BOĞAZİÇİ ÜNİVERSİTESİ**84.000.000**

TERTİP	AÇIKLAMA	TUTAR (TL)
56-408-02-06.01	Mamul Mal Alımları (Tsunami Erken Uyarı İstasyonları Kurulumu)	6.000.000
56-408-02-06.06	Menkul Malların Büyük Onarım Giderleri (Tsunami Erken Uyarı İstasyonları Kurulumu)	3.000.000
62-408-02-06.06	Menkul Malların Büyük Onarım Giderleri	20.000.000
62-408-02-06.07	Gayrimenkul Büyük Onarım Giderleri (Kültür Varlıkları Bakım Onarımı)	55.000.000

MARMARA ÜNİVERSİTESİ**77.500.000**

TERTİP	AÇIKLAMA	TUTAR (TL)
56-409-02-06.01	Mamul Mal Alımları (Biyomedikal Görüntüleme ve Tanı Sistemleri Geliştirme)	2.500.000
62-409-02-06.07	Gayrimenkul Büyük Onarım Giderleri (Deprem Güçlendirme ve Onarım)	75.000.000

YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ**73.000.000**

TERTİP	AÇIKLAMA	TUTAR (TL)
62-410-02-06.01	Mamul Mal Alımları (Mühendislik Tarihi Müzesi Tefrişatı)	3.000.000
62-410-02-06.07	Gayrimenkul Büyük Onarım Giderleri (Deprem Güçlendirme ve Onarım)	70.000.000

DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ**180.000.000**

TERTİP	AÇIKLAMA	TUTAR (TL)
54-413-02-06.05	Gayrimenkul Sermaye Üretim Giderleri (Aliğa Meslek ve Çevresel Hastalıklar Hastanesi)	50.000.000
56-413-02-06.05	Gayrimenkul Sermaye Üretim Giderleri (Büyük Deneysel Hayvanları Araştırma Altyapısı)	22.000.000
62-413-02-06.01	Mamul Mal Alımları (Yayın Alımı)	8.000.000

TRAKYA ÜNİVERSİTESİ**65.000.000**

TERTİP	AÇIKLAMA	TUTAR (TL)
62-414-02-06.01	Mamul Mal Alımları	10.000.000
62-414-02-06.05	Gayrimenkul Sermaye Üretim Giderleri (II. Beyazıt Külliyesi ve Eski Eserlerin Restorasyonu)	55.000.000

BURSA ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ**160.000.000**

TERTİP	AÇIKLAMA	TUTAR (TL)
54-415-02-06.05	Gayrimenkul Sermaye Üretim Giderleri (Hastane Yemekhanesi-Kadın Doğum ve Çocuk Hastanesi)	76.500.000
54-415-02-06.07	Gayrimenkul Büyük Onarım Giderleri (Deprem Güçlendirme)	23.500.000
62-415-02-06.05	Gayrimenkul Sermaye Üretim Giderleri (Derslik ve Merkezi Birimler)	40.000.000
62-415-02-06.06	Menkul Malların Büyük Onarım Giderleri	5.000.000
62-415-02-06.07	Gayrimenkul Büyük Onarım Giderleri (Deprem Güçlendirme ve Onarım)	15.000.000

SİVAS CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ**100.000.000**

TERTİP	AÇIKLAMA	TUTAR (TL)
62-420-02-06.07	Gayrimenkul Büyük Onarım Giderleri (Deprem Güçlendirme)	100.000.000

ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ**106.250.000**

TERTİP	AÇIKLAMA	TUTAR (TL)
54-421-02-06.07	Gayrimenkul Büyük Onarım Giderleri (Deprem Güçlendirme ve Onarım)	90.000.000
62-421-02-06.07	Gayrimenkul Büyük Onarım Giderleri (Veterinerlik Fakültesi Hayvan Hastanesinin Deprem Sebebiyle Onarımı)	16.250.000

KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ**75.000.000**

TERTİP	AÇIKLAMA	TUTAR (TL)
54-423-02-06.01	Mamul Mal Alımları	13.000.000
54-423-02-06.05	Gayrimenkul Sermaye Üretim Giderleri (Çocuk Hastanesi Projesi)	62.000.000

İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ**50.000.000**

TERTİP	AÇIKLAMA	TUTAR (TL)
54-425-02-06.05	Gayrimenkul Sermaye Üretim Giderleri (Dış Hekimliği Uygulama ve Araştırma Hastanesi)	50.000.000

FIRAT ÜNİVERSİTESİ**50.000.000**

TERTİP	AÇIKLAMA	TUTAR (TL)
54-426-02-06.05	Gayrimenkul Sermaye Üretim Giderleri (Dış Hekimliği Uygulama ve Araştırma Hastanesi)	50.000.000

VAN YÜZÜNCÜ YIL ÜNİVERSİTESİ**140.000.000**

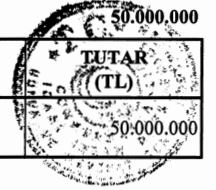
TERTİP	AÇIKLAMA	TUTAR (TL)
54-428-02-06.05	Gayrimenkul Sermaye Üretim Giderleri (Dış Hekimliği Fakültesi ve Acil Servis)	90.000.000
62-428-02-06.01	Mamul Mal Alımları	13.500.000
62-428-02-06.05	Gayrimenkul Sermaye Üretim Giderleri (Kampüs Altyapısı Projesi)	21.000.000
62-428-02-06.06	Menkul Malların Büyük Onarım Giderleri	2.500.000
62-428-02-06.07	Gayrimenkul Büyük Onarım Giderleri	13.000.000

GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ**150.500.000**

TERTİP	AÇIKLAMA	TUTAR (TL)
54-429-02-06.05	Gayrimenkul Sermaye Üretim Giderleri (Acil Travma ve Yanık Hastanesi)	105.000.000
54-429-02-06.07	Gayrimenkul Büyük Onarım Giderleri (Deprem Sebebiyle Mevcut Binanın Onkoloji Hastanesine Dönüştürülmesi)	40.000.000
62-429-02-06.05	Gayrimenkul Sermaye Üretim Giderleri	5.500.000

SAKARYA ÜNİVERSİTESİ**50.000.000**

TERTİP	AÇIKLAMA	TUTAR (TL)
62-440-02-06.05	Gayrimenkul Sermaye Üretim Giderleri (Deprem Güçlendirme ve Onarım)	50.000.000

MANİSA CELAL BAYAR ÜNİVERSİTESİ**60.000.000**

TERTİP	AÇIKLAMA	TUTAR (TL)
54-441-02-06.07	Gayrimenkul Büyük Onarım Giderleri	20.000.000
62-441-02-06.05	Gayrimenkul Sermaye Üretim Giderleri (Derslik ve Merkezi Birimler)	30.000.000
62-441-02-06.07	Gayrimenkul Büyük Onarım Giderleri (Deprem Güçlendirme ve Onarım)	10.000.000

HATAY MUSTAFA KEMAL ÜNİVERSİTESİ**50.000.000**

TERTİP	AÇIKLAMA	TUTAR (TL)
62-443-02-06.05	Gayrimenkul Sermaye Üretim Giderleri (Mimarlık Fakültesi Binasının Deprem Sebebiyle Yeniden Yapımı)	25.000.000
62-443-02-06.07	Gayrimenkul Büyük Onarım Giderleri (Deprem Güçlendirme ve Onarım)	25.000.000

UŞAK ÜNİVERSİTESİ**50.000.000**

TERTİP	AÇIKLAMA	TUTAR (TL)
62-459-02-06.05	Gayrimenkul Sermaye Üretim Giderleri (Derslik ve Merkezi Birimler)	50.000.000

RECEP TAYYİP ERDOĞAN ÜNİVERSİTESİ**50.000.000**

TERTİP	AÇIKLAMA	TUTAR (TL)
62-460-02-06.05	Gayrimenkul Sermaye Üretim Giderleri (Eğitim-Araştırma Alanları ve Deniz Dolgusu Yapımı)	50.000.000

SİNOP ÜNİVERSİTESİ**50.000.000**

TERTİP	AÇIKLAMA	TUTAR (TL)
62-472-02-06.05	Gayrimenkul Sermaye Üretim Giderleri (Kampüs Altyapısı)	50.000.000

SİİRT ÜNİVERSİTESİ**50.000.000**

TERTİP	AÇIKLAMA	TUTAR (TL)
62-473-02-06.01	Mamul Mal Alımları	15.000.000
62-473-02-06.05	Gayrimenkul Sermaye Üretim Giderleri	35.000.000

NEVŞEHİR HACI BEKTAŞ VELİ ÜNİVERSİTESİ**60.000.000**

TERTİP	AÇIKLAMA	TUTAR (TL)
54-474-02-06.05	Gayrimenkul Sermaye Üretim Giderleri (Dış Hekimliği Fakülte Binası ve Uygulama Hastanesi)	45.000.000
62-474-02-06.01	Mamul Mal Alımları	15.000.000

BİNGÖL ÜNİVERSİTESİ**50.000.000**

TERTİP	AÇIKLAMA	TUTAR (TL)
54-483-02-06.05	Gayrimenkul Sermaye Üretim Giderleri (Dış Hekimliği Uygulama ve Araştırma Hastanesi)	50.000.000

TÜRK ALMAN ÜNİVERSİTESİ**80.000.000**

TERTİP	AÇIKLAMA	TUTAR (TL)
62-496-02-06.01	Mamul Mal Alımları	10.000.000
62-496-02-06.05	Gayrimenkul Sermaye Üretim Giderleri (Derslik ve Merkezi Birimler)	60.000.000
62-496-02-06.06	Menkul Malların Büyük Onarım Giderleri	10.000.000

SAĞLIK BİLİMLERİ ÜNİVERSİTESİ**270.000.000**

TERTİP	AÇIKLAMA	TUTAR (TL)
62-506-02-06.01	Mamul Mal Alımları	20.000.000
62-506-02-06.07	Gayrimenkul Büyük Onarım Giderleri (Mekteb-i Tıbbiye-i Şahane Binası Restorasyonu ile Deprem Güçlendirme ve Onarım)	250.000.000

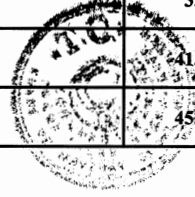
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ - CERRAHPAŞA**740.000.000**

TERTİP	AÇIKLAMA	TUTAR (TL)
54-519-02-06.05	Gayrimenkul Sermaye Üretim Giderleri (Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Hastanesi Prefabrik Yapımı)	20.000.000
54-519-02-06.07	Gayrimenkul Büyük Onarım Giderleri (Hastane Binalarının Onarımı)	100.000.000
62-519-02-06.05	Gayrimenkul Sermaye Üretim Giderleri (Deprem Riski Kaynaklı Derslik ve Merkezi Birimler Yapımı)	500.000.000
62-519-02-06.07	Gayrimenkul Büyük Onarım Giderleri (Tarihi Binaların Onarım ve Restorasyonu, Muhtelif Kültür Mirası Koruma Projesi)	120.000.000

SAKARYA UYGULAMALI BİLİMLER ÜNİVERSİTESİ

65.000.000

TERTİP	AÇIKLAMA	TUTAR (TL)
62-521-02-06.01	Mamul Mal Alımları	3.380.000
62-521-02-06.05	Gayrimenkul Sermaye Üretim Giderleri	46.620.000
62-521-02-06.07	Gayrimenkul Büyük Onarım Giderleri (Deprem Güçlendirme ve Onarım)	15.000.000
YÜKSEKÖĞRETİM KURUMLARI TOPLAMI		3.756.250.000
ÖZEL BÜTÇELİ DİĞER KURUMLAR TOPLAMI		41.249.377.000
ÖZEL BÜTÇELİ KURUMLAR TOPLAMI		45.005.627.000

(A) CETVELİ
ÖZEL BÜTÇELİ DİĞER KURUMLAR

ÖLÇME, SEÇME VE YERLEŞTİRME MERKEZİ BAŞKANLIĞI

993.000.000

TERTİP	AÇIKLAMA	TUTAR (TL)
52-42.32-02-03.05	Sınav Hizmeti Giderleri	993.000.000

TÜRKİYE BİLİMSEL VE TEKNOLOJİK ARAŞTIRMA KURUMU

1.317.375.000

TERTİP	AÇIKLAMA	TUTAR (TL)
56-49.33-02-07.01	Yurtiçi Sermaye Transferleri (TARAL ve Araştırma Altyapı Destekleri Kapsamındaki Giderler)	395.000.000
56-49.34-02-05.06	Ufuk Avrupa Programı Katkı Payı Ödemeleri	567.000.000
56-49.36-02-06.01	Mamul Mal Alımları	2.000.000
56-49.36-02-06.07	Gayrimenkul Büyük Onarım Giderleri	4.000.000
56-49.37-02-06.01	Mamul Mal Alımları	2.500.000
56-49.37-02-06.03	Gayri Maddi Hak Alımları	1.250.000
56-49.38-02-06.01	Yayın Alımı ve Elektronik Arşivleme Mamul Mal Alımları	171.000.000
56-49.38-02-06.06	ULAKNET Projesi	2.000.000
56-49.38-02-06.09	ULAKBİM - Açık Kaynak Yaygınlaştırma Projesi	6.600.000
56-49.40-02-06.01	Antarktika Bilimsel Araştırma ve Bilim Üssü Faaliyetleri	17.000.000
56-49.40-02-06.03	Gayri Maddi Hak Alımları	5.500.000
56-49.40-02-06.07	MAM Lojman Binaları Güçlendirmesi İşi	2.500.000
56-49.41-02-06.01	Araştırma Altyapısının Yenilenmesi ve Geliştirilmesi	15.000.000
56-49.42-02-06.05	TÜBİTAK Fen Lisesi Yapım İşi	66.000.000
56-49.42-02-06.07	Gayrimenkul Büyük Onarım Giderleri	27.000.000

56-49.42-02-06.09	Bilişim ve Bilgi Güvenliğine Yönelik Araştırma ve Geliştirme Faaliyetleri	27.775.000
56-49.47-02-06.01	Mamul Mal Alımları	500.000
98-49.10-02-06.03	Gayri Maddi Hak Alımları	4.750.000

KARAYOLLARI GENEL MÜDÜRLÜĞÜ**27.319.000.000**

TERTİP	AÇIKLAMA	TUTAR (TL)
30-51.34-02-06.07	Otoyollarda Trafik Güvenliğinin Geliştirilmesine İlişkin Bakım ve Onarım Giderleri	1.300.000.000
30-51.38-02-06.05	Devlet ve İl Yollarında Trafik Güvenliğinin Geliştirilmesine İlişkin Yapım Giderleri	2.534.000.000
42-51.33-02-06.05	Devlet, İl Yolları ve Otoyolların Planlama, Projelendirme ve Yapım Giderleri	14.757.000.000
42-51.34-02-06.07	Otoyolların Bakım ve Onarım Giderleri	2.946.000.000
42-51.35-02-03.08	Depremde Hasar Gören Yollarda İyileştirme Yapılarak Ulaşımın Sağlanması, Kar ve Buzla Mücadele Edilmesi Faaliyetleri ile Bitüm Alımları	936.479.000
42-51.35-02-06.05	Devlet ve İl Yollarının Yapım, Büyük Bakım ve Onarım Giderleri	3.200.000.000
42-51.35-02-06.07	Devlet ve İl Yollarının Bakım ve Onarım Giderleri	400.000.000
42-51.36-02-06.05	Devlet, İl Yolları ve Otoyolların Planlama, Projelendirme ve Yapım Giderleri	462.000.000
42-51.37-02-03.02	Deprem Bölgesinde Gönderilen İş Makinelerinin Akaryakıt Giderleri	174.229.000
42-51.37-02-06.06	Makine, Teçhizat ve Yedek Parça Alımı ve Onarımı	520.000.000
98-51.65-02-03.02	Deprem Bölgesinde Kurulan Seyyar Mutfak ve Barınma Ünitelerinin Tüketim Malzemesi Giderleri	34.846.000
98-51.65-02-03.03	Deprem Bölgesinde Görevlendirilen Bireysel İçin Yolluk Giderleri	54.446.000

GAP BÖLGE KALKINMA İDARESİ BAŞKANLIĞI**100.000.000**

TERTİP	AÇIKLAMA	TUTAR (TL)
27-66.33-02-07.01	Yurtiçi Sermaye Transferleri	100.000.000

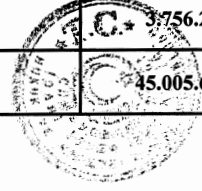
DEVLET SU İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ**11.450.002.000**

TERTİP	AÇIKLAMA	TUTAR (TL)
18-76.65-02-06.05	Yusufeli ve HES Projesi Yapım Giderleri	500.000.000
24-76.31-02-06.05	Tarımsal Sulama ve Taşkın Koruma Faaliyetlerine İlişkin Giderler	1.800.367.000
24-76.32-02-06.05	Tarımsal Sulama ve İçme Suyu Yatırımlarına İlişkin Giderler	538.284.000
24-76.33-02-06.05	İçme Suyu Yatırımlarına İlişkin Giderler	750.000.000
24-76.34-02-07.01	Mersin-Alaköprü Barajı Yeniden Yerleşim İşlerine İlişkin Giderler	150.000.000
24-76.36-02-06.01	Tarımsal Sulama Yatırımlarına İlişkin Makine ve Teçhizat Alımı	100.000.000
24-76.36-02-06.06	Deprem Bölgesindeki Tarımsal Sulama Yatırımlarına İlişkin Menkul Malların Bakım ve Onarım Giderleri	4.000.000.000
24-76.41-02-06.05	Tarımsal Sulama, Arazi Toplulaştırma ve Tarla İçi Geliştirme Hizmetlerine İlişkin Giderler	125.000.000
24-76.44-02-06.05	Taşkın Koruma Faaliyetlerine İlişkin Giderler	21.060.000
24-76.65-02-03.02	Yakacak Alımları ile Deprem Bölgesinde Yürütülen Çalışmalara İlişkin Yiyecek, Temizlik Malzemesi, Giyecek Alımları, Akaryakıt ve Yağ Alımları	210.000.000
24-76.65-02-03.03	Deprem Bölgesinde Yürütülen Çalışmalara İlişkin Yolluk Giderleri	70.000.000
24-76.65-02-03.05	Personel Servisi ve Taşıt Kiralama Giderleri	50.000.000
24-76.65-02-06.05	Tarımsal Sulama Yatırımlarına İlişkin Giderler	2.835.291.000
24-76.65-02-06.07	Tarımsal Sulama ve Taşkın Koruma Faaliyetlerine İlişkin Giderler	230.000.000
98-76.65-02-05.02	Kamu Sosyal Tesislerinde Misafir Edilen Afetzedelere Yönelik Faaliyetler	70.000.000

TÜRKİYE ENERJİ, NÜKLEER VE MADEN ARAŞTIRMA KURUMU**70.000.000**

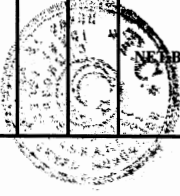
TERTİP	AÇIKLAMA	TUTAR (TL)
18-104.27-02-06.02	Enerji Alanında Uygulama ve Ar-Ge Projeleri Giderleri	50.000.000

49-104.31-02-06.02	Bor ve Nadir Toprak Elementleri Araştırma Giderleri	2.500.000
49-104.32-02-06.01	Cevher Zenginleştirme ve Saflaştırma Laboratuvarının ve Yerli Kalıcı Mıknatıs Geliştirilmesine İlişkin Mamul Mal Alımları	10.000.000
49-104.32-02-06.02	Bor ve Nadir Toprak Elementleri Araştırma Giderleri	2.500.000
49-104.32-02-06.07	Yerli Kalıcı Mıknatıs Geliştirilmesine İlişkin Bakım Onarım Giderleri	5.000.000
ÖZEL BÜTÇELİ DİĞER KURUMLAR TOPLAMI		41.249.377.000
YÜKSEKÖĞRETİM KURUMLARI TOPLAMI		3.756.250.000
ÖZEL BÜTÇELİ KURUMLAR TOPLAMI		45.005.627.000

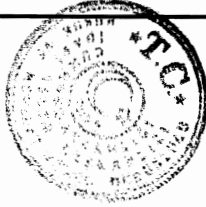

(B) CETVELİ

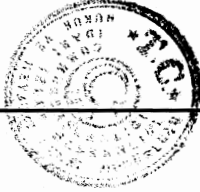
KODLAR				AÇIKLAMA	(TL)
I	II	III	IV		2023 YILI EK BÜTÇE GELİRİ
01				VERGİ GELİRLERİ	1.150.496.400.000
03				TEŞEBBÜS VE MÜLKİYET GELİRLERİ	31.504.016.000
04				ALINAN BAĞIŞ VE YARDIMLAR İLE ÖZEL GELİRLER	-----
05				DİĞER GELİRLER	12.288.281.000
06				SERMAYE GELİRLERİ	2.839.685.000
08				ALACAKLARDAN TAHSİLAT	1.867.602.000
				TOPLAM BÜTÇE GELİRİ	1.198.995.984.000
09				RED VE İADELER (-)	79.481.471.000
				NET BÜTÇE GELİRİ	1.119.514.513.000

KODLAR		AÇIKLAMA	(TL)
I	II		2023 YILI EK BÜTÇE GELİRİ
01		Vergi Gelirleri	1.150.496.400.000
	1	Gelir ve Kazanç Üzerinden Alınan Vergiler	369.529.977.000
	2	Mülkiyet Üzerinden Alınan Vergiler	33.365.578.000
	3	Dahilde Alınan Mal ve Hizmet Vergileri	673.721.497.000
	4	Uluslararası Ticaret ve Muamelelerden Alınan Vergiler	40.577.000
	5	Damga Vergisi	30.301.683.000
	6	Harçlar	28.869.073.000
	9	Başka Yerde Sınıflandırılmayan Vergiler	14.668.015.000
03		Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	31.504.016.000
	1	Mal ve Hizmet Satış Gelirleri	4.812.879.000
	2	Malların Kullanma veya Faaliyette Bulunma İzni Gelirleri	3.736.923.000
	3	KİT ve Kamu Bankaları Gelirleri	16.253.718.000
	4	Kurumlar Hasılatı	-----
	5	Kurumlar Karları	4.379.767.000
	6	Kira Gelirleri	2.258.167.000
	9	Diğer Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	62.562.000
04		Alınan Bağış ve Yardımlar ile Özel Gelirler	-----
	1	Yurt Dışından Alınan Bağış ve Yardımlar	-----
	6	Özel Gelirler	-----

KODLAR		AÇIKLAMA	(TL)
I	II		2023 YILI EK BÜTÇE GELİRİ
05		Diğer Gelirler	12.288.281.000
	1	Faiz Gelirleri	368.379.000
	2	Kişi ve Kurumlardan Alınan Paylar	10.066.116.000
	3	Para Cezaları	1.839.479.000
	9	Diğer Çeşitli Gelirler	14.307.000
06		Sermaye Gelirleri	2.839.685.000
	1	Taşınmaz Satış Gelirleri	822.973.000
	2	Taşınır Satış Gelirleri	16.712.000
	9	Diğer Sermaye Satış Gelirleri	2.000.000.000
08		Alacaklardan Tahsilat	1.867.602.000
	1	Yurtiçi Alacaklardan Tahsilat	1.825.779.000
	2	Yurtdışı Alacaklardan Tahsilat	41.823.000
		GENEL TOPLAM	1.198.995.984.000

KODLAR		AÇIKLAMA	(TL)
I	II		2023 YILI EK BÜTÇE GELİRİ
09		Red ve İadeler (-)	79.481.471.000
	1	Vergi Gelirleri	79.362.805.000
	3	Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	17.934.000
	4	Alınan Bağış ve Yardımlar ile Özel Gelirler	-----
	5	Diğer Gelirler	99.930.000
	6	Sermaye Gelirleri	802.000

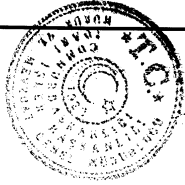
KODLAR				AÇIKLAMA	(TL)
I	II	III	IV		2023 YILI EK BÜTÇE GELİRİ
01	1	1		Vergi Gelirleri	1.150.496.400.000
				Gelir ve Kazanç Üzerinden Alınan Vergiler	369.529.977.000
				Gelir Vergisi	203.185.594.000
			01	Beyana Dayanan Gelir Vergisi	9.577.712.000
			02	Basit Usulde Gelir Vergisi	45.265.000
			03	Gelir Vergisi Tevkifatı	189.130.543.000
			04	Gelir Geçici Vergisi	4.432.074.000
		2		Kurumlar Vergisi	166.344.383.000
			01	Beyana Dayanan Kurumlar Vergisi	10.759.714.000
			02	Kurumlar Vergisi Tevkifatı	1.076.170.000
			03	Kurumlar Geçici Vergisi	80.508.499.000
			90	7440 Sayılı Kanunun 10. Maddesinin 27. Fıkrası Uyarınca Tahsil Edilen Ek Vergi	74.000.000.000
	2			Mülkiyet Üzerinden Alınan Vergiler	33.365.578.000
		1		Veraset ve İntikal Vergisi	689.397.000
			01	Veraset ve İntikal Vergisi	689.397.000
		2		Motorlu Taşıtlar Vergisi	32.662.877.000
			01	Motorlu Taşıtlar Vergisi	32.662.877.000
		9		Mülkiyet Üzerinden Alınan Diğer Vergiler	13.304.000
			01	Değerli Konut Vergisi	13.304.000
	3			Dahilde Alınan Mal ve Hizmet Vergileri	673.721.497.000
		1		Dahilde Alınan Katma Değer Vergisi	309.990.865.000
			01	Beyana Dayanan KDV	282.390.852.000
			02	Tevkif suretiyle kesilen KDV	27.600.013.000

KODLAR				AÇIKLAMA	(TL) 2023 YILI EK BÜTÇE GELİRİ
I	II	III	IV		
		2		Özel Tüketim Vergisi	307.566.397.000
			01	Petrol ve Doğalgaz Ürünleri	112.511.299.000
			02	Motorlu Taşıt Araçları	142.864.750.000
			03	Alkollü İçkiler	7.665.604.000
			04	Tütün Mamülleri	20.277.136.000
			05	Kolalı Gazozlar	2.284.822.000
			06	Dayanıklı Tüketim ve Diğer Mallar	21.962.786.000
		3		Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisi	33.187.138.000
			01	Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisi	33.187.138.000
		4		Şans Oyunları Vergisi	13.178.170.000
			01	Şans Oyunları Vergisi	13.178.170.000
		5		Özel İletişim Vergisi	2.117.080.000
			01	Özel İletişim Vergisi	2.117.080.000
		6		Dijital Hizmet Vergisi	1.981.847.000
			01	Dijital Hizmet Vergisi	1.981.847.000
		7		Konaklama Vergisi	5.700.000.000
			01	Konaklama Vergisi	5.700.000.000
	4			Uluslararası Ticaret ve Muamelelerden Alınan Vergiler	40.577.000
		1		Gümrük Vergileri	_____
			01	Gümrük Vergileri	_____
		2		İthalde Alınan Katma Değer Vergisi	_____
			01	İthalde Alınan Katma Değer Vergisi	_____

KODLAR				AÇIKLAMA	(TL)
I	II	III	IV		2023 YILI EK BÜTÇE GELİRİ
		3		Diğer Dış Ticaret Gelirleri	40.577.000
			01	Diğer Dış Ticaret Gelirleri	40.577.000
	5			Damga Vergisi	30.301.683.000
		1		Damga Vergisi	30.301.683.000
			01	Damga Vergisi	30.301.683.000
	6			Harçlar	28.869.073.000
		1		Yargı Harçları	4.462.511.000
			01	Ticaret Sicil Harçları	558.454.000
			02	Esnaf Sicil Harçları	69.549.000
			99	Diğer Yargı Harçları	3.834.508.000
		2		Noter Harçları	1.501.011.000
			01	Noter Harçları	1.501.011.000
		3		Vergi Yargısı Harçları	1.311.000
			01	Vergi Yargısı Harçları	1.311.000
		4		Tapu Harçları	15.284.478.000
			01	Tapu Harçları	15.284.478.000
		5		Pasaport ve Konsolosluk Harçları	2.086.221.000
			01	Pasaport ve Konsolosluk Harçları	2.086.221.000

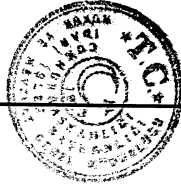

KODLAR				AÇIKLAMA	(TL)
I	II	III	IV		2023 YILI EK BÜTÇE GELİRİ
		6		Gemi ve Liman Harçları	42.456.000
			01	Gemi ve Liman Harçları	42.456.000
		7		İmtiyazname, Ruhsatname ve Diploma Harçları	165.626.000
			01	Avcılık Belgesi Harçları	65.752.000
			02	Hidrolik Kaynaklara Dayalı Elektrik Üretim Lisans Harçları	57.429.000
			99	Diğer İmtiyazname, Ruhsatname ve Diploma Harçları	42.445.000
		8		Trafik Harçları	1.133.086.000
			01	Trafik Harçları	1.133.086.000
		9		Diğer Harçlar	4.192.373.000
			01	Yurtdışı Çıkış Harcı	40.738.000
			03	Özel Güvenlik Harçları	70.905.000
			04	Türk Uluslararası Gemi Sicil Kayıt Harcı ve Yıllık Tonaj Harcı	22.137.000
			99	Diğer Harçlar	4.058.593.000
	9			Başka Yerde Sınıflandırılmayan Vergiler	14.668.015.000
		1		Kaldırılan Vergi Artıkları	
			01	Kaldırılan Vergi Artıkları	
		9		Başka Yerde Sınıflandırılmayan Diğer Vergiler	14.668.015.000
			99	Başka Yerde Sınıflandırılmayan Diğer Vergiler	14.668.015.000

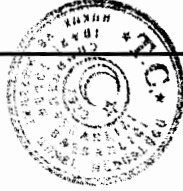

(TL)

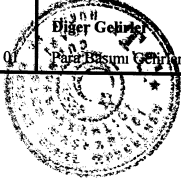
KODLAR				AÇIKLAMA	2023 YILI EK BÜTÇE GELİRİ
I	II	III	IV		
03	1	1		Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	31.504.016.000
				Mal ve Hizmet Satış Gelirleri	4.812.879.000
		1		Mal Satış Gelirleri	4.812.879.000
			03	Banka Çekleri Değerli Kağıt Bedelleri	142.003.000
			99	Diğer Mal Satış Gelirleri	4.670.876.000
		2		Hizmet Gelirleri	
			99	Diğer Hizmet Gelirleri	
	2			Malların Kullanma veya Faaliyette Bulunma İzni Gelirleri	3.736.923.000
		1		Malların Kullanma veya Faaliyette Bulunma İzni Gelirleri	3.736.923.000
			19	Uluslararası Mobil Telekomünikasyon Hizmet ve Altyapı Yetkilendirme Gelirleri	3.736.923.000

KODLAR				AÇIKLAMA	(TL)
I	II	III	IV		2023 YILI EK BÜTÇE GELİRİ
	3			KİT ve Kamu Bankaları Gelirleri	16.253.718.000
		1		Hazine Portföyü ve İştirak Gelirleri	16.253.718.000
			01	KİT'lerden Elde Edilen Gelirler	16.142.263.000
			02	İştirak Gelirleri	-----
			04	2.Tip Telekomünikasyon Ruhsatı ve Genel İzin Gelirleri	111.455.000
			05	Kamu Bankalarından Elde Edilen Temettü Gelirleri	-----
		2		KİT ve İDT'lerden Sağlanan Gelirler	-----
			01	Devlet Hava Mey. İşl. Genel Müdürlüğü'nden	-----
			02	Devlet Malzeme Ofisi Genel Müdürlüğünden	-----
			03	Kıyı Emniyeti ve Gemi Kurtarma İşletmeleri Genel Müdürlüğü'nden	-----
			04	Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı'ndan	-----
	4			Kurumlar Hasılatı	-----
		1		Genel Bütçeli İdareler Kurumlar Hasılatı	-----
			99	Diğer	-----
		9		Diğer Kurumlar Hasılatı	-----
			99	Diğer Kurumlar Hasılatı	-----

KODLAR				AÇIKLAMA	(TL)
I	II	III	IV		2023 YILI EK BÜTÇE GELİRİ
	5			Kurumlar Karları	4.379.767.000
		1		Döner Sermayeler	4.379.767.000
			01	Döner Sermayelerin Aylık Gayrisafi Hasılatından Aktarmalar	4.379.767.000
			02	Döner Sermayelerin Yılsunu Karlarından Aktarmalar	-----
		9		Diğer Kurumlar Karları	-----
			99	Diğer Kurumlar Karları	-----
	6			Kira Gelirleri	2.258.167.000
		1		Taşınmaz Kiraları	715.487.000
			01	Lojman Kira Gelirleri	10.061.000
			02	Ecrimisil Gelirleri	149.826.000
			03	Sosyal Tesis Kira Gelirleri	-----
			99	Diğer Taşınmaz Kira Gelirleri	555.600.000
		3		Ön İzin, İrtifak Hakkı ve Kullanma İzni Gelirleri	1.542.680.000
			01	Ön İzin Gelirleri	48.517.000
			02	İrtifak Hakkı Gelirleri	692.523.000
			03	Kullanma İzni Gelirleri	441.960.000
			23	Kiraya Verilen Hazineye Ait Taşınmazlardan Elde Edilen Hasılat ve Ticari Kar Payı Gelirleri	359.680.000
	9			Diğer Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	62.562.000
		9		Diğer Gelirler	62.562.000
			01	Diğer Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	-----

KODLAR				(TL)	
I	II	III	IV	AÇIKLAMA	2023 YILI EK BÜTÇE GELİRİ
04	1	1	99	Diğer Çeşitli Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	62.562.000
				Alınan Bağış ve Yardımlar ile Özel Gelirler	
				Yurt Dışından Alınan Bağış ve Yardımlar	
				Cari	
			99	Yurtdışından Alınan Diğer Bağış ve Yardımlar	
				Özel Gelirler	
				Genel Bütçeli İdarelere Ait Özel Gelirler	
			02	Harita ve Kadastro Bedeli	
			04	Basılı Kağıt ve Plaka Satış Gelirleri	
			06	Çıraklık, Mesleki ve Teknik Eğitim Gelirleri	
			07	TSK Mal ve Hizmet Satış Geliri	
			13	Konvertibl Olmayan Konsolosluk Gelirleri	
			18	Gayrimenkul Satış ve Kira Gelirleri	
			23	Afet Riski Altındaki Alanların Dönüşüm Gelirleri	
			26	Gençlik ve Spor Bakanlığınca Elde Edilen Yurt Yatak Ücreti Gelirleri	
			27	Öğrenim Kredisine Geri Ödeme Gelirleri	
			28	Spor Toto Pay Gelirleri	
			62	Gençlik ve Spor Bakanlığınca Elde Edilen İşletme ve Kira Gelirleri	
			97	Gençlik ve Spor Bakanlığınca Elde Edilen Diğer Özel Gelirler	
			99	Diğer Özel Gelirler	

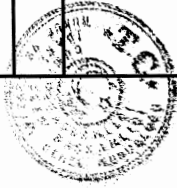
KODLAR				AÇIKLAMA	(TL)
I	II	III	IV		2023 YILI EK BÜTÇE GELİRİ
05	1			Diğer Gelirler	12.288.281.000
				Faiz Gelirleri	368.379.000
		1		Dış Borcun İkrarından Doğan Alacaklar Faizleri	
			01	Dış Borcun İkrarından Doğan Alacaklar Faizleri	
		2		Para Piyasası Nakit İşlemleri Alacakları Faizleri	
			01	Para Piyasası Nakit İşlemleri Alacakları Faizleri	
		3		Kurumca Verilen Borçlardan Alacakların Faizleri	
			01	Kurumca Verilen Borçlardan Alacakların Faizleri	
		4		Takipteki Kurum Alacakları Faizleri	
			01	Takipteki Kurum Alacakları Faizleri	
		5		Menkul Kıymet ve Gecikmiş Ödemeler Faizleri	
			01	Menkul Kıymet ve Gecikmiş Ödemeler Faizleri	
		6		Borçlanma Senedi Geçmiş Gün Faizleri	
			01	Borçlanma Senedi Geçmiş Gün Faizleri	
		7		Borçlanma Senedi Primli Satış Geliri	
			01	İç Borçlanma Senedi Primli Satış Geliri	
		8		Vergi, Resim ve Harç Gecikme Faizleri	368.379.000
			01	Vergi, Resim ve Harç Gecikme Faizleri	368.379.000

KODLAR				AÇIKLAMA	(TL)
I	II	III	IV		2023 YILI EK BÜTÇE GELİRİ
		9		Diğer Faizler	-----
			99	Diğer Faizler	-----
	2			Kişİ ve Kurumlardan Alınan Paylar	10.066.116.000
		1		Devlet Payları	2.380.664.000
			02	Petroldeñ Devlet Hakkı	-----
			03	Madenlerden Devlet Hakkı	2.380.664.000
			05	Petroldeñ Devlet Hissesi	-----
		5		Genel Bütçeli İdarelere Ait Paylar	7.685.452.000
			01	Özel Bütçeli İdarelerden Alınan Paylar	-----
			02	Düzenleyici ve Denetleyici Kurumlardan Alınan Paylar	-----
			04	Eğitim Özel Geliri (4306 S.K.)	-----
			06	Tasfiye Edilen Fon Gelirleri	-----
			08	GSM İşletmelerinden Alınan Hazine Payları	-----
			09	Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumlarından Alınan Evrensel Hizmet Gelirleri	-----
			11	İthalatta Kaynak Kullanımı Destekleme Fonu Kesintisi	1.733.307.000
			12	Kaynak Kullanımı Destekleme Fonu Kesintisi	2.478.721.000
			17	Trafik Sigorta Payları	3.344.265.000
			18	İthalden Yüzde Bir ve Binde Beş Oranında Alınan Çevre Katkı Payı	90.299.000
			19	Belediyelerden Alınan Yüzde Bir Oranında Çevre Katkı Payı	38.860.000
			25	Elektronik Haberleşme Sektörüne İlişkin Araştırma,Geliştirme ve Eğitim Faaliyetleri Payı	-----
			33	İşletmecilerden Alınan Evrensel Hizmet Gelirleri	-----

KODLAR				AÇIKLAMA	(TL)
I	II	III	IV		2023 YILI EK BÜTÇE GELİRİ
			34	Diğer Evrensel Hizmet Gelirleri	-----
			99	Diğerlerinden Alınan Paylar	-----
	3			Para Cezaları	1.839.479.000
		1		Yargı Para Cezaları	23.777.000
			01	Yargı Para Cezaları	23.777.000
		2		İdari Para Cezaları	172.416.000
			01	Trafik Para Cezaları	11.061.000
			02	Karayolu Taşıma Kanununa Göre Alınan İdari Para Cezaları	5.593.000
			04	Çevre İdari Para Cezaları	77.272.000
			99	Diğer İdari Para Cezaları	78.490.000
		3		Pay Ayrılan İdari Para Cezaları	538.455.000
			01	Trafik Para Cezaları	538.455.000
		4		Vergi Cezaları	317.636.000
			01	Vergi ve Diğer Amme Alacakları Gecikme Zamları	222.555.000
			99	Diğer Vergi Cezaları	95.081.000
		9		Diğer Para Cezaları	787.195.000
			03	Cezai Faiz (Kaynak Kullanımı Des. Fonu Kesintileri)	-----
			99	Yukarıda Tanımlanmayan Diğer Para Cezaları	787.195.000
	9			Diğer Çeşitli Gelirler	14.307.000
		1		Diğer Çeşitli Gelirler	14.307.000
			99	Yukarıda Tanımlanmayan Diğer Çeşitli Gelirler	14.307.000

KODLAR				AÇIKLAMA	(TL) 2023 YILI EK BÜTÇE GELİRİ
I	II	III	IV		
06	1			Sermaye Gelirleri	2.839.685.000
				Taşınmaz Satış Gelirleri	822.973.000
		1		Lojman Satış Gelirleri	
			01	Lojman Satış Gelirleri	
		2		Sosyal Tesis Satış Gelirleri	
			01	Sosyal Tesis Satış Gelirleri	
		3		Diğer Bina Satış Gelirleri	
			01	Diğer Bina Satış Gelirleri	
		4		Arazi Satışı	415.364.000
			01	Arazi Satışı	415.364.000
		5		Arsa Satışı	16.218.000
			01	Arsa Satışı	16.218.000
		9		Diğer Taşınmaz Satış Gelirleri	391.391.000
			02	2/B Taşınmazlarının Satış Gelirleri (6292 Sayılı Kanun 6. md)	291.858.000
			03	Proje Alanlarındaki 2/B Taşınmazlarının Devrinden Elde Edilen Gelirler (6292 Sayılı Kanun 8. md)	
			04	Hazineye Ait Tarım Arazilerinin Satış Gelirleri (6292 Sayılı Kanun 12. md)	99.533.000
			99	Diğer Çeşitli Taşınmaz Satış Gelirleri	

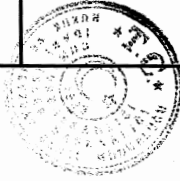
KODLAR				AÇIKLAMA	(TL)
I	II	III	IV		2023 YILI EK BÜTÇE GELİRİ
08	2			Taşınır Satış Gelirleri	16.712.000
		1		Taşınır Satış Gelirleri	16.712.000
			01	Taşınır Satış Gelirleri	16.712.000
	9			Diğer Sermaye Satış Gelirleri	2.000.000.000
		9		Diğer Sermaye Satış Gelirleri	2.000.000.000
			99	Diğer Çeşitli Sermaye Satış Gelirleri	2.000.000.000
				Alacaklardan Tahsilat	1.867.602.000
	1			Yurtiçi Alacaklardan Tahsilat	1.825.779.000
		9		Diğer Yurtiçi Alacaklardan Tahsilat	1.825.779.000
			99	Diğerlerinden	1.825.779.000
	2			Yurtdışı Alacaklardan Tahsilat	41.823.000
		4		Dışarıya Verilen Diğer Borçlardan Tahsilat	41.823.000
			99	Dışarıya Verilen Diğer Borçlardan Tahsilat	41.823.000

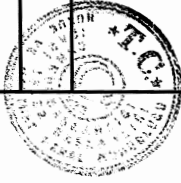
KODLAR				AÇIKLAMA	(TL) 2023 YILI EK BÜTÇE GELİRİ
I	II	III	IV		
09				RED VE İADELER (-)	79.481.471.000
	1			Vergi Gelirleri	79.362.805.000
		1		Gelir ve Kazanç Üzerinden Alınan Vergiler	5.037.995.000
			01	Gelir Vergisi	1.832.259.000
			02	Kurumlar Vergisi	3.205.736.000
		2		Mülkiyet Üzerinden Alınan Vergiler	43.932.000
			01	Veraset ve İntikal Vergisi	10.933.000
			02	Motorlu Taşıtlar Vergisi	32.999.000
		3		Dahilde Alınan Mal ve Hizmet Vergileri	73.674.195.000
			01	Dahilde Alınan Katma Değer Vergisi	72.679.542.000
			02	Özel Tüketim Vergisi	940.287.000
			03	Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisi	31.853.000
			04	Şans Oyunları Vergisi	-----
			05	Özel İletişim Vergisi	22.513.000
		4		Uluslararası Ticaret ve Muamelelerden Alınan Vergiler	106.000
			01	Gümrük Vergileri	-----
			02	İthalde Alınan Katma Değer Vergisi	-----
			03	Diğer Dış Ticaret Gelirleri	106.000

(TL)

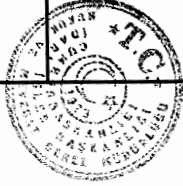
KODLAR				AÇIKLAMA	2023 YILI EK BÜTÇE GELİRİ
I	II	III	IV		
		5		Damga Vergisi	313.415.000
			01	Damga Vergisi	313.415.000
		6		Harçlar	230.024.000
			01	Yargı Harçları	114.543.000
			02	Noter Harçları	7.123.000
			03	Vergi Yargısı Harçları	347.000
			04	Tapu Harçları	67.450.000
			05	Pasaport ve Konsolosluk Harçları	10.477.000
			06	Gemi ve Liman Harçları	223.000
			07	İmtiyazname, Ruhsatname ve Diploma Harçları	1.267.000
			08	Trafik Harçları	2.414.000
			09	Diğer Harçlar	26.180.000
		9		Başka Yerde Sınıflandırılmayan Vergiler	63.138.000
			01	Kaldırılan Vergi Artıkları	—
			09	Başka Yerde Sınıflandırılmayan Diğer Vergiler	63.138.000

KODLAR				AÇIKLAMA	(TL)
I	II	III	IV		2023 YILI EK BÜTÇE GELİRİ
	3			Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	17.934.000
		1		Mal ve Hizmet Satış Gelirleri	6.035.000
			01	Mal Satış Gelirleri	6.035.000
			02	Hizmet Gelirleri	_____
		2		Malların Kullanma veya Faaliyette Bulunma İzni Gelirleri	_____
			01	Malların Kullanma veya Faaliyette Bulunma İzni Gelirleri	_____
		3		KİT ve Kamu Bankaları Gelirleri	_____
			01	Hazine Portföyü ve İştirak Gelirleri	_____
			02	KİT ve İDT'lerden Sağlanan Gelirler	_____
		4		Kurumlar Hasılatı	_____
			01	Genel Bütçeli İdareler Kurumlar Hasılatı	_____
			09	Diğer Kurumlar Hasılatı	_____

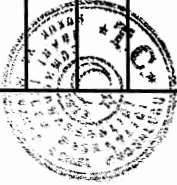
KODLAR				AÇIKLAMA	(TL)
I	II	III	IV		2023 YILI EK BÜTÇE GELİRİ
		5		Kurumlar Karları	1.518.000
			01	Döner Sermayeler	1.518.000
			09	Diğer Kurumlar Karları	-----
		6		Kira Gelirleri	10.374.000
			01	Taşınmaz Kiraları	5.307.000
			03	Ön İzin, İrtifak Hakkı ve Kullanma İzni Gelirleri	5.067.000
		9		Diğer Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	7.000
			09	Diğer Gelirler	7.000
	4			Alınan Bağış ve Yardımlar ile Özel Gelirler	-----
		1		Yurt Dışından Alınan Bağış ve Yardımlar	-----
			01	Cari	-----
		6		Özel Gelirler	-----
			01	Genel Bütçeli İdarelere Ait Özel Gelirler	-----

KODLAR				AÇIKLAMA	(TL)
I	II	III	IV		2023 YILI EK BÜTÇE GELİRİ
	5			Diğer Gelirler	99.930.000
		1		Faiz Gelirleri	9.278.000
			08	Vergi, Resim ve Harç Gecikme Faizleri	9.278.000
			09	Diğer Faizler	-----
		2		Kişi ve Kurumlardan Alınan Paylar	17.679.000
			01	Devlet Payları	15.940.000
			05	Genel Bütçeli İdarelere Ait Paylar	1.739.000
		3		Para Cezaları	72.891.000
			01	Yargı Para Cezaları	246.000
			02	İdari Para Cezaları	19.295.000
			03	Pay Ayrılan İdari Para Cezaları	38.455.000
			04	Vergi Cezaları	14.496.000
			09	Diğer Para Cezaları	399.000
		9		Diğer Çeşitli Gelirler	82.000
			99	Yukarıda Tanımlanmayan Diğer Çeşitli Gelirler	82.000

KODLAR				AÇIKLAMA	(TL)
I	II	III	IV		2023 YILI EK BÜTÇE GELİRİ
	6			Sermaye Gelirleri	802.000
		1		Taşınmaz Satış Gelirleri	802.000
			01	Lojman Satış Gelirleri	-----
			02	Sosyal Tesis Satış Gelirleri	-----
			03	Diğer Bina Satış Gelirleri	-----
			04	Arazi Satışı	790.000
			05	Arsa Satışı	12.000
			09	Diğer Taşınmaz Satış Gelirleri	-----
		2		Taşınır Satış Gelirleri	-----
			01	Taşınır Satış Gelirleri	-----

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METNE EK Lİ BAĞ Lİ CETVELLER

**(A) CETVELİ İ CMALİ
GENEL BÜTÇELİ KURUMLAR**

İ DARE ADI	Ö DENEK (TL)
TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ	80.000.000
CUMHURBAŞKANLIĞI	640.236.000
SAYIŞTAY	20.000.000
ADALET BAKANLIĞI	7.633.000.000
MİLLİ SAVUNMA BAKANLIĞI	30.887.707.000
İÇİŞLERİ BAKANLIĞI	3.356.000.000
DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI	537.000.000
HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI	279.750.936.000
MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI	26.298.466.000
SAĞLIK BAKANLIĞI	17.965.131.000
ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIĞI	5.699.970.000
AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI	46.151.500.000
ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI	13.337.000.000
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI	1.129.700.000
SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI	1.000.000.000
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI	515.000.000
TİCARET BAKANLIĞI	232.000.000
GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI	15.835.000.000
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI	7.854.615.000
JANDARMA GENEL KOMUTANLIĞI	7.414.000.000
SAHİL GÜVENLİK KOMUTANLIĞI	308.000.000
EMNİYET GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	8.445.050.000
DİYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI	276.218.000
AFET VE ACİL DURUM YÖNETİMİ BAŞKANLIĞI	482.829.000.000
GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI	482.000.000
GÖÇ İDARESİ BAŞKANLIĞI	930.000.000
AVRUPA BİRLİĞİ BAŞKANLIĞI	1.802.000.000
STRATEJİ VE BÜTÇE BAŞKANLIĞI	76.985.357.000
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI	36.114.000.000
GENEL BÜTÇELİ KURUMLAR TOPLAMI	1.074.508.886.000
ÖZEL BÜTÇELİ KURUMLAR TOPLAMI	45.005.627.000
GENEL TOPLAM	1.119.514.513.000

**(A) CETVELİ İÇMALİ
YÜKSEKÖĞRETİM KURUMLARI**

İDARE ADI	ÖDENEK (TL)
ORTA DOĞU TEKNİK ÜNİVERSİTESİ	80.000.000
HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ	130.000.000
GAZİ ÜNİVERSİTESİ	50.000.000
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ	485.000.000
İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ	75.000.000
BOĞAZİÇİ ÜNİVERSİTESİ	84.000.000
MARMARA ÜNİVERSİTESİ	77.500.000
YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ	73.000.000
DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ	180.000.000
TRAKYA ÜNİVERSİTESİ	65.000.000
BURSA ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ	160.000.000
SİVAS CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ	100.000.000
ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ	106.250.000
KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ	75.000.000
İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ	50.000.000
FIRAT ÜNİVERSİTESİ	50.000.000
VAN YÜZÜNCÜ YIL ÜNİVERSİTESİ	140.000.000
GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ	150.500.000
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ	50.000.000
MANİSA CELAL BAYAR ÜNİVERSİTESİ	60.000.000
HATAY MUSTAFA KEMAL ÜNİVERSİTESİ	50.000.000
UŞAK ÜNİVERSİTESİ	50.000.000
RECEP TAYYİP ERDOĞAN ÜNİVERSİTESİ	50.000.000
SİNOP ÜNİVERSİTESİ	50.000.000
SİİRT ÜNİVERSİTESİ	50.000.000
NEVŞEHİR HACI BEKTAŞ VELİ ÜNİVERSİTESİ	60.000.000
BİNGÖL ÜNİVERSİTESİ	50.000.000
TÜRK ALMAN ÜNİVERSİTESİ	80.000.000
SAĞLIK BİLİMLERİ ÜNİVERSİTESİ	270.000.000
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ - CERRAHPAŞA	740.000.000
SAKARYA UYGULAMALI BİLİMLER ÜNİVERSİTESİ	65.000.000
YÜKSEKÖĞRETİM KURUMLARI TOPLAMI	3.756.250.000
ÖZEL BÜTÇELİ DİĞER KURUMLAR TOPLAMI	41.249.377.000
ÖZEL BÜTÇELİ KURUMLAR TOPLAMI	45.005.627.000

**(A) CETVELİ İÇMALİ
ÖZEL BÜTÇELİ DİĞER KURUMLAR**

İDARE ADI	ÖDENEK (TL)
ÖLÇME, SEÇME VE YERLEŞTİRME MERKEZİ BAŞKANLIĞI	993.000.000
TÜRKİYE BİLİMSSEL VE TEKNOLOJİK ARAŞTIRMA KURUMU	1.317.375.000
KARAYOLLARI GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	27.319.000.000
GAP BÖLGE KALKINMA İDARESİ BAŞKANLIĞI	100.000.000
DEVLET SU İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	11.450.002.000
TÜRKİYE ENERJİ, NÜKLEER VE MADEN ARAŞTIRMA KURUMU	70.000.000
ÖZEL BÜTÇELİ DİĞER KURUMLAR TOPLAMI	41.249.377.000
YÜKSEKÖĞRETİM KURUMLARI TOPLAMI	3.756.250.000
ÖZEL BÜTÇELİ KURUMLAR TOPLAMI	45.005.627.000

(A) CETVELİ
GENEL BÜTÇELİ KURUMLAR

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

80.000.000

TERTİP	AÇIKLAMA	TUTAR (TL)
60-1.23-01-03.05	Mal ve Hizmet Alım Giderleri	80.000.000

CUMHURBAŞKANLIĞI

640.236.000

TERTİP	AÇIKLAMA	TUTAR (TL)
2-2.2-01-05.02	Afet ve Acil Yardım Desteği Giderleri	140.000.000
13-2.2-01-03.04	Barışı Destekleme Giderleri	500.000.000
16-2.1-01-01.08	Özlük Giderleri	236.000

SAYIŞTAY

20.000.000

TERTİP	AÇIKLAMA	TUTAR (TL)
98-7.3-01-03.02	Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alım Giderleri	10.000.000
98-7.3-01-03.05	Hizmet Alım Giderleri	10.000.000

ADALET BAKANLIĞI

7.633.000.000

TERTİP	AÇIKLAMA	TUTAR (TL)
1-8.67-01-03.02	Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alım Giderleri (Mahkemeler)	275.000.000
1-8.67-01-03.03	Yolluk Giderleri (Mahkemeler)	60.000.000
1-8.67-01-03.05	Hizmet Alım Giderleri (Yargılama Giderleri)	1.770.000.000
1-8.67-01-03.07	Menkul Mal Bakım Onarım Giderleri (Mahkemeler)	10.000.000
1-8.68-01-03.02	Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alım Giderleri (Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevleri)	4.190.000.000
1-8.68-01-03.03	Geçici Görev Yollukları	90.000.000
1-8.70-01-05.03	Seçim Giderleri	1.200.000.000

98-8.4-01-03.02	Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alım Giderleri	38.000.000
-----------------	--	------------

MİLLÎ SAVUNMA BAKANLIĞI**30.887.707.000**

TERTİP	AÇIKLAMA	TUTAR (TL)
43-9.30-01-03.02	Güvenlik ve Savunmaya Yönelik Mal, Malzeme ve Hizmet Alımları, Yapımları ve Giderleri	27.928.000.000
43-9.30-01-03.03	Yolluklar	60.000.000
43-9.30-01-03.05	Hizmet Alım Giderleri	1.500.000.000
43-9.30-01-03.07	Menkul Mal, Gayrimaddi Hak Alım, Bakım ve Onarım Giderleri	250.000.000
43-9.30-01-03.08	Gayrimenkul Mal Bakım ve Onarım Giderleri	150.000.000
43-9.30-01-06.05	Gayrimenkul Sermaye Üretim Giderleri	55.000.000
98-9.30-01-03.03	Yolluklar	16.000.000
98-9.30-01-03.05	Hizmet Alım Giderleri	46.000.000
98-9.30-01-03.07	Menkul Mal, Gayrimaddi Hak Alım, Bakım ve Onarım Giderleri	50.000.000
98-9.30-01-06.07	Gayrimenkul Büyük Onarım Giderleri	832.707.000

İÇİŞLERİ BAKANLIĞI**3.356.000.000**

TERTİP	AÇIKLAMA	TUTAR (TL)
22-10.10-01-06.03	Gayri Maddi Hak Alımları	30.000.000
22-10.30-01-06.09	Diğer Sermaye Giderleri	91.000.000
29-10.30-01-06.05	Gayrimenkul Sermaye Üretim Giderleri	300.000.000
29-10.30-01-06.09	Diğer Sermaye Giderleri	110.000.000
29-10.67-01-03.03	Güvenlik Korucuları Yolluk Giderleri	200.000.000
45-10.30-01-06.09	Diğer Sermaye Giderleri	250.000.000
45-10.31-01-06.06	Mankul Malların Büyük Onarım Giderleri	233.000.000

45-10.31-01-03.02	Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alım Giderleri	88.000.000
45-10.31-01-03.05	Hizmet Alım Giderleri	100.000.000
45-10.67-01-03.02	Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alım Giderleri	40.000.000
45-10.67-01-03.05	Hizmet Alım Giderleri	50.000.000
45-10.67-01-03.07	Menkul Mal, Gayrimaddi Hak Alım, Bakım ve Onarım Giderleri	10.000.000
98-10.4-01-03.02	Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alım Giderleri	70.000.000
98-10.4-01-06.07	Gayrimenkul Büyük Onarım Giderleri	400.000.000
98-10.67-01-03.02	Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alım Giderleri	860.000.000
98-10.67-01-03.03	Yolluklar	50.000.000
98-10.67-01-03.05	Hizmet Alım Giderleri	40.000.000
98-10.67-01-06.05	Gayrimenkul Sermaye Üretim Giderleri	434.000.000

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI

537.000.000

TERTİP	AÇIKLAMA	TUTAR (TL)
13-11.2-01-05.03	Antalya Diplomasi Forumu Giderleri	100.000.000
13-11.60-01-03.02	Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alım Giderleri	80.000.000
13-11.60-01-03.03	Yolluk Giderleri	70.000.000
13-11.60-01-03.05	Hizmet Alım Giderleri	57.000.000
98-11.5-01-03.03	Yolluk Giderleri	80.000.000
98-11.10-01-06.01	Mamul Mal Alımları (Alet ve Cihazlar, Donanım, Makine-Teçhizat)	75.000.000
98-11.10-01-06.03	Gayri Maddi Hak Alımları (Özel Geliştirilmiş Yazılım, Sistem Yazılımı, Uygulama Yazılımı)	75.000.000

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI

279.750.936.000

TERTİP	AÇIKLAMA	TUTAR (TL)
9-12.31-01-05.01	Görevlendirme Giderleri (Sosyal Güvenlik Kurumuna 506 Sayılı Kanunun Geçici 20 nci Maddesi Kapsamındaki Sandıklardan Gelir Bağlanmış Olanlara "Ek Ödeme" Karşılığı Yapılan Ödemeler)	200.000.000
14-12.40-01-05.04	Bireysel Emeklilik Sistemi Devlet Katkısı Ödemeleri	8.400.000.000
17-12.40-01-05.01	Görevlendirme Giderleri (Esnaf ve Sanatkarlara Kredi Faiz Desteği)	8.000.000.000
18-12.40-01-08.01	KİT Sermaye Transferleri (Türkiye Taşkömürü Kurumu)	3.850.000.000
19-12.39-01-03.05	Hizmet Alım Giderleri (Dış Borçlanma Genel Giderleri)	3.340.000.000
19-12.39-01-04.02	İç Borç Faiz Giderleri	52.854.279.000
19-12.39-01-04.03	Dış Borç Faiz Giderleri	16.535.500.000
19-12.39-01-04.04	İskonto Giderleri	1.778.539.000
19-12.39-01-04.06	Türev Ürün Giderleri	1.381.692.000
19-12.39-01-04.07	Kira Sertifikası Giderleri	7.989.990.000
22-12.31-01-05.02	Hazine Yardımları (Devredilen Köy Hizmetleri Personeli Maaş Ödemeleri)	400.000.000
22-12.32-01-05.08	Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Mahalli İdarelere Ayrılan Paylar	110.453.794.000
38-12.32-01-03.02	Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alımları (Değerli Kağıtların Basım Giderleri)	500.000.000
39-12.40-01-05.01	Görevlendirme Giderleri (Çiftçi Kredi Faiz Desteği)	1.682.000.000
39-12.40-01-08.01	KİT Sermaye Transferleri	44.000.000.000
43-12.32-01-05.08	Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Ayrılan Diğer Paylar	13.198.492.000
56-12.32-01-05.01	Ar-Ge Personeli İçin İşveren Primi Teşvik Ödemeleri	1.186.400.000
64-12.40-01-08.01	KİT Sermaye Transferleri (T.C. Devlet Demiryolları)	3.000.000.000
98-12.4-01-03.05	Deprem Bölgesinde Yer Alan İdari Binalara İlişkin Hizmet Alım Giderleri	55.000.000

98-12.10-01-06.06	Bilgi Teknolojilerine Yönelik Bakım Giderleri	75.250.000
98-12.43-01-03.01	Üretime Yönelik Mal ve Malzeme Alımları (Madeni Para Basım Giderleri)	500.000.000
99-12.32-01-05.04	Hanehalkı ve İşletmelere Yapılan Transferler (Devletçe Karşılancak Öğrenci Katkı Payı)	370.000.000

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI**26.298.466.000**

TERTİP	AÇIKLAMA	TUTAR (TL)
6-13.42-01-03.05	Engelli Eğitim Desteği	7.200.000.000
6-13.67-01-03.05	Taşımali Eğitim	900.000.000
6-13.73-01-03.08	Deprem Bölgesindeki Okulların Gayrimenkul Mal Bakım ve Onarım Giderleri	20.924.000
37-13.4-01-03.02	Ücretsiz Ders Kitabı Giderleri	857.000.000
37-13.32-01-05.04	Burs ve Harçlık Giderleri, Pansiyon Giderleri ile Depremzedelere Verilen Eğitim Desteği	406.186.000
37-13.37-01-05.04	Burs ve Harçlık Giderleri, Pansiyon Giderleri ile Depremzedelere Verilen Eğitim Desteği	34.502.000
37-13.42-01-03.05	Özel Mesleki ve Teknik Eğitim Kurumlarından Eğitim Alan Öğrencilere Verilen Eğitim Öğretim Desteği	412.000.000
37-13.67-01-03.05	Taşımali Eğitim	679.000.000
37-13.69-01-03.02	Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alımları	136.699.000
37-13.69-01-03.03	Yolluklar	62.465.000
37-13.69-01-03.08	Deprem Bölgesindeki Okulların Gayrimenkul Mal Bakım ve Onarım Giderleri	114.456.000
37-13.69-01-05.04	Burs ve Harçlık Giderleri, Pansiyon Giderleri ile Depremzedelere Verilen Eğitim Desteği	124.000.000
37-13.70-01-03.02	Okul Yemeği Giderleri ile Elektrik, Su ve Yakacak Giderleri	360.533.000
37-13.70-01-03.03	Yolluklar	72.343.000
37-13.70-01-03.08	Deprem Bölgesindeki Okulların Gayrimenkul Mal Bakım ve Onarım Giderleri	101.688.000
37-13.70-01-05.04	Burs ve Harçlık Giderleri, Pansiyon Giderleri ile Depremzedelere Verilen Eğitim Desteği	59.000.000

37-13.71-01-03.02	Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alımları	66.880.000
37-13.71-01-03.03	Yolluklar	41.944.000
37-13.71-01-03.08	Deprem Bölgesindeki Okulların Gayrimenkul Mal Bakım ve Onarım Giderleri	38.760.000
37-13.71-01-05.04	Burs ve Harçlık Giderleri, Pansiyon Giderleri ile Depremzedelere Verilen Eğitim Desteği	69.000.000
40-13.11-01-06.05	Deprem Bölgesindeki Eğitim Yapılarında Afet Riskinin Azaltılması	300.000.000
40-13.11-01-06.07	Deprem Bölgesindeki Eğitim Yapılarında Afet Riskinin Azaltılması	1.000.000.000
40-13.31-01-05.04	Burs ve Harçlık Giderleri, Pansiyon Giderleri ile Depremzedelere Verilen Eğitim Desteği	60.556.000
40-13.67-01-03.02	Ücretsiz Ders Kitabı Giderleri	1.000.000.000
40-13.67-01-03.05	Taşınmalı Eğitim	622.000.000
40-13.68-01-03.02	Okul Yemeği Giderleri ile Elektrik, Su ve Yakacak Giderleri	4.617.340.000
40-13.68-01-03.03	Yolluklar	286.636.000
40-13.68-01-03.08	Deprem Bölgesindeki Okulların Gayrimenkul Mal Bakım ve Onarım Giderleri	1.089.520.000
40-13.68-01-06.01	Deprem Bölgesindeki Okulların Donatım Giderleri	500.000.000
40-13.68-01-06.05	Deprem Bölgesi ve Diğer Bölgelerdeki Anaokulu ve İlköğretim İnşaatları	3.700.000.000
40-13.71-01-03.02	Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alımları	48.845.000
40-13.71-01-03.08	Deprem Bölgesindeki Okulların Gayrimenkul Mal Bakım ve Onarım Giderleri	93.616.000
51-13.72-01-03.08	Deprem Bölgesindeki Okulların Gayrimenkul Mal Bakım ve Onarım Giderleri	20.784.000
98-13.4-01-06.01	Deprem Bölgesindeki Hizmet Binalarına İlişkin Mamul Mal Alımları	500.000.000
98-13.36-01-05.02	Depremzedelere İlişkin Konaklama Giderleri	38.190.000
98-13.67-01-03.03	Yolluklar	199.606.000
98-13.67-01-03.08	Deprem Bölgesindeki Hizmet Binalarının Gayrimenkul Mal Bakım ve Onarım Giderleri	20.252.000
98-13.67-01-05.02	Depremzedelere İlişkin Konaklama Giderleri	288.641.000

98-13.70-01-05.02	Depremzedelere İlişkin Konaklama Giderleri	155.100.000
-------------------	--	-------------

SAĞLIK BAKANLIĞI**17.965.131.000**

TERTİP	AÇIKLAMA	TUTAR (TL)
53-14.50-07-06.01	Sağlık Sisteminin Güçlendirilmesi ve Desteklenmesi Projesi - Deprem Bölgesinde İhtiyaç Duyulan Biyosidal İlaç Temini	225.000.000
53-14.50-07-06.09	Sağlık Sisteminin Güçlendirilmesi ve Desteklenmesi Projesi - Deprem Bölgesinde Görevli Personelin Ödemeleri ile Hizmet Alım Giderleri	121.000.000
53-14.67-01-03.02	Deprem Bölgesindeki Sağlık Tesislerinin İlaç ve Tıbbi Malzeme Alım Giderleri	1.500.000.000
53-14.67-01-03.05	Aile Hekimliği Giderleri ile Laboratuvar Hizmeti Alım Giderleri	6.712.000.000
53-14.67-01-03.07	Deprem Bölgesindeki Taşıtların Bakım ve Onarım Giderleri	250.000.000
54-14.47-01-06.05	Deprem Acil Durum Hastaneleri ve Diğer Sağlık Tesislerinin Yapım Giderleri	4.784.436.000
54-14.49-01-06.01	Tıbbi Ekipmanların Desteklenmesi Projesi	105.722.000
54-14.49-07-06.01	Tıbbi Ekipmanların Desteklenmesi Projesi	1.313.842.000
54-14.67-01-03.02	Akaryakıt Giderleri ile Deprem Bölgesindeki Sağlık Tesislerinin İlaç ve Tıbbi Malzeme Alım Giderleri	1.580.000.000
54-14.67-01-03.03	Deprem Bölgesinde Görevlendirilen Personel ile Diğer Personelin Yolluk Giderleri	589.000.000
54-14.67-01-03.09	Tedavi ve Cenaze Giderleri	322.131.000
54-14.67-01-06.01	Deprem Bölgesindeki Hastanelerin Mamul Mal Alım Giderleri	300.000.000
54-14.67-01-06.07	Deprem Bölgesindeki Hastanelerin Gayrimenkul Büyük Onarım Giderleri	78.000.000
98-14.4-01-03.05	Hizmet Alım Giderleri	12.000.000
98-14.67-01-06.01	Deprem Bölgesindeki Konteynerlerin Tefrişat Giderleri	60.000.000
98-14.67-01-06.07	Deprem Bölgesindeki Konteynerlerin Altyapısının Oluşturulması Giderleri	12.000.000

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIĞI**5.699.970.000**

TERTİP	AÇIKLAMA	TUTAR (TL)
39-15.38-01-06.05	Balıkçı Barınağı Büyük Bakım ve Onarım Giderleri	149.970.000
42-15.38-01-05.04	Avrasya Tüneli Garanti ve Katkı Ödemeleri	1.000.000.000
64-15.38-01-06.01	Demiryolu Altyapısına İlişkin Mamul Mal Alım Giderleri	242.000.000
64-15.38-01-06.05	Demiryolu Altyapısına İlişkin Yapım Giderleri	4.308.000.000

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI**46.151.500.000**

TERTİP	AÇIKLAMA	TUTAR (TL)
3-16.67-01-03.02	Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alım Giderleri	35.363.000
3-16.67-01-06.01	Deprem Bölgesindeki Kuruluşlar ile Diğer Kuruluşların Mamul Mal Alım Giderleri	20.000.000
3-16.67-01-06.07	Deprem Bölgesindeki Kuruluşlar ile Diğer Kuruluşların Gayrimenkul Büyük Onarım Giderleri	25.000.000
4-16.67-01-03.02	Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alım Giderleri	204.366.000
4-16.67-01-05.04	Koruma Altında Bulunan Yaşlılara Yapılan Harçlık Ödemeleri	14.000.000
4-16.67-01-06.01	Deprem Bölgesindeki Kuruluşlar ile Diğer Kuruluşların Mamul Mal Alım Giderleri	13.000.000
4-16.67-01-06.07	Deprem Bölgesindeki Kuruluşlar ile Diğer Kuruluşların Gayrimenkul Büyük Onarım Giderleri	60.000.000
5-16.31-01-05.04	Bakıma ve Korumaya Muhtaç Çocuklara Yapılan Sosyal ve Ekonomik Destek Ödemeleri ile Koruyucu Ailelere Yapılan Ödemeler	2.778.000.000
5-16.67-01-03.02	Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alım Giderleri	196.221.000
5-16.67-01-05.04	Bakıma ve Korumaya Muhtaç Çocuklara Yapılan Harçlık Ödemeleri	59.000.000
5-16.67-01-06.01	Deprem Bölgesindeki Kuruluşlar ile Diğer Kuruluşların Mamul Mal Alım Giderleri	19.000.000
5-16.67-01-06.07	Deprem Bölgesindeki Kuruluşların Gayrimenkul Büyük Onarım Giderleri	14.000.000
6-16.33-01-05.04	Bakıma İhtiyacı Olan Engellilere Evde Bakım Desteği	4.116.000.000

6-16.67-01-03.02	Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alım Giderleri	112.301.000
6-16.67-01-03.05	Engellilerin Özel Kuruluşlarda Bakım Hizmeti Giderleri	557.000.000
6-16.67-01-05.04	Engelli Özel Bakım Merkezlerine Teşvik Ödemeleri ile Engellilere Ödenen Harçlıklar	1.484.000.000
6-16.67-01-06.01	Deprem Bölgesindeki Kuruluşlar ile Diğer Kuruluşların Mamul Mal Alım Giderleri	9.500.000
6-16.67-01-06.07	Deprem Bölgesindeki Kuruluşlar ile Diğer Kuruluşların Gayrimenkul Büyük Onarım Giderleri	40.000.000
8-16.67-01-03.02	Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alım Giderleri	12.342.000
8-16.67-01-06.01	Deprem Bölgesindeki Kuruluşlar ile Diğer Kuruluşların Mamul Mal Alım Giderleri	5.000.000
11-16.34-01-05.02	Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonuna Hazine Yardımı	30.000.000.000
11-16.34-01-05.04	2022 Sayılı Kanun Kapsamında 65 Yaş Üstü Vatandaşlar ile Engelli Bireylere Bağlanan Aylıklar	5.946.000.000
98-16.4-01-03.05	Çağrı Merkezi Hizmet Alım Giderleri	73.990.000
98-16.67-01-03.02	Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alım Giderleri	45.417.000
98-16.67-01-03.05	Hizmet Alım Giderleri	312.000.000

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI**13.337.000.000**

TERTİP	AÇIKLAMA	TUTAR (TL)
18-17.31-01-05.04	Deprem Bölgesindeki Elektrik ve Doğal Gaz Faturalarının Ertelenmesi ve Terkini ile Ücretsiz Doğal Gaz Verilmesine İlişkin Giderler	5.587.000.000
22-17.31-01-03.02	Genel Aydınlatma Giderleri	7.750.000.000

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI**1.129.700.000**

TERTİP	AÇIKLAMA	TUTAR (TL)
12-18.31-01-05.02	Çanakkale Savaşları Gelibolu Tarihi Alan Başkanlığına Hazine Yardımı	79.000.000
12-18.31-01-06.01	Ortaçağ Arkeolojisi (Türk-İslam Dönemi) Kazıları	4.000.000
12-18.31-01-07.01	Çanakkale Savaşları Gelibolu Tarihi Alan Başkanlığı Projeleri	268.000.000

12-18.32-01-06.01	Çocuk ve Halk Kütüphanelerinin İyileştirilmesi ve Muhtelif İşler	311.000.000
12-18.32-01-06.05	Kamu Eliyle Yapılan Kültür Yatırımları	100.000.000
12-18.32-01-06.07	Çocuk ve Halk Kütüphanelerinin İyileştirilmesi	60.000.000
12-18.34-01-06.05	Kamu Eliyle Yapılan Kültür Yatırımları	50.000.000
12-18.34-01-06.07	Gayrimenkul Büyük Onarım Giderleri	15.000.000
12-18.38-01-05.03	Yunus Emre Vakfına Yardım	183.700.000
12-18.69-01-06.01	Klasik Dönem ve Kurtarma Kazıları ile Diğer Kazılar	6.000.000
12-18.70-01-06.01	Çocuk ve Halk Kütüphanelerinin İyileştirilmesi ve Muhtelif İşler	28.000.000
12-18.70-01-06.07	Çocuk ve Halk Kütüphanelerinin İyileştirilmesi	20.000.000
98-18.10-01-06.03	Turizm Bilgi Sistemleri İdame ve Yenileme	5.000.000

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI**1.000.000.000**

TERTİP	AÇIKLAMA	TUTAR (TL)
17-19.37-01-05.04	Yatırım Teşvikleri Kapsamında Sigorta Prim Desteği ile Faiz Desteği	1.000.000.000

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI**515.000.000**

TERTİP	AÇIKLAMA	TUTAR (TL)
2-20.36-01-06.02	Türkiye Ulusal Coğrafi Bilgi Sistemi (TUCBS) Projesine İlişkin Yatırım Giderleri	15.000.000
18-20.33-07-06.07	Kamu Binalarında Enerji Verimliliği Uygulamaları Projesi Kapsamında Gayrimenkul Büyük Onarım Giderleri	500.000.000

TİCARET BAKANLIĞI**232.000.000**

TERTİP	AÇIKLAMA	TUTAR (TL)
32-21.65-01-03.05	Gümrük ve Dış Ticaret Bölge Müdürlükleri Hizmet Alımı Giderleri	40.000.000
41-21.39-01-03.03	Geçici Görev Yollukları	5.000.000
41-21.39-01-03.06	Temsil ve Tanıtma Giderleri (EXPO)	85.000.000

41-21.40-01-03.03	Geçici Görev Yollukları	5.000.000
41-21.60-01-03.02	Yurt Dışı Teşkilatı Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alımları	5.000.000
41-21.60-01-03.03	Yurt Dışı Teşkilatı Sürekli Görev Yollukları	20.000.000
41-21.60-01-03.05	Yurt Dışı Teşkilatı Hizmet Alımı Giderleri	40.000.000
41-21.60-01-03.07	Yurt Dışı Teşkilatı Bakım ve Onarım Giderleri	4.000.000
41-21.60-01-03.09	Yurt Dışı Teşkilatı Tedavi ve Cenaze Giderleri	3.000.000
41-21.65-01-03.05	Gümrük ve Dış Ticaret Bölge Müdürlükleri Hizmet Alımı Giderleri	20.000.000
98-21.2-01-03.03	Geçici Görev Yollukları	5.000.000

GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI**15.835.000.000**

TERTİP	AÇIKLAMA	TUTAR (TL)
33-22.67-01-05.02	Gençlik Merkezleri Personel ve İşletme Giderleri	1.575.354.000
34-22.67-01-05.02	Spor Tesisleri Personel ve İşletme Giderleri	4.067.941.000
62-22.33-01-05.04	Yiyecek Amaçlı Transferler	45.000.000
62-22.36-01-06.05	Yurt İnşaatları	500.000.000
62-22.67-01-05.02	Yurt Personel ve İşletme Giderleri ile Yükseköğretim Öğrencilerine Beslenme ve Barınma Yardımları	9.646.705.000

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI**7.854.615.000**

TERTİP	AÇIKLAMA	TUTAR (TL)
24-23.41-01-06.02	Menkul Sermaye Üretim Giderleri (Su Kaynaklarının Kalite Kriterlerinin Belirlenmesi ve İyileştirilmesi)	27.129.000
36-23.4-01-06.05	Gayrimenkul Sermaye Üretim Giderleri (Merkez ve Taşra Teşkilatı Modernizasyon)	20.000.000
36-23.34-01-05.02	Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumuna Hazine Yardımı	500.000.000
36-23.34-01-06.02	Menkul Sermaye Üretim Giderleri (Kırsal Dezavantajlı Alanlar Kalkınma)	50.000.000

36-23.34-01-06.07	Gayrimenkul Büyük Onarım Giderleri (Kırsal Dezavantajlı Alanlar Kalkınma)	50.000.000
36-23.34-01-08.01	Yurtiçi Borç Verme (Tarıma Dayalı İhtisas Organize Sanayi Bölgesi)	310.500.000
39-23.30-01-05.04	Hayvan Hastalıkları Tazminatı Desteği Ödemeleri	440.000.000
39-23.31-01-06.02	Menkul Sermaye Üretim Giderleri (Çayır Mera Islah ve Amenajman)	42.000.000
39-23.32-01-05.04	Deprem Bölgesindeki Hayvan Yetiştiricilerine Canlı Hayvan Alım Desteği	500.000.000
39-23.33-01-05.04	Su Ürünleri Desteği Ödemeleri	48.500.000
39-23.33-01-06.01	Mamul Mal Alımları (Su Ürünleri Kaynaklarının Sürdürülebilir Yönetiminin Geliştirilmesi)	15.000.000
39-23.33-01-06.02	Menkul Sermaye Üretim Giderleri (Su Ürünleri Kaynaklarının Sürdürülebilir Yönetiminin Geliştirilmesi)	4.800.000
39-23.34-01-05.04	Sulama Birlikleri Su Kullanım Bedeli Desteği	4.500.000.000
39-23.35-01-06.01	Mamul Mal Alımları (Ülkesel Gıda ve Yem Araştırmaları Programı)	2.000.000
39-23.67-01-06.01	Mamul Mal Alımları	13.000.000
39-23.67-01-06.02	Menkul Sermaye Üretim Giderleri (Su Ürünleri Kaynaklarının Sürdürülebilir Yönetiminin Geliştirilmesi)	22.400.000
39-23.67-01-06.05	Gayrimenkul Sermaye Üretim Giderleri (Bitkisel Üretim Araştırma Altyapısının Geliştirilmesi)	24.800.000
39-23.67-01-06.06	Menkul Malların Büyük Onarım Giderleri (Su Ürünleri Araştırma Kapasitesinin Desteklenmesi)	10.300.000
39-23.67-01-06.07	Gayrimenkul Büyük Onarım Giderleri	1.000.000
44-23.30-01-06.01	Mamul Mal Alımları (Bitki Sağlığı Uygulamaları ve Kontrolü)	3.200.000
44-23.30-01-06.02	Menkul Sermaye Üretim Giderleri (Bitki Sağlığı Uygulamaları ve Kontrolü)	4.000.000
44-23.30-01-06.05	Gayrimenkul Sermaye Üretim Giderleri (Bitki Sağlığı Uygulamaları ve Kontrolü)	2.000.000
44-23.30-07-06.02	Menkul Sermaye Üretim Giderleri (Türkiye İklim Akıllı ve Rekabetçi Tarımsal Büyüme)	20.155.000
44-23.67-01-06.01	Mamul Mal Alımları (Muhtelif İşler)	10.000.000

44-23.67-01-06.02	Menkul Sermaye Üretim Giderleri (Muhtelif İşler)	1.000.000
44-23.67-01-06.06	Menkul Malların Büyük Onarım Giderleri (Muhtelif İşler)	1.000.000
48-23.67-01-03.01	Doğa Koruma ve Yaban Hayatının Geliştirilmesi Hizmetleri	35.550.000
98-23.4-01-05.02	Sosyal Tesislerde Misafir Edilen Afetzedelerin Giderleri	4.260.000
98-23.4-01-06.05	Gayrimenkul Sermaye Üretim Giderleri (Merkez ve Taşra Teşkilatı Modernizasyon Projesi)	40.000.000
98-23.10-01-06.01	Mamul Mal Alımları (Tarımsal Bilgi Altyapısı ve Bulut Bilişim Sistemi)	15.000.000
98-23.10-01-06.02	Menkul Sermaye Üretim Giderleri (Bilgi ve İletişim Teknolojileri Modernizasyonu)	45.000.000
98-23.67-01-03.02	Koruyucu Giyim Yardımı ve Deprem Kaynaklı Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alımları	502.937.000
98-23.67-01-03.03	Deprem Bölgesinde Görevlendirilen Personel İçin Yolluk Giderleri	4.000.000
98-23.67-01-03.05	Deprem Kaynaklı Yapılan Hizmet Alımları	5.000.000
98-23.67-01-03.07	Deprem Kaynaklı Menkul Mal, Gayrimaddi Hak Alım, Bakım ve Onarım Giderleri	10.000.000
98-23.67-01-05.02	Sosyal Tesislerde Misafir Edilen Afetzedelerin Giderleri	169.084.000
98-23.67-01-06.01	Mamul Mal Alımları (Muhtelif İşler)	65.500.000
98-23.67-01-06.02	Menkul Sermaye Üretim Giderleri (Muhtelif İşler)	58.000.000
98-23.67-01-06.05	Gayrimenkul Sermaye Üretim Giderleri (Afet Bölgesi Rehabil. ve Yeniden Yapılandırılması)	220.000.000
98-23.67-01-06.06	Menkul Malların Büyük Onarım Giderleri (Muhtelif İşler)	35.000.000
98-23.67-01-06.07	Gayrimenkul Büyük Onarım Giderleri (Muhtelif İşler)	17.500.000
98-23.67-01-06.09	Diğer Sermaye Giderleri (Muhtelif İşler)	5.000.000

JANDARMA GENEL KOMUTANLIĞI

7.414.000.000

TERTİP	AÇIKLAMA	TUTAR (TL)
29-26.1-01-03.02	Güvenlik ve Savunmaya Yönelik Mal, Malzeme ve Hizmet Alımları, Yapımları ve Giderleri	4.355.000.000
29-26.1-01-03.03	Yolluklar	359.000.000

29-26.1-01-03.05	Hizmet Alım Giderleri	233.000.000
29-26.1-01-03.07	Menkul Mal, Gayrimaddi Hak Alım, Bakım ve Onarım Giderleri	168.000.000
29-26.1-01-03.08	Gayrimenkul Mal Bakım ve Onarım Giderleri	48.000.000
29-26.1-01-06.01	Mamul Mal Alımları	35.000.000
29-26.1-01-06.05	Gayrimenkul Sermaye Üretim Giderleri	180.000.000
29-26.1-01-06.07	Gayrimenkul Büyük Onarım Giderleri	175.000.000
29-26.1-09-06.05	Gayrimenkul Sermaye Üretim Giderleri	1.060.000.000
29-26.1-09-06.07	Gayrimenkul Büyük Onarım Giderleri	100.000.000
30-26.1-01-03.02	Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alım Giderleri	77.000.000
98-26.1-01-03.02	Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alım Giderleri	388.000.000
98-26.1-01-03.03	Yolluklar	102.000.000
98-26.1-01-03.05	Hizmet Alım Giderleri	78.000.000
98-26.1-01-03.07	Menkul Mal, Gayrimaddi Hak Alım, Bakım ve Onarım Giderleri	26.000.000
98-26.1-09-06.05	Gayrimenkul Sermaye Üretim Giderleri	30.000.000

SAHİL GÜVENLİK KOMUTANLIĞI

308.000.000

TERTİP	AÇIKLAMA	TUTAR (TL)
29-27.1-01-03.02	Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alım Giderleri	180.000.000
29-27.1-01-06.05	Gayrimenkul Sermaye Üretim Giderleri	70.000.000
29-27.65-01-03.02	Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alım Giderleri	53.000.000
29-27.65-01-06.07	Gayrimenkul Büyük Onarım Giderleri	5.000.000

EMNİYET GENEL MÜDÜRLÜĞÜ**8.445.050.000**

TERTİP	AÇIKLAMA	TUTAR (TL)
13-28.67-01-03.03	Yolluk Giderleri	23.000.000
29-28.10-01-03.05	Hizmet Alım Giderleri	170.000.000
29-28.10-01-06.01	Mamul Mal Alımları	165.000.000
29-28.11-01-03.02	Güvenlik ve Savunmaya Yönelik Mal, Malzeme ve Hizmet Alımları	1.430.000.000
29-28.11-01-03.07	Menkul Mal, Gayrimaddi Hak Alım, Bakım ve Onarım Giderleri	25.000.000
29-28.11-01-06.01	Mamul Mal Alımları	80.000.000
29-28.11-01-06.06	Menkul Malların Büyük Onarım Giderleri	40.000.000
29-28.30-01-03.02	Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alım Giderleri	825.000.000
29-28.30-01-03.05	Hizmet Alım Giderleri	30.500.000
29-28.30-01-06.05	Gayrimenkul Sermaye Üretim Giderleri	56.500.000
29-28.30-01-06.07	Gayrimenkul Büyük Onarım Giderleri	38.000.000
29-28.32-01-03.02	Güvenlik ve Savunmaya Yönelik Mal, Malzeme ve Hizmet Alımları	400.000.000
29-28.36-01-03.05	Hizmet Alım Giderleri	35.000.000
29-28.41-01-03.02	Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alım Giderleri	56.000.000
29-28.42-01-06.01	Mamul Mal Alımları	30.000.000
29-28.67-01-03.02	Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alım Giderleri	2.520.000.000
29-28.67-01-03.05	Hizmet Alım Giderleri	304.500.000
30-28.67-01-03.05	Hizmet Alım Giderleri	400.000.000
98-28.16-01-03.02	Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alım Giderleri	39.550.000
98-28.16-01-05.02	Sosyal Tesislerde Misafir Edilen Depremzedelere Yönelik Giderler	50.000.000

98-28.67-01-03.03	Yolluk Giderleri	254.000.000
98-28.67-01-03.07	Menkul Mal, Gayrimaddi Hak Alım, Bakım ve Onarım Giderleri	657.500.000
98-28.67-01-03.08	Gayrimenkul Mal Bakım ve Onarım Giderleri	30.500.000
98-28.67-01-06.05	Gayrimenkul Sermaye Üretim Giderleri	185.000.000
98-28.67-01-06.07	Gayrimenkul Büyük Onarım Giderleri	600.000.000

DIYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI**276.218.000**

TERTİP	AÇIKLAMA	TUTAR (TL)
26-29.35-01-03.02	Aday Din Görevlileri İaşe ve İbate Giderleri ile Diğer Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alımları	129.718.000
98-29.67-01-03.03	Yolluklar	146.500.000

AFET VE ACİL DURUM YÖNETİMİ BAŞKANLIĞI**482.829.000.000**

TERTİP	AÇIKLAMA	TUTAR (TL)
2-32.39-01-07.01	Afet Konutları Yapımı ve Altyapı Hasar Giderleri	482.814.000.000
98-32.5-01-06.01	Mamul Mal Alımları	3.750.000
98-32.5-01-06.02	Menkul Sermaye Üretim Giderleri	3.750.000
98-32.5-01-06.03	Gayri Maddi Hak Alımları	3.750.000
98-32.67-01-06.06	Mankul Malların Büyük Onarım Giderleri	3.750.000

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI**482.000.000**

TERTİP	AÇIKLAMA	TUTAR (TL)
31-33.67-01-03.02	Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alım Giderleri	22.000.000
31-33.67-01-03.03	Yolluk Giderleri	15.000.000
31-33.67-01-03.04	Görev Giderleri	235.000.000
32-33.67-01-03.05	Hizmet Alım Giderleri	16.000.000

32-33.67-01-03.07	Menkul Mal Bakım Onarım Giderleri	14.000.000
98-33.4-01-03.02	Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alım Giderleri	15.000.000
98-33.67-01-03.02	Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alım Giderleri	35.000.000
98-33.67-01-03.05	Hizmet Alım Giderleri	130.000.000

GÖÇ İDARESİ BAŞKANLIĞI**930.000.000**

TERTİP	AÇIKLAMA	TUTAR (TL)
35-36.35-01-03.03	Yolluk Giderleri	10.000.000
35-36.35-01-03.04	Düzensiz Göçmenlerin Sınırdışı İşlemlerine İlişkin Giderler	660.000.000
35-36.37-01-06.03	Gayri Maddi Hak Alımları	35.000.000
35-36.67-01-03.02	Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alım Giderleri	185.000.000
35-36.67-01-03.05	Hizmet Alım Giderleri	10.000.000
35-36.67-01-03.07	Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alım Giderleri	5.000.000
35-36.67-01-06.07	Gayrimenkul Büyük Onarım Giderleri	25.000.000

AVRUPA BİRLİĞİ BAŞKANLIĞI**1.802.000.000**

TERTİP	AÇIKLAMA	TUTAR (TL)
13-37.31-01-05.03	Erasmus Programı ve Avrupa Dayanışma Programı Katılım Bedeli Ödemeleri	1.802.000.000

STRATEJİ VE BÜTÇE BAŞKANLIĞI**76.985.357.000**

TERTİP	AÇIKLAMA	TUTAR (TL)
99-41.32-01-09.03	Yatırımları Hızlandırma Ödeneği	37.210.093.000
99-41.32-01-09.06	Yedek Ödenek	39.775.264.000

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI

36.114.000.000

TERTİP	AÇIKLAMA	TUTAR (TL)
7-105.23-01-05.01	Mesleki Eğitim Kanunu Kapsamında İşsizlik Sigortası Fonuna Yapılan Ödemeler	30.033.000.000
7-105.23-01-05.02	İşsizlik Sigortası Fonuna Devlet Katkısı Ödemesi ile Türkiye İş Kurumuna Hazine Yardımı	6.072.000.000
7-105.23-01-07.03	Hizmet Binalarının Onarımı İçin Türkiye İş Kurumuna Hazine Yardımı	9.000.000
GENEL BÜTÇELİ KURUMLAR TOPLAMI		1.074.508.886.000
ÖZEL BÜTÇELİ KURUMLAR TOPLAMI		45.005.627.000
GENEL TOPLAM		1.119.514.513.000

(A) CETVELİ
YÜKSEKÖĞRETİM KURUMLARI

ORTA DOĞU TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

80.000.000

TERTİP	AÇIKLAMA	TUTAR (TL)
62-403-02-06.07	Gayrimenkul Büyük Onarım Giderleri	80.000.000

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ

130.000.000

TERTİP	AÇIKLAMA	TUTAR (TL)
54-404-02-06.07	Gayrimenkul Büyük Onarım Giderleri (Hastaneler Büyük Onarımı)	35.000.000
62-404-02-06.05	Gayrimenkul Sermaye Üretim Giderleri (Derslik ve Merkezi Birimler)	62.000.000
62-404-02-06.06	Menkul Malların Büyük Onarım Giderleri	4.500.000
62-404-02-06.07	Gayrimenkul Büyük Onarım Giderleri	28.500.000

GAZİ ÜNİVERSİTESİ

50.000.000

TERTİP	AÇIKLAMA	TUTAR (TL)
54-405-02-06.01	Mamul Mal Alımları	11.000.000
54-405-02-06.05	Gayrimenkul Sermaye Üretim Giderleri (Acil Servis ve Onkoloji Hastanesi)	25.000.000
54-405-02-06.07	Gayrimenkul Büyük Onarım Giderleri	4.000.000
62-405-02-06.01	Mamul Mal Alımları	2.925.000
62-405-02-06.03	Gayri Maddi Hak Alımları	5.760.000
62-405-02-06.06	Menkul Malların Büyük Onarım Giderleri	1.315.000

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ

485.000.000

TERTİP	AÇIKLAMA	TUTAR (TL)
54-406-02-06.05	Gayrimenkul Sermaye Üretim Giderleri (Deprem Riski Kaynaklı Poliklinik Binası Yapım İşİ)	35.000.000
62-406-02-06.05	Gayrimenkul Sermaye Üretim Giderleri (Derslik ve Merkezi Birimler)	100.000.000
62-406-02-06.07	Gayrimenkul Büyük Onarım Giderleri (Tarihi Binaların Onarım ve Restorasyonu)	350.000.000

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ**75.000.000**

TERTİP	AÇIKLAMA	TUTAR (TL)
62-407-02-06.05	Gayrimenkul Sermaye Üretim Giderleri (Derslik ve Merkezi Birimler)	50.000.000
62-407-02-06.07	Gayrimenkul Büyük Onarım Giderleri	25.000.000

BOĞAZİÇİ ÜNİVERSİTESİ**84.000.000**

TERTİP	AÇIKLAMA	TUTAR (TL)
56-408-02-06.01	Mamul Mal Alımları (Tsunami Erken Uyarı İstasyonları Kurulumu)	6.000.000
56-408-02-06.06	Menkul Malların Büyük Onarım Giderleri (Tsunami Erken Uyarı İstasyonları Kurulumu)	3.000.000
62-408-02-06.06	Menkul Malların Büyük Onarım Giderleri	20.000.000
62-408-02-06.07	Gayrimenkul Büyük Onarım Giderleri (Kültür Varlıkları Bakım Onarımı)	55.000.000

MARMARA ÜNİVERSİTESİ**77.500.000**

TERTİP	AÇIKLAMA	TUTAR (TL)
56-409-02-06.01	Mamul Mal Alımları (Biyomedikal Görüntüleme ve Tanı Sistemleri Geliştirme)	2.500.000
62-409-02-06.07	Gayrimenkul Büyük Onarım Giderleri (Deprem Güçlendirme ve Onarım)	75.000.000

YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ**73.000.000**

TERTİP	AÇIKLAMA	TUTAR (TL)
62-410-02-06.01	Mamul Mal Alımları (Mühendislik Tarihi Müzesi Tefrişatı)	3.000.000
62-410-02-06.07	Gayrimenkul Büyük Onarım Giderleri (Deprem Güçlendirme ve Onarım)	70.000.000

DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ**180.000.000**

TERTİP	AÇIKLAMA	TUTAR (TL)
54-413-02-06.05	Gayrimenkul Sermaye Üretim Giderleri (Aliğa Mesleki ve Çevresel Hastalıklar Hastanesi)	150.000.000
56-413-02-06.05	Gayrimenkul Sermaye Üretim Giderleri (Büyük Deney Hayvanları Araştırma Altyapısı)	22.000.000
62-413-02-06.01	Mamul Mal Alımları (Yayın Alımı)	8.000.000

TRAKYA ÜNİVERSİTESİ**65.000.000**

TERTİP	AÇIKLAMA	TUTAR (TL)
62-414-02-06.01	Mamul Mal Alımları	10.000.000
62-414-02-06.05	Gayrimenkul Sermaye Üretim Giderleri (II. Beyazıt Külliyesi ve Eski Eserlerin Restorasyonu)	55.000.000

BURSA ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ**160.000.000**

TERTİP	AÇIKLAMA	TUTAR (TL)
54-415-02-06.05	Gayrimenkul Sermaye Üretim Giderleri (Hastane Yemekhanesi-Kadın Doğum ve Çocuk Hastanesi)	76.500.000
54-415-02-06.07	Gayrimenkul Büyük Onarım Giderleri (Deprem Güçlendirme)	23.500.000
62-415-02-06.05	Gayrimenkul Sermaye Üretim Giderleri (Derslik ve Merkezi Birimler)	40.000.000
62-415-02-06.06	Menkul Malların Büyük Onarım Giderleri	5.000.000
62-415-02-06.07	Gayrimenkul Büyük Onarım Giderleri (Deprem Güçlendirme ve Onarım)	15.000.000

SİVAS CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ**100.000.000**

TERTİP	AÇIKLAMA	TUTAR (TL)
62-420-02-06.07	Gayrimenkul Büyük Onarım Giderleri (Deprem Güçlendirme)	100.000.000

ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ**106.250.000**

TERTİP	AÇIKLAMA	TUTAR (TL)
54-421-02-06.07	Gayrimenkul Büyük Onarım Giderleri (Deprem Güçlendirme ve Onarım)	90.000.000
62-421-02-06.07	Gayrimenkul Büyük Onarım Giderleri (Veterinerlik Fakültesi Hayvan Hastanesinin Deprem Sebebiyle Onarımı)	16.250.000

KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ**75.000.000**

TERTİP	AÇIKLAMA	TUTAR (TL)
54-423-02-06.01	Mamul Mal Alımları	13.000.000
54-423-02-06.05	Gayrimenkul Sermaye Üretim Giderleri (Çocuk Hastanesi Projesi)	62.000.000

İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ**50.000.000**

TERTİP	AÇIKLAMA	TUTAR (TL)
54-425-02-06.05	Gayrimenkul Sermaye Üretim Giderleri (Diş Hekimliği Uygulama ve Araştırma Hastanesi)	50.000.000

FIRAT ÜNİVERSİTESİ**50.000.000**

TERTİP	AÇIKLAMA	TUTAR (TL)
54-426-02-06.05	Gayrimenkul Sermaye Üretim Giderleri (Diş Hekimliği Uygulama ve Araştırma Hastanesi)	50.000.000

VAN YÜZÜNCÜ YIL ÜNİVERSİTESİ**140.000.000**

TERTİP	AÇIKLAMA	TUTAR (TL)
54-428-02-06.05	Gayrimenkul Sermaye Üretim Giderleri (Diş Hekimliği Fakültesi ve Acil Servis)	90.000.000
62-428-02-06.01	Mamul Mal Alımları	13.500.000
62-428-02-06.05	Gayrimenkul Sermaye Üretim Giderleri (Kampüs Altyapısı Projesi)	21.000.000
62-428-02-06.06	Menkul Malların Büyük Onarım Giderleri	2.500.000
62-428-02-06.07	Gayrimenkul Büyük Onarım Giderleri	13.000.000

GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ**150.500.000**

TERTİP	AÇIKLAMA	TUTAR (TL)
54-429-02-06.05	Gayrimenkul Sermaye Üretim Giderleri (Acil Travma ve Yanık Hastanesi)	105.000.000
54-429-02-06.07	Gayrimenkul Büyük Onarım Giderleri (Deprem Sebebiyle Mevcut Binanın Onkoloji Hastanesine Dönüştürülmesi)	40.000.000
62-429-02-06.05	Gayrimenkul Sermaye Üretim Giderleri	5.500.000

SAKARYA ÜNİVERSİTESİ**50.000.000**

TERTİP	AÇIKLAMA	TUTAR (TL)
62-440-02-06.05	Gayrimenkul Sermaye Üretim Giderleri (Deprem Güçlendirme ve Onarım)	50.000.000

MANİSA CELAL BAYAR ÜNİVERSİTESİ**60.000.000**

TERTİP	AÇIKLAMA	TUTAR (TL)
54-441-02-06.07	Gayrimenkul Büyük Onarım Giderleri	20.000.000
62-441-02-06.05	Gayrimenkul Sermaye Üretim Giderleri (Derslik ve Merkezi Birimler)	30.000.000
62-441-02-06.07	Gayrimenkul Büyük Onarım Giderleri (Deprem Güçlendirme ve Onarım)	10.000.000

HATAY MUSTAFA KEMAL ÜNİVERSİTESİ**50.000.000**

TERTİP	AÇIKLAMA	TUTAR (TL)
62-443-02-06.05	Gayrimenkul Sermaye Üretim Giderleri (Mimarlık Fakültesi Binasının Deprem Sebebiyle Yeniden Yapımı)	25.000.000
62-443-02-06.07	Gayrimenkul Büyük Onarım Giderleri (Deprem Güçlendirme ve Onarım)	25.000.000

UŞAK ÜNİVERSİTESİ**50.000.000**

TERTİP	AÇIKLAMA	TUTAR (TL)
62-459-02-06.05	Gayrimenkul Sermaye Üretim Giderleri (Derslik ve Merkezi Birimler)	50.000.000

RECEP TAYYİP ERDOĞAN ÜNİVERSİTESİ**50.000.000**

TERTİP	AÇIKLAMA	TUTAR (TL)
62-460-02-06.05	Gayrimenkul Sermaye Üretim Giderleri (Eğitim-Araştırma Alanları ve Deniz Dolgusu Yapımı)	50.000.000

SİNOP ÜNİVERSİTESİ**50.000.000**

TERTİP	AÇIKLAMA	TUTAR (TL)
62-472-02-06.05	Gayrimenkul Sermaye Üretim Giderleri (Kampüs Altyapısı)	50.000.000

ŞİİRT ÜNİVERSİTESİ**50.000.000**

TERTİP	AÇIKLAMA	TUTAR (TL)
62-473-02-06.01	Mamul Mal Alımları	15.000.000
62-473-02-06.05	Gayrimenkul Sermaye Üretim Giderleri	35.000.000

NEVŞEHİR HACI BEKTAŞ VELİ ÜNİVERSİTESİ**60.000.000**

TERTİP	AÇIKLAMA	TUTAR (TL)
54-474-02-06.05	Gayrimenkul Sermaye Üretim Giderleri (Dış Hekimliği Fakülte Binası ve Uygulama Hastanesi)	45.000.000
62-474-02-06.01	Mamul Mal Alımları	15.000.000

BİNGÖL ÜNİVERSİTESİ**50.000.000**

TERTİP	AÇIKLAMA	TUTAR (TL)
54-483-02-06.05	Gayrimenkul Sermaye Üretim Giderleri (Dış Hekimliği Uygulama ve Araştırma Hastanesi)	50.000.000

TÜRK ALMAN ÜNİVERSİTESİ**80.000.000**

TERTİP	AÇIKLAMA	TUTAR (TL)
62-496-02-06.01	Mamul Mal Alımları	10.000.000
62-496-02-06.05	Gayrimenkul Sermaye Üretim Giderleri (Derslik ve Merkezi Birimler)	60.000.000
62-496-02-06.06	Menkul Malların Büyük Onarım Giderleri	10.000.000

SAĞLIK BİLİMLERİ ÜNİVERSİTESİ**270.000.000**

TERTİP	AÇIKLAMA	TUTAR (TL)
62-506-02-06.01	Mamul Mal Alımları	20.000.000
62-506-02-06.07	Gayrimenkul Büyük Onarım Giderleri (Mekteb-i Tıbbiye-i Şahane Binası Restorasyonu ile Deprem Güçlendirme ve Onarım)	250.000.000

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ - CERRAHPAŞA**740.000.000**

TERTİP	AÇIKLAMA	TUTAR (TL)
54-519-02-06.05	Gayrimenkul Sermaye Üretim Giderleri (Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Hastanesi Prefabrik Yapımı)	20.000.000
54-519-02-06.07	Gayrimenkul Büyük Onarım Giderleri (Hastane Binalarının Onarımı)	100.000.000
62-519-02-06.05	Gayrimenkul Sermaye Üretim Giderleri (Deprem Riski Kaynaklı Derslik ve Merkezi Birimler Yapımı)	500.000.000
62-519-02-06.07	Gayrimenkul Büyük Onarım Giderleri (Tarihi Binaların Onarım ve Restorasyonu, Muhtelif Kültür Mirası Koruma Projesi)	120.000.000

SAKARYA UYGULAMALI BİLİMLER ÜNİVERSİTESİ

65.000.000

TERTİP	AÇIKLAMA	TUTAR (TL)
62-521-02-06.01	Mamul Mal Alımları	3.380.000
62-521-02-06.05	Gayrimenkul Sermaye Üretim Giderleri	46.620.000
62-521-02-06.07	Gayrimenkul Büyük Onarım Giderleri (Deprem Güçlendirme ve Onarım)	15.000.000
YÜKSEKÖĞRETİM KURUMLARI TOPLAMI		3.756.250.000
ÖZEL BÜTÇELİ DİĞER KURUMLAR TOPLAMI		41.249.377.000
ÖZEL BÜTÇELİ KURUMLAR TOPLAMI		45.005.627.000

(A) CETVELİ
ÖZEL BÜTÇELİ DİĞER KURUMLAR

ÖLÇME, SEÇME VE YERLEŞTİRME MERKEZİ BAŞKANLIĞI

993.000.000

TERTİP	AÇIKLAMA	TUTAR (TL)
52-42.32-02-03.05	Sınav Hizmeti Giderleri	993.000.000

TÜRKİYE BİLİMSEL VE TEKNOLOJİK ARAŞTIRMA KURUMU

1.317.375.000

TERTİP	AÇIKLAMA	TUTAR (TL)
56-49.33-02-07.01	Yurtiçi Sermaye Transferleri (TARAL ve Araştırma Altyapı Destekleri Kapsamındaki Giderler)	395.000.000
56-49.34-02-05.06	Ufuk Avrupa Programı Katkı Payı Ödemeleri	567.000.000
56-49.36-02-06.01	Mamul Mal Alımları	2.000.000
56-49.36-02-06.07	Gayrimenkul Büyük Onarım Giderleri	4.000.000
56-49.37-02-06.01	Mamul Mal Alımları	2.500.000
56-49.37-02-06.03	Gayri Maddi Hak Alımları	1.250.000
56-49.38-02-06.01	Yayın Alımı ve Elektronik Arşivleme Mamul Mal Alımları	171.000.000
56-49.38-02-06.06	ULAKNET Projesi	2.000.000
56-49.38-02-06.09	ULAKBİM - Açık Kaynak Yaygınlaştırma Projesi	6.600.000
56-49.40-02-06.01	Antarktika Bilimsel Araştırma ve Bilim Üssü Faaliyetleri	17.000.000
56-49.40-02-06.03	Gayri Maddi Hak Alımları	5.500.000
56-49.40-02-06.07	MAM Lojman Binaları Güçlendirmesi İşi	2.500.000
56-49.41-02-06.01	Araştırma Altyapısının Yenilenmesi ve Geliştirilmesi	15.000.000
56-49.42-02-06.05	TÜBİTAK Fen Lisesi Yapım İşi	66.000.000
56-49.42-02-06.07	Gayrimenkul Büyük Onarım Giderleri	27.000.000

56-49.42-02-06.09	Bilişim ve Bilgi Güvenliğine Yönelik Araştırma ve Geliştirme Faaliyetleri	27.775.000
56-49.47-02-06.01	Mamul Mal Alımları	500.000
98-49.10-02-06.03	Gayri Maddi Hak Alımları	4.750.000

KARAYOLLARI GENEL MÜDÜRLÜĞÜ**27.319.000.000**

TERTİP	AÇIKLAMA	TUTAR (TL)
30-51.34-02-06.07	Otoyollarda Trafik Güvenliğinin Geliştirilmesine İlişkin Bakım ve Onarım Giderleri	1.300.000.000
30-51.38-02-06.05	Devlet ve İl Yollarında Trafik Güvenliğinin Geliştirilmesine İlişkin Yapım Giderleri	2.534.000.000
42-51.33-02-06.05	Devlet, İl Yolları ve Otoyolların Planlama, Projelendirme ve Yapım Giderleri	14.757.000.000
42-51.34-02-06.07	Otoyolların Bakım ve Onarım Giderleri	2.946.000.000
42-51.35-02-03.08	Depremde Hasar Gören Yollarda İyileştirme Yapılarak Ulaşımın Sağlanması, Kar ve Buzla Mücadele Edilmesi Faaliyetleri ile Bitüm Alımları	936.479.000
42-51.35-02-06.05	Devlet ve İl Yollarının Yapım, Büyük Bakım ve Onarım Giderleri	3.200.000.000
42-51.35-02-06.07	Devlet ve İl Yollarının Bakım ve Onarım Giderleri	400.000.000
42-51.36-02-06.05	Devlet, İl Yolları ve Otoyolların Planlama, Projelendirme ve Yapım Giderleri	462.000.000
42-51.37-02-03.02	Deprem Bölgesinde Gönderilen İş Makinelerinin Akaryakıt Giderleri	174.229.000
42-51.37-02-06.06	Makine, Teçhizat ve Yedek Parça Alımı ve Onarımı	520.000.000
98-51.65-02-03.02	Deprem Bölgesinde Kurulan Seyyar Mutfak ve Barınma Ünitelerinin Tüketim Malzemesi Giderleri	34.846.000
98-51.65-02-03.03	Deprem Bölgesinde Görevlendirilen Personel İçin Yolluk Giderleri	54.446.000

GAP BÖLGE KALKINMA İDARESİ BAŞKANLIĞI**100.000.000**

TERTİP	AÇIKLAMA	TUTAR (TL)
27-66.33-02-07.01	Yurtiçi Sermaye Transferleri	100.000.000

DEVLET SU İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ**11.450.002.000**

TERTİP	AÇIKLAMA	TUTAR (TL)
18-76.65-02-06.05	Yusufeli ve HES Projesi Yapım Giderleri	500.000.000
24-76.31-02-06.05	Tarımsal Sulama ve Taşkın Koruma Faaliyetlerine İlişkin Giderler	1.800.367.000
24-76.32-02-06.05	Tarımsal Sulama ve İçme Suyu Yatırımlarına İlişkin Giderler	538.284.000
24-76.33-02-06.05	İçme Suyu Yatırımlarına İlişkin Giderler	750.000.000
24-76.34-02-07.01	Mersin-Alaköprü Barajı Yeniden Yerleşim İşlerine İlişkin Giderler	150.000.000
24-76.36-02-06.01	Tarımsal Sulama Yatırımlarına İlişkin Makine ve Teçhizat Alımı	100.000.000
24-76.36-02-06.06	Deprem Bölgesindeki Tarımsal Sulama Yatırımlarına İlişkin Menkul Malların Bakım ve Onarım Giderleri	4.000.000.000
24-76.41-02-06.05	Tarımsal Sulama, Arazi Toplulaştırma ve Tarla İçi Geliştirme Hizmetlerine İlişkin Giderler	125.000.000
24-76.44-02-06.05	Taşkın Koruma Faaliyetlerine İlişkin Giderler	21.060.000
24-76.65-02-03.02	Yakacak Alımları ile Deprem Bölgesinde Yürütülen Çalışmalara İlişkin Yiyecek, Temizlik Malzemesi, Giyecek Alımları, Akaryakıt ve Yağ Alımları	210.000.000
24-76.65-02-03.03	Deprem Bölgesinde Yürütülen Çalışmalara İlişkin Yolluk Giderleri	70.000.000
24-76.65-02-03.05	Personel Servisi ve Taşıt Kiralama Giderleri	50.000.000
24-76.65-02-06.05	Tarımsal Sulama Yatırımlarına İlişkin Giderler	2.835.291.000
24-76.65-02-06.07	Tarımsal Sulama ve Taşkın Koruma Faaliyetlerine İlişkin Giderler	230.000.000
98-76.65-02-05.02	Kamu Sosyal Tesislerinde Misafir Edilen Afetzedelere Yönelik Faaliyetler	70.000.000

TÜRKİYE ENERJİ, NÜKLEER VE MADEN ARAŞTIRMA KURUMU**70.000.000**

TERTİP	AÇIKLAMA	TUTAR (TL)
18-104.27-02-06.02	Enerji Alanında Uygulama ve Ar-Ge Projeleri Giderleri	50.000.000

49-104.31-02-06.02	Bor ve Nadir Toprak Elementleri Araştırma Giderleri	2.500.000
49-104.32-02-06.01	Cevher Zenginleştirme ve Safılaştırma Laboratuvarının ve Yerli Kalıcı Mıknatıs Geliştirilmesine İlişkin Mamul Mal Alımları	10.000.000
49-104.32-02-06.02	Bor ve Nadir Toprak Elementleri Araştırma Giderleri	2.500.000
49-104.32-02-06.07	Yerli Kalıcı Mıknatıs Geliştirilmesine İlişkin Bakım Onarım Giderleri	5.000.000
ÖZEL BÜTÇELİ DİĞER KURUMLAR TOPLAMI		41.249.377.000
YÜKSEKÖĞRETİM KURUMLARI TOPLAMI		3.756.250.000
ÖZEL BÜTÇELİ KURUMLAR TOPLAMI		45.005.627.000

(B) CETVELİ

KODLAR				AÇIKLAMA	(TL) 2023 YILI EK BÜTÇE GELİRİ
I	II	III	IV		
01				VERGİ GELİRLERİ	1.150.496.400.000
03				TEŞEBBÜS VE MÜLKİYET GELİRLERİ	31.504.016.000
04				ALINAN BAĞIŞ VE YARDIMLAR İLE ÖZEL GELİRLER	-----
05				DİĞER GELİRLER	12.288.281.000
06				SERMAYE GELİRLERİ	2.839.685.000
08				ALACAKLARDAN TAHSİLAT	1.867.602.000
				TOPLAM BÜTÇE GELİRİ	1.198.995.984.000
09				RED VE İADELER (-)	79.481.471.000
				NET BÜTÇE GELİRİ	1.119.514.513.000

(TL)

KODLAR		AÇIKLAMA	2023 YILI
I	II		EK BÜTÇE GELİRİ
01		Vergi Gelirleri	1.150.496.400.000
	1	Gelir ve Kazanç Üzerinden Alınan Vergiler	369.529.977.000
	2	Mülkiyet Üzerinden Alınan Vergiler	33.365.578.000
	3	Dahilde Alınan Mal ve Hizmet Vergileri	673.721.497.000
	4	Uluslararası Ticaret ve Muamelelerden Alınan Vergiler	40.577.000
	5	Damga Vergisi	30.301.683.000
	6	Harçlar	28.869.073.000
	9	Başka Yerde Sınıflandırılmayan Vergiler	14.668.015.000
03		Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	31.504.016.000
	1	Mal ve Hizmet Satış Gelirleri	4.812.879.000
	2	Malların Kullanma veya Faaliyette Bulunma İzni Gelirleri	3.736.923.000
	3	KİT ve Kamu Bankaları Gelirleri	16.253.718.000
	4	Kurumlar Hasılatı	-----
	5	Kurumlar Karları	4.379.767.000
	6	Kira Gelirleri	2.258.167.000
	9	Diğer Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	62.562.000
04		Alınan Bağış ve Yardımlar ile Özel Gelirler	-----
	1	Yurt Dışından Alınan Bağış ve Yardımlar	-----
	6	Özel Gelirler	-----

(TL)

KODLAR		AÇIKLAMA	2023 YILI
I	II		EK BÜTÇE GELİRİ
05		Diğer Gelirler	12.288.281.000
	1	Faiz Gelirleri	368.379.000
	2	Kişi ve Kurumlardan Alınan Paylar	10.066.116.000
	3	Para Cezaları	1.839.479.000
	9	Diğer Çeşitli Gelirler	14.307.000
06		Sermaye Gelirleri	2.839.685.000
	1	Taşınmaz Satış Gelirleri	822.973.000
	2	Taşınır Satış Gelirleri	16.712.000
	9	Diğer Sermaye Satış Gelirleri	2.000.000.000
08		Alacaklardan Tahsilat	1.867.602.000
	1	Yurtiçi Alacaklardan Tahsilat	1.825.779.000
	2	Yurtdışı Alacaklardan Tahsilat	41.823.000
		GENEL TOPLAM	1.198.995.984.000

KODLAR		AÇIKLAMA	(TL)
I	II		2023 YILI EK BÜTÇE GELİRİ
09		Red ve İadeler (-)	79.481.471.000
	1	Vergi Gelirleri	79.362.805.000
	3	Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	17.934.000
	4	Alınan Bağış ve Yardımlar ile Özel Gelirler	-----
	5	Diğer Gelirler	99.930.000
	6	Sermaye Gelirleri	802.000

KODLAR				AÇIKLAMA	(TL) 2023 YILI EK BÜTÇE GELİRİ
I	II	III	IV		
01				Vergi Gelirleri	1.150.496.400.000
	1			Gelir ve Kazanç Üzerinden Alınan Vergiler	369.529.977.000
		1		Gelir Vergisi	203.185.594.000
			01	Beyana Dayanan Gelir Vergisi	9.577.712.000
			02	Basit Usulde Gelir Vergisi	45.265.000
			03	Gelir Vergisi Tevkifatı	189.130.543.000
			04	Gelir Geçici Vergisi	4.432.074.000
		2		Kurumlar Vergisi	166.344.383.000
			01	Beyana Dayanan Kurumlar Vergisi	10.759.714.000
			02	Kurumlar Vergisi Tevkifatı	1.076.170.000
			03	Kurumlar Geçici Vergisi	80.508.499.000
			90	7440 Sayılı Kanunun 10. Maddesinin 27. Fıkrası Uyarınca Tahsil Edilen Ek Vergi	74.000.000.000
	2			Mülkiyet Üzerinden Alınan Vergiler	33.365.578.000
		1		Veraset ve İntikal Vergisi	689.397.000
			01	Veraset ve İntikal Vergisi	689.397.000
		2		Motorlu Taşıtlar Vergisi	32.662.877.000
			01	Motorlu Taşıtlar Vergisi	32.662.877.000
		9		Mülkiyet Üzerinden Alınan Diğer Vergiler	13.304.000
			01	Değerli Konut Vergisi	13.304.000
	3			Dahilde Alınan Mal ve Hizmet Vergileri	673.721.497.000
		1		Dahilde Alınan Katma Değer Vergisi	309.990.865.000
			01	Beyana Dayanan KDV	282.390.852.000
			02	Tevkif Suretiyle Kesilen KDV	27.600.013.000

KODLAR				AÇIKLAMA	(TL) 2023 YILI EK BÜTÇE GELİRİ
I	II	III	IV		
		2		Özel Tüketim Vergisi	307.566.397.000
			01	Petrol ve Doğalgaz Ürünleri	112.511.299.000
			02	Motorlu Taşıt Araçları	142.864.750.000
			03	Alkollü İçkiler	7.665.604.000
			04	Tütün Mamülleri	20.277.136.000
			05	Kolalı Gazozlar	2.284.822.000
			06	Dayanıklı Tüketim ve Diğer Mallar	21.962.786.000
		3		Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisi	33.187.138.000
			01	Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisi	33.187.138.000
		4		Şans Oyunları Vergisi	13.178.170.000
			01	Şans Oyunları Vergisi	13.178.170.000
		5		Özel İletişim Vergisi	2.117.080.000
			01	Özel İletişim Vergisi	2.117.080.000
		6		Dijital Hizmet Vergisi	1.981.847.000
			01	Dijital Hizmet Vergisi	1.981.847.000
		7		Konaklama Vergisi	5.700.000.000
			01	Konaklama Vergisi	5.700.000.000
	4			Uluslararası Ticaret ve Muamelelerden Alınan Vergiler	40.577.000
		1		Gümrük Vergileri	-----
			01	Gümrük Vergileri	-----
		2		İthalde Alınan Katma Değer Vergisi	-----
			01	İthalde Alınan Katma Değer Vergisi	-----

KODLAR				AÇIKLAMA	(TL)
I	II	III	IV		2023 YILI EK BÜTÇE GELİRİ
		3		Diğer Dış Ticaret Gelirleri	40.577.000
			01	Diğer Dış Ticaret Gelirleri	40.577.000
	5			Damga Vergisi	30.301.683.000
		1		Damga Vergisi	30.301.683.000
			01	Damga Vergisi	30.301.683.000
	6			Harçlar	28.869.073.000
		1		Yargı Harçları	4.462.511.000
			01	Ticaret Sicil Harçları	558.454.000
			02	Esnaf Sicil Harçları	69.549.000
			99	Diğer Yargı Harçları	3.834.508.000
		2		Noter Harçları	1.501.011.000
			01	Noter Harçları	1.501.011.000
		3		Vergi Yargısı Harçları	1.311.000
			01	Vergi Yargısı Harçları	1.311.000
		4		Tapu Harçları	15.284.478.000
			01	Tapu Harçları	15.284.478.000
		5		Pasaport ve Konsolosluk Harçları	2.086.221.000
			01	Pasaport ve Konsolosluk Harçları	2.086.221.000

(TL)

KODLAR				AÇIKLAMA	2023 YILI EK BÜTÇE GELİRİ
I	II	III	IV		
		6		Gemi ve Liman Harçları	42.456.000
			01	Gemi ve Liman Harçları	42.456.000
		7		İmtiyazname, Ruhsatname ve Diploma Harçları	165.626.000
			01	Avcılık Belgesi Harçları	65.752.000
			02	Hidrolik Kaynaklara Dayalı Elektrik Üretim Lisans Harçları	57.429.000
			99	Diğer İmtiyazname, Ruhsatname ve Diploma Harçları	42.445.000
		8		Trafik Harçları	1.133.086.000
			01	Trafik Harçları	1.133.086.000
		9		Diğer Harçlar	4.192.373.000
			01	Yurtdışı Çıkış Harcı	40.738.000
			03	Özel Güvenlik Harçları	70.905.000
			04	Türk Uluslararası Gemi Sicil Kayıt Harcı ve Yıllık Tonaj Harcı	22.137.000
			99	Diğer Harçlar	4.058.593.000
	9			Başka Yerde Sınıflandırılmayan Vergiler	14.668.015.000
		1		Kaldırılan Vergi Artıkları	-----
			01	Kaldırılan Vergi Artıkları	-----
		9		Başka Yerde Sınıflandırılmayan Diğer Vergiler	14.668.015.000
			99	Başka Yerde Sınıflandırılmayan Diğer Vergiler	14.668.015.000

KODLAR				AÇIKLAMA	(TL) 2023 YILI EK BÜTÇE GELİRİ
I	II	III	IV		
03	1	1		Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	31.504.016.000
				Mal ve Hizmet Satış Gelirleri	4.812.879.000
				Mal Satış Gelirleri	4.812.879.000
			03	Banka Çekleri Değerli Kağıt Bedelleri	142.003.000
			99	Diğer Mal Satış Gelirleri	4.670.876.000
		2		Hizmet Gelirleri	-----
			99	Diğer Hizmet Gelirleri	-----
	2			Malların Kullanma veya Faaliyette Bulunma İzni Gelirleri	3.736.923.000
		1		Malların Kullanma veya Faaliyette Bulunma İzni Gelirleri	3.736.923.000
			19	Uluslararası Mobil Telekomünikasyon Hizmet ve Altyapı Yetkilendirme Gelirleri	3.736.923.000

KODLAR				AÇIKLAMA	(TL)
I	II	III	IV		2023 YILI EK BÜTÇE GELİRİ
	3			KİT ve Kamu Bankaları Gelirleri	16.253.718.000
		1		Hazine Portföyü ve İştirak Gelirleri	16.253.718.000
			01	KİT'lerden Elde Edilen Gelirler	16.142.263.000
			02	İştirak Gelirleri	-----
			04	2.Tip Telekomünikasyon Ruhsatı ve Genel İzin Gelirleri	111.455.000
			05	Kamu Bankalarından Elde Edilen Temettü Gelirleri	-----
		2		KİT ve İDT'lerden Sağlanan Gelirler	-----
			01	Devlet Hava Mey. İşl. Genel Müdürlüğü'nden	-----
			02	Devlet Malzeme Ofisi Genel Müdürlüğünden	-----
			03	Kıyı Emniyeti ve Gemi Kurtarma İşletmeleri Genel Müdürlüğü'nden	-----
			04	Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı'ndan	-----
	4			Kurumlar Hasılatı	-----
		1		Genel Bütçeli İdareler Kurumlar Hasılatı	-----
			99	Diğer	-----
		9		Diğer Kurumlar Hasılatı	-----
			99	Diğer Kurumlar Hasılatı	-----

KODLAR				AÇIKLAMA	(TL) 2023 YILI EK BÜTÇE GELİRİ
I	II	III	IV		
	5			Kurumlar Karları	4.379.767.000
		1		Döner Sermayeler	4.379.767.000
			01	Döner Sermayelerin Aylık Gayrisafi Hasılatından Aktarmalar	4.379.767.000
			02	Döner Sermayelerin Yılsonu Karlarından Aktarmalar	-----
		9		Diğer Kurumlar Karları	-----
			99	Diğer Kurumlar Karları	-----
	6			Kira Gelirleri	2.258.167.000
		1		Taşınmaz Kiraları	715.487.000
			01	Lojman Kira Gelirleri	10.061.000
			02	Ecrimisil Gelirleri	149.826.000
			03	Sosyal Tesis Kira Gelirleri	-----
			99	Diğer Taşınmaz Kira Gelirleri	555.600.000
		3		Ön İzin, İrtifak Hakkı ve Kullanma İzni Gelirleri	1.542.680.000
			01	Ön İzin Gelirleri	48.517.000
			02	İrtifak Hakkı Gelirleri	692.523.000
			03	Kullanma İzni Gelirleri	441.960.000
			23	Kiraya Verilen Hazineye Ait Taşınmazlardan Elde Edilen Hasılat ve Ticari Kar Payı Gelirleri	359.680.000
	9			Diğer Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	62.562.000
		9		Diğer Gelirler	62.562.000
			01	Para Basımı Gelirleri	-----

(TL)

KODLAR				AÇIKLAMA	2023 YILI EK BÜTÇE GELİRİ
I	II	III	IV		
04	1	1	99	Diğer Çeşitli Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	62.562.000
				Alınan Bağış ve Yardımlar ile Özel Gelirler	_____
				Yurt Dışından Alınan Bağış ve Yardımlar	_____
				Cari	_____
			99	Yurtdışından Alınan Diğer Bağış ve Yardımlar	_____
				Özel Gelirler	_____
				Genel Bütçeli İdarelere Ait Özel Gelirler	_____
			02	Harita ve Kadastro Bedeli	_____
			04	Basılı Kağıt ve Plaka Satış Gelirleri	_____
			06	Çıraklık, Mesleki ve Teknik Eğitim Gelirleri	_____
			07	TSK Mal ve Hizmet Satış Geliri	_____
			13	Konvertibl Olmayan Konsolosluk Gelirleri	_____
			18	Gayrimenkul Satış ve Kira Gelirleri	_____
			23	Afet Riski Altındaki Alanların Dönüşüm Gelirleri	_____
			26	Gençlik ve Spor Bakanlığınca Elde Edilen Yurt Yatak Ücreti Gelirleri	_____
	6	1	27	Öğrenim Kredisi Geri Ödeme Gelirleri	_____
			28	Spor Toto Pay Gelirleri	_____
			62	Gençlik ve Spor Bakanlığınca Elde Edilen İşletme ve Kira Gelirleri	_____
			97	Gençlik ve Spor Bakanlığınca Elde Edilen Diğer Özel Gelirler	_____
			99	Diğer Özel Gelirler	_____

(TL)

KODLAR				AÇIKLAMA	2023 YILI EK BÜTÇE GELİRİ
I	II	III	IV		
05	1			Diğer Gelirler	12.288.281.000
				Faiz Gelirleri	368.379.000
		1		Dış Borcun İkrasından Doğan Alacaklar Faizleri	-----
			01	Dış Borcun İkrasından Doğan Alacaklar Faizleri	-----
		2		Para Piyasası Nakit İşlemleri Alacakları Faizleri	-----
			01	Para Piyasası Nakit İşlemleri Alacakları Faizleri	-----
		3		Kurumca Verilen Borçlardan Alacakların Faizleri	-----
			01	Kurumca Verilen Borçlardan Alacakların Faizleri	-----
		4		Takipteki Kurum Alacakları Faizleri	-----
			01	Takipteki Kurum Alacakları Faizleri	-----
		5		Menkul Kıymet ve Gecikmiş Ödemeler Faizleri	-----
			01	Menkul Kıymet ve Gecikmiş Ödemeler Faizleri	-----
		6		Borçlanma Senedi Geçmiş Gün Faizleri	-----
			01	Borçlanma Senedi Geçmiş Gün Faizleri	-----
		7		Borçlanma Senedi Primli Satış Geliri	-----
			01	İç Borçlanma Senedi Primli Satış Geliri	-----
		8		Vergi, Resim ve Harç Gecikme Faizleri	368.379.000
			01	Vergi, Resim ve Harç Gecikme Faizleri	368.379.000

(TL)

KODLAR				AÇIKLAMA	2023 YILI
I	II	III	IV		EK BÜTÇE GELİRİ
		9		Diğer Faizler	-----
			99	Diğer Faizler	-----
	2			Kişi ve Kurumlardan Alınan Paylar	10.066.116.000
		1		Devlet Payları	2.380.664.000
			02	Petrolde Devlet Hakkı	-----
			03	Madenlerden Devlet Hakkı	2.380.664.000
			05	Petrolde Devlet Hissesi	-----
		5		Genel Bütçeli İdarelere Ait Paylar	7.685.452.000
			01	Özel Bütçeli İdarelerden Alınan Paylar	-----
			02	Düzenleyici ve Denetleyici Kurumlardan Alınan Paylar	-----
			04	Eğitim Özel Geliri (4306 S.K.)	-----
			06	Tasfiye Edilen Fon Gelirleri	-----
			08	GSM İşletmelerinden Alınan Hazine Payları	-----
			09	Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumlarından Alınan Evrensel Hizmet Gelirleri	-----
			11	İthalatta Kaynak Kullanımı Destekleme Fonu Kesintisi	1.733.307.000
			12	Kaynak Kullanımı Destekleme Fonu Kesintisi	2.478.721.000
			17	Trafik Sigorta Payları	3.344.265.000
			18	İthalden Yüzde Bir ve Binde Beş Oranında Alınan Çevre Katkı Payı	90.299.000
			19	Belediyelerden Alınan Yüzde Bir Oranında Çevre Katkı Payı	38.860.000
			25	Elektronik Haberleşme Sektörüne İlişkin Araştırma,Geliştirme ve Eğitim Faaliyetleri Payı	-----
			33	İşletmecilerden Alınan Evrensel Hizmet Gelirleri	-----

KODLAR				AÇIKLAMA	(TL) 2023 YILI EK BÜTÇE GELİRİ
I	II	III	IV		
			34	Diğer Evrensel Hizmet Gelirleri	-----
			99	Diğerlerinden Alınan Paylar	-----
	3			Para Cezaları	1.839.479.000
		1		Yargı Para Cezaları	23.777.000
			01	Yargı Para Cezaları	23.777.000
		2		İdari Para Cezaları	172.416.000
			01	Trafik Para Cezaları	11.061.000
			02	Karayolu Taşıma Kanununa Göre Alınan İdari Para Cezaları	5.593.000
			04	Çevre İdari Para Cezaları	77.272.000
			99	Diğer İdari Para Cezaları	78.490.000
		3		Pay Ayrılan İdari Para Cezaları	538.455.000
			01	Trafik Para Cezaları	538.455.000
		4		Vergi Cezaları	317.636.000
			01	Vergi ve Diğer Amme Alacakları Gecikme Zamları	222.555.000
			99	Diğer Vergi Cezaları	95.081.000
		9		Diğer Para Cezaları	787.195.000
			03	Cezai Faiz (Kaynak Kullanımı Des. Fonu Kesintileri)	-----
			99	Yukarıda Tanımlanmayan Diğer Para Cezaları	787.195.000
	9			Diğer Çeşitli Gelirler	14.307.000
		1		Diğer Çeşitli Gelirler	14.307.000
			99	Yukarıda Tanımlanmayan Diğer Çeşitli Gelirler	14.307.000

KODLAR				AÇIKLAMA	(TL)
I	II	III	IV		2023 YILI EK BÜTÇE GELİRİ
06	1			Sermaye Gelirleri	2.839.685.000
				Taşınmaz Satış Gelirleri	822.973.000
		1		Lojman Satış Gelirleri	
			01	Lojman Satış Gelirleri	
		2		Sosyal Tesis Satış Gelirleri	
			01	Sosyal Tesis Satış Gelirleri	
		3		Diğer Bina Satış Gelirleri	
			01	Diğer Bina Satış Gelirleri	
		4		Arazi Satış	415.364.000
			01	Arazi Satış	415.364.000
		5		Arsa Satış	16.218.000
			01	Arsa Satış	16.218.000
		9		Diğer Taşınmaz Satış Gelirleri	391.391.000
			02	2/B Taşınmazlarının Satış Gelirleri (6292 Sayılı Kanun 6. md)	291.858.000
			03	Proje Alanlarındaki 2/B Taşınmazlarının Devrinden Elde Edilen Gelirler (6292 Sayılı Kanun 8. md)	
			04	Hazineye Ait Tarım Arazilerinin Satış Gelirleri (6292 Sayılı Kanun 12. md)	99.533.000
			99	Diğer Çeşitli Taşınmaz Satış Gelirleri	

(TL)

KODLAR				AÇIKLAMA	2023 YILI EK BÜTÇE GELİRİ
I	II	III	IV		
08	2	1	01	Taşınır Satış Gelirleri	16.712.000
				Taşınır Satış Gelirleri	16.712.000
	9	9	99	Diğer Sermaye Satış Gelirleri	2.000.000.000
				Diğer Sermaye Satış Gelirleri	2.000.000.000
				Diğer Çeşitli Sermaye Satış Gelirleri	2.000.000.000
	1	9	99	Alacaklardan Tahsilat	1.867.602.000
				Yurtiçi Alacaklardan Tahsilat	1.825.779.000
				Diğer Yurtiçi Alacaklardan Tahsilat	1.825.779.000
	2	4	99	Diğerlerinden	1.825.779.000
				Yurtdışı Alacaklardan Tahsilat	41.823.000
				Dışarıya Verilen Diğer Borçlardan Tahsilat	41.823.000
				Dışarıya Verilen Diğer Borçlardan Tahsilat	41.823.000

(TL)

KODLAR				AÇIKLAMA	2023 YILI EK BÜTÇE GELİRİ
I	II	III	IV		
09				RED VE İADELER (-)	79.481.471.000
	1			Vergi Gelirleri	79.362.805.000
		1		Gelir ve Kazanç Üzerinden Alınan Vergiler	5.037.995.000
			01	Gelir Vergisi	1.832.259.000
			02	Kurumlar Vergisi	3.205.736.000
		2		Mülkiyet Üzerinden Alınan Vergiler	43.932.000
			01	Veraset ve İntikal Vergisi	10.933.000
			02	Motorlu Taşıtlar Vergisi	32.999.000
		3		Dahilde Alınan Mal ve Hizmet Vergileri	73.674.195.000
			01	Dahilde Alınan Katma Değer Vergisi	72.679.542.000
			02	Özel Tüketim Vergisi	940.287.000
			03	Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisi	31.853.000
			04	Şans Oyunları Vergisi	-----
			05	Özel İletişim Vergisi	22.513.000
		4		Uluslararası Ticaret ve Muamelelerden Alınan Vergiler	106.000
			01	Gümrük Vergileri	-----
			02	İthalde Alınan Katma Değer Vergisi	-----
			03	Diğer Dış Ticaret Gelirleri	106.000

(TL)

KODLAR				AÇIKLAMA	2023 YILI EK BÜTÇE GELİRİ
I	II	III	IV		
		5		Damga Vergisi	313.415.000
			01	Damga Vergisi	313.415.000
		6		Harçlar	230.024.000
			01	Yargı Harçları	114.543.000
			02	Noter Harçları	7.123.000
			03	Vergi Yargısı Harçları	347.000
			04	Tapu Harçları	67.450.000
			05	Pasaport ve Konsolosluk Harçları	10.477.000
			06	Gemi ve Liman Harçları	223.000
			07	İmtiyazname, Ruhsatname ve Diploma Harçları	1.267.000
			08	Trafik Harçları	2.414.000
			09	Diğer Harçlar	26.180.000
		9		Başka Yerde Sınıflandırılmayan Vergiler	63.138.000
			01	Kaldırılan Vergi Artıkları	-----
			09	Başka Yerde Sınıflandırılmayan Diğer Vergiler	63.138.000

KODLAR				AÇIKLAMA	(TL) 2023 YILI EK BÜTÇE GELİRİ
I	II	III	IV		
	3			Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	17.934.000
		1		Mal ve Hizmet Satış Gelirleri	6.035.000
			01	Mal Satış Gelirleri	6.035.000
			02	Hizmet Gelirleri	-----
		2		Malların Kullanma veya Faaliyette Bulunma İzni Gelirleri	-----
			01	Malların Kullanma veya Faaliyette Bulunma İzni Gelirleri	-----
		3		KİT ve Kamu Bankaları Gelirleri	-----
			01	Hazine Portföyü ve İştirak Gelirleri	-----
			02	KİT ve İDT'lerden Sağlanan Gelirler	-----
		4		Kurumlar Hasılatı	-----
			01	Genel Bütçeli İdareler Kurumlar Hasılatı	-----
			09	Diğer Kurumlar Hasılatı	-----

KODLAR				AÇIKLAMA	(TL)
I	II	III	IV		2023 YILI EK BÜTÇE GELİRİ
		5		Kurumlar Karları	1.518.000
			01	Döner Sermayeler	1.518.000
			09	Diğer Kurumlar Karları	-----
		6		Kira Gelirleri	10.374.000
			01	Taşınmaz Kiraları	5.307.000
			03	Ön İzin, İrtifak Hakkı ve Kullanma İzni Gelirleri	5.067.000
		9		Diğer Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	7.000
			09	Diğer Gelirler	7.000
	4			Alınan Bağış ve Yardımlar ile Özel Gelirler	-----
		1		Yurt Dışından Alınan Bağış ve Yardımlar	-----
			01	Cari	-----
		6		Özel Gelirler	-----
			01	Genel Bütçeli İdarelere Ait Özel Gelirler	-----

KODLAR				AÇIKLAMA	(TL) 2023 YILI EK BÜTÇE GELİRİ
I	II	III	IV		
	5			Diğer Gelirler	99.930.000
		1		Faiz Gelirleri	9.278.000
			08	Vergi, Resim ve Harç Gecikme Faizleri	9.278.000
			09	Diğer Faizler	-----
		2		Kişi ve Kurumlardan Alınan Paylar	17.679.000
			01	Devlet Payları	15.940.000
			05	Genel Bütçeli İdarelere Ait Paylar	1.739.000
		3		Para Cezaları	72.891.000
			01	Yargı Para Cezaları	246.000
			02	İdari Para Cezaları	19.295.000
			03	Pay Ayrılan İdari Para Cezaları	38.455.000
			04	Vergi Cezaları	14.496.000
			09	Diğer Para Cezaları	399.000
		9		Diğer Çeşitli Gelirler	82.000
			99	Yukarıda Tanımlanmayan Diğer Çeşitli Gelirler	82.000

KODLAR				AÇIKLAMA	(TL) 2023 YILI EK BÜTÇE GELİRİ
I	II	III	IV		
	6	1		Sermaye Gelirleri	802.000
				Taşınmaz Satış Gelirleri	802.000
			01	Lojman Satış Gelirleri	-----
			02	Sosyal Tesis Satış Gelirleri	-----
			03	Diğer Bina Satış Gelirleri	-----
			04	Arazi Satışı	790.000
			05	Arsa Satışı	12.000
			09	Diğer Taşınmaz Satış Gelirleri	-----
		2		Taşınır Satış Gelirleri	-----
			01	Taşınır Satış Gelirleri	-----

